Dzisiaj 32 strony

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 505 Wydanie P Poznań, niedziela dnia 3 listopada 1935 Rok 30

Poznań, 2 listopada.

Hitleryzm niemiecki i jego walka z Żydami w świetle naszego interesu narodowego

Żydzi z wrodzonym sobie nietaktem zwykli dyktować społeczeństwu polskiemu, jaki być winien jego stosunek do niemieckiego ruchu hitlerowskiego. Wobec tego „Warszawski Dziennik Narodowy" wyjaśnia, jak patrzy z polskiego narodowego stanowiska na zagadnienie hitleryzmu i jego konflikt z Żydami. Czytamy w „W. Dz. Nar.", co następuje:

Uważamy, że dzięki hitleryzmowi doszło do poróżnienia dwóch głównych wrogich nam sił w polityce międzynarodowej: Prus-Niemiec i Żydów. Bo naszym wrogiem politycznym w dziejowej skali nie jest tylko państwo niemieckie, są nim także i Żydzi. Na szachownicy dziejowej znaczą coś nietylko państwa, ale i niektóre czynniki bezpaństwowe, wśród których Żydzi wybijają się na pierwsze bodaj miejsce.

Od kilku wieków, w linjach zasadniczych (oczywiście nie znaczy to, by od tych linij nie było odchyleń w drobiazgach) Prusy-Niemcy oraz Żydzi, stanowiły jeden solidarny, wrogi nam obóz. Obóz ten doprowadził do skutku rozbiory Polski, obóz ten skutecznie przeszkodził odbudowaniu Polski w wieku XIX-tym, obóz ten usiłował przeszkodzić jej odbudowie w wieku XX-tym. Gdyby ta koalicja prusko - żydowska nie istniała, Polska zapewne nigdy niepodległościby nie utraciła.

I dzisiaj — dzięki dojściu Hitlera do władzy — koalicja ta została rozbita. Oczywiście, z punktu widzenia interesów polskich, stanowi to fakt wysoce pomyślny. I dlatego właśnie, istnienie rządów hitlerowskich oceniamy jako dla Polski korzystne.

Walka Niemców z Żydami — to walka między naszymi wrogami. Śledzimy ją — zupełnie niezależnie do tego, że ma ona pod wielu względami znaczenie precedensu dla naszych stosunków wewnętrznych, — z tej właśnie przyczyny z największem zainteresowaniem. Ta walka jest faktem nowym, faktem, który zmienia stosunki polityczne na szerokiej widowni dziejowej.

Nie znaczy to, byśmy nie widzieli trwającego nadal, dziejowego zmagania między narodem niemieckim a naszym. Tylko, że to zmaganie jest faktem odmiennym. Dojście Hitlera do władzy nic w rzeczach istotnych do faktu tego nie dodało, ani od niego nie ujęło.

O ile Żydów zwalczają nie Niemcy, jako takie, ale Niemcy hitlerowskie, o tyle Polaków w Niemczech prześladują, oraz niemczyznę wewnątrz Polski (w Gdańsku, na Pomorzu, na Śląsku itp.) popierają nietyle Niemcy hitlerowskie, co Niemcy wogóle. Rozróżnienie to świadomie starają się zacierać Żydzi.

W naszym stosunku do Niemiec i narodu niemieckiego nic się nie zmieniło: w dalszym ciągu uważamy je za dziejowego przeciwnika naszego narodu. Ale nie znaczy to, byśmy się mieli dawać wciągać w organizowaną przez Żydów i w ich interesie walkę przeciw Hitlerowi.

W całej pełni solidaryzujemy się z tem postawieniem sprawy przez „War. Dzien. Nar.", że przez dojście do władzy Hitlera w Niemczech nic się nie zmieniło w naszym stosunku do Niemiec i do narodu niemieckiego, bo zagadnienie to, jak było, tak pozostało najważniejszem dla Polski i najniebezpieczniejszem zagadnieniem z dziedziny polityki zewnętrznej.

Niemniej faktem jest, że zmieniło się niejedno w stosunku do Niemiec obozu „sanacyjnego", t. zn., że to, co przedtem było gorącem, ale raczej plotonicznem tylko pragnieniem, stało się teraz pełną rzeczywistością, a mianowicie nawrócenie do orjentacji, skierowanej ku Berlinowi.

O tem musimy pamiętać przy własnem rozumowaniu i wybieraniu stosownej taktyki politycznej tem bardziej, że za orjentację wspomnianą skromnej części społeczeństwa płaci koszta polityczne cały naród w postaci pogorszonych stosunków sojuszniczych Polski oraz sąsiedzkich na południu, wschodzie, a nawet na północy.

A druga prawda, to ta, że w dotychczasowych warunkach zadowolenie nasze z rozbratu niemiecko-żydowskiego nie jest pozbawione zastrzeżenia: Niemcy bowiem hitlerowskie, idące przez łamanie wpływów żydowskich i zżydowany nacjonalizm ku spotęgowaniu energji narodowo-państwowej, kokietują równocześnie obóz polityczny w Polsce, którego filosemityzm i walka z obozem narodowym osłabiają polską siłę narodowo - państwową.

O tem trzeba znowu pamiętać, że konflikt narodu niemieckiego z żydostwem jest korzystny ze względu na kruszenie wpływów żydostwa międzynarodowego, że jednak powoduje on odrodzenie narodu niemieckiego, tem dla nas niebezpieczniejsze, że w Polsce Żydzi przeżywają swój „złoty okres", a polski ruch narodowy borykać się musi z największemi przeciwnościami. Gdy zmienią się zasadniczo wewnętrzne stosunki w Polsce, odrodzenie niemieckie przejmować nas będzie znacznie mniejszą troską.

Hitleryzm niemiecki i jego zatarg z żydostwem ma dla nas dwie strony — że się tak wyrazimy — żydowską i niemiecką, czyli łamanie siły żydowskiej i wzmacnianie siły niemieckiej. Obie strony są dla narodu polskiego i jego przyszłości pierwszorzędnego znaczenia: żydowska dla naszego życia wewnętrznego, niemiecka — dla naszego bezpieczeństwa zewnętrznego

Walki w pustyniach „czarnego lądu"

Na wszystkich frontach wojennych w Abisynji panowała 1 b. m. naogół cisza — Obie strony wciąż szykują się do walnej rozprawy

Warszawa. (PAT). Na podstawie wiadomości ze źródeł angielskich, francuskich, niemieckich, włoskich i abisyńskich P. A. T. podaje następujący komunikat o sytuacji na frontach abisyńskich w dniu 1 listopada:

CISZA PRZED BURZĄ

Żadnych większych operacyj, jak to stwierdza urzędowy komunikat włoski z dnia 1 listopada, nie było. Korespondenci angielscy wyrażają przekonanie, że stało się to z okazji dnia Wszystkich Świętych.

PRZYGOTOWANIA DO OFENSYWY

Na froncie północnym, w prowincji Tigré, według informacyj ze źródeł angielskich, ujawniały się dalsze intensywne przygotowania do przyszłej ofensywy oraz usilne wywiady askierów i lotników.

ZDOBYCIE MAKALE?

Źródła niemieckie notowały pogłoski o walkach na północ od Makale, donosząc, że ze strony włoskiej biorą w nich udział znaczne siły zbrojne i czołgi. Włosi natrafili tam podobno na bardzo znaczny opór ze strony Abisyńczyków, którzy zajmują silnie ufortyfikowane pozycje. Te same źródła notowały niepotwierdzoną pogłoskę o zdobyciu Makale o godz. 10 rano. Korespondenci angielscy zwracają uwagę, że o zdobyciu w ścisłem znaczeniu tego słowa nie może być mowy, bo Makale jest od paru dni ewakuowane.

NOWA BAZA LOTNICZA

W zachodniej części frontu północnego kraju Danakil Włosi założyli w odległości 80 km od granicy nową bazę lotniczą w Alaghera, z której dokonywują licznych wywiadów.

W OGADENIE

Na froncie południowym, w Ogadenie, według informacyj ze źródeł angielskich i francuskich, ulewne deszcze tamują operacje. W części południowo-wschodniej oczekiwana jest ofensywa włoska. Świadczą o tem coraz częstsze loty wywiadowcze na odcinku Dolo, gdzie Abisyńczycy stracili nawet 1 samolot, i nad doliną rzeki Webbi-Szebeli. Według wiadomości z Adis-Abeby, ras Destu znajduje się w pobliżu tej rzeki i zagraża lewemu skrzydłu Włochów, opartemu o Dolo. Główne oddziały wojsk rasa Destu nie mają kontaktu z Włochami, toczą się tylko potyczki nad rzeką i na południo-zachód od Gorrahei.

Pomiędzy Gerlogubi a Ual-Ual, w Uar-Darre, gen. Graziani kazał wysiedlić całą ludność, aby uniknąć stać z koczującymi tam na pastwiskach Somalisami z Somali brytyjskiego. Rząd abisyński ogłosił kategoryczne zaprzeczenie wiadomości o tem, że przed paru dniami w walkach pod Ual-Ual polec miało jakoby 400 Abisyńczyków.

Pochód włoski na Makale

Strategiczne znaczenie zajętej strefy na południe od Adigratu

Rzym. (PAT). Korespondent „Lavoro Fascista" z Asmary pisze:

„Zajęcie tej strefy na południe od Adigratu przez oddziały „dywizji 28 października" odbyło się bez wystrzału. Obecnie strefa ta strzeżona jest przez dwa legjony „czarnych koszul", samochody pancerne i oddziały wojsk tubylczych. Obfitość wody jest tu tak wielka, że zaspokoi potrzeby całego korpusu gen. Santini.

„Zajęcie tej strefy pozwala na spokojne prowadzenie budowy drogi, idącej do Makale wzdłuż dawnego szlaku karawanowego. Gdyby nieprzyjaciel pragnął przyjąć wielką bitwę na południu od Makale, wojska włoskie dysponować będą obecnie doskonale zorganizowanemi etapami.

„Dzięki zajęciu omawianej strefy dowództwo włoskie mogło zasięgnąć informacyj o zadaniu wojsk przeciwnika pod komendą abisyńskiego następcy tronu Asfanosena, którego sztab główny znajduje się w Dessie. Wojska te muszą przedewszystkiem mieć na oku ruchy oddziałów włoskich, operujących w strefie Assabu, które, posuwając się wzdłuż granicy francuskiego Somali, mogą zagrozić od północnego wschodu wojskom abisyńskim. Ponadto następca tronu musi utrzymywać kontakt pomiędzy oddziałami rasa Kassa, operującemi w prowincji wschodniego Tigré oraz wojskami rasa Nasibu, operującemi w Harrarze i Ogadenie. Ogółem armja następcy tronu liczym ma 20—30 tys. ludzi."

Przebieg krwawych walk nad rzeką Setit

Ponadto korespondent „Lavoro Fascista" podaje następujące szczegóły o krwawych walkach, jakie toczyły się nad rzeką Setit, dzielącą Erytreę od Abisynji północnej, w kraju, obfitującym w słonie, tygrysy, lwy, krokodyle, położonym pomiędzy Aksum, a granicą Sudanu.

Zgromadzono tam pod wodzą dedżaka Buru około 80 tys. ludzi, z czego połowa znajduje się w pierwszych linjach. Wszystkie ataki tych wojsk, których celem było sforsowanie granicznej rzeki Setit, zostały odparte przez tubylcze wojska włoskie, które przeszły do kontrataku i po przebyciu rzeki wbród, po gwałtownej walce odrzuciły nieprzyjaciela, który był uzbrojony w dużą ilość karabinów maszynowych. Następnie oddziały te powróciły na terytorjum Erytrei. Na drugi dzień po tej bitwie atak abisyński znowu się powtórzył i ponownie został odparty.

Katastrofalny brak wody

Paryż (PAT). Według wiadomości ze źródeł abisyńskich, Gorohai nie zostało ewakuowane i nadal stawia opór wojskom włoskim.

Abisyńczycy dotychczas lekceważą natarcie Włochów od strony Assab i Mussa Ali, licząc na trzech sprzymierzyńców: brak wody, choroby i pustynię. Włosi posuwając się na zachód w kierunku Dessie, będą musieli przejść olbrzymie obszary pozbawione wody i środków żywności.

Nieliczne studnie albo zatrute, albo przez wrzucenie wielkiej ilości soli są zupełnie niezdatne do użycia. Konieczne więc będzie transportowanie wielkich ilości wody z odległych miejscowości, położonych poza Imini. Nie należy również zapominać, że nawet te zapasy będą prędko wyczerpane przez wielką ilość samochodów i tanków, towarzyszących wojskom.

Przypuszczalnie Włosi będą posługiwać się w celach aprowizacyjnych również samolotami. Nastręczy to jednak poważne trudności, ponieważ zaopatrzenie w wodę i żywność w drodze powietrznej korpusu, liczącego 15.000 żołnierzy, nie będzie rzeczą łatwą.

O powrót Niemiec do Ligi

Rozmowy pomiędzy Berlinem i Londynem — Niemieckie warunki — Życzliwe stanowisko Anglji — Rzesza gra na zwłokę

Warszawa (Tel. wł.) „Kurjer Warszawski" podaje z Londynu bardzo ciekawą wiadomość o rozmowach pomiędzy Londynem i Berlinem na temat powrotu Niemiec do Ligi Narodów, do czego inicjatywa miała wyjść od rządu Rzeszy.

Niemcy domagają się rozwiązania statutu Ligi przez odłączenie paktu od traktatu wersalskiego, oraz przekazania im przez Ligę mandatu nad dawnemi kolonjami niemieckiemi w Afryce. W kołach londyńskich słychać, że gabinet angielski ustosunkuje się życzliwie do tych warunków i ze swej strony poparłby oba żądania, a nawet gotów byłby zrezygnować z jednego z posiadanych mandatów kolonjalnych w Afryce. W Londynie widać wyraźne tendencje, aby przyśpieszyć powrót Niemiec do Genewy tak, aby Rzesza mogła przyłączyć się do akcji, która zmierza do ukrócenia ofensywy włoskiej w Abisynji.

Natomiast Berlin chciałby odwlec formalne przystąpienie do czasu zakończenia wojny w Abisynji, aby w międzyczasie wyciągnąć podwójne korzyści: 1. wzmocnić wywóz do Włoch przed wstąpieniem do Ligi; 2. uzyskać konwencję od Anglji wzamian za zgodę na przystąpienie.

Niemcy wogóle wietrzą obecnie dla siebie korzystną konjunkturę handlową, a teraz istotnie stały się głównym dostawcą węgla dla Włoch. (w)

Zamach w Nankinie

Londyn (Tel. wł.) Na premjera chińskiego Wan-Czing-Wei dokonano wczoraj w Nankinie zamachu rewolwerowego, przyczem premjer został ciężko raniony. W stanie beznadziejnym odstawiono go do szpitala.

Zamachu dokonał, jak zdołano ustalić, jeden z członków partji Kuomintang, zdaje się obozu prawicowego, który w ten sposób chciał zaprotestować przeciwko przychylnej dla Japonji polityce rządu chińskiego.

Nankin. (PAT.) Sprawca zamachu na premjera Wang-Czing-Weia jest lekko raniony.

Premjer Wang-Czing-Wei żyje. Jest on raniony trzema kulami w policzek, ramię i płuco.

Wang-Czing-Wei zginąłby od kul na miejscu, gdyby delegat Czang-Czi, który też jest ranny, nie zasłonił go swoją osobą.

Aresztowany terorysta zeznał, że zamach był wywołany przez pro-japońską politykę premjera.

Zamachowiec Sung-Feng-Ming jest współpracownikiem pism chińskich, a z dwóch pozostałych uczestników zamachu — jeden urzędnikiem radjostacji chińskiej, drugi wychowańcem szkoły wojskowej chińskiej. Wszyscy trzej należeli podobno do skrajnej nacjonalistycznej grupy Kuomintangu.

Według ostatnich wiadomości, stan zdrowia premjera, po dokonaniu operacji, jest zadawalający.

Rozmowy genewskie — bez wyniku

Paryż (Tel. wł.). Zdaniem prasy francuskiej, nie przyniósł pierwszy dzień rozmów genewskich żadnych postępów na drodze rozwiązania sporu włosko-abisyńskiego. Stwierdza się, że Wielka Brytanja odrzuciła propozycje wypracowane w Paryżu przez rzeczoznawców angielskich i francuskich, oraz, że bar. Aloisi niemniej stanowczo zapowiedział, iż Włochy nie przyjmą tych propozyycyj. Korespondenci pism francuskich mówią o pewnm uporze włosko-angielskim, ponieważ Londyn zdaje się żąda wycofania z Libji nie jednej, a trzech dywizyj włoskich, nie wykazując ze swej strony chęci do wydatniejszego zmniejszenia floty na morzu Śródziemnem.

„Echo de Paris" zapytuje, dlaczego Laval tak stanowczo zapraszał bar. Aloisi do Genewy, ponieważ wyniki uzyskane w rozmowach nad Lemanem można było osiągnąć na zwykłej drodze dyplomatycznej. Dziennik zapytuje, czy Laval w czasie piątkowej narady z bar. Aloisim omawiał zbliżającą się konferencję morską w Londynie oraz stary spór francusko-włoski na temat równości flot.

Kilka dzienników krytykuje postępowanie Anglji, zarzucając niedwuznacznie brytyjskim mężom stanu, że ich obecne stanowisko dyktowane jest względem na zbliżające się wybory. Później będzie można łatwiej dojść do porozumienia.

Referentka polityki zagranicznej w „L'Oeuvre" dopatruje się oznak nerwowości po stronie włoskiej. Aloisi oświadczył, że propozycje, jakie mu przedłożył Laval, również i w przyszłości Rzym bezwzględnie odrzuci. O samych propozycjach dziennik pisze, że Anglja wysunęła nowy projekt, według którego Abisynja ma również decydować, jakie terytorja chce odstąpić Włochom wzamian za przyznanie jej portu na morzu Czerwonem. Dla pozostałej części Abisynji obowiązywałyby propozycje komisji pięciu, która, jak wiadomo, przewidywała pewnego rodzaju mandat międzynarodowy.

Mowa króla Wiktora Emanuela

„Włochy pragną tylko swobodnego oddechu"

Rzym (PAT). W nowej auli uniwersytetu rzymskiego, którego inauguracji dokonał Mussolini, odbyła się uroczystość wręczenia królowi Wiktorowi Emanuelowi doktoratu filozofji honoris causa.

Po mowie rektora zabrał głos król. Na wstępie podziękował za tytuł naukowy, nadany mu przez „miasto wiedzy, które rozpoczyna swą działalność pod najlepszemi auspicjami" w obecności miarodajnych i kompetentnych przedstawicieli kultury światowej.

„Rząd mój — mówił król — ofiarowując uczącym się Włochom i cudzoziemcom tę nową siedzibę, pragnął dokonać aktu wiary we współpracę umysłową, oraz w suwerenność ducha stanowiącego rękojmię wzajemnego zrozumienia i pogodnej bezstronności, a w następstwie rękojmię trwałego pokoju, któremu towarzyszy sprawiedliwość.

„Nie będzie okolicznością pozbawioną znaczenia, że ta twierdza myśli otworzy swoje sale poświęcone poważnym i szlachetnym studjom w chwili, gdy kraj mój zaangażowany jest w wydarzenia, nakazane mu przez najwyższą konieczność życiową i bezpieczeństwo oraz wymogi przyszłości. W każdej godzinie swych chlubnych dziejów Rzym spełniał swoją misję cywilizacyjną. Dziś Włochy idą tą samą drogą, zjednoczone bardziej, niż kiedyykolwiek w samorzutnym wysiłku wiary i woli.

„Włochy pragną tylko swobodnego oddechu. Włochy chcą pracować i poświęcić swoje siły na rzecz wspólnych ideałów, które stanowią uświęcone dziedzictwo cywilizowanej ludzkości. Niech światli przedstawiciele myśli i wiedzy międzynarodowej powtórzą swoim współobywatelom, iż w tej nadziei otwarte zostało miasto uniwersyteckie Rzymu."

Gwałtowna burza

Moskwa, (Pat). Na morzu Północnem panuje od dłuższego czasu gwałtowna burza.

Zachodzi obawa co do losów dwóch łodzi rybackich na pokładzie których znajduje się kilkudziesięciu ludzi. Samolot wysłany na poszukiwanie zaginionych nie powrócił.

Dążenia Mussoliniego

Warszawa (Tel. wł.) Depesze napływające z zagranicy stwierdzają pogorszenie się sytuacji.

Rozmowy prowadzone pomiędzy przedstawicielami Francji, Anglji i Włoch w Genewie nie dały realnego wyniku. Tymczasem kampanja afrykańska kosztuje Włochy prawie 800 milj. lirów dziennie.

Mussolini w chwili obecnej zwraca się ku nowym formom gospodarczym, nie stosowanym dotąd przez niego, a mianowicie idzie od gospodarki kapitalizmu prywatnego ku socjalizującemu etatyzmowi, opartemu na strukturze faszyzmu. Do czego obecny kierunek doprowadzi, nikt się nie orjentuje. (w)

Skutki braku nabiału w Rzeszy

Berlin. (PAT). Wobec trwającej nadal krytycznej sytuacji na rynku nabiałowym, czynniki miarodajne zdecydowały się na wydanie nadzwyczajnych zarządzeń o sprzedaży masła na obszarze całego kraju.

Według tych postanowień, mleczarniom wolno sprzedawać odbiorcom masło tylko w ilościach, odpowiadających przeciętnie kontyngentom z miesiąca sierpnia r. b. Dostarczanie masła osobom, które w sierpniu nie były odbiorcami danej firmy, jest zakazane. Wyjątek stanowią tu dostawy dla zakładów publicznych, armji oraz dla Zagłębia Saary.

Te same postanowienia odnoszą się do hurtowników. Z przesyłek pocztowych korzystać mogą tylko ci odbiorcy, którzy figurowali na listach sierpniowych, przytem cały kontyngent, wysyłany pocztą przez mleczarnie i hurtowników, ustalono w wysokości 50 proc. kontyngentu, wysyłanego na tydzień w ciągu sierpnia r. b.

Istniejący dotychczas przymus dostarczania przez mleczarnie 10 proc. produkowanego masła centrali dla gospodarki nabiałowej Rzeszy oraz innym podobnym urzędom przydziału został uchylony. W wypadkach koniecznych odnośne instancje mają jednak prawo żądać oddania im odpowiedniej ilości masła na pilne potrzeby.

Rozporządzenie weszło w życie z dn 1 listopada. Według przewidywań prasy niemieckiej, nie należy wprawdzie oczekiwać w ciągu najbliższych tygodni wzrostu ilości masła na rynku, ale za to nastąpi sprawiedliwy przydział w granicach zakreślonych ogólnemi warunkami.

Proces o zniesławienie teatru

Łódź (Tel. wł.) Dyrektor tutejszego teatru miejskiego Wroczyński wytoczył proces o zniesławienie w druku przeciwko artyście-rzeźbiarzowi Kowalewskiemu, który w swoim czasie w podpisanym artykule zarzucił wystawienie sztuk społecznie szkodliwych, a w skutkach powodujących omijanie teatru przez publiczność. Proces kilkakrotnie odraczano dla zasięgnięcia opinji biegłych: Grzymały-Siedleckiego i Karola Irzykowskiego.

Na rozprawie, która odbyła się przed tutejszym sądem okręgowym, oskarżony oświadczył, iż, pisząc o szerzeniu przez teatr zgnilizny moralnej, miał na myśli pornograficzne i przejawiające tendencje bolszewickie sztuki.

Obrońca oskarżonego wniósł o załączenie do akt sprawy recenzji z „Orędownika". Wniosek ten sąd odrzucił.

W wyniku rozprawy Kowalewski skazany został na 10 dni aresztu z zawieszeniem na 2 lata, oraz na 50 zł grzywny. W motywach sąd zaznaczył, że minimalną karę wyznaczył dlatego, iż niewątpliwie intencje autora artykułu były dobre, a repertuar mógł nasunąć wątpliwości. Teatr powinien służyć wszystkim warstwom społeczeństwa łódzkiego, a nie jednej tylko (to znaczy żydowskiej — przyp. red.),

Kurs dolara. Dziś rano Bank Polski w Warszawie notował kurs dolara 5.29 zł, w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.30 — 5.31½.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 2. 11. 1935 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocniejsza.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. 66,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% dol. listy zast. 36,75, zaś 4½% listy zast. złote w złocie obracano po 40,—; pozatem płacono za 4½% złotowe listy zast. 36,75 oraz za 4% listy zast. konwert. również 36,75.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 94,—.

Cedula Urzedowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poż. konwers. 66,— P.
4½% dolar. listy zastawne ś. K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 36,75 P.
4½% listy zast. złote w złocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred (dawn 4½% dol. listy zast. w złocie = 8,90 za 1 dol. 40,— +
4½% złotowe listy zastaw. ś. K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 36,75 P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 36,75 P.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 94.— P.
Tendencja mocniejsza.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 2. 11. 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

STANDARTY:

1) żyto	715 g/l.	
2) pszenica	756 g/l.	
3) owies	420 g/l.	

Ceny orjentacyjne:

Żyto (Usposob. spokojne)	12,25—	12,50
Pszenica (Uspos. spokojne)	17,50—	17,75
Jęczmień browarowy	15,25—	16,25
Usposobienie spokojne.		
Jęczmień 700—725 g/l.	14,00—	14,50
Jęczmień 670—680 g/l.	13,50—	13,75
Usposobienie spokojne.		
Owies (Usposob. spokojne)	15,75—	16,25
Mąka		
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w.	20,50—	21,25
żytnia gat. I 0-45% wł w.	19,75—	20,50
żytnia gat. I 0-55% wł w.	18,75—	19,75
żytnia gat. II 45-55% wł. w.	15,50—	16,50
Usposobienie spokojne.		
pszenna gat. IA 0-20% wł. w.	30,75—	32,50
pszenna kat. IB 0-45% wł w.	30,00—	30,50
pszenna gat. IC 0-55% wł. w.	29,00—	29,50
pszenna gat. ID 0-60% wł. w.	28,00—	28,50
pszenna gat. IE 0-65% wł w.	27,00—	27,50
pszen. gat. IIA 20-55% wł w.	26,75—	27,25
pszen gat. IIB 20-65% wł w.	26,25—	26,75
pszen. gat. IID 45-65% wł. w.	24,00—	24,50
pszen. gat. IIF 55-65% wł w.	22,00—	22,50
pszen. gat. IIG 60-65% wł w.	20,50—	21,00
Usposobienie spokojne.		
Otręby żytnie stand	8,75—	9,50
Otręby pszen. grube stand.	10,00—	10,50
Otręby pszenne średnie st.	9,00—	9,75
Otręby jęczmienne	9,75—	11,00
Rzepak zimowy	42,00—	43,00
Rzepik zimowy	40,00—	41,00
Siemię lniane	38,00—	40,00
Gorczyca	35,00—	37,00
Groch Viktorja	26,00—	32,00
Groch Folgera	21,00—	23,00
Mak niebieski	60,00—	62,00
Koniczyna biała	75,00—	95,00
Ziemniaki jadalne	3,50—	4,25
Ziemniaki fabr. za kilo %		20
Makuch lnian. w taflach	17,50—	17,75
Makuch rzepakowy w tafl.	13,50—	13,75
Makuch słon. w tafl. 42/43%	19,50—	20,00
Śrut Soja	19,50—	20,50
Słoma pszenna luzem	1,50—	1,70
„ pszenna prasowana	2,10—	2,30
„ żytnia luzem	1,75—	2,00
„ żytnia prasowana	2,25—	2,50
„ owsiana luzem	2,50—	2,75
„ owsiana prasowana	3,00—	3,25
„ jęczmienna luzem	1,00—	1,50
„ jęczmienna prasow.	1,90—	2,10
Siano zwykłe luzem	6,50—	7,00
„ zwykłe prasowane	7,00—	7,50
„ nadnoteckie luzem	7,50—	8,00
„ nadnoteckie pras.	8,00—	8,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Wschodni sąsiedzi Włoch wobec wojny w Afryce

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego".)

Białogród, 31 października.

Jugosławja ma jeszcze „niezakończone porachunki" z Włochami, jedyną wielką siłą, która graniczy z młodem państwem jugosłowiańskiem.

W Białogrodzie jeszcze nie mogą zapomnieć, że z Włoch podsycano akcję krańcowych żywiołów chorwackich pod przewodem dr. Pawelicza i towarzyszy, którzy dali się Jugosławji we znaki licznemi morderstwami politycznemi i aktami sabotażu. Z tego środowiska wyszedł też zamach skrytobójczy, zakończony śmiercią króla Aleksandra 9 października ub. roku w Marsylji. Mniejszość jugosłowiańska (Słoweńcy), zamieszkująca w wielkiej ilości Istrję, cierpi prześladowania, przy których nie obyło się nawet bez rozlewu krwi, emigracji i t. d. Na odrutowanem kolczastemi zasiekami pograniczu jugosłowiańsko-włoskiem ścierają się bowiem interesy obu państw. Na wybrzeżu tego morza osiedli Włosi ze swoją twierdzą Zadar, mimo, że oblewa ją wokół terytorjum i ludność jugosłowiańska. Po drugiej stronie Adrjatyku Włosi upatrzyli sobie eksponenta politycznego w Albanji w osobie Fan Nolija, którego w grudniu 1934 r. obalił Achmed Zogu Bej, popierany przeciwko włoskiemu agentowi przez Białogród. Ekspedycja Zogu Beja po władzę w Albanji rozpoczęła się na terytorjum Jugosławji, skąd wyruszyła większa formacja żołnierzy, rekrutujących się zpośród emigrantów rosyjskich.

Zamierzenia Achmed Zogu Beja zostały uwieńczone powodzeniem. Sojusznikiem Jugosławji był on tak długo, dopóki Włosi, drogą pożyczek i koncesyj gospodarczych, nie zjednali prezydenta małej rzeczypospolitej dla swoich interesów nadadrjatyckich. Dzięki poparciu Włoch mógł się Achmed Zogu Bej ogłosić później królem, czyniąc to zresztą za cenę umowy z Mussolinim (z dnia 27 listopada 1926 i z dnia 11 listopada 1927), staw ającej Albanję pod kontrolę Włoch. W ramach tej umowy otrzymali Włosi prawo wysyłania swego wojska do Albanji w razie zagrożenia rządu króla Zogu przez jakichkolwiek przeciwników politycznych. Uzależnienie się Albanji od Rzymu doprowadziło do rozluźnienia stosunków z Białogrodem, które dopiero w ostatnich latach zaczęły się znowu odradzać.

Achmed Zogu rozpoczął bowiem przygotowywać mniejwięcej przed dwoma laty ostrożne, lecz systematyczne stopniowe oswobodzanie się zpod wpływu włoskiego. Zaznaczyło się to m. in. zamykaniem niektórych szkół włoskich, zwalnianiem z państwowych posad inżynierów włoskich, dymisjonowaniem dużej ilości oficerów włoskich szkolących armję albańską i t. d. Miejsce Włochów zajął w armji angielski generał Persi, który posiada tytuł głównego doradcy wojskowego króla. Zmiany zaniepokoiły, rzecz zrozumiała, Rzym, lękający się całkowitego usamodzielnienia się albańskiego pupilka w tym czasie, gdy Włosi będą zajęci wojną w Abisynji. Dlatego wysyzła z Rzmu próba dokonania przewrotu w Albanji.

Celem rewolucji było — jak się okazuje — zastąpienie niewiernego Achmed Zogu Beja bardziej oddanym Włochom Fan Noliją. Gdyby zamach ten był się udał stosunki włosko-jugosłowiańskie byłyby uległy dalszemu ochłodzeniu. Jeżeli dziś tak nie jest, to ze względu na niepowodzenie dywersji w Albanji, powtóre zaś, aby nie psuć sobie stosunków z Białogrodem, bądź co bądź niepokojącym przeciwnikiem dla Włoch, zaangażowanych w Afryce.

Jugosławja posiada nadal sporo kwestyj spornych z Rzymem, które niestety pozostały nierozwiązane mimo zeszłorocznych wysiłków Francji, mających na celu pogodzenie Białogrodu z Rzymem. Francja bowiem po wyrównaniu swoich nieporozumień z Włochami chciała za wszelką cenę wypacyfikować jugosłowiańsko-włoskie stosunki sąsiedzkie.

Rząd jugosłowiański, przeniknięty szczerą miłością ku pokojowi, mimo istnienia czynników zadrażniających stosunki sąsiedzkie nie nosi się z myślą rewizji umów pokojowych, lub jakichś napadów lub wojen. Pamięta jednak nadal o tych sprawach, które nie na polu wojskowem, lecz przy stole obrad dyplomatycznych winny być rozwikłane.

Włosko-abisyński zatarg śledzi się w Białogrodzie z wielką uwagą. Mówiono o nim dużo na ostatniej radzie Małej Ententy w Bledzie.

W biuletynie z obrad ministrów Małej Ententy powiedziano wprawdzie wyraźnie, że państwa te zachowają pełną neutralność w sporze włosko-abisyńskim, sympatje społeczeństwa jugosłowiańskiego nie są jednak po stronie Włoch.

Na południowym wschodzie Europy wojna włoska w Afryce może łatwo doprowadzić do zmian. Grecja i Turcja mają wielkie pretensje do Mussoliniego. Liczne wyspy wzdłuż wybrzeża tureckiego, z greckimi i tureckimi, a nie włoskimi mieszkańcami, znajdują się pod władzą Rzymu. Sprawa to doniosłej wagi teraz, kiedy Grecja i Turcja są członkami tej samej jedności międzynarodowej co i Jugosławja, t. j. bloku bałkańskiego. W decydujących chwilach rozgrywki afrykańskiej mogą się więc wyłonić w stosunku do Italji żądania daleko idących zmian terytorjalnych.

WEGBE.

Monarchja czy republika?

Grecy z tęsknotą oczekują powrotu króla Jerzego na tron. Codziennie odbywają się liczne i tłumne manifestacje, w których ludność daje wyraz uczuciom przywiązania do ustroju monarchistycznego. Na zdjęciu tłumy Greków słuchają przemówienia regenta gen. Kondylisa na placu Konstytucji w Atenach

Niedzielny plebiscyt w Grecji odbędzie się w innych warunkach, aniżeli to planowano po marcowym nieudałym zamachu stanu Venizelosa. Wówczas postanowiono odwołanie się na jesień do całego narodu, aby drogą plebiscytu otrzymać rozstrzygnięcie, czy kraj pragnie zachowania republiki, czy też przywrócenia monarchji. Po październikowym puczu oficerskim, zakończonym obwołaniem monarchji i ustanowieniem regenta w osobie gen. Kondylisa, wreszcie oktrojowaniem konstytucji monarchistycznej z roku 1911, kwestja wypowiedzenia się co do ustroju przez plebiscyt odpadła. Kraj, jutrzejszym aktem głosowania, zatwierdzi lub odrzuci wydarzenia i zmiany, dokonane w ostatnich dniach. Od liczbowego wyniku uznania narodu greckiego dla przywróconej monarchji będzie zależało, czy bawiący w Londynie były król grecki, Jerzy II, zdecyduje się do powrotu na tron.

Zjazd powstańców

Przypominamy, że w niedzielę, dnia 3 listopada, zjeżdżają do Poznania powstańcy z byłych Straży Ludowych, pułków wielkopolskich i pokrewnych organizacyj.

Uroczysta msza św. odbędzie się na stadjonie o godzinie 9. Ze stadjonu powstańcy wyruszą w pochodzie ul. Łąkową, Strzelecką, Długą, Wielkiemi Garbarami, ul. Wielką przez Stary Rynek, ul. Nową na Plac Wolności.

O godzinie 11 na placu tym akademja. Po akademji przemarsz powstańców ul. 27 Grudnia, Bronisława Pierackiego i alejami marszałka Piłsudskiego do defilady przed pomnikiem Wdzięczności. Pochód po przejściu Kaponiery zachodzi ul. marszałka Focha na tereny wystawowe, gdzie się rozwiąże.

W związku z odezwą organizatorów uroczystości powstańczych w dniu 3 listopada b. r. — Polski Czerwony Krzyż Oddział Poznański prosi o łaskawe wzięcie udziału w uroczystej mszy św. na Stadjonie Miejskim dnia 3 listopada o godz. 9 wszystkie kobiety, które pracą swoją wzięły czynny udział przy aprowizacji Powstańca Poznańskiego i służbie samarytańskiej. Przy wejściu na Stadjon Miejskie — miejsce przeznaczone dla P. C. K. wskażą drużyniacy.

Prof. Roman RYBARSKI
Dr. Marjan SEYDA
przemawiają w niedzielę, 3 listopada
o godzinie 12,30 w sali kinoteatru „APOLLO"

precyzyjna praca to Centra
Pg 6 383/4 C. 728/9

UWAGI

Na pokładzie krążownika „Dupleix" przewieziono w tych dniach zwłoki zmarłego przed rokiem marszałka Lyautey na miejsce wiecznego spoczynku aż do Maroka. Za ciasno mu było w grobowcu katedralnym w Nancy. Ostatnia wola Zmarłego chciała lżejszej ziemi, w przybranej ojczyźnie afrykańskiej. Tam, gdzie się rodzą, żyją i umierają jego ukochani „bracia" marokańscy.

Francja kolonjalna składa więc ponownie hołd synowi, który przez 31 lat był pionierem, zdala od ziemi rodzinnej. Typ żołnierza i kolonizatora w nowoczesnem, najlepszem tego słowa znaczeniu — jakże odbiega on od „conquistadorów" XVI wieku, lub choćby awanturników i rekinów handlu morskiego w wieku siedemnastym i osiemnastym. Był zdobywcą, lecz miecz, którym walczył, nie służył do zdobywania laurów. Głównym celem była cicha praca cywilizacyjna dla dobra poddanych sobie ludów. Poddanych? Wyraz nieścisły. On był bowiem tym, który w najczystszej formie realizował francuską doktrynę kolonjalną: doktrynę kolorowych współobywateli.

Zdobywał sobie ludność sercem. I miał ów niezwykły dar, „le mystère Lyautey", że uczył drugich odwzajemniania się w ten sam sposób. Gdy w r. 1924 leżał chory w Fezie, całe miasto modliło się w meczetach za tego „giaura" i znosiło do jego łoża „uzdrawiające" wody i ziela.

Szerokim gestem szanował odrębności rasowe i właściwości kultury innych narodów. Był wcieleniem tolerancji i wyrozumiałości. W życiu prywatnem skromny, dobrotliwy, jowialny, gdy jednak szło o wywalczenie pokoju, potrafił być lwem.

Francja miała to szczęście, że w historji jej ekspansji kolonjalnej znajdowali się nieraz ludzie, jak Lyautey,, którzy z ogólnoludzkich walorów kultury francuskiej, jak i z indywidualnych walorów ducha, potrafili zbudować fundament solidnej potęgi kolonjalnej. Tu leżą trwałe wartości imperjum Francji zamorskiej — la France d'outre-mer — któremu przyrównać można tylko jeszcze imperjum kolonjalne Anglji.

Dobrze przypomnieć to w chwili, gdy zamysłom zdobyczy kolonjalnych przyświeca myśl o wawrzynach wojennych, a armja zdobywcy uważa za najpilniejsze zadanie stawianie pomnika zwycięstwa w obcym kraju, nazajutrz po wygranej potyczce.

Zwłoki marsz. Piłsudskiego będą od 15 grudnia niewidoczne

Prasa krakowska ogłasza następujący komunikat:

„W czwartek o godzinie 5-tej po południu komisja pod przewodnictwem gen. Roupperta dokonała oględzin zwłok Marszałka Piłsudskiego stwierdzając, że balsamowanie jest bez zarzutu.

Dokonano zmiany munduru, gdyż poprzedni pokryła pleśń i wymieniono pękniętą szybę w trumnie.

Dalej komisja postanowiła w ciągu listopada dać wykonać nową trumnę, do której będzie złożona obecna trumna kryształowa tak, że gdzieś około 15 grudnia b. r. zwłoki Marszałka będą już zakryte przed okiem publiczności."

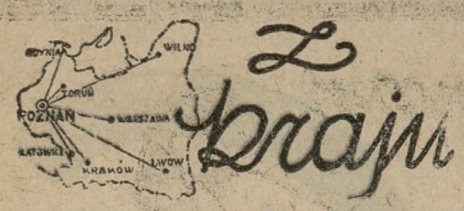

ZGONY NIEMOWLĄT W POLSCE

Według ostatnich danych statystycznych, w drugim kwartale rb. zanotowano na terenie całego kraju 26.264 zgonów niemowląt, t. j. przeciętnie 12 zgonów na 100 urodzeń. Na terenie województwa lwowskiego zmarło 2.726 niemowląt, warszawskiego 2.715, łódzkiego 2.372, kieleckiego 2.290, krakowskiego 2.242, poznańskiego 1.778, wołyńskiego 1.645, białostockiego 1.443, lubelskiego 1.420, pomorskiego 1.232, stanisławowskiego 1.220, śląskiego 1.149, tarnopolskiego 1.068, poleskiego 938, nowogródzkiego 813, wileńskiego 744, na terenie m. st. Waszawy 469 niemowląt.

DWA ZJAZDY MŁODZIEŻY KATOLICKIEJ W STOLICY

W najbliższym czasie odbędą się w Warszawie dwa zjazdy delegowanych: Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej w dniach 10—11 listopada br. i Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej w dniu 24 listopada br. Obrady obu zjazdów toczyć się będą w sali domu katolickiego parafi Zbawiciela przy ul. Mokotowskiej nr. 13. Wezmą w nich udział delegaci i delegatki z oddziałów parafjalnych K. S. M. Ż. i K. S. M. M. z całej archidiecezji warszawskiej. Uczestnicy zjazdów reprezentować będą młodą Akcję Katolicką, która na terenie archidiecezji warszawskiej skupia w 350 oddziałach parafjalnych około 6 i pół tysiąca druhów i druchen. (KAP)

NADZWYCZAJNY ZJAZD MIEJSKIEJ WŁASNOŚCI NIERUCHOMEJ

Polski Związek Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej zwołał na dzień 3 listopada 1935 r. na godz. 4 po poł. do lokalu Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy przy ul. Czackiego 23, nadzwyczajny zjazd miejskiej własności nieruchomej poświęcony sprawie zapowiedzianej obniżki komornego.

DOMY PRZYSTOSOWANE DO ATAKÓW GAZOWYCH

Jak donoszą, w związku z powziętą przez Komitet Rozbudowy m. st. Warszawy uchwałą o popieraniu budowy domów przystosowanych do ataków gazowych, zgłoszono władzom budowlanym pierwsze dwa projekty budowli nowego typu, które stanąć mają na Żoliborzu. Projekty te przewidują poza urządzeniem schronów na wypadek ataków lotniczych, także specjalne urządzenie mieszkań. W każdem mieszkaniu jeden pokój zaopatrzony będzie w szczelnie zamykające się drzwi i okna. Hermetyczne urządzenia uniemożliwią przedostawanie się gazu.

SAMOBÓJSTWO ŻYDA ADWOKATA

W lokalu Rady Adwokackiej w Warszawie popełnił samobójstwo wystrzałem z rewolweru 32-letni adwokat Benjamin Graubart z Łomży. Przyczyną było zawieszenie go przez sąd dyscyplinarny na jeden rok w czynnościach za postępek nielicujący z godnością adwokata.

ECHA KATASTROFY KOLEJOWEJ POD KRZESZOWICAMI

W sprawie strasznej katastrofy kolejowej pod Krzeszowicami, w której zginęło kilka osób, a obwinieni o nią zostali ukarani, przez sąd kilkoletniem więzieniem, toczyć się będzie 8 bm. ponownie rozprawa w Krakowie przed sądem apelacyjnym.

SPÓR O GMACH POKLASZTORNY W WILNIE

Zakon OO. Franciszkanów na Polskę wystąpił na drogę sądową o zwrot gmachu poklasztornego w Wilnie, który po powstaniu 1863 r. został skonfiskowany przez rząd rosyjski. W pierwszej instancji zapadł wyrok nazakujący zwrot gmachu. Sąd apelacyjny następnie jednak był innego zdania, a mianowicie, że gmach był własnością klasztoru OO. Franciszkanów, wobec czego zakon nie był uprawniony do roszczenia sobie pretensyj względem niego, i na tej podstawie uchylił wyrok pierwszej instancji. Zakon OO. Franciszkanów jednak udał się do Sądu Najwyższego, który obecnie w swem orzeczeniu nie przychylił się do wywodów pełnomocników magistratu m. Wilna jakoby klasztor i zakon stanowili dwie odrębne jednostki, a natomiast uwzględnił skargę kasacyjną. Sprawa została wobec tego ponownie przekazana do rozpatrzenia sądowi apelacyjnemu.

ZAMACH MORDERCZY NA PROBOSZCZA PRAWOSŁAWNEGO

Prasa prawosławna donosi o nowym zamachu na duchownego prawosławnego. W nocy na 26 października nieznani zabójcy ciężko zranili proboszcza parafji Krymne, pow. kowelskiego, o. Platona Rafalskiego, i zamordowali jego żonę.

Jest to już trzeci wypadek zamachu na proboszcza prawosławnego na Wołyniu. Mianowicie w lipcu rb. zamordowano o. Piataczenkę w powiecie łuckim, a w połowie października o. Taturę w powiecie kostopolskim. (KAP)

Śmiertelny spór Włochów w Gdańsku

Gdańsk. (Tel. wł.) Jak już donosiliśmy, w czwartek w centrum Gdańska, na Toepfergasse, doszło do kłótni, a następnie do wymiany strzałów rewolwerowych pomiędzy czterema osobnikami narodowości włoskiej.

Wyniki śledztwa ustaliły, że trzej Włosi, Gaetano Vadale, oraz jego synowie 20-letni Salvatore i 21-letni imiennik ojca, Gaetano, szli ulicą i spotkali Włocha Carmino Argensiano, pochodzącego, podobnie jak ojciec i synowie Vadalowie, z Neapolu. Argensiano zażądał od przechodzących Vadalów, aby mu zwrócili dług, wynoszący 7 guldenów gdańskich. To upominanie Argensiani'ego rozgniewało tak bardzo Vadalów, że Gaetano (młodszy) wyjął rewolwer i oddał do Argensiano strzał, na który odpowiedział również Argensiano. Skutek wymiany strzałów był taki, że obaj strzelający, Gaetano Vadale i Argensiano, trafieni padli na ziemię. Do tego ostatniego dopadł następnie, jak stwierdzają świadkowie, Gaetano Vadale (ojciec) i oddał do ciężko rannego leżącego na ziemi jeszcze dwa śmiertelne strzały.

Następnie Salvatore (syn) i Gaetano Vadalowie zamierzali uciec. Ucieczce tej przeszkodził jednak tłum ludzi, którzy na ruchliwej ulicy zaczęli się gromadzić. Padły strzały w tłum, od których trafiony został jeden z przechodniów, Gdańszczanin Jakób Abend. Przybyła policja zlikwidowała zajście i aresztowała Vadalów, których odstawiono do komisarjatu. Odwieziony do szpitala ciężko ranny Gaetano Vadale wkrótce zmarł. Aresztowani „bohaterowie" zajścia również są ranni i odstawieni zostali do szpitala.

Taki stan faktyczny krwawego zajścia, jakiego dotąd nie notowała kronika policyjna gdańska, został odtworzony na podstawie zeznań aresztowanych oraz świadków przebiegu zajścia.

Śledztwo, prowadzone przez specjalną grupę policji w dalszym ciągu, ma ustalić, kto i w jakiej kolejności strzały oddawał oraz czy rzeczywiście spór o stosunkowo niską kwotę 7 guldenów doprowadził do zabicia dwóch osób i zranienia jednego z przechodniów.

Prasa gdań. komentuje krwawą bójkę i zaznacza, że wszyscy Włosi, uczestnicy bójki, od dłuższego czasu zamieszkiwali w Gdańsku i trudnili się rzekomo handlem domokrążnym. Dzienniki jednak zauważają, że „bohaterzy" bójki prowadzili życie dość wystawne i że zatem musieli mieć inne, nieznane narazie źródła dochodu, które może ustali dalsze śledztwo. (p)

ng 17 117

15 listopada początek sankcyj

Genewa. (Tel. wł.) Komisja koordynacyjna konferencji sankcyjnej przy Lidze Narodów obradowała w piątek po południu i po dłuższej dyskusji zgodziła się zasadniczo na termin 15 listopada jako ostateczną datę, wprowadzającą w życie sankcje gospodarcze przeciw Włochom.

Termin ten niewątpliwie bez sprzeciwu przyjmie plenum konferencji sankcyjnej, która zbiera się na posiedzenie w sobotę wieczorem. Tem samem konferencja zakończyłaby swoje prace nad wprowadzeniem w życie sankcyj przeciw Włochom.

Przedtem jeszcze ma się odbyć narada, w czasie której rumuński minister spraw zagranicznych Titulescu przedstawi przedstawicielom Francji i Anglji pewne zastrzeżenia i trudności, związane z wprowadzeniem sankcyj. Podobne zastrzeżenia zamierzają wnieść wobec delegatów Francji i Anglji przedstawiciele Urugwaju i Chile.

Sprawa t. zw. umów clearingowych ma być załatwiona na posiedzeniu komisji koordynacyjnej w sobotę przedpołudniem i rozwiązana na podstawie propozycyj rumuńskich. W myśl tych propozycyj państwa o aktywnym bilansie clearingowym w stosunku do Włoch otrzymać mają pewną ulgę, wyrażającą się w udzieleniu im na pewien ściśle oznaczony okres czasu zezwolenia na dalszą wymianę towarów z Włochami.

Komisja prawnicza konferencji sankcyjnej przeprowadziła już swoje prace rzeczoznawcze nad otrzymanemi odpowiedziami państw, które wyraziły swoją gotowość zastosowania sankcyj wobec Włoch. Dotyczy to szczególnie propozycji nr. 1 (zakaz wywozu broni). Okazuje się, że dotąd 43 państwa wprowadziły już w czyn zalecenie Ligi Narodów

ng 16 224

Urzędnicy wobec obniżki poborów

Warszawa. (Tel wł.) W dniu 31 ub m. delegacja reprezentacji zawodowej pracowników państwowych, w osobach Franciszka Sienkiewicza, Piotra Nowakowskiego i Tadeusza Domańskiego została przyjęta na dłuższej audjencji przez premjera Kościałkowskiego.

Delegacja przedstawiła premjerowi obecny ciężki stan materjalny pracowników państwowych i emerytów oraz niepokój, jaki zapowiedź obniżki uposażeń wśród nich wywołała, prosząc o poddanie rewizji stanowiska rządu odnośnie wprowadzenia podatku nadzwyczajnego od uposażeń pracowników państwowych.

Wiara wśród pracowników państwowych w skuteczność i celowość tego rodzaju oszczędności — oświadczyła delegacja — została po wieloletniem doświadczeniu poważnie zachwiana, gdyż kilkakrotne obniżki uposażeń, czynione pod hasłem zrównoważenia budżetu nie dały pozytywnych rezultatów.

Premjer oświadczył delegacji — według relacji PAT-icznej — że jego zasadniczy stosunek do obniżki uposażeń jest zdecydowanie negatywny i że decyzja wprowadzenia podatku nadzwyczajnego od uposażeń pracowniczych została powzięta przez rząd po głębokiem rozważeniu sytuacji finansowej państwa, jako jedyna możliwa droga do zrównoważenia budżetu i utrzymania stałości waluty, a temsamem realnej wartości płac pracowników. Dalej podkreślił, że zdaje sobie bardzo dokładnie sprawę z obecnego położenia pracowników państwowych, w szczególności średnich i niższych grup i dlatego rząd przy ustalaniu norm podatku będzie kierował się przedewszystkiem chęcią sprawiedliwego rozłożenia tego podatku w zależności od wysokości uposażeń.

VADEMECUM PASTA DO ZĘBÓW i WODA DO UST
ng 16 182

Składacz Maszynkowy

dobrze obeznany z maszyną „Linotyp" lub „Intertyp" z dobrą wydajnością w pracy potrzebny do większego zakładu w Warszawie na stała kondycję. Szczegółowe oferty pod „MASZYNKARZ" do Biura Ogło-zeń Teofil Pietraszek, Warszawa Marszałkowska 115
ng 17 625

ZECER RĘCZNY

w średnim wieku, rutynowany, ze skromnemi wymaganiami na stałą pewną posadę w Warszawie potrzebny. Oferty z pod. warunków pod „Dobry Fachowiec" do Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115
ng 17 625

Zjazd socjologów

Warszawa. (PAT) Wczoraj odbyło się w Warszawie w pałacu Staszyca otwarcie zjazdu socjologów, który obraduje przy licznym udziale uczonych ze wszystkich stron Polski.

O godz 10,30 zagaił zjazd prof. Krzywicki, poczem po wyborze prezydjum zjazdu, w skład którego weszli prof. Flor. Znaniecki (Poznań), jako przewodniczący, prof Jan Bystroń (Warszawa), prof Czarnowski (Warszawa) i dyr K. Korniłowicz (Warszawa), jako wiceprzewodniczący, wreszcie prof. Cz. Znamierowski (Poznań), prof. Dobrzyńska-Rybicka (Poznań), a ponadto dr. Szulc (Warszawa) i doc. Rychliński (Warszawa) — jako przewodniczący sekcyj.

Prof. Znaniecki uczcił dłuższem przemówieniem przypadające właśnie 55-lecie pracy naukowej prof. Krzywickiego. Obecni na sali uczestnicy zjazdu i licznie zgromadzeni goście zgotowali jubilatowi ferenetyczną owację i obrali go honorowym prezesem zjazdu.

Na tem zakończono uroczystość otwarcia. W zjeździe bierze czynny udział przeszło 100 uczestników, oprócz których około 200 osób obecnych jest w charakterze gości.

Samochód na chodniku

Berlin, (Tel. wł.) Na jednym z rynków w Halle wpadł wskutek uszkodzenia kierownicy samochód ciężarowy na chodnik, zabijając pewną kobietę oraz jej siedmioletniego syna.

Sukces konserwatystów

Londyn, (Tel. wł.) W około 300 miastach Anglji i Walji odbyły się w piątek wybory samorządowe. Wyniki są znane dotychczas z około 100 miast. Notują wzrost wpływów konserwatystów, którzy zdobyli w tych miastach 32 manday, podczas gdy Partja Pracy straciła 24 mandaty.

Żywcem zasypani

Warszawa (Tel. wł.) Wczoraj zapadła się jedna z glinianek na Woli i zasypała 4 ludzi, którzy tam wybierali piasek i sprzedawali za 10 gr torebkę

Opieka nad dzieckiem

Przy opiekowaniu się dzieckiem szczególnie troszczyć się należy o utrzymanie w czystości i zdrowiu jego ciałka, co nie jest rzeczą łatwą wobec niezwykłej wrażliwości i delikatności skóry dziecka. Aby zapobiec wszelkim zaczerwienieniom skóry dziecka, wyparzeniom, odleżynom, zaognieniom, swędzeniu, zatarciu — należy dziecko dokładnie przesypywać Pudrem Bebe Szofmana, od lat przeszło 35 zalecanego przez lekarzy specjalistów. Puder Bebe Szofmana delikatny jak pyłek przesiany przez liczne sita jedwabne, przygotowany w idealnych warunkach higienicznych, przy zastosowaniu najnowocześniejszych maszyn jest doprowadzoną do perfekcji zasypką dla dzieci. Dr. S. A.

ng 16 185

Światło elektryczne nie jest drogie!

Osramówki-D o palniku z dwuskrętnego drutu gazowane, wydzielają w stosunku do zużywanego prądu zależnie od typu, do 20% więcej światła, niż żarówki dotychczasowe. Ta nadwyżka światła nic więcej nie kosztuje. Kupujcie przeto i stosujcie wszędzie Osramówki-D cechowane gwarancją wydajności światła w dekalumenach i poboru prądu w watach. Niema lepszych żarówek niż

OSRAMÓWKI-D

wyrobu polskiego

ng 17 118

Pozwólcie chłopcom dokazywać!

RADION

PIERZE WSZYSTKO IDEALNIE CZYSTO

Pg 6 284-62-510

Sprawa śp. prof. Drabika

W związku z procesem prof. Meissnera w sprawie prof. Drabika sąd odbył wizję lokalną w sali operacyjnej, w której operowano śp. prof. Drabika. Wizja lokalna miała ustalić kwestję najbardziej sporną w procesie, a mianowicie okoliczności badania stanu serca chorego przez dr. Trzebińskiego. W sali operacyjnej, w której zebrał się sąd, świadkowie i dziennikarze, prof. Meissner odtworzył scenę operowania ś. p. prof. Drabika na czaszce, na której wskazał wszystkie kości, usunięte drogą operacji choremu.

W dalszym ciągu procesu zaznawali biegli. Prof. Glatzel stwierdził, że operacje szczęki są bardzo rzadkie. Przy powierzchownych badaniach łatwo w takich wypadkach o mylną diagnozę.

RAMON PULSA

Krem do golenia bez pędzla i wody

Tg 2 031

Prof. Szper stwierdza, że cierpienia śp. Drabika posuwało się b. powoli i operacja nie była konieczna. Zdaniem znawcy diagnoza była słuszna i uważać należy, że śp. Drabik cierpiał na fibrozę kości, t. j. na włóknienie. Cierpienie to groziło utratą oka, lecz zdaniem biegłego lepsze jest życie, niż wzrok. Operację nazywa brutalną i dodaje, że zna pracę prof. Meissnera i chociaż jest zwolennikiem innej metody, ceni ją i skłania przed nią głowę.

Trzeci biegły prof. Leśniowski orzekł, iż bezpośrednim powodem śmierci był pernocton — narkotyk. Środek ten był zastosowany w dawce umiarkowanej; nadwrażliwość chorego — a sposobu wykrycia takiej nadwrażliwości nauka nie zna — spowodowała zgon. Wszystkie warunki, w jakich operacja była dokonana, biegły uważa za dostateczne; metoda stosowania eteru nie mogła wypowiedzieć się szkodliwie. Uprzednie badanie chorego może trwać niedługo i dać dostateczne wyniki; długo i żadnego. Prof. Meissner nie przekroczył niczem uprawnień lekarza. W takich wypadkach bez operacji niema środka leczniczego.

Prof. Semerau-Siemianowski stwierdza, iż sam przeciwny jest wzmacnianiu serca przed operacją; jest to środek wątpliwy i gotujący niespodzianki tragiczne. Bezpośrednim powodem śmierci był — zdaniem tego biegłego — wstrząs od porażenia centrum oddechowego. Serce było dobre; dawka była właściwa; a ostrzeżenia fabryki pernoctonu, nie dawać eteru przed upływem 20 minut po zaaplikowaniu pernoctonu — tyczy się 1930 roku, kiedy pernocton był nieznany i fabryka wolała przeholować — z ostrożności.

Ostatni z zeznających w procesie biegłych docent płk. Zawadowski nie widzi przekroczenia w tem, że prof. Meissner korzystał z jednego tylko zdjęcia rentgenologicznego. Jest to — jego zdaniem — wystarczające dla praktycznych celów rozpoznania i operacji.

Na tem przewód sądowy zamknięto. Wyrok zapadnie po przemówieniach stron.

Kobiety w ciąży muszą się starać o usunięcie każdego zaparcia stolca przez używanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa.** Zal. przez lekarzy.

Tg 2029

NOWY PREMJER

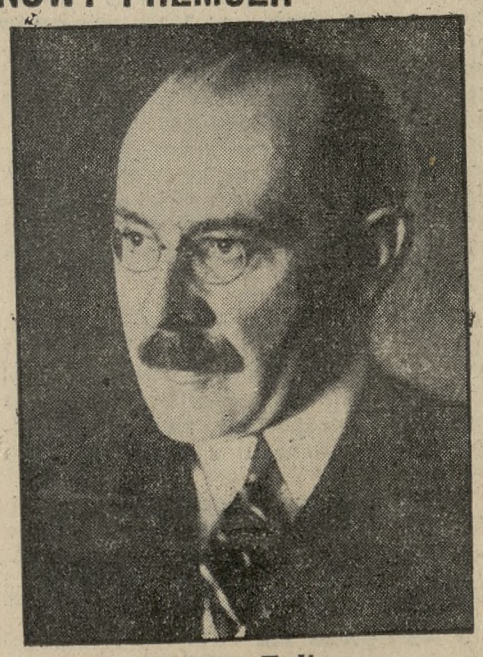

Dr. Milan Hodża
nowy premjer rządu czechosłowackiego.

Zasięg imponuje!
Słynny układ „Super-Inductance" wyposażony w 3 pentody.

Selektywność zdumiewa!
3 obwody strojone z filtrem wstęgowym.

Ton czaruje!
Dynamiczny system głośnikowy Philipsa w skrzynce stanowiącej idealny ekran dźwiękowy.

Znak, który poręcza!
Znak największego w świecie wytwórcy radjowego - najwyższą gwarancją jakości

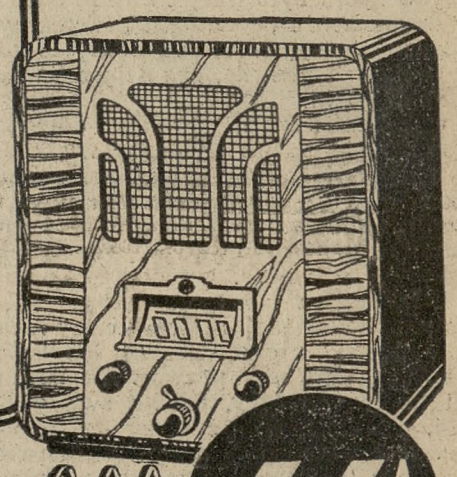

MODEL 1936

PHILIPS 44A

PHILIPS NAJTAŃSZEM ŹRÓDŁEM RADOŚCI ŻYCIA

Wymienione poniżej autoryzowane punkty sprzedaży wysyłają bezpłatnie prospekty i demonstrują odbiorniki Philipsa model 1936:

POZNAŃ

1) **B-cia Borkowscy — Aleje Marcinkowskiego 23**
2) **Centrala Budowy Telefonów — Idaszak i Walczak — Św. Marcin 18**
3) **„Elektromierz" Englert A. — Marsz. Focha 32**
4) **Grimm Sukc. Kamieński — 27 Grudnia 14**
5) **Wł. Makowski, Al. Marcinkowskiego 26**
6) **Poznańskie Towarzystwo Radjowe — Fr. Ratajczaka 39**
7) **Poznańskie Towarzystwo Telefonów — ul. Piekary 17**
8) **„Strzała" inż. Piński — Al. Marcinkowskiego 20**
9) **Roman Rybacki, Poznań, Piekary 24.**

PROWINCJA

1) **W. Wentzel — Ostrów, ul. Wrocławska 14**
2) **T. Malanowski — Kalisz, ul. Piłsudskiego 14**
3) **„Porcelana" W. Myśliński — Jarocin, ul. Krakowska 2**
4) **R. Pogłodziński — Międzychód, ul. Grunwaldzka 33**
5) **A. Pestka — Wolsztyn, Rynek nr. 4**
6) **„Rogór" R. Góralczyk — Żnin, ul. Śniadeckich 15.**

ng 17 132

Procesy narodowców

Kościan. W poniedziałek, 28 b. m., odbyła się rozprawa w sądzie grodzkim w Kościanie przeciwko członkom Str. Narodowego, oskarżonym o zniewagę rządu.

Jak wiadomo, dn. 15 sierpnia rb. Stronnictwo Narodowe urządziło za zezwoleniem władz wspaniały pochód ku czci „Cudu nad Wisłą". Na rynku przemawiał oskarżony Michał Pokrzywniak z Czempina, oraz Bolesław Koszewski z Kościana. W przemówieniach swych oskarżeni mieli rzekomo znieważyć rząd. Oskarżony Pokrzywniak słowami: „My Polacy katolicy musimy stać czujnie na straży swoich uczuć katolickich, bo różne sekty bezbożników i komunistów podnoszą w Polsce głowy". Jako dowód oskarżony podał napaść na pałac oraz kaplicę biskupią w Kielcach. Drugi oskarżony, Koszucki z Kościana wyraził się: „Mamy wrogów ze wschodu i zachodu a najgroźniejszy jest wróg wewnętrzny". Sąd uwolnił obu oskarżonych od winy i kary. Koszta płaci skarb państwa.

z ZAKONNIKIEM
PIGUŁKI REFORMACKIE
STOSUJĄ SIĘ:
JAKO REGULUJĄCE ŻOŁĄDEK,
PRZY CIERPIENIACH WĄTROBY,
NADMIERNEJ OTYŁOŚCI,
UŚMIERZAJĄCE HEMOROIDY
I PRZY SKŁONNOŚCIACH
DO OBSTRUKCJI SĄ ŁAGODNYM
ŚRODKIEM PRZECZYSZCZAJĄCYM
UŻYCIE 1-2 PIGUŁKI NA NOC

n 16 117

Mądra matka daje dziecku BEBEDONT SZOFMANA specjalną dla dzieci pomarańczową pastę do zębów

Należy odrestaurować odwagę cywilną

W nawiązaniu do wywodów prof. Stanisława Głąbińskiego o konieczności sharmonizowania się władzy państwowej z narodem, jego przekonaniami i dążeniami, przytaczamy następujące rozważania Zygmunta Wasilewskiego w „Myśli Narodowej" o potrzebie zlikwidowania kryzysu moralnego i odrestaurowania odwagi cywilnej:

Oprócz gospodarczego istnieje kryzys moralny. A ten spowodowany został eksperymentami odcinania państwa od życia narodu, fałszywą grą ze społeczeństwem. Praktyka i system wychowania w ostatnim lat szeregu sprawiły wielkie spustoszenia w psychice społeczeństwa. Robiło się przecież wszystko i to z wielkim naciskiem, aby naród przybrał postawę wobec spraw publicznych, odwrotną do tej, jaką teraz zaleca p. minister Kwiatkowski.

Żeby nie być gołosłownym, przytoczę przykład, który w tej dyskusji podsuwa nie jakiś znienawidzony „narodowiec", lecz bojownik „sanacji" p. Mackiewicz, redaktor „Słowa" wileńskiego. Jakże wymowny jest tytuł jego artykułu naczelnego w nr. 283: „Restaurujmy odwagę cywilną!" Zaczyna się zaś artykuł od bardzo mądrych słów: „Inne są cnoty niewolnika, chcącego zdobyć wolność, inne obywatela wolnego państwa".

Otóż, gdy słyszymy apel do cnót obywatela, które trzeba uruchomić w imię dobra narodu, to trzeba się rozejrzeć, co się z temi cnotami stało i czy nie trzeba zacząć od kryzysu, który w tej dziedzinie nastąpił. Kryzys moralny w stosunkach życia publicznego uderza przedewszystkiem w najczulszą strunę obywatela — w jego odwagę cywilną. Na tem polega właśnie wolność, żeby w życiu było miejsce na tę odwagę w znaczeniu „cywilnem", to znaczy, żeby mógł wypowiedzieć otwarcie to, co uważa za prawdę, bez ściągania na siebie represji.

Od kwalifikacji, zwanej odwagą cywilną, nie trzeba wymagać wielkich rzeczy, trzeba ją rozumieć jako cnotę, obracającą się w granicach legalności i bezpieczeństwa osobistego. Czem innem jest bowiem odwaga, rzucająca człowieka w walkę, wymagająca cnoty bohaterstwa czy męczeństwa. Mówimy o normalnej zalecie człowieka „porządnego", z charakterem, któremu zależy na tem, aby prawda nie leżała pod korcem, który, ceniąc swą godność, nie chce być używany do jej ukrywania. Cóż się w społeczeństwie naszem z tą elementarną cnotą stało?

O tem, co jest odwagą cywilną, w jakich warunkach staje się ona cnotą obywatela, jak wielkiej wagi jest znaczenie jej w życiu publicznem, wykształceni Polacy wiedzą choćby z popularnej rozprawy Karola Libelta (1843). Pomimo, że nie ma w sobie znamion bohaterstwa, jest ona jednak cnotą, wymaga bowiem przezwyciężenia pewnego lenistwa, wymaga bowiem — czynnej postawy charakteru. Bądz co bądź przemóc trzeba w sobie skłonność do świętej zgody i spokoju. Nieprzyjemnie jest różnić się z kimś i narażać na szwank słodką harmonję towarzyską.

Otóż tam, gdzie dla odwagi cywilnej niema warunków zewnętrznych, zaczyna się bardzo szybko psuć jej podstawa w charakterze. Ludzie ograniczeni w tej elementarnej wolności zzewnątrz, wpadają w stan moralny niewolników, unicestwiają się w godności swojej i w charakterze, niema już mowy o warunkach wewnętrznych odwagi cywilnej. Człowiek bez charakteru — jak ktoś powiedział — jest już przedmiotem, nie człowiekiem. Jest to więc najgłębsze zniweczenie człowieczeństwa, jakiego można dokonać przy nieumiejętnem obchodzeniu się ze społeczeństwem.

Według tego, co powiedziałem, łatwo się zorjentować w doniosłości zagadnienia, w jego obosieczności zarówno w stosunku do państwa, opierającego swój żywot na psychice narodu, jak i dla kultury człowieka, zjadającego się własną nikczemnością. Bywają w dziejach kultury momenty dysproporcji w szacowaniu dwu rodzajów odwagi — cywilnej i wojskowej. Druga jest otaczana chwałą, pierwsza zaś jednocześnie bywa traktowana jak zbrodnia i pociąga za sobą srogie represje, a nawet przez obywateli bywa uważana za niepożądany dysonans i krzywdę, sprawie publicznej rządzoną.

Tymczasem jest rzeczą oczywistą, że odwaga wojskowa, prawdziwie wartościowa, wyrasta na dobrze uprawionej glebie charakteru obywatelskiego. Odwaga wojskowa ma przytem bezpośrednie pomoce koło siebie: w surmach bojowych, w tłumnej psychice mas, w odznaczeniach, w komendzie dowództwa. W życiu cywilnem człowiek zostawiony jest swemu wnętrzu; życie wogóle wymaga stałej, codziennej, szarej, nienagradzanej odwagi.

Czasy pokoju są dłuższe, niż wojny, stan pokoju jest przecież stanem ciągłej walki cywilnej i czujności, jest to właśnie ten stan normalny, przeznaczony dla rozwoju zdrowia narodu. Odwaga cywilna powinna być przedmiotem wielkiej troskliwości hodowlanej wychowania publicznego.

Proszę sobie wyobrazić w tem świetle nasze dziecko w szkole, wystawione na próbę odwagi cywilnej, gdyby zechciało za popędem szlachetności swojej powiedzieć prawdę. A przecież ciągle — według najnowszych metod wychowania państwowego — jest wzywane do wygłaszania poglądów na sprawy publiczne. Pociągnęłoby to za sobą nieobliczalne skutki dla niego, dla rodziców, dla nauczyciela, dla szkoły. Rodzina dobrze pracować musi nad dzieckiem, aby je wytresować na poprawność polityczną.

Skądże dziecko! Niechże wystąpi z prawdą poseł, mający zastrzeżoną nietykalność: przypatrzmy się obecnemu Sejmowi, czy kto usta otworzy. A cóż ma robić ze swoją odwagą cywilną publicysta, gdy wie, że mu każdy „piorun" (ob. Słowacki) p. cenzor schwyta gołą ręką — i pozostanie tylko biała plama. Odwaga cywilna nie ma dla siebie społecznej pomocy, owszem, zewsząd jest gnana.

Co w postępowaniu jednostki charakter, to w politycznem — program. Charakter trzeba określać jako pewnego rodzaju zautomatyzowaną zasadniczość bycia moralnego. Automat taki jest niezbędny, aby człowiek nie deliberował w wyborze dróg, na każdym bowiem kroku staje człowiek wobec trójdroża: co łatwo, czegoby się osobiście chciało, co się powinno zrobić. Tęgi charakter wali tą trzecią drogą — zwłaszcza w sprawach publicznych.

Gdy zaś zamiast pomocy, okazanej charakterowi, premjuje się jego słabość, uległość, karjerowiczowstwo, służalstwo, nawet nikczemność, a wszelką kostropatość piętnuje, to oczywiście braknie odwagi cywilnej, aby mówić i robić to, co się robić powinno. Wtedy nastaje moda na filozofowanie, wyklinające t. zw. „partyjnictwo".

O cóż chodzi: o to, aby z postępowania publicznego usunąć czynnik zasad i programu. Walka z programowością polityczną obywateli i z ich usiłowaniem organizowania życia publicznego w myśl zasad jest najwyższą klasą tej szkoły, która niszczyć ma charakter cywilizacji narodowej.

Londyńskie perspektywy przedwyborcze

Londyn, 31 października.

Po rozpisaniu wyborów zainteresowanie społeczeństwa angielskiego skupiło się na sprawach wewnętrznych. Znikły z horyzontu kwestje genewskie i abisyńskie.

Okresu wyborczego nie należy uważać tu jednak za okres namiętnych walk partyjnych. Kampanję wyborczą prowadzi się „faire" i po dżentelmeńsku. Charakterystyczne np. jest, że rząd dysponuje dla siebie zaledwie jednym wieczorem więcej w radjo, niż „Partja Pracy", zaś cała opozycja góruje nad rządem liczbą radjowych wieczorów agitacyjnych. Nie znaczy to, aby w walce wyborczej brak było ostrych argumentów.

Obronna linja rządu została osłabiona w dwóch punktach. Zaostrzenie się konfliktu w górnictwie odgrywa wielką rolę w akcji wyborczej lewicy, która atakuje politykę socjalną rządu. Tak jak sprawy idą teraz w zagłębiach górniczych, wydaje się że wybuch strajku na dwa dni przed wyborami jest nieunikniony. Fakt, że możliwość strajku generalnego jest wogóle brana w rachubę, wzmacnia sytuację opozycji i daje jej argumenty przeciwko rządowi, który nie był w stanie doprowadzić do „socjalnego pokoju" oraz reorganizowania tej gałęzi produkcji, gdzie reformy wydają się koniecznością.

Również na odcinku polityki zagranicznej opozycja otrzymała nową broń. I liberałowie i „Partja Pracy" głoszą, że genewską politykę rządu, stanowiącą jego jedyną pozycję czynną po czterech latach słabości i wahania, cechuje w ostatnich dniach znowu wyraźna depresja. Zrezygnowano z sankcyj wojskowych na życzenie „Duce", nie wprowadzono w życie sankcyj gospodarczych, wdając się w beznadziejne rokowania dyplomatyczne.

Ataki na politykę zagraniczną rządu obudzą bezsprzecznie odgłos w masach wyborców, którzy przez propagandę rządową zostali wprawieni w nastrój niemal wojenny, a teraz mają wrażenie, że Mussolini potrafił przeprowadzić w Genewie swój punkt widzenia.

Delikatna misja, polegająca na tem, aby równocześnie apelować do wyborców i dyplomatycznych kancelaryj Europy, zmusiła min. Hoare i premjera Baldwina do zamaskowania zamierzeń rządu. Hoare zapewnił Rzym i Paryż za pośrednictwem parlamentu, że sankcje wojskowe nie leżały „dotychczas" w zamiarach rządu angielskiego. Jako premjer, nie żałował p. Baldwin, że zdanie powyższe zostało zagranicą zrozumiane w ten sposób, jakoby Anglja nie miała wogóle zamiaru dyskutować nad sankcjami wojskowemi. Na trybunie wyborczej, p. Baldwin, jako przywódca partji konserwatywnej, zapewnia jednakże wyborców, że Anglja zastosuje sankcje wojskowe, gdy Liga Narodów je uchwali.

Przemówienie wiecowe i agitacja wyborcza będą w ciągu najbliższych dwóch tygodni maskować rzeczywistą linję polityki angielskiej.

Specyficzną właściwością angielskiego aparatu rządowego jest to, że nici polityki zagranicznej, spoczywają nie w ręku ministrów i parlamentarzystów, lecz w stałym sztabie ministerstwa spraw zagranicznych. A w gmachu „Foreign Office" wre praca, prowadzona po linji zainicjowanej przez min. Edena w Genewie.

Mówi się o wejściu po wyborach do rządu nowych osobistości. Według wszelkiego prawdopodobieństwa Winston Churchill zostać ma pierwszym lordem admiralicji. Jest to b. charakterystyczna wiadomość, albowiem Churchill, w przededniu rozwiązania Izby Gmin, zdeklarował się jako stuprocentowy zwolennik polityki ligowej i zaatakował Niemcy. Gdyby się to sprawdziło, polityka zagraniczna W. Brytanji stałaby się zdecydowanie antiniemiecką i antiwłoską. BYS.

„Stawiskjada" przed sądem

Kiedy ofensywa żywiołów lewicowych Francji pod osłoną radykałów z pp. Daladier i Chautemps rusza przeciwko rządowi Lavala, w poniedziałek przyszłego tygodnia rozpocznie się proces w związku z aferą Stawiskiego. Śledztwo oraz przygotowanie aktu oskarżenia trwało prawie dwa lata. Na ławie oskarżonych zasiądzie 20 osób których bronić będzie 70 adwokatów.

Proces, według przewidywań, ma potrwać 30 dni. Akt oskarżenia obejmuje 1 000 stron zwartego pisma maszynowego. Proces wzbudził olbrzymie zainteresowanie.

Afera Stawiskiego, kompromitująca żywioły radykalno-masońskie (rządzili wówczas Francją pp. Daladier i Chautemps, ostatni jest masonem bardzo wysokiego stopnia) jest bardzo nie na rękę partji radykalnej.

Mjr. Karpiński w Kalkucie

Warszawa (Tel. wł.) Mjr. Karpiński startował wczoraj o godz. 11,30 wedle czasu miejscowego z Allahabad przy dobrej pogodzie. W środkowej części trasy natrafiał na mgły lokalne. Wylądował w Kalkucie o 15,45, lecąc z szybkością 176 km na godzinę. (w)

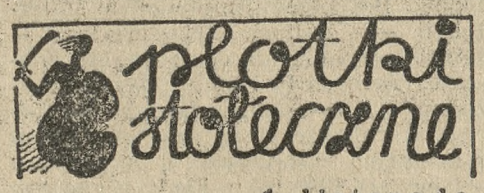

1 listopada

Wiecie, jak to w polityce? Jeżeli następuje zaprzeczenie, to w dużym stopniu jest ono potwierdzeniem rzeczywistości. Nawiązujemy, pisząc te słowa, do głosu pos. Miedzińskiego, który bardzo stanowczo występował przeciwko głosom prasy o rzekomych — jego zdaniem — nieporozumieniach w łonie „sanacji".

Kto ma rację, zobaczymy w przyszłości. Twierdzimy jedno: jesteśmy obserwatorami przeobrażeń, dokonywających się w łonie „sanacji", obserwatorami, którzy są świadomi tego, co mówił p. Miedziński, że piłsudczycy lubią sobie powiedzieć w oczy nawet bardzo wymownie, w razie zaś czego pójdą zdecydowanie jednolicie. Niemniej nie możemy zamykać oczu, ani zasłaniać uszu na takie przejawy, jak deklaracja pos. Miedzińskiego na poufnem zebraniu grupy legjonowo-peowiackiej podczas „nocnych rozmów rodaków" w B. G. K. przeciwko p. Sławkowi i zapowiedź, że nie ma zamiaru kryć się za jego plecami prezesowskiemi.

*

Nie przeceniając doniosłości nieporozumień, rejestrujemy je. I niechaj p. Miedziński zaprzecza tysiąckrotnie, a mimo to niepodobna będzie zrozumieć np. szczególnego rodzaju współdziałania — Senatu z rządem. Oto fakty:

Jest posiedzenie komisji sejmowej. Zbierają się posłowie i senatorowie w sali sejmowej komisji budżetowej. Zainteresowanie wielkie. Robi się ścisk. Niema miejsca dla stenografów. Trudno się przeciskać między stojącymi. Biuro Sejmu zwraca się wtedy do Senatu z prośbą o odstąpienie sali posiedzeń senackich na obrady komisyjne.

Zdarzało się to już nieraz. W sali senackiej np. odbyło się posiedzenie komisji budżetowej, na której wystąpił ostatni raz w Sejmie jako minister spraw wojskowych marsz. Piłsudski. Nigdy o to nie było kwestji.

Aż teraz, w dobie całkowitej jednolitości Sejmu i Senatu, wyłaniają się trudności niepokonane i zebranie nie mogło dojść do skutku...

Albo we wtorek. Odbywa się konferencja premjera z marszałkiem Senatu. Chodzi o szybkie załatwienie pełnomocnictw. Boć przecie historja z pełnomocnictwami trwa już dwa tygodnie. Premjer Kościałkowski udaje się do marszałka Senatu, p. Prystora, i prosi go o przyśpieszenie prac senackich.

Tymczasem Senat zebrał się dopiero w czwartek na posiedzenie, wybrał wtedy komisję specjalną, która dopiero w poniedziałek zbierze się na posiedzenie i przyjmie tam projekt ustawy. A posiedzenie Senatu może się dopiero odbyć w przyszły czwartek, w 48 godzin po posiedzeniu komisji.

*

Na tle tych rozgrywek wewnętrznych przychodzą relacje z posiedzenia zjazdu BB. Smutny to zjazd, bo „likwidacyjny". Prezes Sławek odczytał na zjeździe własny list do jego uczestników. Wskazał tam, że do BB. wkradali się także ludzie, których kwalifikacje osobiste powodowały nieraz różne komplikacje.

Ale tu chodziło o co innego. Rolę spełnił prezydent Krakowa Kaplicki. Streszczała się w jednem: „Niech żyje wódz Sławek", wódz, któremu marszałek Piłsudski powierzył kierownictwo sprawami ustrojowemi państwa.

Przed paru dniami grupa legjonistów i peowiaków chodziła do gen. Rydza-Śmigłego, w którym widzi następcę zmarłego wodza. Czy to okrzyknięcie drugiego wodza?...

Obserwujemy to wszystko i notujemy. WARSZAWIANIN

Stronnictwo Narodowe KOŁO WINIARY

urządza **w niedzielę, 3 listopada rb.**

w sali Restauracji Parkowej w Sołaczu

wieczorek pożegnalny

dla kolegów odchodzących do wojska

na który zaprasza wszystkie Koleżanki, Kolegów i Sympatyków. Początek o godz. 16

zg 413/14 **ZARZĄD.**

SPOSTRZEŻENIA

Z dnia na dzień

Ludzie naszej epoki przywykli żyć z dnia na dzień, bez myśli o jutrze, które — dodajmy — często napawa ich strachem. Może pochodzi to stąd, że nieraz ludziom się zdaje, że ich wyeliminowanie myśli o jutrze zdolne jest odsunąć katastrofę, ruinę. Tymczasem rzecz ma się wprost przeciwnie: życie z dnia na dzień prowadzi nieraz do czynów nierozważnych, które nie miałyby miejsca, gdyby zastanawiano się nad przyszłością i to zarówno życia prywatnego i społecznego. Natomiast bystre i odważne spojrzenie w przyszłość może zapobiec wielu nieszczęściom, usuwając wczas ich przyczyny.

Z punktu widzenia społecznego życie z dnia na dzień ma nieraz fatalne następstwa i może doprowadzić do katastrofy, tłumiąc lub niszcząc społeczną energję i rozmach, przekreślając wszystkie wielkie plany, których zrealizowanie nie da się objąć ramami jednego dnia. Siłą rzeczy tacy ludzie, żyjący z dnia na dzień, idąc po linji najmniejszego oporu, unikają wszelkiego wysiłku; skutkiem czego prawdziwa radość życia, wypływająca z pokonywania trudności, wymyka im się między palcami, często dlatego tylko, że nie mogą zdobyć się na wysiłek zaciśnięcia pięści. I kto wie, czy to chaotyczne, nieuporządkowane życie, bez jutra, nie jest jedną z głównych przyczyn dzisiejszego pesymizmu i braku entuzjazmu.

Ludzie żyjący z dnia na dzień — nazwijmy ich ludźmi jednodniowymi, gdyż myśli ich i uczucia nie wychodzą zwykle poza ramy jednego dnia — stanowią dziś typ dość często spotykany — typ ludzi żyjących bez celu, bez planu, zabijających bezcelowością i chaotycznością swego życia swoje własne szczęście i uszczuplających zasób szczęścia społecznego.

Jakaż jest przyczyna mnożenia się tego typu ludzi w czasach obecnych? Szalone tempo dnia dzisiejszego, szybko następujące po sobie wypadki, oszałamiające człowieka, nie pozwalające odetchnąć, nie zostawiające czasu na myśl o przyszłości? Przytłaczająca atmosfera przedłużającego się kryzysu, zabijająca nadzieję na lepszą przyszłość?

W rzeczy samej, są to przyczyny poważne, jednak pewnie nie najważniejsze. Istotną przyczyną zwiększania się szeregów ludzi „jednodniowych", jak ich wyżej nazwaliśmy, to wadliwy system wychowania.

W domu dzieci uczą się często życia z dnia na dzień na przykładach własnych rodziców, którzy nie mają żadnego systemu, którzy nie potrafią sobie ułożyć życia. Dużo lekkomyślności ze strony rodziców spotyka się np. w sprawach budżetu domowego. Gdy bowiem są pieniądze wydaje się na prawo i lewo, bez względu na to czy wydatki są konieczne, czy nie, nie licząc się przytem ze szczupłemi najczęściej dochodami. Byle dziś było, a jutro? Jutro będzie można ewentualnie pożyczyć. Z czego pożyczkę pokryć, o tem najczęściej ludzie nie myślą, bo gdyby myśleli, nie zaciągaliby lekkomyślnie pożyczki, mogąc — prawda nieraz kosztem wyrzeczenia się przyjemności — uniknąć długów.

Nie chodzi jednak w tej chwili o budżety domowe i długi. Istotną rzeczą w tym wypadku jest nawet nie brak oszczędności, lecz tylko zły przykład dla dzieci, które od rodziców przyjmują „system chaosu", jeśli tak powiedzieć można, system życia bez systemu — zresztą nietylko w sprawach finansowych, ale i co gorsza, ogólnożyciowych i moralnych niekiedy.

Wadliwy jest i inny system wychowawczy — system odsuwający nawet już dorastające dzieci od trosk życia codziennego. Rodzice często w nadmiarze miłości dla dziecka swego popełniają fatalny błąd, starając się jak najdłużej ułatwiać mu życie na każdym kroku, usuwać wszelkie przeszkody i trudności, zaspokajając — kosztem poderwania budżetu — wszystkie pragnienia dziecka. Oczywiście dzieci dorastające, które nie dzielą z rodzicami trosk codziennych, żyją w oderwaniu od trosk życia, a w zetknięciu się z życiem nieraz błądzą, nie mogąc sobie dać rady z przeróżnemi jego komplikacjami. W takich komplikacjach i wśród „niespodzianek" łatwo łamią się charaktery, zwłaszcza słabsze, tem łatwiej i częściej, niżby to miało miejsce, gdyby już w domu rodziców poznały a przynajmniej dowiedziały się o trudnościach życia i gdyby nauczyły się myśleć o jutrze i liczyć się z niem.

Do pewnego stopnia życia z dnia na dzień uczy również nasz system wychowawczy w szkole, który wcale albo też bardzo mało uwzględnia stronę praktyczną, który nie przygotowuje do życia. System szkolnictwa średniego np. dotychczas wszystkich prawie wychowanków — zdolnych czy niezdolnych — kierował na uniwersytety. Zapisywali się nań w przeważnej ilości wypadków ludzie dla zdobycia dyplomu i posady. A dziś, wiadomo, wielu absolwentów uuniwersytetów napróżno czeka na posadę, choćby bylejak płatną. Stąd tyle rozczarowania i tyle goryczy, stąd wyczekiwanie próżne, trwonienie czasu młodych i zdolnych do pracy ludzi, stąd życie z dnia na dzień, trwonienie zasobów energji społecznej, rozmachu i prężności.

Ł. REM.

Cera czysta, gładka, piękna ~ przez OLEJEK OLIWKOWY w mydle Palmolive

20.000 specjalistów kosmetyki zgodnie stwierdza, że najlepszym środkiem zachowania świeżości cery to... mydło i woda! Lecz jeden warunek: mydło to powinno być wyrabiane na olejku oliwkowym, jak mydło Palmolive!

Mydło Palmolive nie zawiera żadnych sztucznych barwników, a zielony kolor swój zawdzięcza naturalnym olejom palm i owoców oliwnych. Czyste te oleje roślinne dają mydłu Palmolive obfitą pianę, tak miękką i łagodną, że nie może urazić nawet najdelikatniejszego naskórka. Jednocześnie piana ta zmywa dokładnie skórę, dając jej idealną gładkość i świeżość i zachowując jej młodzieńczy wygląd.

Pielęgnuj cerę tanim kosztem

Tg 17 100

OTO NASZ SYSTEM RATALNY DLA ŚCIŚLE OGRANICZONEJ ILOŚCI ODBIORNIKÓW

10% ZALICZKI

KOSMOS K81

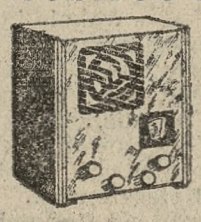

Doskonały 3-lampowy odbiornik z supresorem, dodatkowym regulatorem selektywności i głośnikiem dynamicznym. Cena zł. 220.– RATY MIESIĘCZNE PO 16.50 ZŁ.

KOSMOS K83

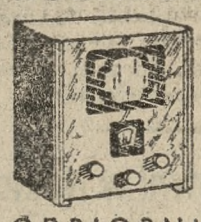

Wysokiej klasy odbiornik 3-obwodowy z filtrem wstęgowym oraz 3 pentodami i głośnikiem dynamicznym. Cena zł. 350.– RATY MIESIĘCZNE PO 17.50 ZŁ.

ODBIORNIKI WYSOKIEJ JAKOŚCI POPULARNE W CENIE!

KOSMOS RADJO

Adresy upoważnionych do sprzedaży ratalnej wskazuje na żądanie firma C. JORDAN „KOSMOS-RADJO" Warszawa, Warecka 1. Żądajcie bezpłatnych prospektów i demonstracyj!

Tg 2 036

Włosi kupili polski statek

Gdynia. (Tel. wł.) Statek polski Polsko - Brytyjskiego Towarzystwa „Premjer", który przez dłuższy czas stał unieruchomiony w porcie gdańskim, został sprzedany jednemu z

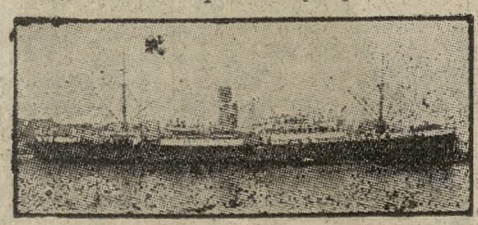

Statek „Premjer" sprzedany Włochom (poj. brutto 3540 t. rej., rok budowy 1922).

włoskich towarzystw okrętowych. W najbliższych dniach „Premjer" pod banderą włoską odpłynie do swego nowego macierzystego portu. Statek „Premjer" o pojemności 3540 tonn, rejestrowanych brutto, należał do statków starego typu. (p)

Ustąpienie Malypetra

Praga (PAT). Dymisja dotychczasowego premjera Malypetra, który ma objąć stanowisko przewodniczącego sejmu i mianowanie nowego premjera Hodży nastąpi formalnie w niedzielę, 3 listopada. Premjer Malypetr pełnił już, jak wiadomo, funkcje przewodniczącego sejmu od roku 1926 do końca października 1932 roku, kiedy mianowany został prezesem rady ministrów, sprawując ten urząd w trzech kolejnych gabinetach.

Tg 1688

Śp. Stanisław Budziński

Zeszedł w tych dniach ze świata śp. Stanisław Budziński, postać powszechnie znana w grodzie naszym i ciesząca się wielką sympatją jego mieszkańców. Urodzony w Poznaniu, uczęszczał tutaj do gimnazjum św. Marji Magdaleny. Obrał sobie karjerę bankową, pracując w Banku Przemysłowców przez 27 lat. W tym czasie jest czynny społecznie jako radca ubogich, a, stykając się w banku z wszystkiemi warstwami, udziela z wrodzoną sobie życzliwością dla bliźniego, chętnie rad i wskazówek polskiej klienteli, jednając sobie wdzięczność ludzi, którzy mu wiele zawdzięczają. Zaprzęga się też do pracy dla dobra parafji, pracując w dozorze kościoła farnego. Z Banku Przemysłowców przenosi się na stanowisko dyrektora Centrali Żyrowej, a w kilka lat później również jako dyrektor do Polskiego Banku Handlowego w Po-

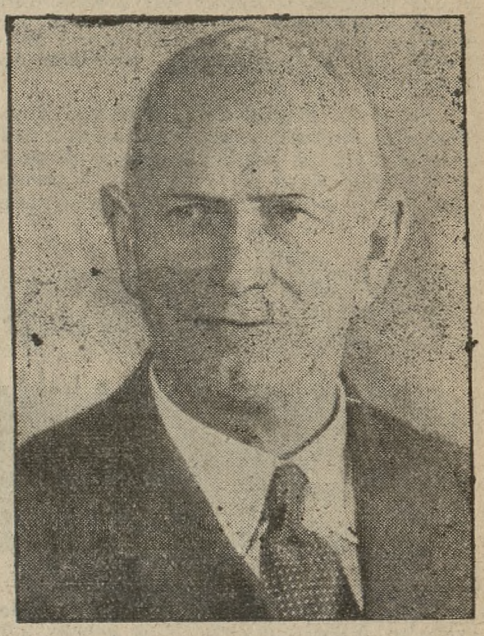

znaniu. W tym okresie wykazuje wielką aktywność i znajomość bankowości. Liczne przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe i warsztaty rzemieślnicze zawdzięczają mu swoją egzystencję. Dużo czyni też dla biednych, sam żyjąc przytem bardzo skromnie oszczędnie i pracowicie. W ostatnich latach życia pracuje w Bk. Związku Spółek Zarobkowych, poświęcając się głównie sprawom Spółdzielni. Tutaj też od umiłowanej pracy oderwała go nagła śmierć przy biurku bankowem, jak żołnierza na posterunku.

Śp. Stanisław był jednostką o charakterze prostolinijnym, wyjątkowej pogodzie ducha i zdrowym optymiźmie życiowym, siły duchowe swe biorąc z wiary; był bowiem człowiekiem przykładnie bogobojnym i sodalisem. Kochał też tego prawdziwego poznańczyka cały stary Poznań jako gorącego patrjotę, czułego ojca rodziny, człowieka pełnego pracy dla dobra najbliższych i społeczeństwa. R. I. P.

Prędko-tanio-oszczędnie czyści

Odrobina Vimu na wilgotnej szmatce / tylko aluminjum czyści się na sucho / wystarczy, aby wszystko w kuchni było czystością.

UNIWERSALNY ŚRODEK DO SZOROWANIA I CZYSZCZENIA W PRAKTYCZNEJ PUSZCE

Pg 930, 32 970

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Listopad
3
NIEDZIELA

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Huberta b.
Poniedziałek: Karola Boromeusza
Kalendarz słowiański
Niedziela: Chwalisława
Poniedziałek: Mściwója
Słońca: wschód 6,50 zachód 16,21
Długość dnia 9 g. 31 min.
Księżyca: wschód 13,08 zachód 22,22
Faza: Pierwsza kwadra o godz. 24.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj plus 0.80 m. dziś plus 0,87 m.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Po chłodnej nocy i rannych mgłach, w dzień słonecznie i dość ciepło.

NOCNA SŁUŻBA APTEK

Śródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Ratajczaka 12. — Apt. św. Piotra, pl. św.-Krzyski. — Apt. pod Orłem, Stary Rynek 41. — Apt. przy Grobli, W. Garbary 41. — **Jeżyce:** Apt. im. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10. — Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76. — **Łazarz:** Apt. Plucińskiego, M. Focha 72. — Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1. — **Górczyn:** Apt. Karpińskiego, M. Focha 158. — **Wilda:** Apt. Fortuna, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie, Górna Wilda 3. — **Śródka:** Apt. Rynek Śródecki 1. — **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. — **Solacz:** Apt. ul. Mazowiecka. — **Starołęka:** Apt. miejscowa.

Poradnia **przedślubna** Polskiego Towarzystwa Eugenicznego Collegium Medicum, Fredry 10, udziela bezpłatnych porad w poniedziałki o godz. 18-ej — kobietom, we wtorki o godz. 18-ej — mężczyznom.
ng 16 124

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **W kościele SS. Karmelitanek Bosych** (ul. Niegolewskich 23) w sobotę, 2 b. m. różaniec z wystawieniem Najśw. Sakramentu o godz. 18,30.

OSOBISTE

— * **Ślub.** W dniu 29 ub. mies. pobłogosławiony został w kościele św. Michała Archanioła związek małżeński pomiędzy p. mg. Ludomirą Miądowiczówną, córką pp. Stanisława i Heleny Miądowiczów, a p. inż. Tadeuszem Kucnerem, synem pp. dyr. Franciszka i Pauliny Kucnerów. Obrzędu kościelnego dokonał ks. prob. prof. T. Nowakowski, który z stopni ołtarza w podniosłych słowach przemówił do pary młodej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **W nowym lokalu.** W dniu 30 października br. nastąpiło przeniesienie zakładu optycznego pod firmą Opto-Orlicki do nowego lokalu przy św. Marcinie 63. W stosunkowo krótkim okresie istnienia firma Opto-Orlicki sprawną obsługą i fachowem wykonaniem powierzonych zleceń pozyskała poparcie licznego grona odbiorców. Życzymy polsko-katolickiej placówce dalszego powodzenia i rozwoju. (n.)

— * **W nowej siedzibie.** W tych dniach w związku z rozpoczęciem budowy Domu Żołnierza, znana firma drzewna Bracia Wachowiak przeniosła swe przedsiębiorstwo łącznie z obróbką drzewa z ul. Ratajczaka 21 a na nowy obszerny plac przy ul. Wały Zygmunta Augusta, narożnik ul. Artyleryjskiej.

— * **Toporem?** Zarząd dóbr Rokosowo, własność księcia Jana Czartoryskiego, zawiadomił Tow. Opieki nad Zwierzętami w Poznaniu, że rakarnia pod Krobią zabija konie toporem, miast je strzelać, jak to jest przyjęte u nas i w innych krajach europejskich. W związku z powyższem doniesieniem Tow. skierowało odpowiednie pismo do wydziału weterynaryjnego urzędu wojewódzkiego w Poznaniu. (sk.)

— * **Zimowy rozkład jazdy kol. od 15 grudnia.** W Warszawie zakończyły się ostatnio obrady nad ustaleniem rozkładu jazdy kolejowej na okres zimowy, w których wzięli udział przedstawiciele min. komunikacji i wszystkich dyrekcyj kolejowych. Na konferencjach ustalono m. in. szereg dogodnych połączeń komunikacyjnych większych miast z ośrodkami górskiemi a także pociągi powrotne dla turystów w dni świąteczne i przedświąteczne, uwzględniając w ten sposób życzenia zainteresowanych sportem zimowym. Zimowy rozkład jazdy będzie obowiązywał od 15 grudnia br. do 15 maja 1936 r. Jakie ewentualnie zmiany komunikacyjne zajdą w dyr. poznańskiej, zawiadomimy w swoim czasie. (sk.)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Poszukuje się spadkobierców** po Edmundzie Ankiewiczu (po ang. Ankevich), urodzonym w Poznaniu, około 1858 r. Zgłoszenia skierować pod adresem: Emma Greve — 54 Butler Str. Cos. Coh. Connecticut, U. S. A.

Zaduszki w świątyniach i na cmentarzach

Wyjątkowa piękna pogoda dopisała wczoraj w dzień Wszystkich Świętych.

Od wczesnego rana tysiączne rzesze spieszyły na cmnetarze, na groby swych bliskich, by przyozdobić je kwieciem i zmówić cichą modlitwę za ich dusze.

W przewidywaniu wzmożonego ruchu, dyrekcja tramwajów dała liczne wozy zapasowe, mimo to tłumy pasażerów w pewnych porach dnia z trudem znaleźć mogły pomieszczenie.

Przed południem nabożne rzesze spieszyły w skupieniu do wypełnionych po brzegi świątyń.

W katedrze poznańskiej celebrował sumę J. E. ks. biskup Dymek w asyście duchowieństwa. Kazanie wygłosił ks. infułat Ruciński. J. Em. Ks. Kardynał - Prymas asystował podczas nabożeństwa z tronu przy wielkim ołtarzu. Śpiewy wykonał chór katedralny pod dyrekcją ks. prof. dr. Gieburowskiego.

W Kolegjacie Poznańskiej, odprawił sumę ks. prałat Steinmetz; kazanie wygłosił kaznodzieja kolegjacki ks. prałat Józef Prądzyński. Pienia nabożne podczas sumy wykonał chór kolegjaty pod kierunkiem prof. Al. Klichowskiego.

Po nieszporach białych, odbyły się nieszpory żałobne; na środku świątyni ustawiono katafalk, stanowiący przypomnienie zmienności kolei życia ludzkiego. O zapadającym mroku po świątyniach rozlegał się szmer odmawianych półgłosem „wypominek" i modlitw za umarłych.

Na licznych cmentarzach odbyły się procesje żałobne i kazania przy krzyżu, przy udziale olbrzymich rzesz pielgrzymujących do grobów swych bliskich.

Na mogiłach bojowników o wolność

Z kościoła Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu odbyła się procesja na cmentaraz górczyński, prowadzona przez proboszcza parafji ks. Gorgolewskiego Przy okazałym pomniku, zbudowanym na grobach bohaterów, poległych w powstaniu wielkopolskiem. staraniem Tow. Powstańców i Wojaków, pełnili straż umundurowani powstańcy. Wystawiono również straż powstańczą przy znajdującym się przy krzyżu cmentarnym grobie proboszcza świętołazarskiego i powstańca wlkp., śp. ks. Malińskiego. Towarzystwa powstańcze z sztandarami, utworzyły przy pomniku powstańców szpaler.

Po odprawieniu modłów, podniosłe kazanie wygłosił przy krzyżu, ks. wikarjusz Jasiński.

Wieczorem, przybrany pięknie w zieleń i kwiecie pomnik powstańców jaśniał zdaleka smugą świetlną iluminacyj.

U stóp Krzyża Powstańców

Przy udziale nieprzeliczonych rzesz odbyła się wczoraj o zapadającym mroku uroczystość żałobna przy krzyżu, wzniesionym przez Towarzystwo Uczestników Powstania na cmentarzu farnym. Wokół pięknie przybranego kwieciem, iluminowanego krzyża ustawiły się poczty sztandarowe Towarzystw Uczestników Powstania, Powstańców i Wojaków i innych, dalej przedstawiciele władz cywilnych, wojska, alumni seminarjum duchownego i w. in.

Na wstępie trębacz orkiestry 15-go pułku ułanów odegrał hejnał. Nastąpił uroczysty moment zapalania zniczy przy pomniku przez przedstawicieli władz i poszczególnych organizacyj. Orkiestra odegrała szopenowski marsz żałobny. Po odśpiewaniu psalmu 130 Wallek - Walewskiego przez chór męski „Arion" pod batutą p. Klichowskiego, wszedł na kazalnicę przybyły w asyście księży mansjonarzy: Matuszczaka i Wroniewicza ks. prałat Steinmetz. W podniosłem kazaniu przemówił kaznodzieja - powstaniec wielkopolski do uczuć patrjotycznych i religijnych, podnosząc bohaterskie wysiłki narodu polskiego około wyzwolenia ojczyzny, przypominając fragmenty bohaterskich czynów powstańców wielkopolskich, którym nie żal było umierać dla Polski.

Po odśpiewaniu przez chór „Arion" „Salve Regina" Wallek - Walewskiego, nastrojową uroczystość zakończył wspólny śpiew staropolskiej pieśni „Witaj Królowo" z towarzyszeniem orkiestry 15 pułku ułanów.

Na cmentarzach, z wieczorem następował spokój i cisza. Jedynie smugi świateł, widoczne z oddali, przypominały o zaduszkach. (kl)

Na cmentarzu garnizonowym

Na cmentarzu garnizonowym, — gdzie, jak wiadomo — znajduje się przeszło 200 grobów poległych i zmarłych z ran, odniesionych w walkach w obronie ojczyzny, żołnierzy-bohaterów, zgromadziły się w dniu wczorajszym nieprzeliczone tłumy ludności cywilnej i wojskowych. Żałobną procesję prowadził dziekan wojskowy ks. prałat Wilkans, poprzedzony kompanją honorową 58 p. p. z sztandarem i orkiestrą. Podniosłe kazanie wygłosił ks. prob. Dymarski. Po kazaniu delegacja 3 p. lotn. z kpt. Tarnowskim na czele, złożyła pod wspólnym krzyżem lotników wieniec, poczem odczytano apel poległych lotników.

Zaznaczyć należy, że starannie utrzymane groby poległych, otrzymały ostatnio jednolite i trwałe krzyże cementowe z tabliczkami emaljowanemi. Podkreślić również należy, że na każdym grobie poległego i zmarłego żołnierza polskiego zapalono światła. Ten widom znak wdzięczności za poległych bohaterów podnosił nastrój dorocznego święta umarłych.

Ku czci poległych harcerzy

W godzinach wieczornych, przy Kopcu Wolności na Malcie — miejscu, gdzie znajduje się kamień węgielny pod przyszły pomnik poległych harcerzy — urządził hufiec harcerzy po prawym brzegu Warty, uroczyste ognisko ku czci poległych.

Po zapaleniu ogniska — wokoło którego stanęła brać starszo-harcerska — i odśpiewaniu nastrojowej pieśni harcerskiej, przemówił kier. zrzeszenia st.-harcerskiego p. Adamczak, p. Jarczyński natomiast recytował wiersz „Harcerzowi" ks. Błotnickiego. Zkolei kom. hufca phm. Kołodziejczak, w dłuższej gawędzie uczcił pamięć poległych. Na zakończenie ogniska, po odśpiewaniu szeregu pieśni harcerskich, przemówił jeszcze drużynowy 3 P. D. H. ks. Kawski, poczem wspólną modlitwą zakończono ognisko.

Strajk w cukrowni w Nakle

Nakło. (Tel. wł.). W ub. czwartek w cukrowni tutejszej zastrajkowali wszyscy robotnicy w liczbie 1.200. Przyczyna strajku jest zatarg na tle zarobkowem. Zarząd cukrowni proponował robotnikom 54 grosze za godzinę, natomiasta robotnicy żądają tyle, co mają robotnicy w cukrowni w Chełmży: mianowicie za godzinę 70 groszy, a w niedzielę 50 procent nadwyżki.

Dotychczasowa interwencja starosty pow. wyrzyskiego i okręgowego inspektora pracy pozostała bez rezultatu.

Cukrownia obstawiona została przez 30 posterunków strajkujących.

Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Poznań-Jeżyce 16 zaprasza wszystkie Druchny, Druhów oraz Szanownych Sympatyków na wieczorek taneczny w niedzielę, 3. bm od godz. 17 do restauracji Teatru Wielkiego. W programie wiele niespodzianek. Wstęp 1 zł. O liczne przybycie uprasza Zarząd.
zg 417/18

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca **bezcłatnie** sale nowo-odrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.
dg 3124

17 rocznica odzyskania niepodległości

W poniedziałek dnia 4 listopada 1935 r. o godz. 18 odbędzie się w ratuszu, na sali rady miejskiej, posiedzenie komitetu obywatelskiego obchodu dnia niepodległości pod przewodnictwem tymczasowego prezydenta miasta.

Sekretarz komitetu uprasza pp. przedstawicieli organizacyj, które pragną wziąć udział w komitecie, o przybycie na zebranie, a w razie niemożności przybycia o zgłoszenie do dnia 6 listopada 1935 r. swego przystąpienia do komitetu obywatelskiego. Zgłoszenia przyjmuje sekretarz komitetu p. Jurkowski Stanisław na ratuszu, na I piętrze, w pokoju 16, telef. 42 51.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Chór Mistrzów Rzeźnickich**, jedyny w Polsce, urządza w niedzielę, dnia 3 b. m. o godz. 20 w sali koncertowej św. Marcina koncert wokalno-muzyczny. Współudział biorą pp. Aniela Tomkiewiczówna, Klara Kaufussówna, Władysław Rubiniak, prof. Marjan Sauer, dyrgent Jan Chmielewski. Wstęp bezpłatny za zaproszeniami.

W TROSCE O WYGLĄD POZNANIA

— * **Export?** Nie tak dawno zwracaliśmy uwagę pewnej firmie w Poznaniu na konieczność poprawienia błędnego napisu na szybie wystawowej. Firma ta, jak to podaje nasz Czytelnik, poradziła sobie z tem w ten sposób, że usunęła zbędną literę k. A skutek takiego załatwienia sprawy jest ten, że znów nie jest dobrze. Jakżeż może pozostać obecny napis: E xport? — Czyżby tak trudno było przemalować jedno słowo? Wątpimy. (sk.)

— * **Dom, z którego coraz więcej wypiera się katolików.** Jak nas czytelnicy informują, w wielkiej, narożnikowej kamienicy przy ul. Wielkie Garbary 34, właściciel tej posesji coraz więcej na lokatorów przyjmuje Żydów. Niedość, że jeden

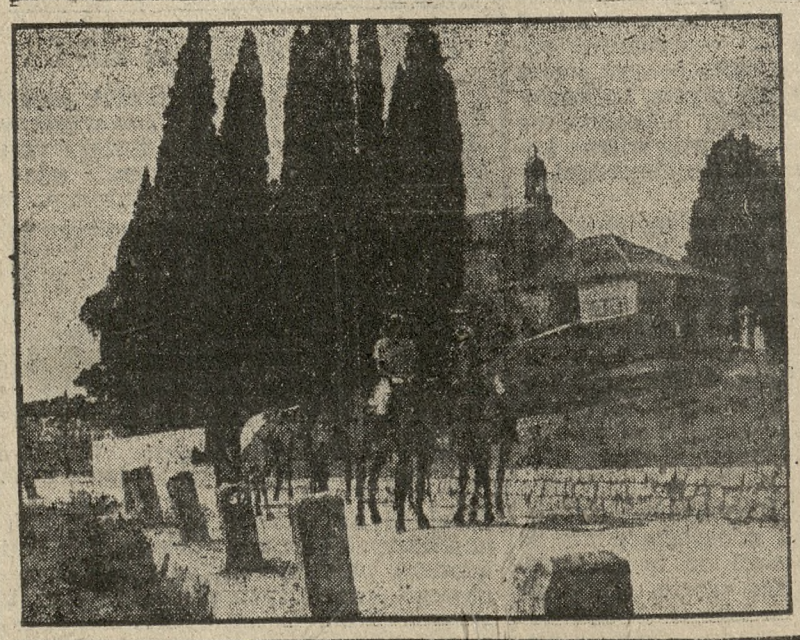

Efektowna scena z najnowszego filmu polskiego **„Panienka z poste restante"**, którego zdawna oczekiwana premjera odbędzie się **jutro w niedzielę, 3 listopada w kinoteatrze „Słońce".**
ng 17 505

Nieznany włamywacz zabity przez wartę wojskową

Dziś, krótko po północy, nieznany osobnik usiłował włamać się na teren zabudowań 57 p. p. przy ul. Grunwaldzkiej. Prawdopodobnie usiłował on dokonać kradzieży i w tym celu rozbił mur. Włamywacza zauważyła warta wojskowa i postrzeliła go śmiertelnie podczas ucieczki.

Na miejscu usiłowanego włamania naleziono teczkę z przyborami do przebijania muru, prucia kas pancernych, wiertarkę ręczną i różne narzędzia do włamań. Nieznajomy uzbrojony był w rewolwer gotowy do strzału.

Prowadzi się dochodzenia, mające na celu ustalenie tożsamości tajemniczego osobnika. (kl)

ze składów zajmują niejacy Gerson i Auerbach, którzy posiadają skład części samochodowych, opon itp., — na górnych piętrach coraz więcej na drzwiach wejściowych pojawia się biletów wizytowych rozmaitych Rosenbaumów i innych obywateli wyznania mojżeszowego. Sam Rosenbaum posiada „na stancji" kilkunastu Żydów, którzy o każdej porze uprawiają handel rozmaitemi towarami. Ostatnio na pierwszem piętrze zajął mieszkanie syn Gersona, który posiada tam składnicę części rowerowych. — Właściciele składu części samochodowych Gerson i Auerbach wśród klienteli posiadają przeważnie Polaków. Gorzej, że klientami są także wojskowi, którzy zajeżdżają przed żydowski skład samochodami i motocyklami wojskowemi i zakupują części zamienne u Żyda, jakkolwiek składów polskich tej branży jest w Poznaniu bardzo dużo. (wel.)

— * **O uregulowywanie ul. Wiśniowej na Dębcu i jej pobocznych.** Ulica Wiśniowa znajduje się w nadzwyczaj opłakanym stanie. Nie ma ani chodników ani bruku. Całą szerokość „ulicy" zakrywa jedna gruba warstwa błota, sięgająca ponad kostki pieszego, a furmanki w niem poprostu grzęzną. Nie jest to jednak jedyna ulica zaniedbana. Równy los dzielą ulice: św. Szczepana, św. Trójcy, Makowa i Chmielna. Na tych bowiem ulicach, które leżą poza torem katowickim w stronę Alei Czechosłowackiej — dawniejszej Szosy Okrężnej — a pomiędzy ul. Dębiecką i doliną Warty i które tworzą ze swemi nowemi wilami piękną kolonję dębiecką, przeprowadzono od wiosny br. kanalizację, które to roboty obecnie się kończą na ul. św. Szczepana. Po tych robotach magistrat nie przystąpił do uregulowania ulic, lecz pozostawił je w dalszym ciągu w zupełnie zaniedbanym stanie. Reguluje się, jakby całkiem bezmyślnie, ulice zupełnie niezabudowane, jak np. ulicę, prowadzącą od Kórnickiej na Berdychowo, a tam, gdzie pożałowania godni adjacenci częściowo dawno już swe opłaty uiścili, nic się nie robi, — a tu już zima, z poprzedzającą ją porą deszczową przed drzwiami!

Przy tej sposobności podkreślić należy skandaliczny wprost stan starszej i uregulowanej już ul. Dębieckiej, od ostatniego przystanku tramwajowego począwszy do Al. Czechosłowackiej. Na ulicy tej woda nie ma gdzie odpłynąć, wskutek czego tworzą się kałuże błota i brudnej wody w jej dołach i wertepach. Dziwić temu trzeba się tem więcej, że jest to główny szlak komunikacyjny w stronę Puszczykowa, a dalej na Górny Śląsk i do Wiednia. (pt.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Przypadkowe zaczadzenie gazem.** Wczoraj wieczorem uległ przypadkowemu zaczadzeniu gazem świetlnym w mieszkaniu przy ul. Jezuickiej 12, p. Michał Urbański. Przywołane pogotowie ratunkowe opatrzyło doraźnie 81-letniego pacjenta i stwierdziwszy niegroźny stan jego, pozostawiło go w leczeniu domowem. (kl.)

— * **Poraniony przez cyklistę.** Cyklista najechał dziś 66-letniego Jakóba Guika, robotnika z Fabjanowa. Z powodu pokaleczeń na przedramieniu, p. Guika opatrzono na stacji pogotowia ratunkowego (tel. 66-66). (kl.)

— * **Najechany przez samochód ciężarowy.** Na ul. Wrocławskiej samochód ciężarowy P. Z. 11 725 najechał cyklistę Michała Winkelmana z Poznania (Groblą nr. 22). Cyklistę, który odniósł pokaleczenia na głowie, opatrzono w szpitalu miejskim. (kl.)

— * **Zderzenie samochodu z wozem.** — Przy zbiegu ul. Fr. Ratajczaka i pl. Drwęskiego zderzył się samochód PZ. 12 377 z powózką konną, w której jechały pp Elżbieta Zawodna i Zofja Karbowska z Poznaniu (Piotrowo 5-6). Podczas zderzenia p. Karbowska odniosła pokaleczenia na głowie. Po opatrunku w szpitalu miejskim p. Karbowska udać się mogła do domu. (kl.)

— * **Niebezpieczny narożnik.** W środę, dnia 30 ub. mies. o godz. 6 wieczorem niedaleko od Banku Ziemstwa Kredytowego został pewien przechodzeń najechany przez jednokonną furmankę, która wypadła z ul. św. Marcina i pędziła cwałem w stronę W. S. H. Nieszczęśliwiec ten został przez konia odrzucony na jezdnię i mocno poturbowany, padając na bruk. Woźnica, który jechał bez latarki, zniknął razem z wozem i koniem w mroku.

Przy sposobności chcielibyśmy zwrócić uwagę władz na to, że punkt, gdzie wypadek się wydarzył, a gdzie krzyżuje się sześć ulic, jest naprawdę silnie zagrożony przez ruch kołowy, bądź to spieszących na dworzec taksówek, bądźto wozów ciężarowych, zdążających do ekspedycji towarowej. Tu na tem niebezpiecznem skrzyżowaniu, byłoby miejsce dla stałego policjanta, conajmniej w godzinach wzmożonego ruchu ulicznego. (pt.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże na cmentarzach.** — W przeddzień Wszystkich Świętych i w dniu wczorajszym stwierdzono, że z wielu grobów dokonano kradzieży kwiatów doniczkowych i wieńców. Kradzieży dokonali złodzieje w ten sposób, że z grobów udekorowanych zabierali kwiaty i wieńce, przenosząc je na groby swoich bliskich. Wczoraj późnym wieczorem inni złodzieje kradli znowu z mogił świeczki i znicze. (wel.)

— * **Bójka po pijanemu.** Na ul. Podgórnej powstała nocą bójka pomiędzy Wacławem Kubickim (ul. Półwiejska 36), Franciszkiem Orzalskim z Przeworska i Wiktorem Machniakiem (Rybaki 3). Podczas zajścia Machniaka pokaleczono. Wszystkich trzech zabrano na komisarjat, gdzie osadzono ich w areszcie policyjnym, gdyż byli nietrzeźwi. (kl.)

— * **Ujęcia.** Jako poszukiwanego przez komisarjat VIII ujęto 25-letniego Edmunda Fasińskiego (ul. Pamiątkowa 3). — Osadzono w areszcie policyjnym Zygmunta Pawlaka (ul. Dąbrowskiego 71), jako poszukiwanego przez sąd grodzki. — Również ujęto poszukiwanego przez sąd grodzki 20-letniego Edmunda Dziubińskiego, bez stałego mieszkania. Zatrzymano również 34-letniego Edmunda Gengego, bez stałego mieszkania, poszukiwanego przez komisarjat IV, jako podejrzanego o kradzież. — Za uprawianie handlu domokrążnego bez zezwolenia zatrzymała policja 32-letniego Włocha Gino Protesi'ego, bez stałego mieszkania. — W komisarjacie II ujęto jako podejrzanych o kradzież Leona Geperta (Zagórze 5) i fryzjera Romana Śliwińskiego (ul. Łąkowa 19). Ponadto jako podejrzanych o kradzież zatrzymała policja Hipolita Januszkiewicza (Marsz. Focha 23) i Apolinarego Buszyńskiego (Al. Reymonta 17). Podczas rewizji osobistej znaleziono u Januszkiewicza łom i komplet wytrychów w oprawie, kilka koziboczków, większą ilość ołowiu i nóż. — Na ul. Sew. Mielżyńskiego przytrzymano 30-letniego Stefana Stawskiego (ul. Gen. Kosińskiego 14) i 18-letniego Mieczysława Stojczyka (ul. Palacza 16). Mieli oni kilka łomów, służących do włamań, wytrychy, taśmy ołowiane i lampki kieszonkowe. Odstawiono ich do dyspozycji starostwa grodzkiego, które ukarało Stawskiego doraźnie 3 miesiącami, a Stojczyka 2 miesiącami więzienia. Ponieważ obaj od wyroku starostwa grodzkiego odwołali się, odstawiono ich do więzienia karno-śledczego. (kl.)

Zwolnienie aresztowanych z Krzywinia

Wczoraj zwolniono z więzienia karno-śledczego w Poznaniu osoby, aresztowane 16 września r. b. w związku z zajściami w Krzywiniu.

Osiem osób zwolniono w ubiegłym tygodniu, a wczoraj cztery. Zostali wypuszczeni na wolność: Jan Górecki, Jan Kąkolewski, Józef Michałowicz, Franciszek Górecki, Marcin Pudysiak, Józef Górecki, Jan Wawrzyniak, Stefan Stryczyński, Bronisław Stryczyński, Henryk Nędzewicz, Franciszek Krysiak oraz Stanisław Piotrowski.

Przypominamy, że w dniu 8 b. m. odbędzie się w Lesznie proces przeciwko 28 oskarżonym o udział w zajściach w Krzywiniu. 16 z nich zostało zaraz po zajściach aresztowanych i osadzonych w więzieniu w Poznaniu oraz w Kościanie. Reszta przebywała na wolności. Obecnie wszyscy odpowiadać będą z wolnej stopy. (m)

Eksportacja i pogrzeb kan. Jarosza

Licznie zjechały się do Poznania zastępy Katolickiej Młodzieży Polskiej, by uczestniczyć w eksportacji śp. ks. kanonika Ludwika Jarosza do Ostrowa.

Wczoraj w południe, przy kościele Najśw. Marji Panny, gdzie ustawiona była trumna ze zwłokami, stanęły długim szpalerem oddziały K. S. M. ze sztandarami.

O godz. 12,30 wyprowadził kondukt z kościoła NMPanny J. E. ks. biskup Dymek, poprzedzany długim szeregiem księży. W otoczeniu ks. Biskupa, zauważyliśmy m. in. ks. protonotarjusza apost. Kłosa, ks. infułata Rucińskiego, ks. ks. prałatów Prądzyńskiego, dr. Taczaka, dr. Mazurkiewicza, ks. ks kanoników dr. Adamskiego, dr. Mendlewskiego, dziekana miasta Poznania ks. prał. Rankowskiego. Z ramienia władz K. S. M. przybyli prezes Grandkowski, asystent kościelny ks. prof. Michalski i sekretarz Dorożała. Podczas przechodzenia konduktu przed pałacem Prymasa Polski, J. Em. ks kardynał - Prymas pobłogosławił trumnę ze zwłokami.

U wylotu Śródki, przy wjeździe na drogę prowadzącą do szosy kórnickiej, umundurowani członkowie Kat. Stow Młodzieży wzięli ponownie trumnę ze zwłokami swego długoletniego generalnego księdza sekretarza i organizatora i przenieśli ją z karawanu na samochód pogrzebowy celem przewiezienia do Ostrowa. W treściwem przemówieniu pożegnał zmarłego kapłana, składając mu hołd, sekretarz centrali archidiecezjalnej K. S. M. i bliski współpracownik p. Witalis Dorożała

Ostrów (os). W dniu Wszystkich Świętych wieczorem o godz. 18 przybyła do Ostrowa trumna ze zwłokami przedwcześnie zmarłego proboszcza ostrowskiego, śp. kanonika Ludwika Jarosza. Przybycia zwłok oczekiwali parafjanie i organizacje kościelne w ul. Raszkowskiej. Przy krzyżu pożegnał Zmarłego proboszcza imieniem dozoru kościelnego i parafji, Akcji Katolickiej p. adwokat Jankowski. Po śpiewie chóru kościelnego przeniesiono trumnę na karawan, zaprzężony w 4 konie, wokół którego utworzyli szpaler z pochodniami strażacy. Straż przy trumnie pełniła młodzież męska z K. S. M. Eksportował zwłoki, poprzedzany długim szeregiem duchowieństwa, ks. dziekan Piszczygłowa z Odolanowa. Olbrzymi orszak, jakiego Ostrów jeszcze nie widział, w pogodny jesienny wieczór z ul. Raszkowskiej przeszedł Rynkiem, ul. Kościelną i udał się przy biciu dzwonów do kościoła parafjalnego. Ulice, którędy pochód żałobny przechodził, przybrane były w sztandary, kirem przybrane. Wzdłuż pochodu stał zwarty mur głów ludzkich..

W kościele, kirem przybranym, ustawiono trumnę na katafalku wśród zieleni i światła, a duchowieństwo odśpiewało nieszpory żałobne. Mowę żałobną imieniem duchowieństwa dekanalnego wygłosił ks. prob. Staniszewski z Jankowa Zaleśnego. Modlitwą i odśpiewaniem „Witaj Królowa" zakończono wstępną uroczystość żałobną. Dzisiaj, w dzień zaduszny, o godzinie 11 odprawił pontyfikalne nabożeństwo żałobne J. Eksc. ks. biskup Dymek, a kazanie żałobne wygłosił ks. dyr. Michałowicz, poczem odbył się pogrzeb. (os)

Z budowy gmachu PKO.

Wszystkim pracownikom fizycznym, zatrudnionym w firmie M. Łempicki, S. A., która przeprowadza roboty ziemne i palowe przy budowie gmachu P. K. O., wypowiedziano pracę na dzień 14 b. m. Robotnicy ci — w liczbie około 200 — zostaną w miarę kończenia się tych robót stopniowo zwolnieni.

Wyewakuowany ze swego mieszkania przy Al. Marcinkowskiego 20, p. Łachajczyk z rodziną, zajmował do dnia 31 ub. m. dwa pokoje w „Hotelu Monopol", które wynajęła dla niego dyrekcja P. K. O., płacąc dziennie 20 zł. Po załatwieniu się ugodowem z dyrekcją P. K. O., pp. Łachajczykowie zamieszkali w jednym z pensjonatów, gdzie pozostaną do czasu odrenowowania nowego mieszkania. Meble ich zostały złożone w dwóch próżnych pokojach Banku Związku Spółek Zarobkowych, gdzie p. Ł. jest zatrudniony w charakterze szofera.

Opróżniona prawa oficyna przy Al. Marcinkowskiego 20 ma być wkrótce zerwana. (pt)

Mydło jest podstawą pielęgnacji cery!

Niech Pani nie dziwi się, gdy cera jej, pomimo starannej pielęgnacji, ma poważne braki. Najczęściej przyczyna tego leży poprostu w zbyt małym krytycyzmie przy wyborze mydeł. Dobre mydło Elida 7 Kwiatów przez swe własności kosmetyczne jest nieodzownym warunkiem pielęgnacji cery. Wybitnie łagodne, zbadane i polecone przez specjalistów, czyni cerę piękniejszą, czystszą, delikatniejszą.

ELIDA 7 KWIATÓW MYDŁO

BADANE DERMATOLOGICZNIE

Pg 6 281-62.501

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi:

Dnia 31 października br. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu): Rob. Ant. Klika i Jadw. Tolińska; rob. Ant. Kawicki i pracown. Klara Wiśniewska; inkas. bank. Wł. Majewski i rob. Ewa Muszyńska; kołodz. Jan Matyla i służ. Marjanna Zygmunt; piek. Teodor Domaniecki i ekspedj. Anna Klujówna; st. wachm. zaw. Jan Sołtysiak i Zofja Lipowiczówna; ślus. Alojzy Górniak i Pelagja Wojciechowska; szof. Wiktor Szórcz i Gabr. Różycka; fryzj. Franc. Binert i Stanisława Rybarczykówna w Rogalinku.

Zgony:

Dnia 31 października 1935 r. zapisano następujące zgony: Władysław Skibiński, ogniomistrz w stanie spoczynku, 59 lat; Leonard Kubicki, ink. miejski, 30 lat; Michał Modzelewski, emeryt. nauczyciel, 62 lata; Helena Roszkiewiczowa z d. Cicha, 39 lat; Eugenjusz Szymankiewicz, 5 mies. 16 dni; Klara Kitschmann, z domu Dickmann, wdowa, 68 lat; Anna Müller, bez zawodu, 41 lat; Pelagja Kalota z domu Kaseja, 21 lat; Franciszka Hanisch z d. Brzozowska, 52 lata.

Składki i pokwitowania

Na Okręg. Pozn. „Caritas": J. R. 5 zł. Razem z poprzednio pokwitowanemi 200 złotych.

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N., Swarzędz z podziękowaniem św. Teresce za wysłuchaną prośbę 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 119 zł.

Z POMORZA

— * **Świecie.** Poświęcenie magazynu Spółki Hodowli nasion buraków cukrowych „Udycz" odbyło się w obecności pracowników. Aktu poświęcenia dokonał ks. Odya. Magazyn, wybudowany w nowoczesnym stylu, został wzniesiony kosztem około 120.000 zł. W magazynie świeckim zostanie przez zimę osuszonych i przemlynkowanych około 70 wagonów nasion buraków cukrowych z centralnych województw. Po osuszeniu i oczyszczeniu nastąpi zapakowanie i wysyłka do Gdyni, by stąd eksportować do rozmaitych krajów. (tts.)

Panienka z poste restante

Pierwszy polski film na skalę europejską

Filmy wiedeńskie i węgierskie mają u nas duże powodzenie. Są to przeważnie obrazy beztroskie, wesołe, niefrasobliwe, skrzące się pogodnym nie zjadliwym humorem. Wykonane w sposób inteligentny z dużym smakiem i umiarem odpowiadają gustom nawet najbardziej wybrednej publiczności. Pierwszym polskim filmem, który pod tym względem podobny do obrazów wiedeńskich i węgierskich jest **„Panienka z poste restante"**, tembardziej, że część zdjęć wykonano właśnie w **Wiedniu.** W rolach głównych: **Alma Kar, Aleksander Żabczyński, Ćwiklińska, Znicz, Jarossy, Gierasiński i inni.**

Bohaterką tego filmu jest śliczna dziewczyna, marząca o szczęściu. Przypadkowo otrzymuje ona propozycję towarzyszenia bogatemu przemysłowcowi w charakterze sekretarki. Przemysłowiec jest przystojny i młody, ona — cudna jak marzenie. Nic dziwnego, że dobrana para zakochuje się od pierwszego wejrzenia. Następują romantyczne przygody **w malowniczej Jugosławji, w Czarnogórzu, Budapeszcie, Wiedniu i t. p.**

Jak się kończą te przygody? To narazie tajemnica. Dowiecie się **jutro,** oglądając ten film w kinoteatrze „Słońce". Jedno możemy zdradzić, — będzie to **bardzo wesoła komedja,** skrząca się dowcipem, melodyjna, śpiewna, szalenie **sympatyczna i miła.** Takiego filmu już oddawna oczekiwaliśmy **od naszych reżyserów.** Tym razem nie sprawiono nam zawodu.

Premjera przemiłego polskiego filmu **„Panienka z poste restante"** odbędzie się **już jutro w niedzielę, 3 listopada w kinoteatrze „Słońce".**

Zainteresowanie jutrzejszą premjerą olbrzymie!

ng 17 206

Przybywa pretendentów do spadku po hr. Strzeleckim

Pamiętniki po rodzinie hr. Strzeleckich w Poznaniu

Sprawa spadku po Pawle Edmundzie hr. Strzeleckim, omawiana przez nas w nr. 495 „Kurjera Poznańskiego", wywołała w szerokich kołach niebywałe zainteresowanie.

Pisaliśmy, że brat Pawła, Piotr hr. Strzelecki, miał dwóch synów, z których Władysław został zamordowany w powstaniu styczniowem w r. 1863. Drugi syn Bolesław, miał zemrzeć bezpotomnie, żyjąc przez wiele lat w Trzemesznie.

Na Bolesławie — według twierdzeń Zygmunta Światopełk - Słupskiego — miał wymrzeć ród Wątróbka - Strzeleckich. Z tej też racji wyraziliśmy zdziwienie, że wśród spadkobierców znajdują się nazwiska Strzeleckich.

PIOTR HR. STRZELECKI,

brat sławnego podróżnika, według portretu z galerji obrazów Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu.

Obecnie okazuje się, że zamordowany powstaniec Władysław Strzelecki był podobno żonaty i miał kilkoro dzieci, m. in. Ignacego. Ignacy hrabia Strzelecki jest podobno dziadkiem mieszkanki Poznania p. Zofji z Strzeleckich Gryczyńskiej, zamieszkałej przy ul. Kopczyńskiego 69. Dalej staje się wiadomem, że Bolesław Strzelecki (zmarły w Trzemesznie 14 lutego 1889 roku) miał syna Czesława, urodzonego 5 lipca 1876 r. i dwie nieślubne córki, Bolesławę Małkowską z Lubostronia pod Łabiszynem (ur. 1863) i Helenę Danielewską z Trzemeszna. W rękach naszych był uwierzytelniony odpis testamentu Bolesława Strzeleckiego (z dat 9 maja 1888 r.), który majątkiem swym obdzielił dzieci, a równocześnie utworzył stypendjum przy Tow. naukowem im. Marcinkowskiego w Poznaniu. Losy Czesława Strzeleckiego i jego ewentualnych potomków nie są nam jeszcze znane. Wiemy tylko, że w Poznaniu żyje jeszcze córka Bolesława. Opowiada ona, że pamięta, iż Bolesław Strzelecki, jej naturalny ojciec, jeździł kilka razy do Londynu w sprawach majątkowych.

Jedyna siostra Pawła Edmunda hr. Strzeleckiego, Izabella, była primo voto zamężna za syndykiem konsystorza w Pelplinie, Wagnerem. Z małżeństwa tego był syn, Władysław. Został on uniwersalnym spadkobiercą Karoliny Strzeleckiej z domu Raczyńskiej, matki Bolesława Strzeleckiego z Trzemeszna. Spadkobiercą Władysława Wagnera był Bolesław Strzelecki.

„Mount Adine" (3736 stóp) w australijskich Górach Niebieskich nazwana tak przez Pawła Edmunda hr. Strzeleckiego, celem uczczenia pamięci p. Andyny Turno z Objezierza, w której sławny podróżnik kochał się przez wiele lat.

Sam ród Wątróbka - Strzeleckich, herbu Oksza, wywodzi się z ziemi sandomierskiej. Nazwę swoją przyjął od wsi Strzelce pod Sandomierzem. Ród ten był niegdyś bardzo zamożny. Wielu z Strzeleckich zajmowało w dawnej Polsce stanowiska senatorskie. Od roku 1772 świetność domu upadła, a cała rodzina zeszła do rzędu szlachty zaściankowej.

Z gałęzi wielkopolskiej Strzeleckich znany był w r. 1778 Józef Strzelecki, kanonik kujawski. Paweł Edmund hrabia Strzelecki — sławny podróżnik — był blisko spokrewniony z prymasem Raczyńskim.

Krewieństwo Strzeleckich z Raczyńskimi datuje się od r. 1678, kiedy to Zuzanna Strzelecka wyszła za Ludwika Nałęcz - Raczyńskiego. Jej praprawnuczka, Karolina Raczyńska, poślubiła pułkownika wojsk napoleońskich Piotra hr. Strzeleckiego i zamieszkała z swoim mężem w Trzemesznie. Z małżeństwa tego urodzili się wyżej wspomniani Władysław i Bolesław Strzeleccy. Po śmierci Piotra Strzeleckiego (w r. 1869) Karolina wyszła za Józefa Kosińskiego, herbu Rawicz, a po jego śmierci po raz trzeci za Macieja Nałęcz-Objezierskiego.

Pierwszą wiadomość o śmierci Pawła Edmunda hr. Strzeleckiego podała londyńska gazeta „Daily News", w dniu 7 października 1873 r.

Wiadomość ta w tłumaczeniu polskiem brzmi następująco:

„Z żalem donosimy, że wczoraj rano rozstał się z tym światem sir Paweł Edmund Strzelecki Śmierć zaskoczyła go w mieszkaniu jego na Savile-Row (ul. w Londynie). Już na kilka dni przed zgonem dwaj lekarze: William Gull i Prescot Hewitt stwierdzili, że niema nadziei utrzymania go przy życiu. Hrabia Strzelecki pochodził z dawnej polskiej rodziny. Jak wielu rodaków jego, tak i on znalazł schronienie w naszym kraju po srogiem prześladowaniu, jakiego doznali Polacy w swojej ojczyźnie. Strzelecki już w młodym wieku odbywał dalekie zamorskie podróże. Gdy razu pewnego, wracając z Chin, wylądował w mieście australijskiem w Sydney, poznał gubernatora tego stanu, sir Georga Gippsa. Gipps zachęcił Strzeleckiego do przeprowadzenia badań naukowych Australji, która wtedy nie była jeszcze dobrze znana. Wszystkim wiadomo, że hr. Strzelecki, dzięki swym pracom, odkrył wiele pokładów złota. Wróciwszy do Anglji, serdecznie był witany przez ministra kolonji. Wnet stał się wybitnym członkiem towarzystwa londyńskiego. Gdy w zimie 1847/48 r. w Irlandji zapanował straszny głód, rząd angielski mianował Strzeleckiego jednym z komisarzy, których zadaniem było dopilnować rozdziału tak zw. Irish Famine Fund (t. zn. funduszu głodowego). Podczas pełnienia tych czynności Strzelecki zapadł na febrę w Mayo. Po krótkim jednak czasie wyzdrowiał. Jemu trzeba zawdzięczyć, że wiele zubożałych rodzin irlandzkich wyemigrowało do Australji. Rząd angielski, ceniąc jego usługi oddane krajowi, mianował go w r. 1848 kawalerem orderu Bath, a w roku 1869 Strzelecki został komandorem orderów św. Michała i św. Jerzego. To wyróżnienie nadało Strzeleckiemu angielskie szlachectwo. Hrabia Strzelecki dożył lat 77. W lipcu r. 1853 został członkiem londyńskiego Tow. Geograficznego, był doktorem prawa i członkiem wielu naszych stowarzyszeń naukowych."

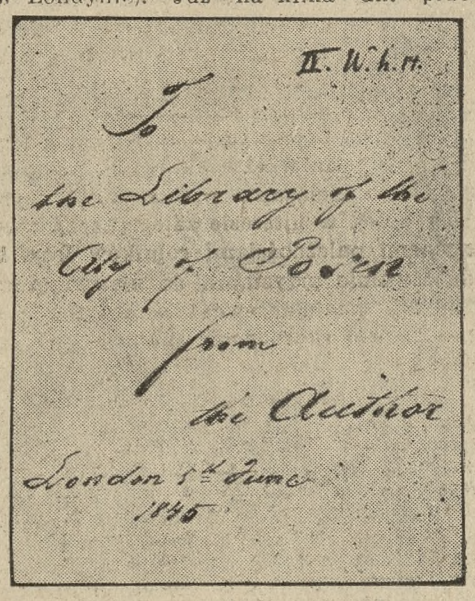

Dedykacja Pawła Edmunda hr. Strzeleckiego na dziele swojem o Australji, ofiarowanem bibljotece miejskiej w Poznaniu.

Paweł Edmund hr. Strzelecki pamiętał o kraju rodzinnym. W roku 1845, za pośrednictwem swojego znajomego, Adolfa Schayera, Niemca rodem z Kępna, którego poznał w Australji w r. 1841, przesłał bibljotece miejskiej w Poznaniu swoje dzieło p. t. „Physical Description or New South Wales and Van Diemen's Land" (by P. E. de Strzelecki, London 1845) z własnoręczną dedykacją. Książkę tę posiada Bibljoteka Raczyńskich.

Zaznaczyć należy, że adwokat St. Malewski w Warszawie, który zajmuje się sprawą rewindykacji miljardowego spadku po Pawle Edmundzie hr. Strzeleckim, już w najbliższych dniach spodziewa się nadejścia z Londynu dalszych ważnych odpisów akt procesu spadkowego z przed 59 laty.

Z WIELKOPOLSKI

—* **Bydgoszcz.** W niedzielę teatr daje premjerę operetki Abrahama p. t. „Przygoda w Grand Hotelu". Pracownie teatralne przygotowały dla tej premjery nową efektowną wystawę. Kierownictwo muzyczne spoczywa w rękach kapelmistrza Sillicha, a reżyserja w rękach Mieczysława Dowmunta. Główne partje wykonają: Fontanówna, Gabrielli, Gilewska, Petecki, Rewkowski i Rychter.

— Okręg. inspek. szkolny na skutek licznych zgłoszeń postanowił zorganizować w Bydgoszczy 7-mioklasową szkołę powszechną dla dorosłych. Wykłady odbywać się będą w godzinach wieczorowych w gmachu szkoły im. Staszica przy ul. Dworcowej. Prowadzenie kursów powierzono kierownikowi tej szkoły, p. Bombickiemu. Informacje i zapisy w sekretarjacie szkoły przy ul. Dworcowej 78.

Bydgoszcz

„Kurjer Poznański" można zamawiać po cenie oryginalnej w agenturze

ul. 3 Maja 20 m. 5,

tel. 23-39

Tel. red. w Bydgoszczy 30-10

— Miejscowe koło L. O. P. P. zamierza zorganizować nowy kurs modelarstwa szybowcowego i własną modelarnię. Organizacja jednak uzależniona jest od liczby zgłoszeń. Biura L. O. P. P. przy ul. Grodzkiej 21.

— Bydgoskie koło Tow. Przyjaciół Francji odbyło walne zebranie, na którem wybrano zarząd w osobach: prof. dr. Piechockiego — prezes, inż. Millerowa — sekretarka, p. Omieczyńska — skarbniczka.

—* **Gniezno.** W Ruchocinku, pow. gnieźnieńskiego, skradziono z wozowni Tadeusza Krzyżanowskiego 4 kompletne półszorki z monogramem T. K., siodła i t. p.

— W Piekarach skradziono Michałowi Kwiatkowskiemu z ogrodu dwa pnie pszczół z ulami. (bz)

—* **Grodziesk.** Z okazji święta Chrystusa Króla odbyła się w kościele farnym uroczysta msza św., podniosłe kazanie wygłosił ks. prob. Kruszka. Po poł. w przepełnionej sali strzelnicy odbyła się uroczysta akademja.

— Teatr Narodowy wystawił w ub. poniedziałek komedję muzyczną p. t. „Rozkoszna dziewczyna", po poł. odegrano bajkę p. t. „Kot w butach".

— Utworzono tutaj koło abstynentów, którego prezesem został p. Florjan Wawrzyniak.

— Na ostatni jarmark przybyło, jak zwykle, wiele Żydów. Niestety społeczeństwo wciąż jeszcze kupuje u nich, nie przestrzegając hasła: „Swój do swego po swoje". Nie brak było również amatorów na grę w trzy blaszki, w czasie której niej. Hemerling z Paproci przegrał wszystkie pieniądze w sumie 170 zł. które otrzymał od rodziców na zakup krowy, z rozpaczy poszedł do chlewu hotelu Zweigera i tamże powiesił się na haku. Gdy to zauważono, był już martwy. (gf)

— * **Inowrocław.** Przy pracach żniwnych w maj. Janikowo doszło do tragicznego zajścia pomiędzy braćmi Śmiglickimi a włodarzem Gezellem. Kazimierz Ś. stanął mianowicie w obronie swego młodszego brata, który niedbale wykonywał pracę ip o krótkiej utarczce słownej z włodarzem, tak silnie uderzył Gezellego kamieniem w głowę, że ten po kilku dniach zakończył życie. Sąd okręgowy skazał Śmiglickiego na półtora roku więzienia.

— Właścicielowi „Hotel de Rome" skradziono większą ilość noży i widelców.

— Prawdziwym rekorlem złodziejskim można nazwać wyczyn 14-krotnie karanego zawodowego włamywacza Józefa Ziółkowskiego, który do spółki z Stan. Niemytem w ciągu jednej nocy zakradł się do sześciu mieszkań na terenie Mątew i Szymborza. Za te kradzieże Ziółkowski skazany został na 3 lata więzienia, a po odbyciu tej kary na dalsze 5 lat domu dla niepoprawnych przestępców. Jego pomocnik Niemyt otrzymał rok więzienia.

— W Jacewie odbyła się uroczystość poświęcenia nowowybudowanej strażnicy straży pożarnej i nowej sikawki.

— Śmiałej kradzieży dokonali nieznani złodzieje na szkodę rolnika Steinberta z Szpitala, pow. inowrocławski, uprowadzając z zamkniętej stajni dwa konie.

— Urząd ziemski przystępuje do parcelacji majątku Jaksice. Chcący nabyć ziemię z tej majętności winni w terminie do 16 bm. złożyć podania w starostwie powiatowem w Inowrocławiu.

— W kościele parafjalnym w Ostrowie pod Janikowem odbył się ślub p. A. Kośnickiej z nauczycielem p. Witaszkiem.

— Kompletnego zmiażdżenia prawej nogi doznał przy pracy 50-letni Jan Klawiński, pracownik państwowej żupy solnej. Nieszczęśliwego w stanie poważnym przewieziono do szpitala.

— Za czynną napaść rolnika Barczaka sąd grodzki skazał nauczyciela Fiałkowskiego z Pierania na 2 miesiące aresztu z zawieszeniem wykonania kary na lat 2.

— Bardzo żywotne kółko włościanek w Opokach, pow. inowrocławski, urządziło ostatnio tygodniowy kurs prasowania.

— Pożar wybuchł w majętności Nagórki. Spaliły się w polu dwa duże stogi zboża oraz nowa parowa młockarnia. Poza tem strawił pożar w Chodczu stodołę na szkodę Antoniego Myszkiewicza.

—* **Jarocin.** Święto Chrystusa Króla mimo niepogody miało przebieg wspaniały. Solenne nabożeństwo odprawił ks. kanonik Niedźwiedziński, kazanie wygłosił ks. Sadecki. Po nabożeństwie uformował się potężny pochód z orkiestrą kolejową na czele, który przeszedł ulicami miasta do kina „Victoria" na akademję. Po zagajeniu tejże przez prezesa Akcji Katol. radcę Zapłatę, wygłosił deklamację uczeń szkoły powsz., zespół muzyczny orkiestry kolej. odegrał kilka utworów, treściwy referat wygłosił adw. Jankowski z Ostrowa, oraz chór kościelny pod batutą prof. Kunza odśpiewał „Królewski Chrystusa wsławiony sztandarze". Wspólny śpiew „My chcemy Boga" zakończył podniosłą uroczystość.

— Przy zabawie popchnięty został przez kolegę 7-letni Władysław Moszyk z Witaszyc i upadając złamał lewą nogę.

— Włamano się do stajni Ottona Schulza w Cerekwicy i uprowadzono 2 konie w niewiadomym kierunku.

— Do chlewu Franciszka Borkiewicza w Tarcach włamali się nieznani sprawcy, zabili 2 tuczniki po 150 kg wagi i zabrawszy je, zbiegli. (jp)

— * **Międzychód.** Dwa domy, należące do byłej fabryki maszyn „Mecentra", zostały sprzedane. Jeden z nich nabył p. Kokociński, drugi p. Głuszak.

Polski Czerwony Krzyż urządza w niedzielę, 3 bm. wieczorem na sali p. Wróża przedstawienie p. t. „Spadkobierca", komedja w 3 aktach Grzymały-Siedleckiego. Po przedstawieniu zabawa taneczna.

W sprawie obchodu 11 listopada odbyło się zebranie pod przewodnictwem dyr. gimn. p. Sautera, na sali posiedzeń rady miejskiej, przy udziale przedstawicieli władz i stowarzyszeń. Ustalono program, którego wykonanie powierzono specjalnemu komitetowi.

—* **Mosina.** Zebranie rady miejskiej w sobotę, 2. bm. o godz. 19 z porządkiem obrad z dn. 28 października.

— W ostatnich czasach mnożą się kradzieże i włamania do kościołów, przyczem okrada się zwykle tabernakulum i znieważa się Najśw. Sakrament przez wyrzucanie komunikantów. Aby temu zapobiec sprawiła tutejsza parafja nowe pancerne tabernakulum, które wykonał mistrz ślusarski p. Strzelecki.

— Kat. Stow. Młodzieży żeńskiej urządza w niedzielę, 3. bm. o godz. 17 w sali p. Hoffmanna przedstawienie amatorskie.

— Kat. Stow. Młodzieży żeńskiej, oddział w Krosnach, urządza 10. bm. przedstawienie amatorskie p. t. „Bursztyny Kasi". Początek o godz. 17 na sali p. Kubery.

— Zebranie Kat. Tow. Robotników Polskich dnia 10 listopada o godz. 12.

— Ubiegłej nocy zakradli się złodzieje do gospodarza p. Kocha, ul. Taczanowskich; złodziei wczas zauważono i spłoszono.

— Z dniem 1 listopada br. zostały przeniesione trzy klasy szkoły powszechnej, znajdujące się dotychczas w budynku p. C. Stanikowskiej w Rynku do głównych zabudowań szkolnych.

—* **Ostrów.** Dzień Wszystkich Świętych minął tu pod znakiem uroczystych nastrojów i pięknej, słonecznej pogodzie. Na obu cmentarzach panował ruch nieżwykły. O godz. 14 na nowy cmentarz wyruszyła wielka żałobna procesja, celebrowana przez ks. Rywolta w otoczeniu miejscowego duchowieństwa. Z zapadającym zmrokiem zabłysło na grobach tysiące świateł. W Dzień Zaduszny rychło rano wyruszyła druga procesja na stary cmentarz, gdzie w kaplicy cmentarnej odprawioną została msza św.

— Celem uczczenia pamięci swego asystenta śp. ks. kanonika proboszcza Jarosza postanowiło miejscowe Katolickie Koło Pań otworzyć „Czytelnię dla dzieci" jego imienia.

— Zmarł po zaledwie dwudniowej chorobie w wieku lat 58 śp. Bronisław Lorych, kierownik szkoły w podmiejskiem Zacharzewie, współzałożyciel Stow. Chrześć. Narod. Nauczycieli Szkół Powszechnych.

— Godziny przyjęć interesantów w P. K. U. naznaczył nowy komendant p. mjr. Łoziński od 11 do 13, a w poniedziałki i czwartki od 10 do 13-tej.

— Pogrzeb śp. Agnieszki Wilgockiej, wdowy po weteranie 63 r. odbył się tu przy licznym udziale publiczności. Eksportował ks. prob. Jasik w otoczeniu miejscowego kleru. (os)

—* **Środa.** W ostatnim czasie wzrósł w naszem mieście ruch budowlany. Wystawiono bardzo wiele domków, przeważnie 2-mieszkaniowych. Pusta doniedawna ul. Dworcowa została prawie zabudowana całkowicie. Nowa dzielnica miasta powstanie przy szosie Kórnickiej, gdzie rozparcelowano około 40 mórg na 52 parcel, z których sprzedano dotąd 50. Na parcelach tych wznoszą się już obecnie liczne domki i płoty. Przy budowlach znajdują pracę bezrobotni murarze i cieśle.

— Osiedlił się w Środzie nowy adwokat p. Henryk Jankowski i otworzył kancelarję przy ul. Rynkowej 2.

— Starosta średzki Jerzy Niedziałkowski powrócił z urlopu i objął urzędowanie. (ak)

—* **Swarzędz.** W piątek, 1. bm. w godzinach wieczornych wydarzył się nieszczęśliwy wypadek na autostradzie Poznań — Warszawa, przed Antoninkiem. Zderzyli się mianowicie dwaj rowerzyści, jadący z przeciwnych kierunków bez światła. W wyniku wypadku został silnie poturbowany niejaki Graczyk z Iwna, którego w stanie ciężkim pogotowie przewiozło do Poznania. (sd)

—* **Września.** Harcerki wrzesińskie urządzają 8 grudnia br. „Wieczór harcerski", prosząc więc organizacje, by w tym dniu nie urządzały żadnych imprez.

— Dnia 24 listopada br. urządzają sokolice w sali Hot. Polskiego skromny wieczorek taneczny. Uprasza się o nieurządzanie w tym dniu żadnych imprez.

Dnia 15 grudnia br. urządzają wrzesińskie gniazda sokole uroczystą akademję ku uczczeniu 75 rocznicy urodzin Ign. Paderewskiego. 50 proc. dochodu przeznacza się na biednych. Zarządy gniazd m. in. ż. zwracają się do wszystkich organizacyj z prośbą, by w tym dniu żadnych imprez nie urządzały. (rw)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Postępujące zażydzenie eksportu drobiu

Onegdaj zamieściliśmy wyjaśnienia Polskiego Związku Eksporterów Drobiu w związku z uwagami p. E. Michałowskiego. Obecnie udzielamy mu głosu do odpowiedzi. Nie mamy oczywiście możności sprawdzenia ścisłości wszystkich przytoczonych faktów, które rzucają niekiedy wprost rewelacyjne światło na kulisy naszego handlu eksportowego, podajemy je więc na odpowiedzialność autora. Uwagi jego stanowią w każdym razie poważną przestrogę przed dalszem zażydzaniem naszego handlu eksportowego w obecnym jego ustroju organizacyjnym.

W artykule, zamieszczonym w „Kurjerze Poznańskim" z dn. 28 września rb. p. t. „Etatystyczne jaczejki eksportowe", nie miałem zamiaru wszczynać dyskusji cyfrowej — chodziło mi jedynie o zwrócenie uwagi w formie ogólnej na przerost etatyzmu, jaki się zadomowił u nas w różnych dziedzinach eksportu, oraz na nadmiar istniejących w naszym eksporcie uciążliwych formalności, bezsensownych utrudnień, niepotrzebnych kosztów i obciążeń itp., które bynajmniej nie przyczyniają się do rozwoju naszej ekspansji eksportowej, a wręcz przeciwnie — hamują ją na każdym kroku. Cyfry, dotyczące Polskiego Związku Eksporterów Drobiu przytoczyłem jedynie dla przykładu.

Ponieważ jednakże Związek, kwestjonuje ścisłość moich wywodów i przy tej okazji szeroko reklamuje swoją działalność i jej użyteczność dla ogółu eksporterów, czuję się w obowiązku pogłębić moje informacje specjalnie w odniesieniu do tej „jaczejki" i w odpowiedzi na wzmiankowane sprostowanie stwierdzić, co następuje:

1. P. Z. E. D. powstał w 1931 r. wyłącznie dzięki inicjatywie i współdziałaniu około 70 chrześcijańskich eksporterów drobiu — na ogólną liczbę przeszło 80 członków, czyli, że udział firm żydowskich w Związku i w eksporcie wynosił wówczas mniej, niż 20 proc. Nie licząc kilku członków, nie eksportujących z rady i zarządu, wszyscy członkowie byli czynni w eksporcie, należeli do Związku indywidualnie i opłacali nałożone na eksporterów składki i różne świadczenia. Tego stanu rzeczy nie zmienia fakt, że chrześcijańscy eksporterzy, dla wydajniejszej obrony swoich interesów przed zagrażającą im konkurencją żydowską, byli zjednoczeni w trzech regjonalnych ugrupowaniach: poznańsko-pomorskiem, kujawsko-ślesińskiem i wieruszowskiem, boć przecież i firmy żydowskie były wówczas również złączone w t. zw. „grupie czwartej", czyli w Zjednoczeniu Eksporterów Drobiu przy Centrali Związku Kupców (żydowskich).

Wyjaśnienia związkowe świadomie tendencyjnie traktują chrześcijańskie ugrupowania jako trzy tylko jednostki, podczas, gdy firmy żydowskie — dla wykazania większej ich liczby — wymieniają indywidualnie i łącznie z nieaktywnemi jednostkami z rady i zarządu, w dodatku chrześcijańskiemi. Ta stronniczość kierownictwa związkowego na niekorzyść chrześcijańskich pionierów-założycieli Związku jaskrawie uwydatnia się poprzez całą jego działalność zarówno w drobnych, jak i w ważnych kwestjach i w rezultacie doprowadziła do tego, że obecnie przy zredukowanej liczbie członków do czterdziestu kilku — Żydzi znajdują się w większości i opanowali w wywozie gęsi przeszło 60 proc., a w wywozie kur blisko 90 proc. całego eksportu.

Przy zakładaniu Związku najśmielsze przewidywania nie mogły rokować eksporterom żydowskim tego zwycięstwa, którego dziś jesteśmy świadkami, a zasługę tego zwycięstwa i wyraźnego pokrzywdzenia eksporterów chrześcijańskich całkowicie przypisać należy właśnie wspomnianej stronniczości kierownictwa związkowego, wskutek której z 70 chrześcijańskich eksporterów z 1931 r. ostały się jeszcze tylko rozbitki — na rejon poznański zaledwie pięć firm eksportujących, a na kujawsko-ślesiński trzy — cztery. A rejony te, jeżeli chodzi o gęsi, stanowią 80 proc. całkowitej substancji eksportowej.

3. Sprostowanie mówi w jednem miejscu, że „Związek dopuszcza do eksportu każdą firmę...", a zaraz potem zaprzecza temu i raczej potwierdza moje zarzuty, oświadczając, że „podział i przydział kontyngentów odbywa się... opierając się na wywozie lat ubiegłych..."

Jakiekolwiek tłumaczena pod tym względem są zresztą zbyteczne, bo jak wygląda w praktyce ten „liberalizm" w dopuszczaniu do eksportu nowych firm, widzimy z tego, że liczba członków P. Z. E. D. zmniejszyła się do połowy. I w tym właśnie systemie, mojem zdaniem, tkwi zasadniczy błąd naszej „polityki" eksportowej. Hodujemy grono uprzywilejowanych przez kontyngenty eksporterów, które z biegiem czasu staje się coraz szczuplejsze i przez to coraz więcej uprzywilejowane i nikt się o to nie troszczy, jak mamy się dochować nowego pokolenia w eksporcie. Przytem zaznaczyć należy, że „starzy" eksporterzy często utrzymują się jeszcze na powierzchni li tylko dzięki swej „zalegalizowanej" bezkonkurencyjnej pozycji. Nie dają się oni zresztą też oderwać od swoich na obecne czasy przestarzałych i nieodpowiednich metod pracy i to również jest jedną z przyczyn, dla których w eksporcie stajemy się coraz mniej konkurencyjni i dla których nasz eksport się załamuje.

3. Wzmiankując o cyfrach budżetowych, miałem oczywiście na myśli efektywne wydatki łącznie z t. zw. „luzami" i wydatkami „nieprzewidzianemi", bo jak wygląda czasami bilans książkowy, to wiemy chociażby z tego, że komisja rewizyjna, prawidłowo powołana do badania ksiąg P. Z. E. D. za ubiegły 1934 rok operacyjny, została przez kierownictwo związkowe spowodowana do ustąpienia, gdy przy badaniu ksiąg ustaliła rozchód, przekraczający preliminarz. Otóż wbrew twierdzeniu „sprostowania" związkowego, wyjaśniam, że efektywne rozchody Związku z uwzględnieniem wpływów „nieprzewidzianych" itp. za rok operacyjny 1934 przekraczały zgórą sumę 100.000 zł. (Wszak podobno jedna tylko firma Gothelf wpłaciła 30.000 zł, jak to oficjalnie jej przedstawiciel na ostatniem walnem zgromadzeniu członków).

4. W dowód owocnej pracy kierownictwa związkowego dla dobra ogółu członków, sprostowanie mówi o „zdobyciu" całego szeregu nowych rynków, o wywozie półtora miljona kg drobiu, o pomocy finansowej i branżowej itp.

Otóż jeżeli chodzi o wywóz żywych gęsi, na którym związek opiera całą swoją egzystencję, to poza jedynym rynkiem niemieckim nikt żadnego nowego rynku nie zdobył, bo takiego poprostu niema. A co do innego drobiu, to wprawdzie wywieziono w ubiegłym roku około półtora miljona kg kur żywych na różne rynki zagraniczne, ale jak i kto wywiózł, to się znowu tendencyjnie przemilcza. Wobec tego wyjaśniam, że niema w tym wypadku ani „zdobycia" nowych rynków, ani najmniejszej zasługi kierownictwa związkowego wobec ogółu eksporterów — jest tylko... „wydobycie" od rządu niepomiernie wysokiej premji wywozowej, z której — dziwnym zbiegiem okoliczności — w lwiej części skorzystała znowu żydowska firma Gothelf. Premja bowiem została przeprowadzona w przyjacielskiem porozumieniu z tą firmą, natomiast w ścisłej tajemnicy przed ogółem eksporterów, których Związek w odpowiednim czasie nawet nie poinformował o swoich zamierzeniach, i zanim eksporterzy zorjentowali się w sytuacji, firma Gothelf zdążyła wydobyć od rządu, przy przychylnem poparciu Związku, dużo setek tysięcy, podobno blisko miljona złotych tytułem premji wywozowej. Premja na zasadzie przedstawionej przez Gothelgów, a przez Związek opinjowanej kalkulacji „strat" wynosiła przeszło 70 gr. od kilograma, t. j. mniejwięcej tyle, ile kilogram kury kosztował w tym czasie w zakupie. Inkasując więc premję wywozową — towar eksportowy otrzymywało się dosłownie za darmo, czyli że faktycznie wywoził nie kto inny, jak... rząd, a w terminologji związkowej nazywa się to „pionierskie" zdobywanie rynków...

Tego rodzaju szafowanie rządowemi pieniędzmi głównie na korzyść jednej, najwięcej uprzywilejowanej firmy trudno jest zaliczyć do zasług. Nie jest to zresztą wypadek odosobniony, bo nie [illegible] z [illegible]sacyjnym wywozem gęsi do Czechosłowacji, z upłynnieniem należności eksportowych w Niemczech itp.

Dziwić się tylko należy, że ogół chrześcijańskich eksporterów, który o tem wszystkiem dobrze wie, a nawet głośno mówi, nie umie zdobyć się na radykalną akcję zbiorową w celu przeczyszczenia tej naprawdę ciężkiej atmosfery. Zmiana stosunków jest nieodzowna, chociażby miało dość do utworzenia odrębnej, czysto chrześcijańskiej organizacji, jeżeli nie chcemy, aby dziedzina eksportu drobiarskiego została opanowana w 100 proc. przez Żydów, umiejących widocznie lepiej od nas na terenie organizacyjnym „manipulować".

Pisząc o kierownictwie związkowem, wyraźnie eliminuję z moich zarzutów osobę obecnego prezesa Związku, wybranego dopiero w tym roku, w którego najlepsze zamiary nie mam prawa wątpić, a mam na myśli faktycznych „wodzirejów" związkowych.

EDMUND MICHAŁOWSKI.

PAPIEROS dla ZNAWCÓW
EGIPSKI PRZEDNI
20 sztuk - zł. 1·80
ng 16 962

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Egzekucja należności podatkowych od rolników.** Z dniem 15 października br. upłynął termin, do którego zgodnie z zarządzeniem min. skarbu wstrzymana została u właścicieli gospodarstw rolnych egzekucja zaległości podatkowych oraz innych należności publiczno prawnych, jak samoistne daniny komunalne, opłaty na rzecz instytucyj ubezpieczeń społecznych itd. Ponieważ władze skarbowe już przystępują do ściągania wymienionych wyżej należności, w interesie zalegających z odnośnemi należnościami rolników leży, by dobrowolnie przystąpili do uiszczenia zaległości, ustalając ewent. w porozumieniu z urzędami skarbowemi plan ratalnej ich spłaty.

(p) **Ulgi podatkowe dla dotkniętych klęską posuchy.** Jak się dowiadujemy, Izba skarbowa w Poznaniu zebrała już prowizoryczne materjały, charakteryzujące rozmiary klęski posuchy w poszczególnych ośrodkach województwa celem udzielenia pomocy w postaci ulg podatkowych. W najbliższych dniach odbędzie się w Izbie skarbowej konferencja naczelników urzędów skarbowych celem ostatecznego ustalenia wysokości strat w poszczególnych ośrodkach, poczem przystąpią urzędy skarbowe do umarzania podatku gruntowego i nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej płatnikom tych należności, o ile wnieśli oni podania o ulgi do 31 października br. i o ile poniesione przez petentów straty uznane zostaną za klęskowe. Ulgi podatkowe w b. r. zamierzają władze skarbowe przyznać w takiem tempie, aby w terminie płatności II raty podatku gruntowego t. j. już w ciągu listopada mogła być odpisana poszkodowanym odpowiednia część podatku gruntowego razem z dodatkiem samorządowym i nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej.

Z KRAJU

(k) **Ustawodawstwo gospodarcze.** Dziennik Ustaw R. P. nr. 79 z dn. 31 października br. zawiera następujące ustawy o charakterze gospodarczym: układ taryfowy między Rzecząpospolitą Polską a Holandją podpisany dnia 11. 12. 1933 r. (poz. 489); oświadczenie rządowe z dnia 17 października 1935 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych układu taryfowego między Polską a Holandją (poz. 490); rozporządzenie rady ministrów o zmianie rozporządzenia rady ministrów z dnia 12 października 1934 r. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów (poz. 491); rozporządzenie min. skarbu w porozumieniu z ministrami przem. i handlu oraz rolnictwa i r. r. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła (poz. 492).

(k) **Zmiana systemu sprzedaży na targach gdańskich.** Władze gdańskie zmieniły regulamin targów tygodniowych w tym sensie, że obecnie żaden z handlarzy pomorskich nie może sprzedawać bezpośrednio swych artykułów konsumentom na targach. Są oni zobowiązani oddawać swe towary gdańskim handlarzom targowym, którzy sprzedają je publiczności. Dotyczy to również drobiu i jarzyn, t. j. artykułów, które dotychczas nie były objete regulaminem rynkowym. Poza tem od handlarzy pomorskich, dostarczających wymienione artykuły, pobierana będzie opłata w wysokości 10 proc. od sumy uzyskanej ze sprzedaży.

Z ZAGRANICY

(z) **Państwo narodowo - socjalistyczne nie bierze odpowiedzialności za konjunkturę.** W Essen odbyła się konferencja doradców gospodarstwa niemieckiego. Na konferencji tej Bernard Köhler, kierownik komisji dla polityki gospodarczej partji narodowo - socjalistycznej, wypowiedział szereg ostrych uwag pod adresem niemieckich kół gospodarczych. „Nikt nie ma prawa żądać przydziału zamówień od państwa", oświadczył mówca. Państwo narodowo - socjalistyczne nie przyjmuje na siebie żadnych gwarancyj za konjunkturę i nie jest odpowiedzialne za nieudolność przedsiębiorców. Polityka gospodarcza obecnego regime'u niemieckiego dała możność przedsiębiorcom rozbudowania swych zakładów na zdrowych podstawach finansowych. Obecnie jest rzeczą samych przedsiębiorców uwzględniać warunki przyszłego rozwoju w swych kalkulacjach. Dla kogo powietrze w wolnej gospodarce jest zbyt ostre, ten może swobodnie ustąpić. W dalszym ciągu mówca z naciskiem podkreślił, że w przyszłości związki gospodarcze o charakterze ogólnym, a więc koncerny, kartele i syndykaty, oparte będą na zupełnie innych podstawach, niż dotychczas, i posiadać będą odrębną strukturę i moralną podstawę. Istnienie tych związków nie będzie mogło uwolnić poszczególnych przedsiębiorców od odpowiedzialności osobistej.

(z) **Brytyjskie ministerstwo handlu nie ręczy za otrzymanie należności za eksport do Włoch.** Brytyjskie min. handlu podało w dniu 30 października do wiadomości, że nie może ponosić jakiejkolwiek odpowiedzialności z tytułu uzyskania należności za towary, wysłane z Anglji do Włoch. Przy tej okazji zwrócono uwagę na to, że długi Włoch wobec Anglji z tytułu obrotów handlowych sięgają 2 milj. funtów, podczas gdy kredyty udzielone przez eksporterów włoskich odbiorcom angielskim stanowią zaledwie połowę powyższej sumy.

(z) **100 miljonów dolarów na budowę portów lotniczych w Stanach Zjednoczonych.** Przedstawiciel rządu Stanów Zjednoczonych złożył owiadczenie, iż w związku z akcją dostarczania pracy, opracowano nowy program budowy portów lotniczych w ilości 750 za sumę 100 miljonów dolarów. Natychmiast mają być rozpoczęte prace przy budowie 250 portów lotniczych.

Krótkie informacje gospodarcze

— Międzyministerjalna komisja współpracy z samorządem gospodarczym bawiła ostatnio w Wilnie i obecnie udała się do Lublina.

— Związek Przemysłu Zarobkowego, reprezentujący przemysłowców włókienniczych Łodzi, wypowiedział na dzień 30 listopada b. r. umowę zbiorową z włókniarzami.

— Izba rzemieślnicza w Łodzi organizuje wielką wystawę rzemieślniczą, której zadaniem jest propaganda wyrobów rzemiosła łódzkiego.

— W dnia 29. b. m. odbyło się walne zgromadzenie Izby Handlowej Polsko-Łacińsko-Amerykańskiej. Izba postanowiła przejąć agendy Izby Polsko-Kolumbijskiej.

— W porcie rybackim w Gdyni rozpoczęto budowę wytwórni beczek śledziowych.

— W sytuacji rolnictwa litewskiego nastąpiła pewna poprawa, zwłaszcza w zakresie zbytu produktów rolniczych. Poprawiła się konjunktura na nabiał, nierogaciznę i zboże.

— Niemcy w czasie rokowań handlowych z Łotwą starali się rozbić Ententę Bałtycką, proponując Łotwie różne udogodnienia natury gospodarczej. Łotwa kategorycznie odrzuciła te propozycje, wskutek czego rokowania uległy przerwie.

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

W pociągu „Sunset Limited" dnia 10 października 1935 r.

Gdy znad Atlantyku podążamy ku Oceanowi Spokojnemu zyskujemy trzy godziny, to znaczy, że wskazówki zegarka cofają się. Musimy przytem pamiętać, że w Ameryce udając się na Daleki Wschód n.p. do Chin lub Japonji, podróżujemy ku zachodowi. Gonimy zatem słońce! Skutkiem tego samolot opuszczający Nowy Jork o zmroku przybywa nad Pacyfik o świcie.

Droga z francuskiego Nowego Orleanu do Los Angeles biegnie szlakiem kultury hiszpańskiej, względnie franciszkańskiej. Teksas, stan bezmała dwa razy większy od Polski, dopiero 100 lat temu politycznie uniezależnił się od Meksyku. W ciągu ostatniego wieku Stany Zjednoczone przywłaszczyły sobie nadto obszary podzielone dzisiaj pomiędzy Nowy Meksyk, Arizonę i Kalifornję, będące obecnie głównem źródłem bogactw mineralnych.

Roślinność od rzeki Mississipi aż po miasto Houston jest typowo podzwrotnikowa. Gęste lasy, krzaki palmowe, wszelkiego rodzaju rośliny pnące i olbrzymie paprocie wybujały na moczarach dzięki gorącemu klimatowi. Przejście ze strefy podzwrotnikowej w umiarkowaną jest bardzo wyraźnie określone. Na zachód od Houston zaczynają się olbrzymie rancze, czyli pastwiska dla bydła rogatego i koni. Stad prawie nie widać, gdyż na każdego konia przypada może cały hektar pastwiska, bardzo zresztą mizernego; tych hektarów jest jednak po kilkaset tysięcy. Rancze odgradzają druty kolczaste, a bydła pilnują „cowboy'e" czyli „krowi chłopcy". Wystają oni na przystankach kolejowych, w szerokich kapeluszach, butach z cholewkami sięgającemi do połowy łydki, żując i spluwając tytoń.

Houston jest miastem zasługującem na szczególną uwagę. Kryzys nigdy tam nie zawitał. Wprawdzie produkcja bawełny cierpi poważnie przez współzawodnictwo Egiptu, Indyj, a ostatnio i Brazylji, jednak ośrodek wiertnictwa naftowego przeniósł się z Oklahomy do Teksasu, szczególnie zaś do szybko rosnącego miasta Houston. Istnieje tu polski Dom Narodowy, ośrodek około 200 polskich rodzin.

Następne miasto San Antonio jest stolicą religijnej emigracji z Meksyku. Na Stany Zjednoczone promieniuje stąd kultura hiszpańska; ma tu powstać wielka bibljoteka zasilająca setki tysięcy obywateli amerykańskich, pochodzących zza Rio Grande. San Antonio jest wojskową bazą wypadową przeciwko sąsiedniemu Meksykowi. Około 15 000 żołnierzy oraz 1 500 samolotów gotowych jest do obrony „interesów" amerykańskich w południowej republice. Meksyk posiada obóz warowny w Monterey, o 300 km od granicy. 5 000 pułkowników, oficerów i nielicznych szeregowców oraz lotnisko z 20 samolotami broni jego interesów. Teren walki przypomina jednak warunki w Abisynji. Koło San Antonio istnieje kilka polskich parafij dla ludności rolniczej, osiedlonej tam od około 60 lat.

Tor kolejowy przebiega w bliskiem sąsiedztwie granicy, koło El Paso, miasta znanego z powstania, wywołanego przez romantycznego bandytę — Pancho Villa. I tu Polacy mieli coś niecoś do powiedzenia. Znam Górala z Czarnego Dunajca, który był oficerem we federalnej armji meksykańskiej i koło El Paso przeprawiał się w dużym pośpiechu przez Rio Grande del Norte. Na południe od tej rzeki można znaleźć liczne groby Polaków, poległych w obronie cesarza Maksymiljana Habsburga.

Nowy Meksyk, przy granicy rzeczywistego Meksyku, jest pustynią górzystą. Roślinność ogranicza się do kaktusów rozmaitych kształtów, a fauna do grzechotników. Dalej na północ w Santa Fe stworzyli Indjanie wysoką, dotychczas niezbadaną cywilizację. Tajemnicze sekty biczowników związane są z pogańską tradycją dawnych wieków. Podobny krajobraz przeważa w Arizonie. W głównem mieście tego stanu — Tucson — kilka lat temu miał miejsce zabawny wypadek. Młody Warszawianin z dobrej rodziny został tam przez los zagnany. Nie mając środków do życia zgłosił się do miejscowego, chorego wówczas rabina, i pomagał mu w odprawianiu nabożeństw oraz uboju rytualnym. Oczywiście musiał uchodzić za Żyda. Nie opowiedział mi jednak, jak sobie dawał radę z innemi, drobnemi, lecz ważnemi szczegółami.

Przez pustkowie, dno wyschniętego słonego jeziora, zbliżamy się do Kalifornji. W pogoni za słońcem pogrążamy się w gęstej, zimnej mgle. Klimat kalifornijski jest jedną z najbardziej charakterystycznych blag amerykańskich. Zresztą opowiadają w Nowym Jorku, iż Kalifornja to taki kraj gdzie każde podwórko jest ranczem, każdy strumyk — rzeką, każdy pagórek — górą a każdy człowiek wierutnym kłamcą.

Z pociągu przepełnionego gwiazdami filmowemi „in spe" wysiądziemy niebawem w Los Angeles. Trzeba będzie nałożyć palto zimowe. Poprzednie doświadczenia kalifornijskie zmuszają przybysza do ostrożności.

JAN DROHOJOWSKI.

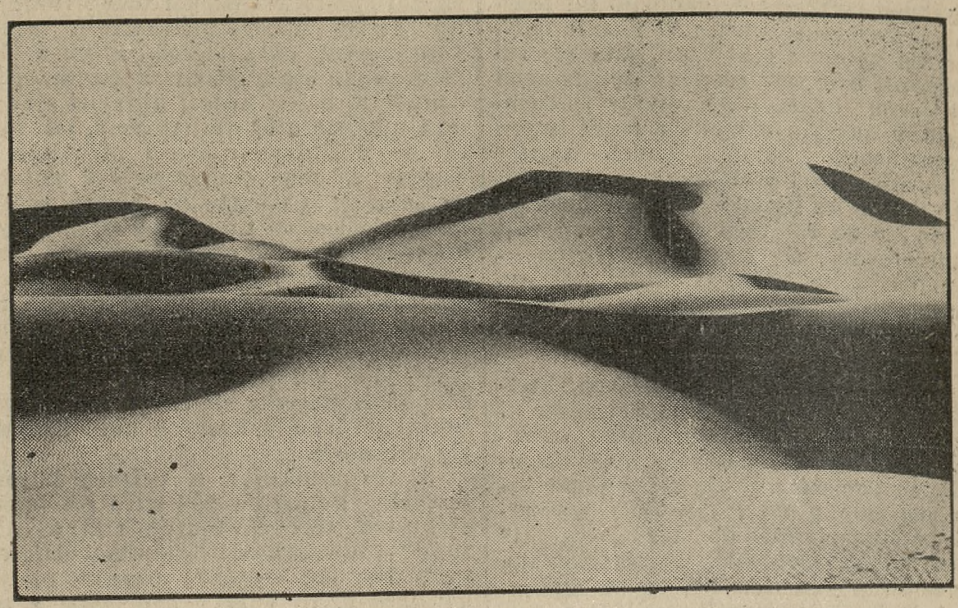

AMERYKAŃSKA SAHARA
Taki oto widok spotyka się po dziś dzień w Stanach Zjednoczonych

Wątpliwa „kuracja"

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Olsztyn, 30 października.

Od przewrotu hitlerowskiego spadła bardzo znacznie liczba przymusowych sprzedaży przedsiębiorstw rolnych w Prusach Wschodnich. Z tego faktu hitlerowcy są nietylko zadowoleni, ale nawet dumni. Dumni są zwłaszcza ze swojego „Sicherungsverfahren", które rzekomo tak „cudownie" leczy najbardziej zagrożone gospodarstwa.

Na czem polega ta cudowna „kuracja"? Otóż „Sicherungsverfahren" przewiduje modernizację i mechanizację gospodarstw. Gospodarstwa, które nigdy nie miały do czynienia z prądem elektrycznym i motorami, zaopatruje się dziś w maszyny najlepszego gatunku. Jedna z najważniejszych robót w rolnictwie, młócenie zboża, odbywała się dotąd siłami konnemi, zaś obecnie młóci się w modernizowanych przez „Sicherungsverfahren" gospodarstwach już tylko przy pomocy prądu elektrycznego lub benzyny.

„Sicherungsverfahren" imponuje rolnikom. Nawet ci właściciele, którzy posiadają gospodarstwa w dobrym stanie, przez odpowiednie kombinacje wstępują do „Sicherungsverfahren", bo wiedzą, że mechanizacja gospodarstwa odbędzie się tu drogą najmniejszego wysiłku.

„Kuracja" gospodarstw odbywa się jednakże nietylko przy pomocy odnośnej instytucji. Dopomagać musi w znacznej mierze bliższa i dalsza rodzina właściciela, wobec której tenże właściciel przy kupnie gospodarstwa zobowiązał się do pewnych świadczeń. Największe straty ponieść muszą przedewszystkiem rodzice, którzy przelali własność rolną na syna (w Prusach Wschodnich istnieje system przejścia ojcowizny zwykle na najstarszego syna). Nowy właściciel, którego gospodarstwo podlega „Sicherungsverfahren", może być zwolniony od świadczeń wobec rodziców. Ma on im zapewnić tylko utrzymanie i to w takiej formie, że rodzice nie będą prowadzić własnego stołu. Co więcej, może on w pewnych razach położyć łapę na oszczędności rodziców, które zostały przez nich złożone w banku na szarą godzinę.

Zaś wobec braci i sióstr, którym nabywca gospodarstwa prawnie zobowiązał się spłacać pewne sumy, Sicherungsverfahren" postępuje jeszcze bardziej bezwzględnie. Osobom tym dziś nie wolno wypowiedzieć sum i niewiadomo, czy wogóle kiedyś dostaną swoje należności. Instytucja nie pyta się zupełnie, czy zainteresowane osoby są zaopatrzone materjalnie, czy nie, jej przecież idzie o to, żeby gospodarstwo zostało w jak najlepszym stanie, t. j. żeby było możliwie bez długu.

Strona pokrzywdzona nie chce się pogodzić z takim stanem rzeczy. Domaga się ona słusznie swoich praw do majątku, który przecież stanowi podstawę jej bytu. Sprawę najczęściej oddaje się do sądu, ale i sąd bardzo często jest bezsilny wobec nowej sytuacji. Procesów tych w Prusach Wschodnich namnożyło się tak dużo, że sądy już nie mogą sobie dać z niemi rady.

Widzimy, że dobrobyt jednej strony (właścicieli gospodarstw) dochodzi do skutku kosztem jej najbliższej rodziny. „Sicherungsverfahren" zabezpiecza byt materjalny jednostkom, a podcina warunki życia masom. Ponadto „Sicherungsverfahren" stało się powodem nieustannych łez i złorzeczeń stron pokrzywdzonych. Nawet agitacja plebiscytowa nie rozpętała takiej nienawiści do osób bliskich, jaką wniosła w społeczeństwo Prus Wschodnich ustawa o ochronie własności rolnej.

SECUNDUS.

Kalifornijski po szukiwacz złota

EUROPA SIĘ CIĄGLE ZBROI

Armja belgijska otrzymała nowe czołgi i specjalne traktory dla artylerji ciężkiej. Na zdjęciu belgijski minister wojny Deveze ogląda nowe nabytki belgijskich oddziałów pancernych.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

W WARSZAWIE OBRADUJĄ SOCJOLOGOWIE POLSCY

Wczoraj zaczął się w Warszawie drugi zjazd Socjologów Polskich.

Obrady toczą się w Pałacu Staszica. Uczestniczą w nim uczeni z różnych centrów naukowych polskich — z Poznania zgłosili referaty prof. dr. Florjan Znaniecki, prof. dr. Ludwika Dobrzyńska-Rybicka, rd. Andrzej Niesiołowski, doc. ks. Franciszek Mirek. Referatów jest ogółem 29, w tem trzy będą wygłoszone na posiedzeniach plenarnych, reszta w sekcjach, których jest pięć, a mianowicie: sekcja ogólno-socjologiczna, socjologiczno-wychowawcza, ludnościowa, socjograficzna i społecznych zjawisk marginesowych.

Zjazd potrwa do dn. 3 listopada włącznie. Należy przypomnieć, że pierwszy zjazd Socjologów Polskich odbył się w Poznaniu, a to przed czterema laty, w marcu roku 1931.

OCHRONA PRZYRODY

Trzy nowe rezerwaty utworzone zostały w ostatnim czasie. W powiecie leskim, w Bystrem koło Baligrodu otwarto w końcu września rezerwat cisowy w prywatnych lasach p. J. Wiktora. Powierzchnia przekracza 3 hektatry a cisowe drzewa rosną tam pomiędzy jodłami i bukami. Starszych okazów jest tam przeszło 100, niestety wiele z nich nadszarpnęła światowa wojna. Warto dodać, że nowy a cenny rezerwat utworzył właściciel z własnej inicjatywy. Pod Wilnem, w nadleśnictwie Jeziory otwarto nowy rezerwat częściowy „Święte Błoto"; liczy on przeszło 62 hektary a przedmiotem ochrony jest mogiła i obóz powstańców z 1863 roku. Uczczono je pamiątkowym krzyżem. Dookoła rośnie cenny las świerków, sosen i brzóz. Trzecim wreszcie rezerwatem jest częściowo chroniony obszar nad rzeczką Piaśnicą, która wpada do morza a przepływa Żarnowieckie Jezioro. Powierzchnia rezerwatu wynosi przeszło 54 hektary a ochronie podlegają zarośla sosnowo-dębowe oraz torfowiskowe zespoły roślin z wrzoścem na czele. Rezerwat ten nosi nazwę „uroczysko Międzyrów". (J. Mł.)

SLAWISTYKA

Mickiewicz w Sowietach. Nakładem sowieckiego nakładu państwowego („Gosizdat") ukazał się tom dzieł Mickiewicza w tekście polskim, który zawiera sonety krymskie, Farysa i „Dziady". Poprzedzony jest wstępem krytycznym. Wartoby dowiedzieć się, jak wygląda Mickiewicz z marksistowskiego punktu widzenia... „Pan Tadeusz" wyjdzie osobno.

SZKOLNICTWO

Coraz więcej studentek zapisuje się na Uniwersytet Karola w Pradze. W tym roku jest ich 2.211 tj. o 327 więcej niż w roku ubiegłym.

TEATR

Zgon wybitnego aktora. W Paryżu zmarł Lucjan Dubosq, członek Komedji Francuskiej, doskonały aktor. Grywał wiele pierwszorzędnych ról molierowskich oraz repertuaru klasycznego w ogóle. Liczył ledwie lat 40.

Balzak na scenie. Paryski teatr Atelier wystawił „Faiseur'a", jedyną sztukę jaką Balzak był napisał.

NAUKA

Dokumenty zdrady kiejdańskiej. Prof. Konopczyński wraz ze swym uczniem dr. Kazimierzem Lepszym ogłosili w ostatnio wydanym roczniku „Ateneum Wileńskiego" (za rok 1935) szereg dokumentów odnoszących się do smutnego w naszych dziejach momentu, a mianowicie do przyjęcia przez Litwę szwedzkiego zwierzchnictwa w 1655 r. Jak powszech wiadomo oddanie Litwy we władanie szwedzkie było dziełem dwóch litewskich magnatów książąt Radziwiłłów: Janusza i Bogusława. Moment ten uwiecznił w naszej literaturze Sienkiewicz, stwarzając w „Potopie" niezapomniane sceny. Dziś po wielu latach sumienne badania historyków polskich nie mogą nic zaprzeczyć ogólnym przesłankom, podanym przez Sienkiewicza. Dorzucają szereg nowych faktów, uwypuklają pewne szczegóły, ale ogólny przebieg wydarzeń i podłoże historyczne zostaje to samo. Dość wspomnieć o recenzowanej swego czasu na tem miejscu pracy ks. Frasia o oblężeniu Jasnej Góry przez Szwedów, wydanej w roku bieżącym przez OO. Paulinów, dość rzucić okiem na opublikowane w „Ateneum" dokumenty zebranie przez polskich uczonych w archiwach polskich i szwedzkich.

Obok tych ciekawych źródeł znajdujemy w „Ateneum" rozprawę J. Puzyny o ojcu Giedymina-Pukuwerze, uwagi prof. Haleckiego na marginesie najstarszych dokumentów katedry wileńskiej, życiorys wójta wileńskiego Augustyna Rotundusa Mieleskiego pióra Baryczowej, oraz studjum L. Żytkiewicza o stosunkach skarbowych na Litwie podczas kościuszkowskiej insurekcji. Następują: dział miscellaneów, recenzje i kronika naukowa. (M. Pr.)

Zmarli dwaj uczeni ukraińscy. Prawie równocześnie zakończył życie w Kijowie historyk Mykola Wasylenko (który pisał częściowo po rosyjsku, częściowo po ukraińsku) a w Pradze zmarł filolog klasyczny Agenor Artymowicz, były przed wojną profesor niemieckiego Uniwersytetu w Czerniowcach, ostatnio na wolnym uniw. ukraińskim w Pradze.

LITERATURA

We Francji o Iwanie Groźnym. Pod tytułem „Iwan Groźny: ponura tragedja jego panowania", ukazała się monografja, napisana przez Jean Merilys, wydana przez Nouvelles Editions Continentales w Paryżu.

OCHRONA ZABYTKÓW

Budownictwo ludowe. Ostatni zeszyt „Biuletynu historji sztuki i kultury" (z. 4, docznik III) podaje dwa artykuły, poświęcone tej kwestji. Jerzy Żukowski zajmuje się budownictwem na Huculszczyźnie, Zbigniew Dmochowski tem samem zagadnieniem na Polesiu. Poza temi dwoma pracami spotykamy w „Biuletynie" kilka rozpraw, poświęconych stosunkom wielkopolskim, a więc Carl of Ugglas omawia grobowce gnieźnieńskie, ks. Dettloff opisuje obraz Madonny z Buku, J. Eckhardtówna — relief alabastrowy XVI-wieczny z kościoła parafjalnego w Kórniku, wreszcie J. Frankenstein zajmuje się działalnością budowlana rodu Łabędziów na Śląsku i Kujawach w XII wieku. Z innych zagadnień inż. Zachwatowicz poruszył kwestję kartogarfji średniowiecznych klasztorów cysterskich w Polsce, które przedewszystkiem znajdowały się na terenach ziem zachodnich. Poza granice kraju wychodzi artykuł Jana Reychmana o działalności polskiego architekta, niejakiego ks. Jana Chryzostoma Orłowskiego, w Turcji XVIII wieku. (Dr. J. St.)

POLAK W „ZATOCE DJABLEJ RYBY"

Z Krakowa donoszą nam: (krt):

Od dr. Stefana Jarosza, który z ramienia Polskiej Akademji Umiejętności i Uniw. Jagiellońskiego prowadzi badania geograficzne na wyspie Kościuszki koło Alaski, nadeszły nowe ciekawe informacje. Wyspa Kościuszki jest prawie niezbadaną, jak wiadomo, zaś dr. Jarosz opracowuje mapę jej wnętrza, podczas gdy mapy amerykańskie zawierają tylko wąski pas wybrzeża.

Podróżnik nasz odbywa ciągłe wycieczki w głąb wyspy, nocując najczęściej w puszczy pod namiotem. — jest zupełnie sam, gdyż nietylko biali, ale i Indjanie niechętnie zapuszczają się w pewne okolice wnętrza, uważając je za siedzibę złych duchów. Krążą też wśród nich rozliczne na ten temat legendy, z których jedna tyczy się t. zw. „zatopionej doliny".

Do tej właśnie doliny wybrał się ostatnio dr. Jarosz. Badał wtedy góry, położone nad t. zw. zatoką Djablej Ryby i dowiedział się, że według legend indjańskich w górach tych znajduje się „zatopiona dolina". Powstała ona na miejscu, zajmowanem ongi przez indjańską osadę, która to osada została zniszczona przez olbrzymią ośmiornicę-głowonoga.

Dr. Jarosz udał się w drogę wzdłuż potoku, który wypływa z tych gór ku zatoce Shipley i zaraz w pierwszym dniu dotarł do wielkiego jeziora, rozciągającego się w górach między wysokiemi grzbietami, na przestrzeni mniejwięcej pięciu kilometrów. To więc byłaby owa „zatopiona dolina", ongi rzekomo zajęta przez osadę, którą miał zniszczyć ów mityczny głowonóg. A nad jeziorem znajduje się ogromny lodowiec i potężny wodospad, którego huk słychać z bardzo daleka. Przy tej wycieczce odkrył również dr. Jarosz najkrótsze przejście w poprzek wyspy do Zatoki Djablej Ryby.

W następnym Dziale:

WARSZAWSKIE DIMINUENDO...

przez

prof. Stanisława Niewiadomskiego

Książki nadesłane

Roman Piotrowicz: „Zagadnienie abisyńskie a polskie tezy kolonjalne. Warszawa 1935. Nakł. Zakł. Druk. „Kolumna".

Tadeusz Peiper: „Poematy". Zbiór. Kraków 1935. Koło wydawnicze „Teraz". Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego.

St. Wielkopolski: „Walka o lepszy ustrój gospodarczy" (Dystrybutyzm). Cieszyn 1935. Nakł. własnym.

„Materjały do dziejów literatury i oświaty na Litwie i Rusi". Zebrał Tadeusz Turkowski. Tom I. Wilno 1935. Źródła i Materjały Historyczne Wydziału III Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie.

OGIEŃ W BEZCENNYCH ZBIORACH

Przed paru dniami wybuchł pożar w Państwowem Muzeum Zoologicznem w Warszawie.

Docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr. Józef Fudakowski bierze stąd asumpt, aby przedstawić niebezpieczeństwo, na jakie są narażone nieraz polskie zbiory przyrodnicze i wykazać, jak mało dotychczas się czyni, aby skarby te zabezpieczyć.

Podstawowym warunkiem istnienia wszelkich zbiorów, czy to o wartości artystycznej czy to naukowej. a więc także i zbiorów przyrodniczych, jest danie im odpowiedniego budynku, któryby tak pod względem budowy jak i pod wieloma innemi względami odpowiadał swemu przeznaczeniu. Budynek muzealny musi dawać jak największe gwarancje co do bezpieczeństwa zgromadzonych w nim zbiorów, przedewszystkiem musi być ognioodporny. Zabezpieczenie zbiorów od ognia jest jednym z najważniejszych wymogów, jakie się stawia gmachom muzealnym.

Z tego też względu gmach jakiegokolwiek muzeum musi posiadać conajmniej automatyczną instalację alarmową, działającą natychmiast, gdy ciepłota w którejkolwiek z sal podniesię się ponad normę; wyższy stopień zabezpieczenia przed ogniem daje automatyczna wodna instalacja przeciwpożarowa. Poza tem każde muzeum musi posiadać pewną ilość hydrantów.

Jakże przedstawia się to zabezpieczenie zbiorów od ognia w polskich muzeach przyrodniczych? Fatalnie. Żadne z nich ani w Warszawie, ani w Krakowie, ani we Lwowie, ani w Poznaniu nie posiada wyżej wspomnianych instalacyj automatycznych, dobrze, jeśli jeden lub dwa hydranty w nich się znajdują. Gaśnice, znajdujące się w naszych muzeach, mogą stłumić pożar jedynie w samym zarodku, wobec silniejszego ognia, jak tego przykład mieliśmy w Państwowem Muzeum Zoologicznem w Warszawie, są one zupełnie niewystarczającem narzędziem walki z żywiołem. Z tego też powodu dla wszystkich tych, którym bezpieczeństwo naszych zbiorów przyrodniczych leży na sercu, uzyskanie choćby przez jedno z nich nowoczesnego gmachu muzealnego jest postulatem, co do którego nie może być żadnej dyskusji Niestety, do chwili obecnej urzeczywistnienie tego postulatu było tylko marzeniem. Może niedawny pożar warszawski będzie przestrogą, która to marzenie urzeczywistni.

*

W stosunku do naszych muzeów przyrodniczych, jak też wogóle w stosunku do instytucyj naukowych przyrodniczych, z wyjątkiem instytutów o charakterze naukowo - praktycznym, panuje w Polsce zadziwiająca oszczędność. Znajduje się niejednokrotnie poważne kwoty na nie koniecznie potrzebne wydatki, — na muzea przyrodnicze pieniędzy niema, a znalezionoby je napewno, gdyby chciano je na ten cel znaleźć. Skąpiono na muzea przyrodnicze, nie dawano im ani odpowiednich gmachów, ani nie instalowano w istniejących urządzeń przeciwpożarowych, aż się doczekano, że jedno z najstarszych i największych, Państwowe Muzeum Zoologiczne w Warszawie, zawierające niezmiernie cenne zbiory, dobrze znane zagranicą, zostało nawiedzone przez pożar, którego ofiarą mogło z łatwością paść całe muzeum, a tylko dzięki szybkiemu ratunkowi straty nie były zbyt wielkie.

Nie pierwszy to pożar, który nawiedza polskie muzea przyrodnicze. Już przed 12-tu laty w jednem z nich wybuchł ogień, szczęściem natychmiast stłumiony, tak, że tylko zupełnie nieznaczne szkody spowodował. Dwa razy już okupiono pożary stosunkowo małemi stratami, nie czekajmy by za trzecim razem straty były olbrzymie. Te dwa pożary to wielkie i poważne „memento", które oby nie minęło bez echa. Należy się strzec, by czas nie uśpił czujności, by nie zapomniano, że w muzeach przyrodniczych przechowuje się dorobek naukowy minionych i obecnych pokoleń, że przechowuje się istne skarby ojczystej i obcej przyrody zgromadzone cichą, żmudną i wieloletnią, często w niezwykle trudnych warunkach przeprowadzoną pracą skromnych i społeczeństwu najczęściej prawie nieznanych pracowników naukowych.

*

Nikt chyba nie zaprzeczy, że jest wysoce dodatnim objawem, że w Warszawie stanął a w Krakowie powstaje nowoczesny gmach Muzeum Narodowego, w którem godne i bezpieczne pomieszczenie znajdą drogie nam pamiątki narodowe oraz zbiory sztuki ojczystej i obcej; budowa nowego gmachu Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie napełnia nas otuchą, że skarby piśmiennictwa polskiego i obcego znajdą wśród muru, betonu i żelaza na długie lata bezpieczeństwo, którego im w starym gmachu tak było brak.

Trzeba być sprawiedliwym, jeżeli się dba o krajowe zbiory humanistyczne, to powinno się też dbać i o nasze zbiory przyrodnicze. Niejeden przykład takiego sprawiedliwego postępowania mamy zagranicą; w Wiedniu dwa wspaniałe i jednakowe gmachy Kunsthistorisches Museum i Naturhistorisches Museum stoją obok siebie; w Londynie sławne British Museum posiada wielkie gmachy działów sztuki i działu przyrodniczego; nie wspominam już tu o wspaniałych i niejednokrotnie wprost luksusowo urządzonych gmachach muzeów sztuki i przyrody w Stanach Zjednoczonych (n. p. Field Museum w Chicago).

*

Dbając o przejawy kultury, trzeba pamiętać, że duchowa i materjalna kultura każdego narodu wzrosła na łonie przyrody ojczystej i zawsze i wszędzie pod jej wpływem pozostawała i zawsze pozostawać będzie. Trzeba więc poznać tę przyrodę ojczystą, z którą w szkołach średnich nie zapoznajemy się dostatecznie, a do której poznania w późniejszym życiu tylko wyjątkowo mamy sposobność.

U nas w Polsce zbyt mało na przyrodę ojczystą zwraca się uwagę — humanistycznie w przeważnej części nastawione społeczeństwo tę przyrodniczą stronę wiedzy ludzkiej może nie tyle ignoruje, ile nie ma do jej poznania zainteresowania. Nierzadko można stwierdzić, że wielu z t. zw. inteligencji w przyrodzie szuka jedynie wrażeń estetycznych, natomiast przyczyny zjawisk przyrody, jej życie i jego niesłychanie ciekawe i skomplikowane przejawy rzadko kiedy wzbudzają wśród inteligencji nieprzyrodniczej żywsze zainteresowanie. A do poznania zjawisk przyrody ojczystej i obcej, i do wzbudzenia w społeczeństwie do nich zainteresowania, w niemałym stopniu przyczyniają się muzea przyrodnicze, niewielu bowiem może przyrodę poznać tam, gdzie powinno się ją poznawać, t. j. zdala od miast i innych osiedli ludzkich, zdala od obszarów przez człowieka ekonomicznie wyzyskiwanych — w nietkniętych przez kulturę zakątkach.

Dr. Józef Fudakowski.

Kraków.

Pisma nadesłane

„Śpiewak". Nr. 10. Treść: Dr. J. Reiss: „O renesans naszych arcydzieł chórowych". — Dr. S. Zetowski: „Ćwierćwiecze Roty F. Nowowiejskiego". — W. Fabry: „Cienie i blaski lwowskiej „Halki". — F. Starczewski: „Jeszcze o występach Carusa w Warszawie". — 15-lecie działalności Okręgu Rybnickiego Stow. Śp. Śl. — Z życia kół śpiewaczych w Westfalji i Nadrenji. — Zjazd śpiewaków Śląska Opolskiego w Bytomiu. — Kronika muzyczna. — Kronika chóralna. — Z Rady Nacz Zjednoczenia P. Z. S. i M. — O pomnik dla Jana Galla. — Komunikaty i wiadomości z Polskich Związków Śpiew. — Od Redakcji. — Adres Red. Katowice, ul. Ks. Damrota 4.

„Filomata". Treść nr. 73: R. Ganszyniec: „Dzień Filomaty". — J. Ujda: „Św. Tomasz Morus. W 400-setną rocznicę śmierci wielkiego humanisty i myśliciela angielskiego". — J. M.: „Lukretius i Cicero jako przedstawiciele filozofji epikurejskiej". — J. Strycharski: „Przejście Hannibala przez Alpy". — Bibljografja. — Własne drogi. — Satura lanc — Adres redakcji: R. Ganszyniec, Lwów, Uniwersytet.

„Przegląd Oświatowy". Nr. 4. Treść: St. Oracz: „I droga prosta i cel jasny" — M. Wachowski: „O niektórych warunkach czytelnictwa oświatowego". — J. Stemler: „Na drodze do Polski czytającej". — Materjały. — Literatura dla pracowników oświatowych. — Kronika oświatowa. — Przegląd czasopism. — Adr. Red. Poznań, św. Marcin 37.

(Ilustr. St. Wojewódzki)

Na granicy Pałuk i Kujaw, które rozdziela płynąca leniwie krętem łożyskiem wśród łąk i jezior rzeka Noteć, rozłożyła się przed 575 laty w malowniczej dolinie miasteczko Pakość, będące niegdyś skromnym i warownym grodem.

Miejscowość ta zasłynęła nietylko ze swej starej ciekawej historji, ale przedewszystkiem ze znajdującej się tu drugiej — po Zebrzydowskiej — najstarszej w Polsce przeszło trzywiekowej Kalwarji.

Kalwarję Pakoską nazywają też „Jerozolimą Kujawską", ponieważ ma ona topografję Jerozolimy. Mamy więc tu: rzekę Cedron, którą przedstawia Noteć, Górę Oliwną, Górę Wniebowstąpienia Pańskiego, Wieczernik, Więzienie, Górę Kalwaryjską i t. d. Na „Golgocie" znajduje się kilka kaplic oraz kościół św. Krzyża zwany Kalwaryjskim.

Drogocenny, przecudnej roboty relikwjarz z relikwją św. Krzyża na tle obrazu jednej z kaplic kalwaryjskich.

Sama miejscowość Pakość robi wrażenie miasteczka kościołów i kościółków, bowiem po prawej i lewej stronie Noteci rozproszonych jest razem 26 kaplic, które zdala bieleją na tle jesiennej barwnej szaty starych drzew. Przedstawiają one dziś zabytek architektoniczny z epoki odrodzenia do baroka. Jedne mają kształty małych kościółków, a inne znów uroczych małych kapliczek, rozmieszczonych na przestrzeni trzech klm.

Jeruzalem Pakoskie założone zostało w r. 1628 przez proboszcza pakoskiego ks. Wojciecha Kęsickiego przy ofiarnej pomocy rodziny Działyńskich. Była ona przez wszystkie wieki dźwignią życia religijnego, a w czasach niewoli także narodowego. Tutaj przechowuje się najcenniejszy skarb Kalwarji — jedna z największych w Polsce relikwij św. Krzyża, którą spadkobiercy biskupa Kaspra Działyńskiego tut. Kalwarji ofiarowali. Jedna z licznych legend o św. relikwji opiewa następująco: Michał Działyński spółtwórca Kalwarji, odbywając podróż do Ziemi św. udał się do Bizancjum. Posiadając list polecający od króla polskiego, został uprzejmie przyjęty przez sułtana tureckiego. Sułtan okazał polskiemu szlachcicowi dużo życzliwości i dopuścił go do pocałowania Krzyża Pana Jezusa, który był wówczas własnością muzułman. Działyński w chwili całowania św. Krzyża odgryzł kawałek drzewa i przechował starannie w swym wozie w kociołku z podwójnem dnem. Dzięki Opatrzności Boskiej przywędrowała relikwja św. w ten sposób do Pakości.

Wieczernik z Kalwarji Pakoskiej.

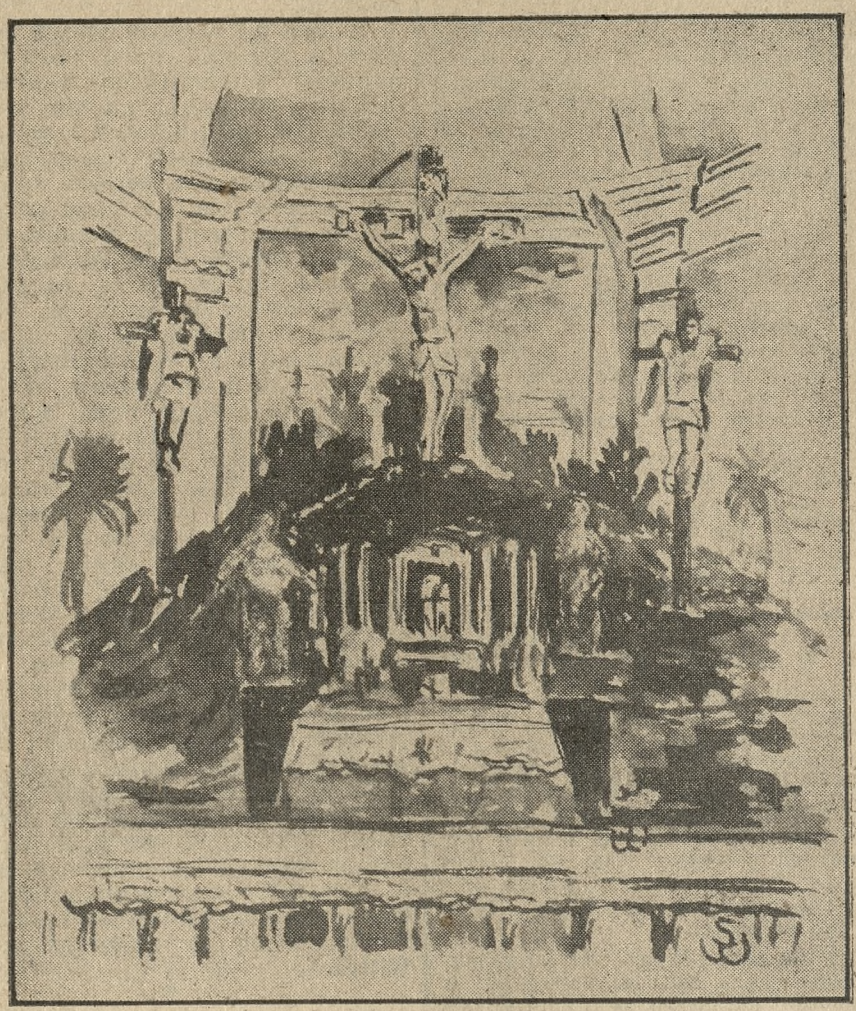

Ołtarz w kształcie Golgoty z cudami słynącym krucyfiksem w kościele św. Krzyża.

W okresie Wielkiego Tygodnia odbywają się dniem i nocą drogi krzyżowe przy blaskach świateł, a w kaplicy więzienia patrjotyczni pakoszczanie razem z pruskim umundurowanym policjantem, Polakiem ś. p. Dobrzyńskim, śpiewali błagalnie w piwnicy przed posągiem uwięzionego Chrystusa: „Niechaj Ci będzie cześć i chwała, żeby Polska zmartwychwstała, mój Jezu!" Obchody kalwaryjskie odbywają się: 3 Maja — znalezienie św. Krzyża, 14 września — podwyższenie św. Krzyża i t. p.

W r. 1931 powrócili na Kalwarję O. O. Franciszkanie, którzy przed stu laty z rozkazu władzy pruskiej opuścić musieli swój klasztor oraz Kalwarję. Przy ich klasztorze w Pakości istniała dawniej szkoła łacińska, zwana gimnazjum, znana w całym kraju.

Nowi opiekunowie św. miejsca O. O. Franciszkanie zdążyli już rozbudować klasztor. Postawili na czas niepogody długi schron dla pątników. Kościół kalwaryjski wobec licznie napływających pielgrzymek nie zawsze pomieścić może wszystkich wiernych, dlatego przybudowano przy wschodniej stronie kościoła św. Krzyża wielki ołtarz polowy. Poza tem urządza się na Kalwarji park, gdzie staną piękne groty oraz pomnik.

Zwiedzania godzien jest również stary kościół poklasztorny, odrestaurowany dzięki staraniom śp. ks. inf. Kiełczewskiego i ofiarności parafjan, jednocześnie też odnowiono Kalwarję. Kościół ten stoi na fundamentach starego zamku. Wnętrze tego kościoła utrzymane jest w stylu baroka. Oglądać tam można dwie perły polskiej sztuki malarskiej mianowicie: jeden obraz Strobla, nadwornego malarza Władysława IV, (jest na nim sportretowana hrabina Lubomirska z dzieckiem jako Madonna z Dzieciątkiem Jezus) — drugi obraz, malowany przez Smuglewicza, przedstawia Wniebowzięcie N. M. P., oraz cenny obraz św. Anny nieznanego artysty. Przepięknie wykonany jest w głównym ołtarzu Chrystus na krzyżu, rzeźba nieznanego mistrza. W podziemiach tegoż kościoła zachowały się zwłoki O. O. Reformatorów, Konfederatów Barskich i starosty pakoskiego Osickiego, Syndyka Apostolskiego Pakości.

Kościół poklasztorny od strony zachodniej.

Mówiąc o kościele, nie można pominąć starej bramy cmentarnej która była tłem po powstania hymnu wielkiego poety, kujawianina, Jana Kasprowicza „Święty Boże, święty mocny", przez co Pakość zapisała się w literaturze złotemi literami. Tłem do wspomnianego hymnu była straszna epidemja cholery, która okolicę Pakości po wojnie francusko-pruskiej nawiedziła. Jan Kasprowicz, jako uczeń gimnazjum inowrocławskiego będąc w Pakości, widział wzruszającą procesję błagalną z okazji tej epidemji, która tą bramą niebieską przechodziła. Tworząc swe wielkie hymny, miał jeszcze żywo w pamięci obraz owej błagalnej procesji:

a w obramowaniu Trójkąta
Twe oko lśni
nad węgłem niebieskiej bramy...

Pałac Heroda z Kalwarji Pakoskiej.

Poświęcić również trzeba kilka słów mogile Konfederatów Barskich, gdzie spoczywa 97 konfederatów poległych w r. 1769 na ulicach Pakości w krwawej bójce z Kozakami. W r. 1922 wdzięczni pakoszczanie postawili na Górze Wniebowstąpienia Pańskiego pomnik, który jest dziś dla Pakości dumą i symbolem bohaterstwa i patrjotyzmu narodowego.

Kronika wspomina dalej, że Kalwarja Pakoska była twierdzą ducha narodowego. W r. 1841 arcybiskup poznański Marcin Dunin złożył hołd u stóp cudownego Jezusa z wielką rzeszą pielgrzymów za uwolnienie go z więzienia pruskiego. Pakoszczanie mieli zawsze wielki kult do Jezusa kalwaryjskiego i zanosili przed tron Jego swoje smutki i żale z powodu upadku powstań narodowych i rozbiorów Polski.

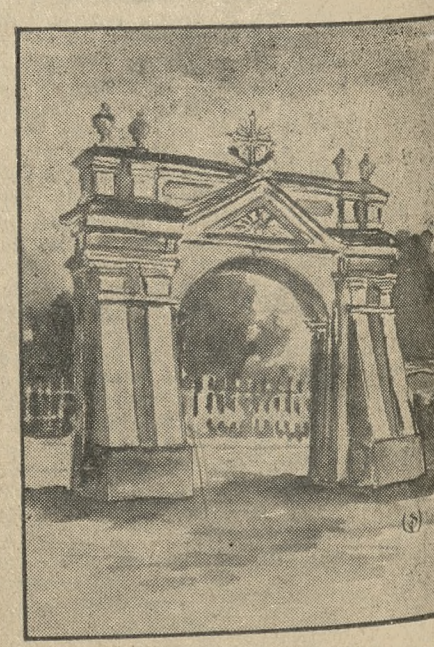

Niebieska brama przed kościołem parafjalnym, będąca tłem hymnu Kasprowicza „Święty Boże, Święty, Mocny".

Po odzyskaniu Ojczyzny z rąk zaborcy postawił własnym sumptem obywatel p. St. W. Tretyn w Pakości na Rynku Jerozolimskim pomnik Serca Jezusowego jako votum oswobodzonej Polski.

Jeruzalem Pakoskie obfitujące w tyle zabytków jest godne zwiedzenia i stoi otworem dla każdego katolika, organizacyj katolickich i miłośników sztuki, bo „W krzyżu cierpienie — w krzyżu zbawienie", gdyż droga szczęśliwa każdego człowieka wiedzie śladami Męki Jezusowej na „Golgocie Pakoskiej".

BOLESŁAW WAGNER

Związki W. Pola z Wielkopolską

W korpusie wielkopolskiego generała — Spotkanie z Mickiewiczem w Łukowie pod Poznaniem — Pod urokiem Wielkopolanki - anioła emigracji — Powrót do kraju przez Wielkopolskę — Miłosław i Turnia — U Skrzyńskich w Zagórzanach Wielkopolskie echa w twórczości — Zpod prasy Żupańskiego

Pierwsze pomyślne kroki stawiał Pol w naukowej karjerze jako wykładowca literatury niemieckiej przy uniwersytecie wileńskim, gdy na Litwę doszły wieści o wypadkach listopadowej nocy. Padały na podatny grunt. Niebawem rozwinął się ruch partyzancki, zataczając coraz szersze kręgi. Kilka miesięcy upłynęło na wyprawach i potyczkach, staczanych ze zmiennem szczęściem oraz na niecierpliwem oczekiwaniu posiłków i pozytywnej decyzji ze strony Rządu Narod. Wreszcie w maju 1831 roku przekroczył litewską granicę gen. Dezydery Chłapowski i począł niezwłocznie tworzyć regularne oddziały.

Pol przystąpił wraz z innymi do korpusu wielkopolskiego generała i niebawem znalazł się w 10-tym pułku ułanów. Odtąd jego wojenne losy związały się ściśle z losami ułanów gen. Chłapowskiego. Młody poeta dzielił żołnierską dolę i niedolę, chwile radości i smutku. Polubił Wincentego rychło sam dowódca — Chłapowski, a poznawszy jego pomysłowość i odwagę, zaszczytne zadania mu powierzał, do poufnych zleceń nim się posługiwał, z których nasz śpiewak wywiązywał się zawsze ku pełnemu zadowoleniu dowódcy.[1]) W oddziałach Chłapowskiego odbył Pol swe marsowe turnieje, pełne poświęcenia i niekłamanego zapału.

Po niepowodzeniach orężnych na Litwie Giełgud wraz z Chłapowskim przeszedł pruską granicę i złożył broń Prusakom. Pol z towarzyszami przebywał pod Królewcem, gdzie na pewien czas zamieszkał. Kiedy zaś w grudniu tegoż roku ogłoszono amnestję, część wychodźców z gen. Bemem na czele, nie dając za wygraną, postanowiła szukać schronienia na francuskiej ziemi. W organizowaniu emigracji bardzo pomocny był Bemowi Pol, który zbierał w okolicy informacje i badał nastroje.

Z tych też, zdaje się, powodów podążył Pol do Łukowa pod Poznaniem, w której to wiosce przebywał pod ten czas Adam Mickiewicz. Wiadomo nam, że wieszcz chciał się tu skomunikować z bratem Franciszkiem. Istotnie, dzięki uprzejmości gospodarza hr. Józefa Grabowskiego, spotkanie doszło do skutku. Około Bożego Narodzenia zjechało do pp. Grabowskich czterech gości, wśród których był brat Adama i Wincenty Pol.

Przejeżdżając przez Wielkopolskę, poeta utrwalił na piśmie ówczesny jej obraz: „...domy wielkopolskich obywateli były wówczas opustoszałe, bo kto mógł wsiąść na konia, był w boju, a nawet żony wyszłych powstańców nie trzymały się domu, lecz mieszkały w miastach i dojeżdżały do obozów, odwiedzając synów, mężów i braci".[2])

Zawitawszy do Łukowa i gościnnego doznawszy przyjęcia, Pol był rozczarowany obojętnem, a nawet oziębłem i nieprzyjemnem potraktowaniem ze strony wieszcza. Cieszący się wszędzie popularnością i odbywający swój literacki nowicjat pod najlepszemi auspicjami poeta-oficer bardzo niemile był zdziwiony sztywnem i zimnem przyjęciem od swego największego kolegi po piórze. Zachował też urazę stąd wynikłą dla autora „Wallenroda" i przekazał nam bardzo niepochlebną jego charakterystykę.

Po krótkim pobycie w Prusach i Wielkopolsce Pol wyemigrował wraz z innymi do Niemiec, gdzie w Dreźnie pełnił obowiązki pośrednika z niemieckiemi komitetami (Polenfreunde). Zajęcia te zbliżyły go do zaszczytnie znanej Wielkopolanki Klaudyny Potockiej, która, jako kierowniczka biura korespondencyjnego, spieszyła często wygnańcom z moralną i materjalną pomocą. Uważana za anioła emigracji, wywierała na wszystkich dziwny urok, któremu też nie oparł się nasz piewca. Głębokie i nieprzemijające były to wrażenia, kiedy po latach jeszcze tak z pietyzmem o niej pisał:

„Postać Klaudyny unosiła się przed moją duszą, jak ulotny ustęp wielkiego poematu, jak nuta bolesnej pieśni. Nie wiedząc o tem, czułem to wówczas, że tym poematem była ziemia polska, tą pieśnią ciężki nasz żywot. Nie to, co mówiła, obudziło we mnie to uczucie, ale to, co z całej jej postaci wyczytałem, świat jakiś tajemniczy... Postać jej była wątła i podobna do cienia, a przecież pełna siły i powagi. Gdyby to wrażenie było na żołnierza padło, zrobiłoby może z niego bohatera. Ja zacząłem pisać od owego czasu."[3])

Ona też żegnała wyjeżdżającego do Polski młodego pieśniarza. Wręczając mu bukiecik róż, rzekła: „Wracając do kraju, weź te kwiatki z sobą... My się żegnamy i pewno nigdy się już nie zobaczymy". Słowa te sprawdziły się. Zachował o niej poeta wdzięczną pamięć i poświęcił jej oraz drugiej zasłużonej Wielkopolance Emilji Sczanieckiej swe przepiękne „Pieśni Janusza".

Kiedy w lecie 1932 r. Saksonja wypowiedziała Polakom gościnę, Wincenty, uroczyście nastrojowo żegnany, wyjechał do kraju jako jeden z pierwszych. W powrocie do rodzinnych stron przybył znów do Wielkopolski, gdzie miał czekać na listy i zlecenia gen. Bema. Najpierw podążył do Miłosławia, blisko ziemi kieleckiej, należącego od lat wielu do rodziny Mielżyńskich. Zastał Macieja, któremu sprawy emigracyjne przedstawił. Poeta, życzliwie przyjęty, korzystał z gościny kilka tygodni. Po długiej tułaczce była to spokojna przystań, w której mógł znowu dostatecznie odpocząć. Tem milej zresztą był tu widziany jako wysłannik stronnictwa zachowawczego, bo Maciej należał do konserwatystów i ochłonął już z powstańczego zapału.

Bawiąc w Miłosławiu, nie omieszkał odwiedzić gen. Chłapowskiego w Turni. Były dowódca przyjął bardzo serdecznie swego dawniejszego ułana, kilka dni go u siebie podejmował, a dawny stosunek, zresztą szczery i serdeczny, krępowany i oziębiany wojskową dycypliną, zamienił się obecnie na ścisłą, zażyłą przyjaźń.[4])

Tymczasem nadeszła od gen. Bema lakoniczna wiadomość, że poeta może dalej jechać, gdyż konserwatyści postanowili jeszcze nie realizować swych powstańczych planów. Zaczem podążył poeta do rodzinnych Mostek. Jakoż niedługo tu zabawił. W celach politycznych wyruszył do wschodniej Małopolski, przemierzył Ukrainę, by przez Podole przybyć do Krakowa i w góry.

Po tych podróżach zawitał do ziemi bieckiej. Tym razem znalazł gościnne przyjęcie w Zagórzanach w domu Skrzyńskich, którzy — jak wiadomo z herbarza Niesieckiego — wywodzili się z Wielkopolski (z łęczyckiego) i zczasem osiedli w Przemyskiem. Miła, pogodna i sprzyjająca twórczości musiała być atmosfera w tej wielkopańskiej rezydencji, kiedy tu właśnie Pol napisał ową najpopularniejszą „Pieśń o ziemi naszej". Okoliczność tę upamiętnił w słowach:

„Dziś, gdy jest znów śpiewać komu,
Gdy was znowu widzę w zgodzie
W wielkopolskim starym domu,
Znów wam brząknę: Żyj narodzie!"[5])

Przyjaźń ze Skrzyńskimi była tak serdeczna i ścisła, że poeta pod 1840 r. otrzymał z poręki Skrzyńskiego (Tadeusza) posiadłość w okolicy Zagórzan. Odtąd przyjaciele się zawsze odwiedzali, a w domu Skrzyńskich nie odbyła się żadna ważniejsza sprawa bez udziału Pola.

*

Po macoszemu obszedł się Wincenty z Wielkopolską w swych wdzięcznych „Pieśniach o ziemi naszej", ale krzywdę wyrządzilibyśmy naszemu lirnikowi, gdybyśmy powiedzieli, że o niej zupełnie zapomniał. Weszła ona w obręb jego tematyki i wielkopolskie echa miały od czasu do czasu odbijać się na melodyjnych strunach jego lutni. Z okresu żołnierskiej służby datuje się wiersz „Polskie zapusty"[6]), zaczynający się od słów: hałas, tartas po Poznaniu... W kilku strofach, świetną rytmiką się odznaczających, maluje autor popłoch w piastowskiej ziemi na wieść o powstaniu, przedstawia zapał wojenny młodzieży. Z późniejszych czasów pochodzi wiersz „Gopło"[7]). Widok tego „dawnego morza polskiego" odtworzył w barwach wyraźnych, choć konturowych. Przemówiło do niego Gopło swą tajemniczością, bogatą przeszłością. Jesteśmy skłonni sądzić, że obraz Gopła przedstawił poeta na podstawie autopsji, a zatem, wnosićby można, że w czasie swych wyjazdów z Królewca podążył również na nizinne Kujawy. Wielkopolskiej tematyki możnaby się dopatrzeć i na innem miejscu. Tu warto zaznaczyć jeszcze, że wdłuższym utworze opiewał poeta bohaterski czyn dzielnego Wielkopolanina, Jana Kilińskiego[8]), rodem z Trzemeszna.

Wszakże związki Pola z naszą ziemią nie ustały prawie do końca jego życia. W znanej księgarni Żupańskiego ukazał się szereg utworów poety, jak „Pieśń o ziemi naszej" w 1843, dramat „Powódź w 1868, w następnych zaś latach „Rok myśliwca", studja o polskiej pieśni ludowej i in.

Tak więc w kolejach życia popularnego piewcy polskiej ziemi Wielkopolska odegrała ważną rolę.

FELIKS BUDNIK.

[1]) Maurycy Man: Wincenty Pol, I, s. 230.

[2]) tamże, s. 204.

[3]) Wincenty Pol: „Pieśni Janusza" Biblj. Nar. I. 33 wstęp s. 8—9.

[4]) Maurycy Man: „Wincenty Pol" I, s. 231.

[5]) Dzieła poetyckie W. Pola, Lw. 1921, t. 4, s. 592.

[6]) tamże t. 1, s. 8.

[7]) tamże t. 3, s. 47.

[8]) tamże t. 2, s. 30.

W żadnym domu

w którym znajduje się chory lub rekonwalescent, nie powinno brakować skoncentrowanej wody kolońskiej

„Przemysławka"

Nacieranie i mycie odświeża i działa doskonale na samopoczucie pacjenta.

W „Przemysławce" bowiem znajdują się składniki, pochodzące z najwonniejszych owoców cytrusowych sycylijskich i najdelikatniejszych kwiatów południowych zboczy alp morskich.

Lecz proszę pamiętać, że nie każda woda kolońska jest „Przemysławką".

Prawdziwa tylko z fabryki kosmetyków

HENRYK ŻAK - Poznań

Znana SÓL MORSZYŃSKA jest także w sprzedaży w paczkach na jednorazowe przeczyszczenie. Cena 20 groszy. Żądajcie w aptekach i składach aptecznych.

ng 13 488

Horacjusz

UROKI ŻYCIA WIEJSKIEGO

Beatus, ille, qui procul negotiis.

Szczęśliwy ten, kto nie wie, co to lichwa, bórg, —
nie licząc zysków ani strat,
wołami swemi orze pradziadowski mórg,
jak zacni ludzie z dawnych lat!
Bo ze snu go nie budzi ryk wojennych trąb,
ni morska go nie trwoży głąb;
on zdala mija możnych panów hardy próg,
ni miejski go nie nęci bruk!
On woli winorośli wybujały krzew
owijać o topoli pień;
jałowe pędy nożem precz odcina z drzew,
by szczepić nowy sok w ich rdzeń.
To ku wąwozom, kędy słychać ryki trzód,
spojrzenie zwraca swoich lic,
to z plastrów zgarnia w czyste garnce gęsty miód
to wątłe owce zacznie strzyc...
A gdy nad wioską jesień wznosi czoło swe,
w złocisty uwieńczone plon,
o! z jaką on uciechą słodkie gruszki rwie
i kraśne pęki winnych gron,
by do Priapa i Sylwana, stróża miedz,
z dziękczynnym darem żwawo biec!
Jak miło spocząć, kędy rośnie stary dąb,
gdzie trawa bujna — aż po pas! —
gdzie bieży nurt, ujęty w brzegów stromy zrąb,
gdzie ptasząt skargą dźwięczy las, —
gałązki szemrzą, woda z szumem płynie hen,
a człeka wabi błogi sen!...
A kiedy grzmiący Jowisz zimę zdarzy znów
i przyjdzie słota, śnieg i szron,
on rusza w gon, na łów, na łów! ze sforą psów
osaczać dzika z wszystkich stron!
Na lekkich prętach rzadką rozpościera sieć,
by wpadł w pułapkę tłusty drozd, —
szaraki płoche chwyta... a już rozkosz wprost
wędrowną czaplę w sidłach mieć!
Wśród takich zabaw któżby nie zapomniał wnet
nawet miłosnych trosk i bied?
A cóż, gdy skromna żona dziatek umie strzec
i nad dobytkiem czuwa wciąż —
ot tak Sabinka, albo zdrowa jako rydz
Apulka z wdziękiem smagłych licć
Jak ona wyschłe drewka żwawo rzuca w piec,
gdy wraca w dom strudzony mąż!
Gdy wwiedzie syte bydło za obory płot,
wymiona mlecznych doi krów,
wytrawne wino z beczki leje w dzban... i ot
ma obiad gratis... smaczny, zdrów!
Ach, wolę ten oszczędny, wiejski życia tryb
od ostryg i zamorskich ryb
(jeżeli ode wschodu która z morskich burz
zapędzi je do naszych mórz!)
Jarząbek czy perliczka (afrykański ptak!)
dalibóg, nie smakują tak
ni służą na żołądek, jako z naszych stref
oliwki, rwane prosto z drzew,
lub szczaw, co rośnie bujnie pośród łąk, — lub ślaz,
co zdrowiu sprzyja w każdy czas, —
lub jagnię, upieczone w dniu świątecznym, — lub
kozioł — niedoszły wilczy łup!
Jak miło śród tej uczty widzieć owiec ciąg,
spieszących do dom z paszy, z łąk,
lub woły, które wloką odwrócony pług,
skończywszy całodzienny znój,
i wokół lśniących Larów rzeszę wiernych sług,
ten dworu dostatniego rój!...

Tak mówił lichwiarz Alfjusz... Już mu pachnie wieś...
lecz — przyszły Idy, spłaty czas!
Więc wszystek grosz z dłużników złupił, aby gdzieś
znów go lokować — jeszcze raz!

Przełożył JÓZEF BIRKENMAJER

LISTY Z BYDGOSZCZY

Mozaika aktualna

Wydawnictwa literackie i artystyczne, to najsłabsza, niewątpliwie, pozycja bydgoskiego dorobku kulturalnego. Jeżeli plastykę stać w Bydgoszczy aż na dwa związki zawodowe, to — o organizacji literatów bydgoskich nie możnaby w tej chwili wprost marzyć. Nie starczyłoby ich nawet na sklecenie jakiego takiego zarządu. Tak samo, nie znajdziesz u nas wcale wydawców, którzyby mieli wyższe aspiracje kulturalne. Za to, są tutaj liczne drukarnie, niektóre bogato i wspaniale wyposażone. Dość powiedzieć, że warszawski Instytut Wydawniczy „Bibljoteka Polska" właśnie w Bydgoszczy posiada swe Zakłady Graficzne.

Fakt ten jednak nie wywiera żadnego wpływu na lokalne ambicje literackie. Jedynie wysiłek twórczy plastyka wiąże działalność Zakładów Graficznch „Bibljoteki Polskiej" z Bydgoszczy. Utalentowany bydgoszczanin, grafik Stanisław Brzęczkowski, czuwa, od niedawna, nad stroną zewnętrzną wydawnictw artystycznych „Bibljoteki Polskiej". Jego okładki, winjety, inicjały i układy graficzne publikacyj przynoszą zaszczyt, tak autorowi ich, jak i wydawnictwu.

Szkoda, że „Przegląd Bydgoski", regjonalny kwartalnik naukowo-literacki, tak zawiódł, niestety, pokładane w nim nadzieje na ożywienie twórczości literackiej naszego środowiska. O przyczynach tego przykrego zawodu pisałem już w jednym z moich ostatnich „listów". I nie powracał bym więcej do tej sprawy, gdyby nie napaść, jaka mnie, za ten „list" spotkała na łamach jednego z pism lokalnych. Anonimowy obrońca „Przeglądu" zwymyślał za jednym zamachem nietylko mnie, ale i Bydgoską Radę Artystyczno-Kulturalną i „Wici Wielkopolskie" i, wreszcie, także „Przegląd Bydgoski".

Nie poświęcałbym tej niedorzecznej filipice ani jednego słowa, gdyby nie sprowokowanie mnie do pewnego sprostowania. Jeżeli już bowiem porównuje się działalność „Przeglądu Bydgoskiego" z „Wiciami Wielkopolskiemi", to trzeba koniecznie znać „tajemnicę" istnienia „Wici". Otóż — „Przegląd Bydgoski" otrzymuje od miasta kilka tysięcy złotych rocznej subwencji, i — mimo to, w roku bieżącym, nie ukazał się jeszcze ani jeden zeszyt. „Wici Wielkopolskie" natomiast, ukazują się od lat pięciu, co miesiąc, mimo, że nie otrzymały dotąd ani grosza subwencji. Ale bo też, ani redakcja, ani stupięćdziesięciu z górą współpracowników „Wici", nie wzięło dotąd najmniejszego choćby honorarjum. Przeciwnie, większość współpracowników zrzeka się nawet bezpłatnych egzemplarzy autorskich, chcąc, opłacaniem prenumeraty, podtrzymać byt pisma.

Podobno, w najbliższym czasie, ma się zebrać Komitet Redakcyjny „Przeglądu Bydgoskiego", by odbyć naradę nad uzdrowieniem pisma. Pierwszym warunkiem „uzdrowienia", to — obsadzenie stanowiska redaktora, a następnym — usprawnienie administracji i rozdzielenie funkcyj administratora i sekretarza redakcji. Miejmy nadzieję, że Komitetowi Opiekuńczemu bydgoskiego kwartalnika uda się byt pisma podtrzymać i na nowe pchnąć tory. Czasopismo regjonalne w Bydgoszczy ma przed sobą bardzo ważne i bardzo odpowiedzialne do spełnienia zadanie. Jeśli je spełniać będzie należycie, to wnet znajdzie sobie i wielu przyjaciół i wielu współpracowników.

Takim idealnym współpracownikiem mógłby np. być p. Wincenty Sławiński, który — temi dniami — wydał pokaźny tom legend bydgoskich. Książkę tę powitać trzeba z radością, bo zadaje ona kłam fałszywym legendom o zupełnym braku fantazji mieszkańców ziemi bydgoskiej. A nadto, w legendach, zebranych i spisanych przez szczerego regjonalistę, znajdzie moc nieocenionego materjału i nauczyciel, i poeta i każdy zresztą mieszkaniec Bydgoszczy, któremu nie obojętne są opowieści tyczące się jego najbliższego regjonu. Przy okazji, wrócimy jeszcze do „Babiej Wsi" Wincentego Sławińskiego, bo zasługuje na to ta książka, która jest jedną z pierwszych jaskółek przyszłej oryginalnej i bujnej twórczości literackiej regjonu.

Jeśli już o wydawnictwach mowa, to nie można pominąć milczeniem sympatycznego „miesięcznika", wydawanego w bieżącym sezonie przez dyrekcję naszego teatru. Miesięcznik ten, to dawny „program teatralny", tylko znacznie powiększony i przynoszący artykuły informacyjne do aktualnie wystawianych sztuk. Jeśli „Scena Bydgoska" utrzyma się i ukazywać się będzie, tak jak dotąd, regularnie, to z biegiem lat, zeszyciki te złożą się na roczniki niezbędnych przyczynków do historji jednej z najważniejszych placówek teatralnych na kresach zachodnich.

Takiemi samemi cennemi przyczynkami do historji kultury i sztuki u nas byłyby katalogi wystaw plastyki współczesnej w Muzeum Miejskiem, gdyby — wydawano je przy okazji otwierania każdorazowej wystawy. Szkoda, że ostatnio odstąpiono od tej. tak bardzo słusznej, zasady. Sezon wystawowy otwarto u nas ekspozycjami Aleksandra Augustynowicza oraz Medalierów Belgijskich. Medale Belgijskie wędrowały już po wszystkich większych miastach Polski i. słusznie się stało, że zawędrowały także do Bydgoszczy. Augustynowicz zaś, wystawą zbiorową swych prac w Bydgoszczy, święci siedemdziesięciolecie swego pracowitego żywota.

Aby uzupełnić mozajkę ostatnich wydarzeń kulturalnych w Bydgoszczy, dodać trzeba jeszcze dwa kamyczki wcale ładnie lśniące i pracowicie wyszlifowane przez zespół naszego teatru. Wystawiono więc przedostatnio „Zaczarowane Koło" Rydla, a ostatnio komedję Kiedrzyńskiego „Cudzik i Ska". Obecnie teatr nasz przygotowuje, bodaj czy nie najpoważniejszy wyczyn swój w bieżącym sezonie, a mianowicie: inscenizację tragedji Żeromskiego „Sułkowski". W zupełnie innej dziedzinie, do równie poważnego wystąpienia przygotowuje się Bydgoska Rada Artystyczno-Kulturalna. Z inicjatywy „Rady" odbyła się już niejedna impreza artystyczyna, a ostatnio, sekretarz Rady p. Henryk Kuminek mówił w Rozgłośni Toruńskiej o „Obliczu kulturalnem Bydgoszczy".

Miejmy nadzieję, że „oblicze" to nabierze blasku i barw z chwilą, gdy po niedalekiem zebraniu walnem „Rady", bydgoska reprezentacja kulturalno-artystyczna wejdzie, po uciążliwych pracach wstępnych, w pierwszą fazę pełnej już i wytężonej działalności.

MARJAN TURWID.

P. S. Już po napisaniu powyższego artykułu i po przesłaniu go do Poznania — ukazał się nowy zeszyt „Przeglądu Bydgoskiego". W zeszycie tym Redakcja „Przeglądu" — nie mogąc widocznie odpowiedzieć na moje konkretne zarzuty — ograniczyła się do insynuacyj godnych ordynarnego brukowca, a nie pisma majacego pretensje kulturalne. Do sprawy tej powrócę jeszcze w jednym z najbliższych moich listów.

M. T.

Zjawiska astronomiczne w listopadzie

Pogodna jesień jest okresem sprzyjającym oglądaniu gwiaździstego nieba ze względu na wczesne zapadanie ciemności oraz czyste naogół, niezapylone powietrze. Do tego celu należy wybierać noce, gdy niema Księżyca, który jasnym swym blaskiem przytłumia co słabsze gwiazdy. Z zapadnięciem wieczora pojawiają się najpierw gwiazdy najjaśniejsze, pierwszej wielkości. A więc wysoko na zachodzie Wega, tuż nad północno-zachodnim horyzontem Arktur i wznosząca się na północowschodzie Kapella (Koza). W pobliżu Wegi, bliżej zenitu, słabszy od niej Deneb, niżej ku płd.-zach. Altair. W południku planeta Saturn, pod nim nisko nad horyzontem Fomalhaut.

Późniejszym wieczorem wygląd nieba staje się nieco bardziej urozmaicony. Coraz wyżej wzbijają się Plejady, a poniżej nich pomarańczowy Aldebaran w gromadzie Hyad. Około godz. 21 wschodzi Orjon, ozdoba nieba jesienno-zimowego. Ukazują się też Bliźnięta, wyżej Kastor, poniżej Polluks.

Ze wschodu na zachód przecina niebo smuga Drogi Mlecznej, przechodząc przez konstelacje Bliźniąt, Woźnicy, Perseusza, Kassjopei, Łabędzia i Orła. Pod Kassjopeją, niemal w zenicie, Andromeda; łatwo wpadający w oczy łuk trzech jasnych gwiazd wskazuje ku wschodowi na najjaśniejszą gwiazdę Perseusza, Algenib, przedłużony natomiast w stronę przeciwną pozwala nam odnaleźć Pegaza. Nisko na południu dużą przestrzeń nieba zajmuje Wieloryb. Gwiazda „Cudowna" zwiększa obecnie swą jasność i powinna w ciągu listopada ukazać się dla oka nieuzbrojonego, by z początkiem grudnia stać się gwiazdą drugiej wielkości. Na zachód od Wieloryba Wodnik (z Saturnem), po jego stronie wschodniej Rzeka Eridan.

Z planet jedynie S a t u r n urozmaica niebo wieczorne; zachodzi coraz to wcześniej: na początku miesiąca po, z jego końcem przed północą. — J o w i s z niewidoczny, bawi w pobliżu Słońca. — M a r s a można odszukać wcześnie wieczór w stronie zachodniej; szybkim ruchem przemierza on gwiazdozbiór Strzelca, posuwając się ku wschodowi. Na pocz. listopada zachodzi w 2½, końcem miesiąca w 3½ godz. po słońcu. — Na niebie wschodniem, nad ranem, ukazują się W e n u s i M e r k u r y. Wenus jasno błyszczy, wschodząc na 4 godz. przed słońcem. W dniu 19. XI. osiąga swe największe zachodnie odchylenie od słońca (47 stopni). M e r k u r e g o najlepiej szukać w pierwszych dniach miesiąca, gdyż 2. XI osiągnie wtedy maksymalne oddalenie od słońca (19 stopni).

W czasie od 10 do 17 listopada ukazują się corocznie gwiazdy spadające, zwane Leonidami, gdyż ich punkt promieniowania znajduje się w konstelacji Lwa (po łac. Leo.). Punkt ten wieczorem znajduje się jeszcze pod wschodnim horyzontem i wschodzi krótko przed północą. Leonidy pochodzą z rozpadu komety z roku 1866.

Księżyc znajdować się będzie 5. w pobliżu Saturna, 22. przejdzie poniżej Wenus. Fazy przebiegają jak następuje: pierwsza kwadra 4., pełnia 10., ostatnia kwadra 18., nów 26. XI.

P.

Na marginesie książek

Wędrujący reporter

Ciekawość świata istniała w człowieku zawsze. W różnych czasach znajdowała różne zaspokojenie i wyraz. Nie tak jeszcze dawno szła dwiema drogami: albo zdawana na przypadkowe opowieści tych, których losy gnały po świecie i którzy przy okazji chętnie dzielili się rzeczami zobaczonemi, nierzadko koloryzując i przeinaczając prawdę; albo też ów głód tak bardzo doskwierał człowiekowi, że nie bacząc na nic, opuszczał osiadłe życie, przerywał liczne węzły codziennego bytowania i sam szedł szukać zaspokojenia ciekawości. Obszerna historja podróżników, włóczęgów i awanturników w każdej epoce — niejednego mogłaby dostarczyć pod tym względem przykładu.

Dziś sprawa ta przedstawia się w zasadzie podobnie, lecz w szczegółach ukształtowała się inaczej. Dziś istnieje potężna organizacja, która eksploatuje ową naturalną skłonność natury ludzkiej. Najmizerniejszy człowiek może mieć za tanie pieniądze tyle materjału informacyjnego, ile zechce. Pojęcie, co wchodzi w zakres rzeczy godnych ciekawości, zostało przytem znakomicie rozszerzone w przestrzeni i czasie. Nietylko więc różnorodność dalekich lądów i ludów, ale i zagadki gwiaździstego nieba, ale również tajemnice poszczególnch działów wynalazczości i nauki stały się przedmiotem godnym ciekawości zwykłego człowieka.

Na czemkolwiek myśl spocznie najbardziej przelotnym muśnięciem — natychmiast usłużny reporter usiłuje tę obudzoną ciekawość wszechstronnie zaspokoić. Bowiem w tej wielkiej organizacji, istniejącej ku zaspakajaniu ciekawości — **pierwszą osobą jest reporter**. „Oczy i uszy świata" — ta nazwa odnosi się nietylko do operatora filmowego, który z apartem fotograficznym włóczy się po świecie i w karkołomnych ekskursjach zdobywa najciekawsze materjały dla coraz bardziej zblazowanego mieszczucha wszystkich miast starego i nowego świata. Owa nazwa odnosi się również do reportera, który zamiast soczewki aparatu posiada tylko własne, bardzo chłonne oczy, a zamiast taśmy filmowej — blok papieru i wieczne pióro, albo podróżną maszynkę do pisania.

Obecna produkcja książek pozostaje pod znakiem i tyranją tak właśnie szeroko pojętego reportażu. Cóż na to poradzić? Znak czasu, moda przejściowa, że te książki, naprzód drukowane częściami po dziennikach, wysuwają się na pierwszy plan produkcji wydawniczej. Lecz, jak do każdego zjawiska ze świata kultury, i do nich trzeba znaleźć właściwy stosunek.

W porównaniu z dawnemi książkami, opisującemi nieznany świat, te współczesne reportaże odznaczają się dużą odmiennością, przedewszystkiem w sposobie przedstawiania rzeczy ujrzanyych. Zapanowała moda i stanął jakiś milczący przepis, żeby reporter ograniczał się jak najbardziej do suchego, objektywnego opisu. Taka tendencja, w pewnych wypadkach słuszna, posunęła się jednak za daleko, niemal do granic absurdu. Czytelnik dostaje suchy opis, pozbawiony wszelkich indwidualnych znamion i w ukazywanym przedmiocie i w sposobie jego ujęcia.

Opisy pozbawione są jednak i czegoś więcej. Dynamiki, ruchu, działania. **Zaraz wytłumaczę**, jak to rozumiem. Wyobraźmy sobie, że taki trzeźwy i oddany bezwzględnemu objektywizmowi reporter opisuje pociąg w ruchu. Opis składać się będzie z przedstawienia poszczególnych faz jadącego pociągu. Opisane zostaną najdokładniej wagony i maszyna ,koła i spojenia, wszystko drobiazgowo, jedno po drugiem. Ale to będzie tylko pociąg, a nie pociąg w ruchu. Interes w oglądaniu tego jadącego pociągu zjawia się w czytelniku dopiero wówczas, gdy wyjdzie na wierzch dramatyczność zjawiska: przezwyciężanie bezwładu i przestrzeni przez martwą materję, ożywioną potęgą ludzkiej wynalazczości. Właściwy obraz pociągu da więc dopiero ten, kto włoży weń nietylko zdolność precyzyjnego referatu, ale stanie w jakimś żywym związku z najważniejszą sprawą zjawiska z owym ruchem, pędem, szybkością. Większość dzisiejszych reporterów przedstawia niestety świat w poszczególnych fazach statycznych, podczas gdy istotą jego jest właśnie dynamika.

Jeśli swego czasu w dwóch omówieniach tak wysoko podniosłem książkę Giżyckiego „Chleb i Chimera", uczyniłem to przedewszystkiem dlatego, że opis Ameryki był tam nie suchą, powściągliwą relacją, ale został zabarwiony pasją, zdecydowanem ustosunkowaniem się autora do opisywanego przedmiotu. Z takiego, czy innego stosunku autora do opisywanych zjawisk powstaje dopiero pewne napięcie dramatyczne, konflikt jednostki z różnemi postaciami rzeczywistości i dopiero to może być interesujące, ponieważ istotą wszelkiej sztuki, nawet sztuki reporterskiej, jest splot powikłań, jaki łączy człowieka z otaczającym go światem.

Reportaż opisowy nie jest nauką, w której naczelnem żądaniem jest absolutny objektywizm. Jeśli doskonałe reportaże medyczne Pawła de Kruifa są lekturą tak bardzo pasjonującą — to powstaje to stąd, że autor nie podawał tylko wyników odkryć poszczególnych uczonych, ale pokazywał dramatyczny przebieg ich pracy i włączył go w wielki dramat człowieka, w którym wszyscy bierzemy udział, dramat zmagania się z chorobą, kalectwem i śmiercią. Ta sama sprawa z książkami wielkiego astrofizyka Jeansa. Dlaczego jego książki popularyzacyjne czyta się z pasją i wypiekami na twarzy, a sto innych na ten temat z obojętnością i często zniechęceniem? Poprostu dlatego, że poza dokładnym i przystępnym opisem jest w nich jeszcze coś ponadto, jest postawa nietylko uczonego, ale zwyczajnego człowieka, który rozpamiętuje swój los wiecznego zamknięcia na ziemi, krążącej w olbrzymich, potwornie wielkich, a ciągle tajemniczych przestrzeniach międzyplanetarnych.

Przeczytałem ostatnio sporą ilość owej literatury reporterskiej, której nie można się dziś opędzić. Lektura ta pomnożona została licznemi reportażami, drukowanemi w prasie. Wielkie wypadki na świecie wzmogły przedsiębiorczość reporterów. Mogą więc dokładnie stwierdzić zjawisko owej objektywizacji opisu. Tylko bardzo rzadko spotyka się książkę, któraby ukazywała czytelnikowi opisywany świat w jego dynamice. Dla większości reporterów przedmiot ich opisu to statyka, to niemal malowniczy rekwizyt, który trzeba dokładnie i pokolei opisać. Takie książki, po zaspokojeniu chwilowej ciekawości zostawiają czczość, nudę i niechęć. Jeszcze jedno. Dopiero w świetle powyższych spostrzeżeń rozumie się w całej pełni i jakości ów fatalny wpływ, jaki powojenny reportaż wywarł na literaturę artystyczną.

JÓZEF KISIELEWSKI.

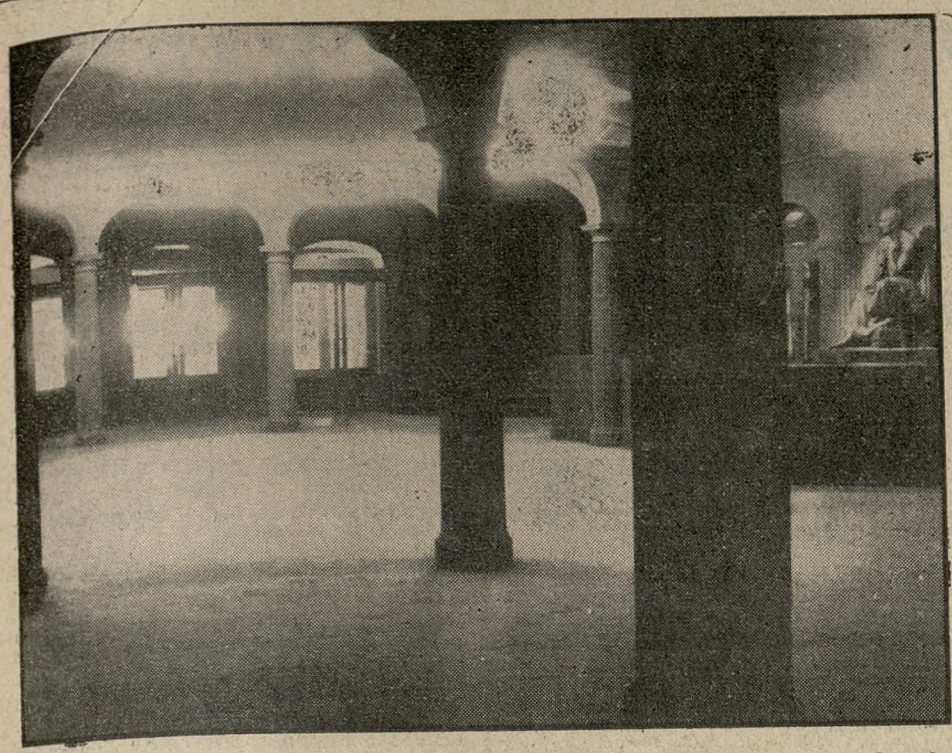

Sławny teatr Molierowski „Comédie Francaise" przebył ostatnio gruntowne odnowienie. Na zdjęciu mamy obecne wnętrze jego z pomnikiem Moliera.

KARMELKI
KREMÓWKI, SŁODOWE
i TENORKI mentolowo-lukrecjowe
na słoty i szarugi
Fuchs
ng 17 136

Siedemnaście lat z kulą w sercu

Z Moskwy donoszą, że pewien lekarz stwierdził u byłego żołnierza armji rosyjskiej niezmiernie interesujący fenomen: Pacjent otrzymał w roku 1918 postrzał w

Wszędzie pierwszy

W każdym wieku, w każdym zawodzie!

Nie zna wyczerpania, zdenerwowania, zaniku energji. Pije codziennie na śniadanie przed rozpoczęciem pracy filiżankę Ovomaltyny, a ta zapewnia mu sprawność umysłową i fizyczną.

OVOMALTINE

Wszędzie do nabycia w puszkach od zł. 1.20. Śniadanie 10 groszy.

ng 17 103

piersi. Ponieważ rana zagoiła się bardzo szybko, nie starano się wydobyć kuli z ciała. Człowiek ten żył 17 lat w najlepszem zdrowiu, a i dzisiaj nie odczuwa żadnych dolegliwości. Lekarz w Rostowie zainteresował się tym wypadkiem i prześwietlił pacjenta. Okazało się, że kula znajduje się w prawej komorze serca i tamże zabliźniła się w mięśniach sercowych. Jak się zdaje, nie przeszkadza ona zupełnie sercu w jego funkcjach. Mięśnie sercowe dostosowało się do obcego ciała, które wtóruje każdemu ich ruchowi. Kula dostała się do serca widocznie wśród szczególnie sprzyjających okoliczności, gdyż zwykle rany tego rodzaju kończą się śmiertelnie.

W Rosji poważny zastęp uczonych zajmuje się specjalnie badaniem serca i obiegu krwi, i na tem polu poszczycić się może bardzo poważnemi wynikami. Dla tych uczonych serce z kulą będzie cennym objektem naukowym. W. i P.

Dwaj popularni pianiści i kompozytorzy Stach Dzięgielewski i Grzegorz Kardaś — wystąpią przed mikrofonem Polskiego Radja jutro w niedzielę o godz. 22.45, z koncertem na 2 fortepiany. W programie utwory Golwyna i Fishera.

Najdroższy znaczek pocztowy na świecie

W najbliższym czasie sprzedany będzie na publicznej licytacji najdroższy znaczek pocztowy świata. Jest to 1-centowy znaczek angielskiej kolonji w Guyana (Południowa Ameryka), wydrukowany w roku 1856. Na świecie istnieje tylko jeden egzemplarz tego znaczka. Wykonany on jest w sposób bardzo prymitywny na prasie ręcznej w drukarni gazetowej w Georgetown. Znaczek znaleziono w roku 1872 u pewnego ucznia szkolnego, który sprzedał go za 6 szylingów. Po czterech latach znaczek dostał się do zbiorów sławnego filatelisty francuskiego, barona Ferrari, żyjącego stale w Paryżu. Po wypowiedzeniu wojny w roku 1914 baron Ferrari wydalony został z Francji. W roku 1922 nabył zbiory jego znaczków filatelista amerykański Arthur Hind, a z niemi także 1-centowy znaczek Guyany. Po jego śmierci zbiory jego sprzedane zostały na aukcji w Londynie za cenę 130 000 funtów za wyjątkiem 1-centowej Guyany, którą zatrzymał dla siebie jego żona, ubezpieczając ją sumą 10 000 funtów. Obecnie p. Hind zamierza znaczek ten wystawić na licytację w Londynie. W kołach znawców utrzymują, że znaczek przyniesie 2 milj. fr. W. i P.

POLSKA ŻARÓWKA
Helios
trwała, tania, oszczędna w zużyciu prądu!
ng 17 101

Poszukiwanie środka przeciwko grypie i zaziębieniu

Zwykłe zaziębienie, któremu ulegają corocznie w porze jesiennej tysiące ludzi, przybiera nierzadko groźną formę i stanowi poważne niebezpieczeństwo dla organizmu ludzkiego.

Jedną z najpopularniejszych form zaziębienia jest influenza (grypa), której pierwszą epidemję w Europie zanotowano już w roku 1173. Ostatnio niezwykle silną epidemję grypy, zwanej wtedy „hiszpanką", notuje historja medycyny w r. 1918, zaraz po ukończeniu wojny europejskiej. Poza złym wpływem, jaki ma grypa na ogólny stan zdrowia ludności, epidemja jej sprawia znaczne straty gospodarcze, a zwłaszcza w przemyśle, ponieważ sztaby fabryk i warsztatów dziesiątkowane są przez chorobę. Jak wskazują obliczenia ministerstwa zdrowia w Anglji, szerzenie się grypy w okresie jesiennym roku ubiegłego kosztowało przemysł angielski 20 miljonów funtów szterl. i spowodowało stratę 340 miljonów godzin roboczych.

Liczne zastępy znakomitych lekarz i uczonych czynią energiczne wysiłki celem wynalezienia środka zapobiegającego zaziębieniu. Jedną z ważniejszych placówek walki z influenzą jest Instytut Narodowy dla Badań Lekarskich w Londynie, na czele zaś lekarzy, szukających środków przeciw grypie stoi sir Patrick Laidlaw. Dr. Laidlaw od szeregu lat prowadzi badania nad wykryciem i izolowaniem bakcyla grypy. Rozporządza on wspaniałem laboratorjum doświadczalnem, w którem małe myszki i króliki zarażane są grypą, a następnie poddawane obserwacji oraz specjalnej kuracji. Ostatnie rezultaty badań uczonych londyńskich pozwalają, zdaniem specjalistów, spodziewać się w niedalekiej przyszłości zwycięstwa nauki nad dokuczliwą plagą zaziębienia, trapiącą ludzkość. Uczeni angielscy spodziewają się bowiem wynaleźć szczepionkę przeciw grypie.

Zawrotne sumy na walkę z grypą wydawane są również w Ameryce. Lwia część kwoty 40 miljonów dolarów, którą rozporządza Instytut Rockefellerowski w Nowym Jorku, największa instytucja tego rodzaju na świecie, poświęcona jest na prace nad wynalezieniem środka przeciw zaziębieniu. W najlepiej uposażonych laboratorjach świata odbywa się codzienna walka o wydarcie jeszcze jednej tajemnicy naturze i zużytkowanie jej dla ulżenia cierpień ludzkości. M. C.

Wyścigi butelek na oceanie

Przed kilku laty marynarka angielska podjęła próby stwierdzenia, jak daleko Golfstrom poniesie próżne i szczelnie zakorkowane butelki, wrzucone do morza nad wybrzeżem Anglji. W tym celu wrzucono do wody przy latarni morskiej pod Eddystone około 500 butelek. W każdej butelce znajdowała się kartka z prośbą o doniesienie władzy na załączonej pocztówce miejsca odnalezienia butelki. Po kilku tygodniach zaczęły napływać doniesienia o pierwszych na ląd wyrzuconych butelkach, lecz dopiero po miesiącach nadeszły informacje o butelkach, które odbyły dalekie podróże aż do północnych wybrzeży Norwegji. Rekord osiągnęła butelka, którą wyłowiono w pobliżu Bergeny, i która w ciągu 259 dni odbyła podróż 1290 mil morskich, co odpowiada przeciętnej szybkości 5 mil na dobę.

DO RĄK przeciw pierzchnięciu i czerwienieniu stosujcie KREM PRAŁATÓW „PERFECTION"
ng 17 107

Najdłuższy czas, przez jaki pływała butelka na morzu, wynosił 62 lat. W roku 1899 wyłowiono z morza nad wybrzeżem Irlandzkiem butelkę, która, jak wynikało z załączonej w niej wiadomości, w roku 1837 puszczona została na morze przez pewnego kapitana amerykańskiego nad wybrzeżem Nowej Funlandji. Najszybszą zaś drogę odbyła butelka, rzucona do wody przez pasażerów statku niemieckiego „Fürst Bismarck" nad wybrzeżem tejże wyspy. Butelka dopłynęła w 92 dniach do ujścia Łaby, gdzie została wyłowiona z wody. Droga, jaką w tym czasie przebyła, wynosi w prostej linji około 2.400 mil morskich. WiP

Szczęściem matki jest dziecko zdrowe, wesoło uśmiechnięte. Dolegliwości odparzeń, zaczerwienienia i swędzenia usuwa chłodząca i antyseptyczna zasypka
BABYSAL ANTIBA
ng 16 410

„Nowy Don Kiszot" Fredry - Moniuszki w Teatrze Polskim, pełen werwy i ruchu, i ładnych melodyj i humoru. Piękne dekoracje świetnie przygotowaną. Na zdjęciu widzimy reżysera p. Zawistowskiego w roli tytułowej i p. Jaworskiego, komicznego burmistrza.

Jesień okres zaziębień

Sok Czosnku z marką f. f. jest naturalnym środkiem stosowanym przy nieżytach oskrzeli, artretyźmie, reumatyźmie. Apteka Mazowiecka, Warszawa, Mazowiecka 10.

ng 17 105

Dekoracja z II aktu arcyzabawnego „Nowego Don Kiszota" Fredry i Moniuszki, przedstawiająca przepyszną, orygonalnie pojętą parodję lasu pomysłu Szpingiera. Dekoracja ta wywołała powszechnny zachwyt i huczne brawa.

Zioła Francuskie Thé Chambard są łagodnym środkiem przeciw zaparciu, ułatwiają wydzielanie żółci i regulują przemianę materji. Cena torebki 35 gr.
ng 17 102

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Naprzód na całym froncie

Druga połowa października stała się już tradycyjnym okresem rozpoczęcia prac Młodzieży Wszechpolskiej na terenie akademickim wszystkich środowisk. Gdy mówimy o inauguracjach prac, to rzeczą jasną jest, że traktujemy je tylko jako specjalne podkreślenie nowego okresu i nowych zadań twórczych organizacji. W zasadzie bowiem Młodzież Wszechpolska pracy swojej nie kończy i nie przerywa nigdy. Gdy nastają wakacje lub ferje, narodowa młodzież akademicka podejmuje pracę ideowo-organizacyjną w swoich rodzinnych miastach i wsiach, prowadząc tam ciągłą walkę o urzeczywistnienie programu i zasad Obozu Narodowego.

Dlatego uroczyste inauguracje pracy narodowej na terenie akademickim mają także charakter syntezy tego, co zostało zrobione w minionym, i co ma być dokonane w nadchodzącym okresie.

Tak pojęte inauguracje odbyły się już w Krakowie, Wilnie, Lwowie i w Warszawie. Zaznaczyć należy, że w środowisku warszawskiem i lubelskiem miejsce Młodzieży Wszechpolskiej zajmują sekcje akademickie Stronnictwa Narodowego.

Rozpoczęcie prac odbyło się wszędzie pod znakiem wielkiej aktywności młodzieży narodowej. Szczególnie zdecydowaną kampanję podjęło środowisko warszawskie, które ma ambicję nie być zdystansowanem przez inne środowiska. Sekcja akademicka S. N. w Warszawie podjęła również pracę ideowo - propagandową na łamach „Warszawskiego Dziennika Narodowego" w postaci żywo prowadzonego „Działu akademickiego". W Poznaniu inauguracja pracy Młodzieży Wszechpolskiej rozpoczęła się dn. 27. 10. mszą św. w kaplicy N. D. A. o godzinie 9. W tymże dniu popołudniu o godzinie 16 w sali Śniadeckich w Coll. Medicum odbyło się zebranie, na którem przemawiali ks. prałat J. Prądzyński, prof. B. Winiarski i kol. Wolniewicz. Zebranie przy nabitej sali rozpoczęło się odśpiewaniem „Pieśni bojowej". Następnie kol. prezes Z. Ways poprosił o przemówienie ks. prałata Prądzyńskiego, który w półgodzinnym wspaniałym referacie nakreślił zasadniczą postawę programową Obozu Narodowego i Młodzieży Wszecpolskiej. Prof. Bohdan Winiarski przy nieprzerwanem skupieniu słuchaczy w doskonały sposób zilustrował w historycznym rzucie ciężką lecz piękną i zwycięską drogę walki ruchu wszechpolskiego o Polskę niepodległą i narodową. Obecnie toczy się ostatnia już walka o to, żeby Polska była narodowa. Żebyśmy zwyciężyli dziś, tak jak zwyciężyliśmy wczoraj, trzeba nam ludzi z charakterem. Na wartości osobiste i społeczne młodego pokolenia szanowny referent położył szczególny nacisk. Wartości te winna przedewszystkiem pielęgnować i wyrabiać narodowa inteligencja, której naczelnym drogowskazem winno być, to co francuscy narodowcy nazywają „servir". Służyć Polsce oto nasze zadanie! Trzeci zkolei przemawiał krótko kol. Wolniewicz, który zakończył przemówienie wspaniałym cytatem z J. Giertycha: „My nowe pokolenie". Wszystkie referaty złożyły się na doskonałą całość, nic więc dziwnego, że tłumnie zgromadzona młodzież przyjmowała je burzą oklasków. Na zakończenie odśpiewano hymn Młodych.

Młodzież Wszechpolska

— **POZNAŃ. Rozpoczęcie I kursu kandydatów.** We wtorek, dn. 15 ub. m. odbyło się pierwsze zebranie kursu kandydatów Młodzieży Wszechpolskiej. Zebranie zagaił kierownik kursu kol. Z. Celichowski, podając do wiadomości program i wytyczne kursu.

Następnie pierwszy referat n. t. „Historja Młodzieży Wszechpolskiej" wygłosił kol. Z. Ways, prezes M. W.

Zebranie zakończono hymnem Młodych.

Zaznaczyć należy, że pierwszy kurs zapowiada się doskonale. Liczny udział koleżanek i kolegów oraz ciągłe dalsze zgłoszenia świadczą o wielkiej atrakcyjności idei narodowej wśród młodego pokolenia.

Następne zebranie kursu odbyło się we wtorek 22 października w lokalu M. W. z referatem n. t. „Ideał wychowawczy".

Zapisy przyjmuje się codzień w godz. od 11 — 12 i od 18 — 20.

Głos w dyskusji ma prezes Koła Prawników

W związku z dyskusją na łamach „Życia" w sprawie zainteresowań i zakresu działania kół naukowych, zwróciliśmy się do prezesa największego koła naukowego U. P.: Koła Prawników i Ekonomistów, z zapytaniem, jakie jest jego zdanie w tej materji.

— Otóż — oświadcza kol. prezes Z. Celichowski — stoję na stanowisku, że koła akademickie o charakterze naukowym rzeczywiście w zależności od wydziału i łączącej się z tem liczebności oraz specjalizacji kół, mają mniejsze lub większe możliwości pracy czysto naukowej.

I tak n. p. omawiane już Koło Historyków, lub szereg innych pokrewnych, jak Filologiczne, Matematyczno - Przyrodnicze, ze względu na dużą specjalizację zachowują charakter ściśle naukowy.

Inna jest sytuacja kół naukowych, skupiających wielką ilość członków, jak n. p. Koło Prawników i Ekonomistów, które jest jedynem kołem na Wydziale.

Tu zarówno masowość, jak z drugiej strony charakter studjum prawniczego, traktowanego przez większość studjujących, jako odskocznia, do wybitnie praktycznego działania powoduje, że praca naukowa sensu stricto ogranicza się jedynie do seminarjów.

Pomimo tych specyficznych warunków Koło Prawników nie rezygnuje jednak z pewnego rodzaju pracy naukowej.

Urządzamy więc rok rocznie cykle odczytów najwybitniejszych prawników tak teoretyków, jak i praktyków, którzy dzielą się z młodzieżą prawniczą z wynikami swoich badań lub doświadczeń.

Obok tego udziału młodzieży w charakterze słuchaczy staramy się pobudzić samodzielny wysiłek i myśl poszczególnych członków przez urządzanie parlamentów dyskusyjnych, turniejów krasomówczych i ogłaszanie konkursów na prace naukowe.

Wszelkiego rodzaju prace członków, mające wartość naukową, zamieszcza się w miesięczniku polskiej młodzieży prawniczej „P r a w o", którego koło nasze jest współredaktorem. Jeśli chodzi o zagadnienie samopomocowego charakteru kół naukowych, to przestrzegamy tego ściśle, żeby nasze koło naukowe w dziedzinie samopomocy dawało tylko pomoce naukowe.

Natomiast zerwaliśmy przed kilku laty ostatecznie z udzielaniem bezpośredniej materjalnej pomocy, która więcej przynosiła szkody, niż korzyści.

Żeby nie było nieporozumień, trzeba to bliżej wyjaśnić. Chodzi mianowicie o to, że sumy wyznaczone na pożyczki były szybko rozbierane, ale z trudnością zwracane. To podrywało gospodarkę Koła, które wobec nikłych subwencyj, musi być samowystarczalne. Poza tem brak odpowiedniego aparatu czyniło pomoc nieracjonalną.

Uważam, że samopomoc materjalna winna być scentralizowana wyłącznie w jednej wielkiej instytucji, jaką jest Bratnia Pomoc S. S. S. U. P.

Daje to możność zaoszczędzania kosztów administracji i umożliwia należytą i sprawiedliwą dystrybucję pomocy materjalnej. Rozdrabnianie zaś tej pomocy na poszczególne koła jest wręcz szkodliwe i w rezultacie mało efektywne.

— Precyzując swoje stanowisko stwierdzam, że „Bratniej Pomocy" należy zostawić całą dizedzinę pomocy materjalnej, koła zaś naukowe winny wyłącznie zajmować się dziedziną naukową, lub też naukowo - samopomocową w sensie pomocy naukowych.

Tak wytyczone pole działalności daje olbrzymie możliwości zarówno „Bratniej Pomocy", jak i kołom naukowym, które zupełnie niepotrzebnie wekslują na teren pomocy materjalnej, rozdrabniając ją i czyniąc ją mniej skuteczną.

Zatem nie godzę się na wywody kol. Jarockiego, mówiące o likwidacji większych kół naukowych. Jest to stanowisko skrajne, którego realizacja nie wyszłaby na dobre także „Bratniej Pomocy".

Zresztą koła naukowe, a zwłaszcza Koło Prawników jest także zrzeszeniem zawodowem, które reprezentuje interesy ogółu młodzieży prawniczej.

Ruch naukowy

— **POZNAŃ. Zebranie informacyjne koła Prawników i Ekonomistów U. P.** W dniu 17 października odbyło się w sali 17 Coll. Minus zebranie informacyjne koła P. i E. Zebranie zagaił prezes koła kol. Z. Celichowski, wskazując na cele i zadania koła oraz na jego znaczenie dla młodzieży prawniczej. Następnie przemówił prof. B. Winiarski. W pierwszej części swojego świetnego i głębokiego wykładu szanowny prelegent wskazał na rolę prawa w kulturze społeczeństwa i narodu, w drugiej zaś części nakreślił sylwetkę ideału polskiego prawnika, odpowiadającego potrzebom narodu i państwa.

W końcu przemówił kol. Jan Nowak, udzielając szczegółowych informacyj w zakresie studjów I roku prawa i ekonomji oraz przedstawiając te korzyści i pomoc jakie daje koło swoim członkom.

Zebranie udało się doskonale, obecnych było zgórą 100 osób.

Koło Medyków

Wycieczka po uzdrowiskach. W końcu ubiegłego trymestru, a więc w czasie poprzedzającym sezon kuracyjny, zorganizowała sekcja naukowa Koła Medyków wycieczkę okrężną do uzdrowisk polskich. Trasa objęła wszystkie niemal stacje kuracyjne w Polsce. Zwiedzono Inowrocław, Ciechocinek, Szczawnicę, Żegiestów, Krynicę, Truskawiec, Busk, Solec, Goczałkowice i Jastrzębie.

Zadaniem wycieczki było zaznajomienie młodzieży medycznej z zarysem balneologji, która jako gałęź nauki o wielkich możliwościach rozwojowych wysuwa się na czoło terapji współczesnej.

Kurs felczerski. Wobec wzrastającego z roku na rok zapotrzebowania sił lekarskich na terenie obozów wypoczynkowych i ćwiczebnych powstała konieczność przygotowania medyków do samodzielnego sprawowania funkcyj higjenistów obozowych. W dniach 1—15 czerwca odbył się przy życzliwym współudziale pp. lekarzy Szpitala Wojskowego z p. pułk. Kucharskim na czele kurs felczerski. Kurs ukończyło 40 osób.

Koło Elektryków W. S. B. M.

Dnia 13 października b. r. na walnem zebraniu Koła Elektryków Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu obrano nowy zarząd w następującym składzie:

prezes: — p. Łobacz Piotr, wiceprezesi: pp. Rajch Zygmunt i Jagiełło Franciszek, sekretarz — p. Mrózek Paweł, skarbnik — p. Regulski Józef, bibljotekarz — p. Kolubiński Wincenty, przew. sekcji przedsiębiorstw — p. Jarosiński Juljusz, przew. sekcji radjowej — p. Suchożebrski Czesław. Do komisji rewizyjnej Koła Elektryków weszli: pp. Tułodziecki Tadeusz, Krzyżanowski Antoni i Kisielewicz Tadeusz.

Ruch regjonalny

W Akadem. Kole Pomorskiem niedobrze się dzieje. Młodzież pomorska grupuje się na U. P. w Akademickiem Kole Pomorskiem, największej organizacji regjonalnej na naszej uczelni. Wobec niezatwierdzenia przez rektorat mniejszych organizacyj prowincjonalnych - pomorskich A. K. P. faktycznie ma monopol organizacyjny dla blisko 500 studentów Pomorzaków.

Sądzićby tedy należało, że tak potężne ilościowo koło, posiadające przytem wspaniałe możliwości rozwojowe, będzie stanowiło wzór dla innych. Tymczasem jest akurat odwrotnie.

Oto naskutek „nieformalności", popełnionych przy wyborach zeszłorocznych przez „sanacyjny" zarząd, wybory te zostały unieważnione i jeszcze dotąd nie rozpisano nowych. W tym stanie rzeczy urzęduje jeszcze ciągle stary skompromitowany i zdekompletowany zarząd, który nie przejawia żadnej zupełnie aktywności.

Specjalnie nie należy się temu dziwić, jeśli się zważy, iż tymczasowy zarząd, a tembardziej ten, którego kompromitację przypieczętowały oficjalnie władze uniwersyteckie, nie ma żadnego poczucia odpowiedzialności.

Mówi się nawet, że prowadzi on poprostu rabunkową gospodarkę. Nie są to bynajmniej jakieś złośliwe plotki. Dowodem tego niech będzie fakt, że zarząd dopuścił do licytacji mebli koła na pokrycie prentensyi za podatek od lokalu.

Poza tem ogłoszone przez zarząd godziny dyżurów nie są respektowane. To są te rzeczy widoczne z zewnątrz. Co się zaś dzieje wewnątrz, o tem dowiemy się dopiero wtedy, gdy wreszcie będzie zrobiony porządek. Żeby to nastąpiło trzeba nam, koleżanki i koledzy pomorscy położyć kres „sanacyjnemu" nieróbstwu, które doprowadziło A. K. P. do zupełnego upadku. Jakże inaczej wyglądało koło, gdy kierowane było przez młodzież narodową! Dziś znowu w tych ciężkich chwilach dla A K P. musi być wyłoniony zarząd, złożony z reprezentantów wszystkich miast pomorskich, zarząd narodowy, który zapewni kołu należyty rozwój dla dobra ziemi Pomorskiej i Polski.

ZYGZAKI

— **„Naprawa" szaleje w „Odrodzeniu".** W dn. 10 ub. m. odbyło się zebranie informacyjne „Odrodzenia". W czterech ścianach zebrała się garstka studentów, zwabiona setkami ulotek. Dosłownie siedemnaście studentek oraz dziewięciu studentów słuchało, siłących się i pocących referentów o wątpliwej kondycji myślowej.

Zimno i pustka wyziera z każdego kąta. Nie może jej rozjaśnić obraz zamyślonego Stańczyka, który zdawało się nagle powstanie, zbudzony i krzyknie donośnym głosem: „Zostawcie mnie w spokoju i samotności. Dość tego „odwalania"!

Bo też te referaty. Ta sama w nich pustka i filozoficzne zimno.

Mówiło się tam o zagadnieniach społeczno - gospodarczych, o konieczności ich przebudowy — szkoda, że bez głębszego zrozumienia. Wreszcie pan Sołtysik usiłował mówić o „poprawie samego siebie". Po nieudanej naprawie „Bratniaka" w roli „komisarza" p. Sołtysik wziął się znowu do „Odrodzenia" by tam „naprawiać". Czy ta „naprawa" się uda, bardzo wątpimy.

Nie wątpimy jednak, znając pracowitość w słowach p. Sołtysika, że „naprawa" będzie szalała w „Odrodzeniu".

Jest to niestety wieczny problem tej organizacji, która nazywając się „Odrodzeniem" nie może się w żaden sposób odrodzić. (aw.)

— **Dlaczego na V. i VI. r. studjów podwyższono opłaty?** Gdy w roku akademickim 1932/33 podwyższono opłaty akademickie, wówczas zastosowano podwyżkę w sposób ewolucyjny, poczynając od ówczesnego I roku studjów. Na dalszych, wyższych latach miały obowiązywać stare opłaty, niższe. Zasada ta była przestrzegana przez 3 lata.

Obecnie z zainteresowanych kół studentów dowiadujemy się, że w roku akademickim 1935/36 na V i VI roku medycyny, na których obowiązują stare opłaty, nie wiadomo na jakiej podstawie prawnej podwyższono je.

I tak V rok zamiast 146 zł ma obecnie płacić 200 zł, szóstemu zaś opłaty podniesiono do 100 zł pół roku.

Jeśli się zważy, że studenci z tych lat mają obowiązek płacić za poszczególne egzamina, co nie obowiązuje przy nowych opłatach to podwyżka ta również się conajmniej scalonym opłatom nowym.

Oczywista rzecz, że zachodzi tu naruszenie praw nabytych, które wyrządzą starszym medykom dużą krzywdę. Zapytujemy na jakiej odstawie prawnej to się stało?

Dodatkowo komunikują nam, że podwyższenie opłat akademickich dotknęło nietylko starsze lata studjum medycznego, ale wszystkie inne studja.

Fakt ten o tyle jest ważny, że powinien pobudzić starsze roczniki studentów, dotkniętych podwyżką do jednolitej akcji u władz w celu wyjaśnienia tej sprawy i przywrócenia niewątpliwie dobrze nabytych praw.

Akcję tę winny wszcząć przedewszystkiem odpowiednie stowarzyszenia akademickie.

Ruch samopomocowy

Jedną z dziedzin samopomocy akademickiej jest pośrednictwo pracy. W czasie od 24 marca do 24 września 1935 r. przez pośrednictwo Bratniej Pomocy S. S. S. U. P. zostało zatrudnionych 181 studentek i studentów. Szczegółowe dane statystyczne przedstawiają się następująco:

miesiące	posady stałe	posady sezonowe	korepetycje	kondycje	zajęcia okoliczn.	Razem
marzec od 24	1	—	6	1	—	8
kwiecień	6	—	9	4	15	34
maj	—	4	13	4	11	32
czerwiec	18	2	6	9	16	51
lipiec	2	2	9	1	4	18
sierpień	3	1	6	2	1	13
wrzesień do 30	4	—	11	1	9	25
Razem	34	9	60	22	56	181

Obowiązkiem każdego, rozumiejącego ciężkie położenie polskiej młodzieży akademickiej, jest przyczynić się choćby w małej mierze do powiększenia cyfr zatrudnienia tej młodzieży. Ułatwia to „Bratnia Pomoc" Stowarzyszenie Studentek i Studentów Uniwersytetu Poznańskiego, Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego 7 tel 39-46, która poleca studentów: korepetytorów, wychowawców, biuralistów i bilansistów.

Berlin — Warszawa 12:4

Polus i Rotholc zawiedli — Dobra forma Czortka i Kozłowskiego

Berlin. (Tel. wł.) Oczekiwane z wielkiem zainteresowaniem spotkanie międzymiastowe pięściarzy stolic Polski i Rzeszy zgromadziło w berlińskim „Sportpalaście" kilkutysięczną publiczność.

Niestety drużyna polska nie stanęła do powyższego meczu w najlepszej formie. Zawiedli przedewszystkiem Polus i Rotholc, najmocniejsze punkty stolicy. Szczególnie ostatni zlekceważywszy sobie przeciwnika, zaczął walczyć nieczysto i nieostrożnie, w konsekwencji czego czego otrzymał napomnienia, które niewątpliwie przyczyniły się do uzyskanego przez niego niezaszczytnego remisu. Najlepiej spisał się z Polaków Czortek.

Polus w walce z Arentzem nie potrafił wyzyskać swojej przewagi technicznej i walczył bardzo nieudolnie, chwilami nawet nonszalancko. Dopiero w trzeciem starciu, gdy było już zapóźno, przeszedł do ataku.

Z pozostałych zawodników jeszcze wyróżnić należy Kozłowskiego, który mimo swej wyraźnej przewagi w walce z Niemcem Voelkerem został wyraźnie pokrzywdzony. Jemu należało się bowiem zwycięstwo. Jańczyk w walce z Campem nie miał wiele do powiedzenia. Trzymał się dzielnie i ambitnie oraz stawiał czoło, jak mógł, swemu wielkiemu przeciwnikowi. Po dość otwartej walce Karpiński z Hornemannem wykazał również nienajlepszą formę. Równą walkę stoczyli Doroba i Tabert. Niemiec dopiero w trzeciem starciu potrafił uzyskać wyraźniejszą przewagę i zapewnić sobie zwycięstwo. W ostatniej walce dnia Mizerski wystąpił przeciwko Kyfussowi, nadziei Niemiec na przyszłoroczną olimpjadę Niestety Polak miał niezagojoną ranę nad okiem, która mu się też dała we znaki, gdy Niemiec trafił w zranione miejsce w trzeciem starciu . Poza tem Kyfuss był wyraźnie lepszym i wytrzymalszym.

Zawody prowadzili na zmianę w ringu sędzia Schroeder ze strony Berlina oraz Pasturczak z Warszawy. Jedynym sędzią punktowym był Holender Bergstroem, którego rozstrzygnięcia, poza jedynie ogłoszonym wynikiem w walce Kozłowski i Voelker, którą powinien był wygrać Polak, były objektywne i odpowiadały przebiegowi walk.

Szczegółowe wynik walk były następujące:

Rotholc remisował z Brussem, Czortek pokonał Weinholda, Kozłowski przegrał do Voelkera, Polus remisował z Arenzem, Jańczak przegrał z Campem, Karpiński z Hornemannem, Doroba z Tabbertem, oraz Mierski z Kyfussem.

Unieważnienie 10-cioboju

Warszawa. 10-ciobój lekkoatletyczny o mistrzostwo Polski został unieważniony przez Polski Związek Lekkoatletyczny, ale w roku bież. już nie zostanie powtórzony. (Pat.)

Porażka i zwycięstwo „Ruchu" w Niemczech

D. S. C. — Ruch 2:0 — Ruch — Fortuna 1:0

Berlin. (Tel. wł.) Mistrz Polski „Ruch" bawił w Niemczech, gdzie rozegrał dwa spotkania towarzyskie. Pierwsze odbyło się w czwartek w Dreźnie, gdzie Ślązacy spotkali się z mistrzem Saksonji „Drezdeńskim Sportclubem", któremu ulegli po równej walce w stosunku 0:2 (0:0).

W piątek „Ruch" był gościem eksmistrza Niemiec „Fortuny" w Düsseldorfie. Drugi ten wystąp zakończył się zwycięstwem mistrza Polski w stosunku 1:0. Na wysokości zadania stanął tym razem również atak który szczególnie po zmianie stron wykazał bardzo dobrą formę i dyspozycję strzałową. W pierwszej części gry przeważali Niemcy, jednak tyły drużyny polskiej przetrzymały napór przeciwnika, tak, że po zmianie stron Niemcy, wyczerpani musieli skapitulować przed narzuconem przez Polaków tempem „Ruch" w ostatnich fazach gry przeważał znacznie. Jedyną bramkę strzalił w 27 minucie gry Peterek.

Paryż i Wiedeń 6:5 (2:2)

Paryż. Międzymiastowe spotkanie piłkarskie reprezentacyj zawodowców wymienionych miast odbyło się na stadjonie Parku Książęcego. Wiedeń reprezentowany był przez graczy „Austrji" i „Rapidu". W pierwszej części gry Austrjacy popisywali się piękną grą, zapominając o jej skuteczności, to też gra była wyrównana. Po zmianie stron z miejsca do ataku ruszyli Francuzi, którzy w przeciągu kwadransa zdołali strzelić cztery bramki. Widząc przed sobą widmo wysokiej i kompromitującej porażki, goście zabrali się do pracy i zdołali do końca meczu strzelić trzy bramki, na bramkę wyrównującą jednak nie starczyło już czasu. Dla zwycięzców dwie bramki strzelił środkowy napastnik Stabile, pozostałe cztery zaś Baninde, Sas, Seston i Aleksander. Dla Wiednia trzy bramki zdobył Binder, po jednej Sindelar i Stroh.

(Tel. wł.)

O mistrzostwo świata w szachach

Amsterdam. (Tel. wł.) Trzynasta partja z cyklu gier o mistrzostwo świata, rozegrana w czwartek i w piątek pomiędzy dotychczasowym mistrzem świata Aljechinem a Holendrem Euwem, zakończyła się wynikiem nierozstrzygniętym. Partja rozpoczęła się ciągnieniem hiszpańskiem Aljechina, który grał białemi. Euwe w dalszym ciągu gry zdołał wypracować sobie bardzo dogodną pozycję, która jednak nie potrafił wyzyskać. Po pięciogodzinnej walce partję przerwano i kontynuowano w piątek. Widząc bardzo zawikłaną pozycję o równych szansach, obaj partnerzy po kilkugodzinnej grze zgodzili się na partję nierozstrzygniętą. Po tej partji stan gier jest następujący: Aljechin pięć partyj wygranych, Euwe cztery wygrane, 4 partje zakończyły się remisowo.

Lekka atletyka

Reprezentacja Polskiego Centr. Inst. Wych. Fiz. przybyła do Bukaresztu, witana na dworcu przez liczną grupę przedstawicieli instytutu rumuńskiego. Polacy zamieszkali w Domu Studentów Rumuńskich. (PAT.)

Piłka nożna

W wyniku nieporozumień między zarządem lwowskiego OZPN, a wydziałem gier i dyscypliny LOZPN, cały zarząd LOZPN z mjr. Mirskim na czele podał się w czwartek wiecz. do dymisji. (Pat.)

Kilkakrotny mistrz Jugosławji, Beogradzki K. S., bawił w Szwajcarji w Lugano, gdzie spotkał się z drużyną ligową „F. C. Lugano". Mecz zakończył się wynikiem nierozstrzygniętym w stosunku 1:1 (0:1). (Tel. wł.)

„Londyn i „Diables Rouges" 2:1 (1:0)

Bruksela. — Powyższe spotkanie odbyło się na stadjonie miejskim, przyczem reprezentacja Londynu złożona była wyłącznie z graczy klubów amatorskich. Drużyna belgijska, popularnie zwana „Czerwonemi djabłami", wystąpiła w składzie, który jest równy oficjalnej reprezentacji państwowej. Mecz ten był zaprawą dla jedenastki państwowej. Zwycięstwo amatorów angielskich, choć nieznaczne, było jednak zasłużone.

(Tel. wł.)

Monachjum — Oslo 3:1 (1:1). W obecności 12 tys. widzów odbył się w Monachjum międzymiastowy mecz Monachjum — Oslo, w którym piłkarze monachijscy pokonali swych przeciwników w stosunku 3:1. (Pat.)

Pięściarstwo

Łódź — Lublin 11:5. Rozegrany w Lublinie międzymiastowy mecz bokserski Łódź — Lublin zakończył się zwycięstwem drużyny łódzkiej w stosunku 11:5. Mecz wywołał bardzo duże zainteresowanie i zgromadził przeszło 1500 widzów. Rozegrano ogółem 8 walk, przyczem zamiast ciężkiej odbyły się dwie walki w wadze muszej. Wyniki poszczególnych walk przedstawiają się następująco: w muszej Gluba (Łódź) zremisował z Bersztelem a Stachurski (Lublin) wygrał z Adamczykiem; w koguciej Wojsławski (L.) zwyciężył Celmera; w piórkowej Spodenkiewicz (Ł) pokonał Rosenmanna; w lekkiej Woźniąkiewicz (Ł) znokautował w drugiej rundzie Bonczoszka; w półśredniej Ostrowsku wypunktował Andruszkiewicza; w średniej Chmielewski (Ł) znokautował w drugiej rundzie Frańczaka; w półciężkiej Blibaum znokautował w drugiej rundzie Urbana.

Mistrzostwo bokserskie okręgu lubelskiego zdobyła definitywnie drużyna K. S. Z. O. z Ostrowca (pracownicy Zakładów Ostrowieckich).

IKB mistrzem bokserskim Śląska. W dalszych rozgrywkach o mistrzostwo bokserskie Śląska, Ruch pokonał w Orzegowie miejscowy 27 Orzegów 14:2, a IKB wygrał w Świętochłowicach z 06 Mysłowice 16:0.

Mistrzostwo Śląska w boksie zdobył definitywnie IKB z Świętochłowic. 2. Ruch z Wielkich Hajduk, 3. Slavia z Rudy, 4. 27 Orzegów z Orzegowa, 5. 06 Mysłowice. Ostatnie miejsce zajął Policyjny Klub Sportowy, który w roku bieżącym nie brał udziału w rozgrywkach o mistrzostwo, poświęcając się szkoleniu nowych kadr bokserskich.

Pomorze — Lwów 10:6. W piątek, w międzymiastowym meczu bokserskim we Lwowie, reprezentacja Pomorza pokonała Lwów w stosunku 10:6. Poszczególne wyniki przedstawiają się następująco: Wyszecki (P) wypunktował Sandlera, Krzemiński (P) znokautował w 1 rundzie Veita, Ackerman (L) wygrał na punkty z Krzemińskim II, Sprung (L) pokonał na punkty Kowalskiego, Biłyj (L) wypunktował Stanowskiego, Zaremba (P) znokautował 2 rundzie Edelmana, Wezner (P) pokonał na punkty Sapożnika, Choma (P) znokautował w 1 rundzie Szkwarkowskiego. Widzów — 1500.

Warta ligowa i Pogoń

Ciekawe to spotkanie odbędzie się w niedzielę o godz. 14.30 na arenie na Łazarzu. „Warta", która powyższy mecz traktuje jako trening dla swej drużyny ligowej, wystąpi w swym pełnym składzie, jedynie bez Fontowicza i Scherfkego, którzy wyjechali z reprezentacją Polski do Bukaresztu na mecz z Rumunją. Będzie to pierwszy występ drużyny ligowej w dzielnicy łazarskiej. Dojazd na arenę tramwajami nr. 3 i 6 do Alei Reymonta.

Niedziela na boiskach

W nadchodzącą, jedenastą niedzielę rozgrywek o mistrzostwo klasy A naszego okręgu, odbędą się cztery spotkania, z czego dwa w Poznaniu oraz dwa na prowincji.

O godz. 14 na nowem boisku w Dębcu miejscowe K. P. W. spotyka się z K. P. W. z Ostrowa Gospodarze nie wykazują stałej formy, jak dowodzi tego przegrana przed dwoma tygodniami z Unją 0:3 oraz nierozstrzygnięta 1:1 przed tygodniem w Ostrowie z silnym zespołem Ostrovii. Goście technicznie nieźle się przedstawiają, lecz zwyciężyć winni gospodarze.

O godz. 15 na stadjonie miejskim H. C. P. walczy z Polonją z Leszna, która w tegorocznych rozgrywkach o mistrzostwo nadspodziewanie dobrze dotychczas się spisuje, zajmując w tabeli trzecie miejsce. Drużyna klubu fabrycznego mimo przegranej ubiegłej niedzieli z Legją, nadal prowadzi w tabeli, mając na 8 gier rozegranych 12 punktów zdobytych. Do tej walki będzie trzeba gospodarzom wytężyć wszystkie siły, wykazać ambicję, ofiarność pamiętając o tem, że nie można lekceważyć sobie przeciwnika, który właśnie posiada te cechy i dzięki nim właśnie znajduje się w czołowej grupie tabeli. Zespołowo i technicznie przedstawia się lepiej drużyna klubu fabrycznego, która też winna zdobyć dwa dalsze cenne punkty.

W Ostrowie o godz. 14 Ostrovia walczy z Olimpją z Poznania, benjaminkiem klasy A, który żadnej roli nie odegrał w czołowej klasie i zajmuje ostatnie miejsce w tabeli, mając 4 punkty przy rozegranych 8 spotkaniach. Liczyć się należy z tem, że Olimpja przysporzy dwa dalsze punkty gospodarzom, i to może nawet bez walki. Czy powyższe spotkanie dojdzie do skutku, należy wątpić, gdyż fundusze klubowe nie zezwalają Olimpji na wyjazdy. Dnia 20. 10. miała Olimpja rozegrać spotkanie o mistrzostwo w Ostrowie z K. P. W., na które nie przyjechała.

W Kościanie o godz. 14,30 Unja gości Legję, wielokrotnego mistrza naszego okręgu. Zespołowo i technicznie lepsi są goście, lecz muszą o tem pamiętać — o czem H. C. P. i K. P. W. w Kościanie się przekonali — że trudno jest na tem boisku należytą grę rozwinąć i wygrać z powodu minimalnych rozmiarów. Władze nasze wiedząc, że w Kościanie jest drugie, znacznie lepsze boisko — stadjon — winny zakazać rozgrywania A-klasowych zawodów o mistrzostwo na boisku Zakładu Psychjatrycznego.

O mistrzostwo klasy B w Poznaniu:

O godz. 11 na boisku własnem w Głównie Polonja — Dyskobolja Grodzisk; na boisku własnem przy ul. Chociszewskiego Korona II — Unja Poznań; na boisku własnem przy Górnej Wildzie H. C. P. II — Pentatlon;

o 14 na boisku własnem przy ul. Rolnej Warta II — K. P. W. II.

W Szamotułach o godz. 14 Szamotulski K. S. — Admira Poznań.

O mistrz. kl. C w Poznaniu: o godz. 11 na stadjonie przy Cybinie Sława — Sokół Jeżyce; o 14 w Fabianowie Orkan — Sokół Mosina.

Na prowincji: W Środzie o 14 Pogoń — Legja derby lokalne Pierwsze spotkanie wygrała Pogoń w stosunku 3:2.

Spotkania towarzyskie. W Poznaniu: o godz. 14.30 na arenie łazarskiej Pogoń — Warta ligowa

W Zbąszyniu: o godz. 14 Obra — Sokół Wolsztyn.

W Śmiglu: na boisku własnem Pogoń — Korona II i III komb. Poznań.

Przed meczem z Rumunją

Lwów. — W czwartek odbył się we Lwowie mecz treningowy polskiej reprezentacji piłkarskiej, która w niedzielę rozegra w Bukareszcie mecz z Rumunją. Drużyna polska walczyła we czwartek z ligowym zespołem Pogoni. Mecz trwał 2 razy 30 minut i zakończył się wynikiem remisowym 1:1 (0:0). Bramkę dla reprezentacji zdobył Smoczek :. wyrównał dla Pogoni Niechcioł. Mecz miał przebieg interesujący i wykazał równe siły obu drużyn. W reprezentacji najlepiej grała prawa strona napadu Piec - Matjas. Ze wszystkich środkowych napastników najlepiej wypadł Smoczek Bezpośrednio po meczu kapitan związkowy PZPN ustalił następujący skład ekspedycji: Albański (Fontowicz), Martyna, Doniec, Michalski, bracia Kotlarczykowie Wasiewicz, Dytko, Piec, Matjas, Smoczek, Szerfke, Pazurek, Kisieliński Kierownikami ekspedycji, która wyjechała w piątek o godzinie 0.30 ze Lwowa do Bukaresztu, są inż. Przeworski i Kałuża. (Pat)

Skład Rumunji na mecz z Polską

W piątek odbył się w Bukareszcie mecz treningowy pomiędzy reprezentacją piłkarską Rumunji a drużyną kombinowaną. Po tym meczu w składzie reprezentacji, wyznaczonej na mecz z Polską, zaszły znaczne zmiany. Ostatecznie Rumunja wystawia przeciwko Polsce następującą jedenastkę: Cretzeanu (Juventus), Sfera, Albu (Venus), Deheleanu (Ripensia), Eisenbeisser (Venus), Szanislo, Bindea (Ripensia), Schileru, Sepi, Valcov (Venus), Dobay (Ripensia). Rezerwa Yordaches (bramkarz), Burger (obrona), Juhasz (pomoc), Baratky (atak). Drużyna rumuńska zamieszkała w hotelu Union. Polacy zamieszkają w hotelu Grand.

PRZEGLĄD RADJOWY

Urządzenia do nagrywania płyt w Polskiem Radjo

Nowym nabytkiem Polskiego Radja są dwa kompletne urządzenia do nagrywania płyt, będące ostatnim słowem techniki w tej dziedzinie.

Może ktoś zapytać, dlaczego Polskie Radjo dopiero teraz zdobyło się na tak nieodzowne dla Radja urządzenia pomocnicze? Odpowiedź na to jest prosta: sprawa wynalezienia takich płyt, które natychmiast po nagraniu dają się odtwarzać, jest kwestją dwu ostatnich lat, a tylko takie płyty mogą dla radja wchodzić w rachubę. Płyty woskowe, wymagające po nagraniu długiej fabrykacji, dla celów, o których była mowa, nie nadają się.

W nowych urządzeniach stosuje się płyty specjalne. Są to dyski aluminjowe o średnicy 30 cm., powleczone obustronnie warstwą odpowiednio spreparowanego lakieru. Jedna strona płyty pozwala na trzy minutowe nagranie.

Kompletne urządzenie do nagrywania płyt składa się przedewszystkiem z dwu identycznych aparatur, z których każda umożliwia tak nagrywanie jak i odtwarzanie, gdyż ma adapter nagrywający i odtwarzający. Talerz, na którym spoczywa płyta, jest poruszany zapomocą jednofazowego synchronicznego motorka elektrycznego. Talerz posiada na swoim obwodzie szereg czarnych działek, umożliwiających kontrolę ilości obrotów metodą stroboskopową. Nagrywanie odbywa się za pośrednictwem stalowego rylca, który nacinając wierzchnią warstwę płyty, utrwala na niej drgania (odpowiadające poszczególnym dźwiękom) przenoszone na rylec z mechanizmu drgającego w adapterze. Nagrywa się płytę od środka ku jej obwodowi, a pozostające przy rzeźbieniu rówków cieniutenkie wióry, są spychane ku środkowi płyty, gdzie je chwyta i zatrzymuje wirująca szczoteczka.

Jak już wspomniałem, nagraną płytę można natychmiast po nagraniu odtworzyć zapomocą adaptera odtwarzającego i przy użyciu specjalnych igieł o wygiętym ku przodowi ostrzu. Ponieważ warstwa, pokrywająca płytę, jest nieco wrażliwa na wilgoć i nadmierną ciepłotę, pociąga się ją oliwą, co również osłabia znacznie szum igły podczas odtwarzania. Zwyczajnemi igłami płyt tych odtwarzać nie można, gdyż zdrapują one stosunkowo miękką warstwę nawierzchnią, uszkadzając temsamem nagranie.

Płyty można nagrywać tak, że przy przechodzeniu podczas odtwarzania z jednej płyty na drugą niema najmniejszej przerwy. Robi się to w ten sposób, iż końcowy, mniej więcej pół minutowy fragment pierwszej płyty, nagrywa się jednocześnie na drugiej aparaturze na początku drugiej płyty, koniec drugiej płyty — na początku trzeciej itd., oddzielając tych kilka rowków odsuniętym nieco rowkiem markującym od reszty nagrania.

Podczas odtwarzania mamy więc w pewnym odcinku czasu z dwu płyt — to samo. Gdy drogą precyzyjnej regulacji doprowadzimy obydwa talerze do absolutnego zsynchronizowania, wówczas przełączamy się na adapter drugiej aparatury, a na talerz pierwszej nakładamy trzecią płytę, synchronizując znów w odpowiednim momencie końcowy fragment drugiej płyty z początkiem — trzeciej itd.

Do każdego kompletu należą, poza opisanemi aparaturami — wzmacniacz, mikrofon kontrolny, głośnik dynamiczny, słuchawki, przyrząd do kontrolowania prądów nagrywających, kable, odpowiednie narzędzia oraz zapas płyt, rylców do nagrywania i igieł do odtwarzania. Wszystkie te części są racjonalnie rozmieszczone w kufrach, które pozwalają na bezpieczny transport całego urządzenia, łatwe i szybkie pakowanie oraz rozpakowywanie.

Przy dostatecznej wprawie — nagrania na omówionych płytach nie ustępują w niczem najlepszym płytom gramofonowym. W porównaniu ze Stillem, płyty są o tyle wygodniejsze, że nieudane odcinki n. p. jakiegoś słuchowiska można z łatwością ponownie fragmentarycznie nagrać i całość poprawić. Taśma natomiast Stilla, nie dając się ciąć, wymaga powtórnego nagrania całości 30 minutowej, gdyż jakiekolwiek zmazywania na środkowych odcinkach taśmy i powtarzania są niemożliwe, a przynajmniej bardzo trudne do przeprowadzenia tak, ażeby wszystko dobrze się zazębiało. Zato eksploatacja płyt jest niepomiernie droższą, gdyż nagrana i odtworzona raz lub dwa płyta, nie przedstawia dla radja żadnej wartości. Taśmę Stilla natomiast zmazuje się, a raczej rozmagnesowuje po odtworzeniu i jest ona znów gotowa do następnych nagrań bez ograniczenia.

Radjo na placu boju w Afryce

Włochy od szeregu miesięcy używają radjostacji w Bari dla propagandy wojennej, na co w swoim czasie zareagowała Anglja zapomocą radjostacji maltańskiej, a ostatnio w Jerozolimie pojawili się urzędnicy policji we wszystkich lokalach publicznych z rozkazem zamknięcia głośników, ponieważ rozgłośnia w Bari nadawała po arabsku audycję skierowaną przeciw Anglji. Na falach eteru apelowali cesarz i cesarzowa Abisynji do sumienia całego świata.

2 października radjofonja włoska przeżyła swój wielki dzień: umożliwiła wspaniałą demonstrację 20 miljonów faszystów całej Italji od Alp do Sycylji.

Ciekawą wiadomością dla posiadaczy silnych odbiorników w Polsce będzie, że jedyną silną stację abisyńską, krótkofalową rozgłośnię w Adis Abebie, można przy sprzyjających warunkach atmosferycznych odbierać u nas. Pracuje ona na fali 257 m. (dwa kilowaty), to jest na tej samej, co szwajcarska stacja Monte Ceneri. Adis Abeba posługuje się językiem francuskim.

Najbardziej interesujące byłyby bezpośrednie reportaże z placu boju, jakie projektują Anglicy i Amerykanie. Mianowicie Brytyjskie Tow. Rozgłośnicze ma wykonać to zadanie zapomocą małej przenośnej stacji krótkofalowej, której audycje transmitowałaby jedna z rozgłośni angielskich w północnej Afryce. Z Adis Abeby zaś doniesiono niedawno, że przybyła tam ekspedycja radjoreporterów, którym polecono komunikować sprawozdania z pola walki. Każdy z reporterów ma przy sobie małą instalację nadawczą, z którą ma się przedostać do pierwszych szeregów walczących. Sprawozdania mają być nadawane na fali krótkiej i za pośrednictwem jednej z egipskich stacyj przekaźnikowych transmitowane bezpośrednio do Ameryki.

Zobaczymy, czy to się uda. Nietylko bowiem olbrzymie koszty, ale również osobliwe trudności, jak choćby geologiczne właściwości kraju, wielkie odległości, jakie trzeba będzie pokonać, stawiają te śmiałe zamierzenia pod znakiem zapytania.

Jeżeli chodzi o historję zastosowania radja do celów wojennych, to już w 1904 r. w tejże Afryce podczas powstania w kolonjach niemieckich szczepu Hereo posługiwano się telegrafem bez drutu. W tymże roku i w następnym Japończycy w wojnie z Rosją próbowali tego nowego środka porozumienia się na odległość. W słynnej bitwie pod Czuszimą używano radja nietylko do przesyłania meldunków, lecz także do wydawania rozkazów poszczególnym okrętom, co niewątpliwie przyczyniło się do wielkiego zwycięstwa floty japońskiej. W ten sposób odkryło się przed całym światem olbrzymie znaczenie tego nowego środka komunikacyjnego dla celów wojennych.

Również w czasie wojny rosyjsko-japońskiej po raz pierwszy użyto radja w celach reportersko-prasowych. Pewien dziennikarz angielski zapomocą okrętowej stacji nadawczej przesłał depeszę do najbliższej lądowej stacji odbiorczej.

Bezpośrednio jednak reportaże wojenne na falach eteru przesyłały dopiero podczas ostatniej wojny w Mandżurji. Amerykanie i Japończycy byli pierwszymi, którzy użyli radjofonji na wysokim poziomie rozwoju do przesyłania wiadomości z pola walki.

Koncerty Polskiego Radja z Poznania

Nowe perspektywy muzyki symfonicznej

Poznań od lat szczyci się posiadaniem orkiestry symfonicznej, uchodzącej za jedną z najlepszych orkiestr polskich. Orkiestra ta stanowi zespół instrumentalny stałej opery i jako taka istnieje od roku 1919, tj. od czasu powołania do nowego życia opery polskiej w Poznaniu. Z małemi zmianami personalnemi utrzymała się orkiestra do dziś i dzięki tej ciągłości pracy osiągnęła niezwykłą spoistość i jednolitość poziomu artystycznego. Orkiestra składa się z doskonałych, wytrawnych muzyków, a na stanowiskach koncertmistrzów znajdują się powagi z Państwowego Konserwatorjum Muzycznego i to: w skrzypcach prof. Tad. Szulc i Pawlak, w altówkach prof. Jan Rakowski, w kontrabasach prof. Adam Ciechański, jeden z najwybitniejszych kontrabasistów, którego zazdroszczą Poznaniowi zespoły symfoniczne z Warszawy, w trąbkach prof. A. Amerla, w fletach prof. Boczek, w klarnetach prof. Madeja. Jak widać, orkiestra symfoniczna poznańska zespoliła w sobie cenny element muzyczny i pedagogiczny.

Właściwy rozwój tego zespołu jako symfonicznego datuje się od roku 1931 do 1932, kiedy to na skutek polityki Zaiksu opera zamknęła swe podwoje na pełny rok. Poznań, który lubi i ceni dobrą muzykę, nie mógł się bez niej obyć i dlatego zarząd miejski postanowił urządzić w miejsce przedstawień operowych pełny sezon koncertów symfonicznych. Koncertów tych odbyło się aż 36 w jednym sezonie. Była to cyfra rekordowa jak na stosunki lokalne, nietylko w Poznaniu. Następne sezony okazały jednak proces wsteczny, gdyż tak liczba koncertów jak i poziom ich obniżał się powoli ale stale.

W ostatnim sezonie nie mieliśmy ciekawszych wydarzeń, nie słyszeliśmy zagranicznych dyrygentów, a jedynie koncerty pod dyrekcją prof. Nowowiejskiego i dr. Latoszewskiego cieszyły się stałem uznaniem. Jednak brak było tego urozmaicenia, które wzmaga zainteresowanie publiczności.

Na zapytanie, dlaczego nie wykonuje się nowej współczesnej literatury muzycznej, stale otrzymywało się odpowiedź: „brak pieniędzy na materjał". Dlaczego nie sprowadzono solistów zagranicznych: „brak pieniędzy". Dlaczego nie płacono tantjem kompozytorom polskim za nowe utwory: „brak pieniędzy". Słowem, zaczęło się dziać coraz gorzej i niedalekim zdał się być okres, w którym muzykę symfoniczną poznańską miał czekać okres wegetacji. Dołączał się do tego niemiły objaw, że mimo tyluletnich wysiłków orkiestry, mimo tylu trudów i osiągniętego poziomu, P. R. nie brało najskromniejszego udziału w życiu i pracy tej orkiestry. Publiczność polska mało wiedziała o jej istnieniu, a już wcale nie miała okazji usłyszenia jej na falach eteru. Dopiero ostatni sezon przyniósł ze sobą decydujące zmiany, które otwierają arcyprzyjemne widoki na przyszłość i to tak pod względem materjalnym, jak i czysto — muzycznym.

Energiczna inicjatywa spowodowała, że P. R. zwróciło uwagę na życie muzyczne poza Warszawą. Odkryto poprostu, że nietylko w Warszawie żyją i działają muzycy i że działalność ta odznacza się niemniej równym poziomem artystycznym. Zwłaszcza w stosunku do Poznania wynagrodzono choć w części krzywdę, która mu się działa. Wreszcie dowie się cała polska publiczność, że Poznań posiada pierwszorzędną orkiestrę symfoniczną, doskonałych pianistów, skrzypków i innych instrumentalistów, że posiada kompozytorów, którzy mają również coś do powiedzenia w twórczości polskiej. Ponadto, dzięki dość poważnej subwencji finansowej umożliwi się angażowanie wybitnych sił zagranicznych i sprowadzenie kosztownego materjału nutowego, zwłaszcza w zakresie kompozycyj współczesnych.

Repertuar koncertów symfonicznych poznańskich zapowiada takich solistów jak: Mainardi, Ellegaard, Cortot, Arrau, a z solistów polskich: Turczyńskiego, Umińską, Jahnkego, Lisickiego, Padlewską i innych, z dyrygentów: Abendrotha, Van Kempena, Buschkoettera, Jochuma, Wolfstala i in., prócz oczywiście Nowowiejskiego, i Latoszewskiego, którzy poprowadzą kilka koncertów symfonicznych. Bardzo sympatycznym jest objaw uwzględnienia w obfitszej niż zwykle mierze twórczości polskiej, a zwłaszcza młodych kompozytorów polskich. W obecnym sezonie zostaną wykonane kompozycje dr. Szeligowskiego — („Concerto" na orkiestrę, pierwsze wykonanie), Wottowicza — „Suita" na orkiestrę), Wiechowicza, Poradowskiego (III symfonja) i Kasserna — („Dies Irae").

Osiem transmisyj radjowych umożliwi radjosłuchaczom przysłuchanie się muzyce poznańskiej. Najbliższy koncert odbędzie się 11 listopada. Będzie to poranek muzyczny, w ramach którego jako solistka wystąpi wybitna pianistka p. J. Hranyć.

Najlepsze orkiestry w programach radjowych

Polskie Radjo, ożywiając stale i urozmaicając swój program muzyczny, pragnie zachęcić do pracy przed mikrofonem najlepsze zespoły orkiestrowe w Polsce. Uważni słuchacze Polskiego Radja pamiętają, że w ubiegłym roku zorganizowany był przez radjo plebiscyt wśród słuchaczy na temat „która z orkiestr salonowych występujących przed mikrofonem podoba się najlepiej". Plebiscyt ten dał bardzo ciekawe wyniki, które w dużym stopniu potwierdziły opinję radja o poszczególnych zespołach.

W bieżącym roku Polskie Radjo dążyć będzie do ustalenia jakości zespołów salonowych i dętych nietylko pod względem muzycznym, ale również radjofonicznym. W tym celu dopuszczać będzie do mikrofonu wartościowsze zespoły orkiestrowe w ciągu pewnego okresu czasu, następnie zaś, na podstawie własnej kontroli i opinji muzyków, ustali dla każdego zespołu najbardziej odpowiadający mu zakres pracy przed mikrofonem.

Jeśli chodzi o orkiestry salonowe grające w Polskiem Radjo, radjo starać się będzie ustalić ich specyficzny charakter, który nie ograniczy się tylko do rodzaju dźwięku, ale obejmie repertuar muzyczny. Zapewne więc tą metodą Polskie Radjo zdoła wyłowić specjalne zespoły salonowe, jak np. kwintety złożone tylko ze smyczków i fortepianu, oktety o różnorodnych barwach instrumentalnych, zespoły jazzowe, gitarowe itp.

Tą drogą Polskie Radjo zamierza również wybrać z pośród istniejących obecnie orkiestr dętych, najbardziej radjofoniczne zespoły. W pierwszej linji wchodzą tu w grę orkiestry wojskowe, jako posiadające największą rutynę i najstarszą tradycję. Specjalna uwaga zwrócona będzie na orkiestry regjonalne. Większa część tych zespołów wystąpi przed mikrofonem w tygodniu programowym od 3 do 10 listopada b. r.

Poznań na fali ogólnopolskiej

„Mity i baśnie Śląska Opolskiego"

Egzotyka obyczajowa i kulturalna to nietylko kraj odległy od miejsca naszego zamieszkania, leżący według powiedzenia bajki: „za siedmiu rzekami i siedmiu górami", ale także kraj bliski leżący a wskutek pewnych rozstrzygnięć historycznych położony poza zasięgiem naszego bezpośredniego zainteresowania. W myśl tej zasady egzotyką dla mas jest nietylko Abisynja czy Mandżurja, ale i te kraje, które odcięte są od nas niewidoczną choć tak potężną linją graniczną. Warmja i Mazury, części historyczne Śląska, które pozostały poza granicami Rzeczypospolitej — to pierwszorzędne terytorjum do poszukiwania wrażeń niezwykłych. To też w literaturze lat ostatnich na tle ogólnego wzmożenia się produkcji podróżniczej (Rocznik Literacki stwierdza 40 pozycyj z tego zakresu wobec 18 z r. 1933) zauważyć możemy wzmożone zainteresowanie dawnemi kresami R. P., które dziś odcięte są od macierzy. E. M. Schummer pisze o stronach rodzinnych Mickiewicza o dolinie Kowieńskiej", a Melchior Wańkowicz zapowiada książkę „Na tropach Smętka" na temat życia i psychiki Mazurów.

Znany pisarz i badacz formacyj obyczajowych Stanisław Wasilewski, idąc po linji tego omówionego powyżej kierunku polskiej literatury współczesnej, zapowiada książkę na temat swej bytności na Śląsku Opolskim. Można się spodziewać, że jeśli tej połaci „polskiej" ziemi przyjrzał się tak bystry obserwator i taki znawca psychiki ludzkiej, jak Stanisław Wasylewski — rzecz będzie naprawdę rewelacyjna. Z tych to ostatnich prac Stanisława Wasylewskiego bierze swój początek odczyt p. t. „Mity i baśnie Śląska Opolskiego", który rozgłośnia poznańska nada na fali ogólnopolskiej we wtorek, 5 listopada o godz. 22,30 — 22,45.

Wojsko idzie! — słuchowisko dla dzieci.

Pamiętacie zapewne z własnego doświadczenia, jak trudno jest utrzymać się wam w ramach nakazanego porządku, gdy przez okna dojdą was dźwięki orkiestry wojskowej, maszerującej po ulicy. Wstajecie wtedy zelektryzowani z miejsca, na którem się znajdujecie, wszystko jedno czy to obiad, czy godzina lekcji, i pędem wybiegacie na balkon, aby z bliska zobaczyć wojskową orkiestrę. I nieraz zapewne przykro wam się robi, gdy akurat jak na złość właśnie przed waszym domem kapelmistrz daje znak i zamiast różnobarwnych metalicznych dźwięków trąb, daje się wkrótce słyszeć miarowe, monotonne uderzenie werbla. Zawiedzeni wracacie wtedy do zajęć, aby znów przy nadarzającej się sposobności uczynić to samo a w tem rozkoszowaniu się muzyką orkiestry wojskowej często towarzyszą wam wasi rodzice i opiekunowie.

Polskie Radjo rozumie waszą niecierpliwość i waszą gotowość wsłuchiwania się w orkiestrę wojskową. Dlatego pozwoli wam ono usłyszeć przez radjo z rozgłośni poznańskiej słuchowisko na temat wojska i orkiestry wojskowej. Usłyszycie je właśnie w niedzielę 10 bm. o godz. 16,00 do 16.15.

Poznań w audycji „Cała Polska śpiewa".

W ramach audycji „Cała Polska śpiewa" w czwartek, 14 bm. o godz. 16,45 do 17.00 wystąpi przed mikrofonem rozgłośni poznańskiej w zasięgu ogólnopolskim chór mieszany im. „Moniuszko" pod dyr. wytrawnego kapelm. Stanisława Wiechowicza. W programie występu: Mieczysława Mierzejewskiego: „Dwie dole" i Stanisława Wiechowicza: „Mruczkowe bajki".

Pogadanka przyrodnicza z Poznania

W sobotę, 16 bm. o godz. 17.45—17.30 w cyklu: „Świat naszych zwierząt" pogadankę wygłosi z Poznania na fali ogólnopolskiej p. J. Sokołowski. Tematem pogadanki p. Sokołowskiego będzie „Dziki łabędź".

szczególnie dla dzieci osłabionych po grypie, influency i t. p. chorobach zakaźnych, jest łyżka Emulsji Tranowej wyrobu firmy Scott & Bowne. Jest ona znakomitym środkiem wzmacniającym i odżywczym, zawiera obfitujący w witaminy A i D norweski tran leczniczy oraz sole wapniowo-fosforowe. — Emulsja Tranowa Scotta wzmacnia kościec dzieci i dlatego zalecana jest w krzywicy. Wystrzegajcie się naśladownictw. Żądajcie prawdziwej

EMULSJI TRANOWEJ
WYROBU FIRMY
SCOTT & BOWNE S.A.
WARSZAWA
CENA FLAKONU ZŁ. 2.-

ng 17 133/4

Nasze 3 sukcesy.

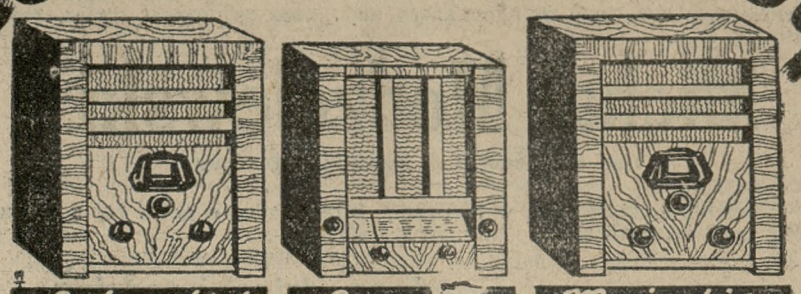

Splendid — 3 zakresowa 7 obwodowa superheterodyna o 4 lampach. Czterobarwna skala rotacyjna. Magnoskop.

Superior — 3 zakresowy 3 obwodowy 3 pentodowy odbiornik luksusowy o pięknym tonie.

Majestic — 3 zakresowa luksusowa 7 obwodowa superheterodyna o 5 lampach. Czterobarwna skala rotacyjna. Optyczne strojenie. Magnoskop.

ELEKTRIT C°

DO NABYCIA W POWAŻNIEJSZYCH RADJOSKŁADNICACH

Tg 2 095

Kącik kosmetyczny

PIĘKNO A PIELĘGNACJA

„Czem jest właściwie piękno tego nie wiem" — powiedział znany malarz Dürer. Ciągłym zmianom ulega pojęcie piękna. O tem zapewniają nas wszyscy malarze, poeci i rzeźbiarze; malarze najsilniej i najbardziej drastycznie. Możemy się w takich razach opierać na wielu przykładach. W Sparcie wychowywano inaczej dziewczęta, niż w innych częściach Grecji. Dorównywały one pod wielu względami mężczyznom, chodziły do gimnazjum oraz brały czynny udział w walce z wrogami. Dla tych właśnie powodów piękność u nich polegała na zręczności, sile muskułów, elastyczności, a nie na powabnych kształtach.

Modne tkaniny
Reprezentacyjny Dom Mody
W. SCHUBERT
Poznań, St. Rynek 85/86.
Pg 5 783-36.53

Zupełnie takie samo dążenie jest obecnie. Dzisiejsze pokolenie żądne jest sportu, kobieta i mężczyzna jednakowo rywalizują na tem polu, walcząc o palmę pierwszeństwa. Typem piękności jest dziś kobieta szczupła, wysportowana, dobrze zbudowana, o regularnych rysach i wypielęgnowanem ciele.

Jeśli natomiast sięgniemy myślą wstecz, aż do wieku XII, cóż za różnica! Wiek dwunasty uwielbia gotyk i piękne kobiety o blond włosach, łagodnym biuście, smukłych i długich nogach o pięknych, wąskich i małych stopach. O uprawianiu sportów nie było wówczas mowy. Jeszcze w wieku XIV utrzymuje się ten rodzaj urody, czego dowodem jest Ewa van Eyck'a. Włoscy malarze, jak Fra Filippo Lippi i jego uczeń Botticelli, ukazują nam postacie, które obecna medycyna uważa za niezdrowe, są to kobiety eteryczne, szczupłe, blade i wąskie w biodrach. Czas Odrodzenia, renaissance, daje jako wytwór swego wieku rozkwitły kwiat urody kobiecej, kobieta piękna staje się pełna, bardziej ziemska i bardziej zmysłowa. Rubens, poprzednik baroku, przedstawia przeważnie pełne i prawie otyłe kobiety, zostawił on wiele obrazów, którym pozowała jego żona Helena Fourment. Do niej podobne są boginie Hera, Atena i Afrodyta w „Sądzie Parysa".

Dużo bardzo może nam powiedzieć wiek osiemnasty zwany „epoką kobiet". Sztuka była całkowicie na jej usługach, kobiecy kaprys, tajemniczość i czar były duszą wszystkich utworów. Ówczesna kobieta to uosobienie lekkości, eteryczności, czego dowodem są tak marzące tańce jak Menuet, Gavot, Kadryl i inne. W malarstwie przedstawiane kobiety piękne miały drobne figurki, brzoskwiniowe twarzyczki, maleńkie nóżki i wiotkie figurki, przypominają one raczej laleczki, niż ziemskie postacie kobiet. Greuse, Reynoldt Lancret i inni byli przedstawicielami tej epoki. We Włoszech również miła moda pełnych kobiet, ich miejsce zajmuje ideał Wenecjanki, który został unieśmiertelniony w dziełach Gizeta i P. Rotari.

Czasy dyrektorjatu dały nam typ kobiety pięknej, jaką widzimy w Madame Récamier J. L. Davida. Wiek cesarstwa, empiru, biedermeieru i powtórnego cesarstwa zmieniał swoje typy, zależnie od nastroju oraz indywidualnych poglądów jednostek.

Widzimy z tego wszystkiego, że pojęcie piękna ulega ciągłym zmianom i tu można zastosować powiedzenie Nietzschego że „piękność nie jest przypadkiem, lecz jest dokładnie przez dany czas opracowana". Piękno nie znosi szablonów i dlatego jest tak trudne do uchwycenia. Wiemy natomiast zupełnie dokładnie, co uważamy za brzydkie i na tej właśnie podstawie możemy określić mniejwięcej granice pojęcia piękności. Brzydkie jest to wszystko, co wywołuje w nas odrazę, wstręt oraz niechęć. Brzydocie wypowiada się walkę, przeciwstawiając jej kosmetykę i pielęgnację całego ciała. Dzisiejszy człowiek musi być pielęgnowany, wymaga tego nietylko jego osobowość, ale i świat. A szczególnie wypielęgnowaną i ładną powinna być dzisiejsza kobieta.

Każdy najmniejszy drobiazg, utrzymany w czystości, wzbudza zachwyt, cóż więc mówić o człowieku! Bardzo często uroda bywa wrodzona, jest to dar natury, ale przez pielęgnację nabyta jest równie wartościowa, a czasem połączona z wdziękiem i miłem ujęciem, przewyższa posągowość i chłód tamtej. Uczucie miłości jest tym czynnikiem odmładzającym, który przy ogólnej pielęgnacji ciała może na długo zachować dobry wygląd nawet u kobiety starszej. Kosmetyka posuwając się stale naprzód, zapewni niewątpliwie wielu osobom łatwiejsze przejście z jesiennych dni życia do białej i przyprószonej siwizną zimy.

MG. KUNTZÓWNA

GABINET KOSMETYCZNY

Magistra Kuntzówny, Poznań, pl. Wolności 9 m 13, tel. 54-38 Ogólna pielęgnacja cery, oraz usuwanie defektów jak: zmarszczki, brodawki, nadmierne owłosienie itd. Pierwszorzędnej jakości kosmetyki. Porady bezpłatne.

zg 12 119

MAGGI^ego ZUPY
1 kostka na 2 talerze

20 groszy

GATUNKI SPECJALNE:
Angielska
Grzybowa
Ogonowa

1 kostka 25 groszy

ng 17 098

Ostatni raz w sprawie Rewji Mód

Donosimy o kolosalnem zainteresowaniu tej na wszechmiar wspaniale zakrojonej imprezy — czego dowodem pozostała niewielka ilość biletów w przedsprzedaży Udział pierwszorzędnych firm szereg atrakcyj artystycznych, wspaniała dedoracja sceny upiększona rzeźbami artystów: Kazimierza Piotrowskiego i Czesława Woźniaka — wreszcie na trzy bilety — dwa bezwzględnie otrzymają cenny fant — między innemi lis abisyński ofiarowany przez Benno Schultza. Fanty będą rozdawane w pięciu punktach Kina „Słońce" w przerwie i po Rewji. Resztę fantów bezpośrednio ze sceny wręczy Mąkowski A zatem dla uniknięcia tłoku przy kasie Kina „Słońce" w niedzielę od godziny 10 rano — dziś jeszcze — choć też tłok — do Szrejbrowskiego po pozostałe bilety.

zg 419

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Dziś w sobotę z powodu dnia zadusznego teatr nieczynny. Jutro w niedzielę o godzinie 15 „Hrabia Luxemburg" po cenach popularnych, o godz. 20 „Faust" z udziałem Józefa Wolińskiego, Romana Wragi, Marji Kisielewskiej, Aleksandra Karpackiego, Jadwigi Musielewskiej i Marji Janowskiej - Kopczyńskiej. Kierownictwo muzyczne kapelm. Stefan Barański, inscenizacja Marji Janowskiej - Kopczyńskiej, nowe dekoracje Zygmunta Szpingiera.

Teatr Polski

Dziś po raz ostatni odegrana będzie tragedja Fr. Schillera „Intryga i miłość" po cenach do połowy zniżonych.

W niedzielę po południu o godz. 16 po cenach do połowy zniżonych odegrana będzie ciesząca się stale niesłabnącem powodzeniem świetna komedja muzyczna **„Rozkoszna dziewczyna"**. Wieczorem po raz drugi odegrana będzie krotochwila muzyczna Al. hr. Fredry **„Nowy Don Kiszot"** z muzyką Stanisława Moniuszki, którą publiczność na premjerze gromkiemi oklaskami nagradzała zarówno efektowną wystawę, jak i doskonałą grę wykonawców pp. Zawistowskiego, Jaworskiego, Pągowskiego itd.

Recital chopinowski
Tadeusza Wituskiego

W sobotę, dnia **9 listopada wieczorem o godz. 8 w sali św. Marcina** wystąpi młody utalentowany pianista-wirtuoz **Tadeusz Wituski.** Pierwszy występ artysty w ubiegłym sezonie w auli uniwersyteckiej spotkał się z bardzo życzliwą oceną tak prasy fachowej jak i licznie zebranej publiczności. Artysta odegra tym razem wyłącznie utwory Chopina między którymi znajduje się „Sonata h-moll".

Spodziewać się należy, że i drugi występ młodego wirtuoza spotka się z tą samą życzliwością jak poprzedni.

Bilety do nabycia w przedsprzedaży firmy A. Szrejbrowski, ul. Pierackiego 20, telefon 56-38.

zg 420

Łotka
ELEGANCKI TRWAŁY KOŁNIERZ
Warszawa. Wierzbowa 11.
ng 17 135

Jutro w niedzielę wieczorem „Faust" z Józefem Wolińskim

Jutro wieczorem w Teatrze Wielkim opera „Faust", której premjera spotkała się z bardzo życzliwą oceną prasy i publiczności. Świetna obsada wokalna na czele z ulubieńcem Poznania **Józefem Wolińskim** jako Fausta **Romanem Wragą** (Mefistofeles) wspaniała nowa dekoracja oraz nowa inscenizacja przyczyniły się do europejskiego poziomu wystawienia tej opery na naszej scenie.

Bilety do nabycia w przedsprzedaży oraz w dzień przedstawienia w kasie teatralnej.

ng 17 386

TORGSIN
OGÓLNOZWIĄZKOWE ZJEDNOCZENIE DLA HANDLU Z CUDZOZIEMC.
MOSKWA, KUZNIECKI MOST 1

Przekazy do wszystkich miast Z. S. R. R.
na „TORGSIN"

przyjmują Bank Gospodarstwa Krajowego i Oddziały, Bank P. K. O. i Oddziały (P. K. O przy wszystkich Urzędach Pocztowych, konto Nr. 22 000), Państwowy Bank Rolny i Oddziały, Powsz. Bank Kredytowy S. A., Bank Zachodni S. A., Towarzystwo „Hias", Powsz. Bank Związkowy, Bank Handlowy, Bank Związku Spółek Zarobkowych, D. B. T. Bunimowicz, Wilno oraz Oddział Banku Drezdeńskiego w Gdańsku i inne.

Listy wartościowe — wszystkie urzędy pocztowe.
Żądajcie nowych zniżonych cenników TORGSINU.
Informacyj udzielają wszystkie wymienione instytucje oraz Towarzystwo „Hias", Warszawa, Pl. Grzybowski 10, tel. 2-75-63.

Tg 2 098

Dziś w sobotę, 2 listopada wystąpi
Józef HOFMANN

Po całkowitem wyzdrowieniu mistrza Józefa Hofmanna koncert tego wielkiego artysty odbędzie się **nieodwołalnie dziś w sobotę, dnia 2 listopada w auli uniwersyteckiej**

Wielki i urozmaicony program jaki mistrz Hofmann odegra, zapowiada się imponująco. I tak usłyszymy. **Bach — d'Albert „Preludjum i Fuga", Mendelssohna — „Scherzo", Beethoven „Sonata Appassionata", Chopin — „Sonata b-moll"** (z marszem żałobnym), **Liszt — „Rapsodja nr. 12"** oraz szereg mniejszych utworów. **Program nie ulegnie zmianie.**

Pozostałe bilety do nabycia w firmie A. Szrejbrowski, ul. Pierackiego 20 oraz przy kasie wieczornej od godz. 7.

zg 12 092

W niedzielę o godz. 3-ciej po poł. po cenach zniżonych (50 gr do 2 zł) operetka „HR. LUXEMBURG"

Wesoła operetka „Hr. Luxemburg" pełna pięknych melodyj i humoru cieszy się nadal wielkiem powodzeniem. Na liczne życzenia P. T. Publiczności odbędzie się drugie przedstawienie „Hr. Luxemburga" **po cenach popularnych" w niedzielę, 3. bm. o godz. 3-ciej.**

Obsada premjerowa — balet — efektowne dekoracje.

ng 17 387

W czwartek, 31 października 1935 r. zasnął w Bogu nagle, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Michał Modzelewski

em. nauczyciel — sodalis marianus

przeżywszy lat 62.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 3 listopada, o godz. 14, z domu żałoby przy ul. Bzowej 7.

Nieutuleni w żalu

żona, dzieci i rodzina.

Pg 6399-56,477 Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Zakł. Pogrz. „Ceremonjał" ul. Towarowa 25 tel. 31-80.

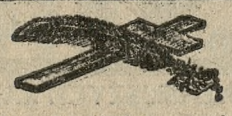

W piątek, dnia 1 listopada 1935 r. po ciężkich cierpieniach zmarła moja długoletnia, wierna i sumienna współpracowniczka, nasza najlepsza koleżanka, ś. p.

Marja Szukalska

Była Ona wzorem pracowitości, pogody ducha i koleżeńskiego współżycia. Żegnając Ją z żalem, zachowamy pamięć o Niej w sercach naszych.

Szef i Współpracownicy biura ogłoszeń „PAR"

Pg 6402-44,77

Dnia 30 października 1934 roku zmarł funkcjonarjusz Zarządu Miejskiego ś. p.

Leonard Kubicki

inkasent Elektrowni Miejskiej

przeżywszy lat 30.

W ś. p. Zmarłym straciliśmy bardzo gorliwego i sumiennego funkcjonarjusza.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 3 listopada 1935 r. o godzinie 14,30 z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej.

Zarząd Miejski w Poznaniu
Elektrownia

ng 17 632

†

Dnia 1 listopada, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, moja najukochańsza żona, siostra, kuzynka i ciocia, ś. p.

z Wróblewskich

Marja Wysogórska

przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 4. bm. o godz. 15,30 z domu żałoby, Poznańska 57.

W ciężkim smutku pogrążeni

zg 12 130/1 **mąż i rodzina.**

Poznań, Kępno, Kostrzyn, Rogoźno, Berlin, Hanover, Hope Idacho (Stan. Zjedn. Am.).

W poniedziałek, dnia 4 listopada 1935 r., w ósmą bolesną rocznicę śmierci syna naszego, ś. p.

Franciszka Nitschego

studenta medycyny

odprawi się

msza św. żałobna

w kościele parafjalnym na Jeżycach o godz. 8,30 rano, o czem donoszą

zg 12 112 **rodzice i rodzeństwo**

Wróciłam

Dr. Marja Świderska

Kosmetyka - lekarska

Plac Wolności 17, m. 16. Tel. nr. 15-79

Godz. przyjęć 13 — 13,30, 16 — 18 zg 12 132

dg 6'1

Podłogowe deski,
listwy podłogowe, wyłogi, poręcze, i t. p.

Belki - kantówkę,
szalówkę i łaty oraz

deski stolarskie
po cenach korzystnych

poleca

Leon Żurowski,

skład drzewa i obróbka

Poznań, Raczyńskich 5-8

przy pl. Bernardyńskim

telefon 10-87

Pg 5 786-28,57

Oto środek do prania, którego używa każda dzielna gospodyni, oszczędzająca swą bieliznę.

Persil

PIERZE, BIELI i DEZYNFEKUJE

Do moczenia bielizny: HENKO, soda do prania i bielenia.

Pg 5673-P 580

PRZED ZIMNEM

Tysiące okien zabezpieczono uszczelniaczem z gumy porowatej **MORMIT.** Jedyny trwały i tani uszczelniacz. Bezpłatne prospekty do otrzymania w każdej drogerji.

Tg 2 039 **MORMIT, Warszawa. Marszałkowska 118 m. 1.**

FARBY LAKIERY POKOSTY

Fabryki J. Perek, Leszno, *po cenach fabrycznych tylko*

Wodna 13, tel. 53-26, *dawniej W. Garbary 39*

Pokost czysto lniany zł 1,65 za 1 kg Pokost zwykły lniany zł 1,40 za 1 kg

ng 16 112

DOBOROWE towary jakie wypełniają obszerne magazyny nasze, masowe zakupy w pierwszorzędnych fabrykach oraz sumienna kalkulacja naszych stałych a bardzo niskich cen, dają kupującym u nas

GWARANCJĄ NAJWIĘKSZYCH KORZYSCI.

Nasze działy obejmują:

A. PIĘTRO
bławaty, materjały męskie, futra, konfekcję damską, bieliznę i trykotaże.

B. PARTER
towary lniane i bawełniane, pończochy i rękawiczki, artykuły męskie.

C. SUTERYNY
towary meblowo-dekoracyjne, koce, pledy, dery, chustki wiejskie i szale.

Cieszymy się zaufaniem dziesiątek tysięcy stałej klienteli, którą pozyskaliśmy wiernem pielęgnowaniem starego hasła:

WIELKI OBROT — MAŁY ZYSK!

Prosimy korzystać z usług naszych.

ng 17 138/9/40

DOM HANDLOWY F. WOŹNIAK Poznań, ul. Rynkowa

Prof. Dr. KAROL MAYER

przeprowadził się

na ulicę LIBELTA 3 parter

Godziny przyjęć: 10 - 11,30 i 16—18.

zg 12 183

Przeprowadziłem się z ul. Gąsiorowskich 8

na ul. M. Focha 39.

Dr. W. J. SLUZAR

lekarz.

dg 4677

Godz. przyjęć 9—11 4—6. ***Telefon 19-79***

P. P. CUKIERNIKOM

sprzedaje tanio nr 17 626

KUWERTURĘ

M. Przybylski, Fabryka Czekolady
Bydgoszcz, Gdańska 12

Baczność!

Poszukuje się spadkobierców

po Edmundzie Ankiewiczu (po ang. Ankevich) urodzonym w Poznaniu, w Polsce około 1858 r. Zgłoszenia skierować pod adresem: **Emma Greve, 54 Butler Str. Cos. Cob. Connecticut, U. S. A.** zg 12 113

Kupując **RADJO** to tylko z firmy

KAPSCH WIEDEŃ · HORNY WIEDEŃ · ELEKTRIT WILNO · PHILIPS WARSZAWA

Największy specjalny magazyn radjotechniczny

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO RADJOWE

POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 39 - TEL. 39-40

poleca na dogodnych warunkach spłat „systemem najmu" jako też na asygnaty „Spółdzielni Kredyt" oraz po najniższych cenach gotówkowych najnowsze modele aparatów radjowych przodujących fabryk krajowych i zagranicznych.

dg 4690

TELEFUNKEN NATAWIS

KOKS

dla przemysłu i centralnego ogrzewania po cenie złotych 4 50 za 100 kilo loko składnica sprzedaje

Gazownia Miejska w Jarocinie

Przyjmuję asygnaty „Kredyt"

GDY JESIEŃ CHYLI SIĘ KU ZIMIE

CZAS POMYŚLEĆ O JESIENNO-ZIMOWEJ GARDEROBIE

Po zaopatrzeniu w olbrzymie zapasy moich magazynów
Po sumiennem opracowaniu modeli
Po wyprodukowaniu najpiękniejszych fasonów

POLECAM TO — CO NAJMODNIEJSZE

Aby jak zawsze pozostać na wyżynie
Aby zadowolić gusta najwybredniejsze
Aby jeszcze więcej powiększyć olbrzymią ilość odbiorców

DAJĘ NAJLEPSZE — PO NAJNIŻSZEJ CENIE

Ulstry w najmodniejszych fasonach i kolorach — Palta na jedwabiu z najlepszych materjałów Płaszcze lodenowe - impregnowane — Jupy w wszelkich gatunkach — Kurtki skórzane „Glace" i „Nappa" — Wykwintne ubrania w znanym dobrym kroju — Spodnie, golfy, brycze i inne w olbrzymim wyborze. — Odzież dziecięca — płaszcze i mundurki gimnazjalne.

Pierwszorzędny dział miarowy — Modernizacja i poszycie futer.

Materjały na płaszcze i ubrania — najpiękniejsze desenia — najszlachetniejsze gatunki.

W. KONKIEWICZ

Poznań, Stary Rynek 8

Największa Mechan. Fabryka i Magazyn Wykwintnej Odzieży męskiej i dla chłopców
Sukna — Podszewki

ng 17 113

---

odbiornik najwyższej klasy

IMPERATOR

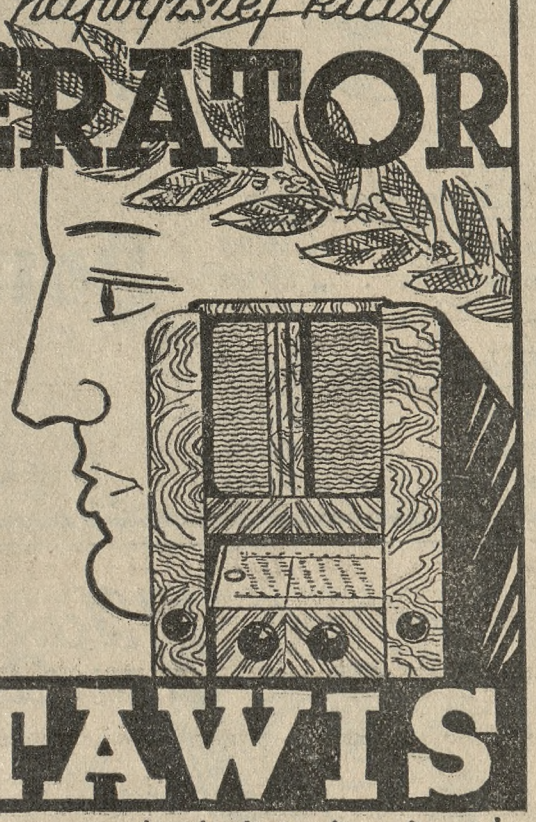

Precyzyjna, ultra-nowoczesna konstrukcja piękny kształt - przepiękny ton ostatnie słowo techniki radjowej

NATAWIS

Do nabycia w pierwszorzędnych firmach radjowych.

IMPERATOR Z — na sieć prądu zmiennego
IMPERATOR U — uniwersalny, na prąd stały i zmienny.

ng 17 129

Nas: **Nowootwarty**

Magazyn Wykwintnej

Konfekcji Damskiej

Zaopatrzyliśmy w bogaty wybór najmodniejszych modeli wiedeńskich i warszawskich

Nasze długoletnie doświadczenie
Nasz wielki obrót w dwóch magazynach
Nasza najniższa kalkulacja

dg 4 678

dają najlepszą rękojmię korzystnego kupna.

A. DZIKOWSKI

Poznań, St. Rynek 49, tel. 29-68 — Leszno, Rynek 6, tel. 11

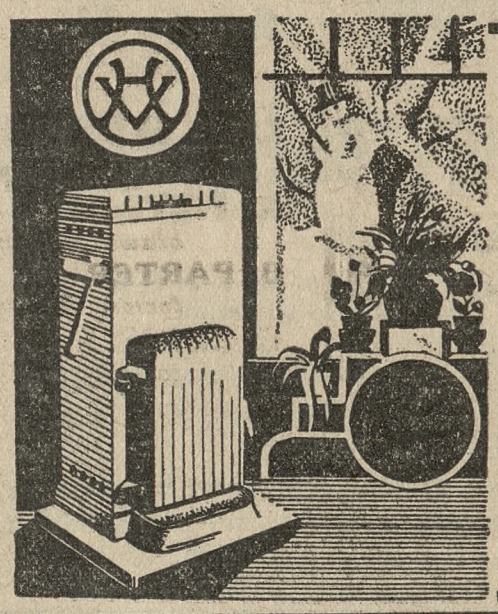

NOWOCZESNE PIECE STALE PALĄCE SIĘ

SYSTEMU AMERYKAŃSKIEGO

WYRÓB KRAJOWY

Piece nasze wyróżniają się: estetycznym, nowoczesnym wyglądem piękną emalją majolikową, wielką wydajnością, równomiernem nagrzewaniem powietrza

HERZFELD & VICTORIUS S. A. GRUDZIĄDZ

BIURO SPRZEDAŻY i WYSTAWA w WARSZAWIE, NOWY ŚWIAT 31

Do nabycia w pierwszorzędnych sklepach artykułów żelaznych

Pg 6092-42.57

Któż inny potrafi odgadnąć Twą przyszłość?

tylko najsłynniejszy Jasnowidz-Grafolog WOMOUTH
Mistrz Międzynarodowego Instytutu Wiedzy Tajemnej

uznany jako wszechświatowy fenomen, dysponujący mocą sugestji i magnetyzmu oraz jasnowidzenia na odległość. Przy pomocy słynnego i jedynego na kuli ziemskiej Medjum „TAMAHRY" które posiada nadprzyrodzony dar promieniowania i wysyłania fluidu astralnego w transie, jasnowidzi bez różnicy oddalenia, za pomocą kontaktu pisma i kilku włosów danej osoby.

Odkrywa wszelkie tajemnice życiowe każdego, odgaduje przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne. Daje możność zdobycia miłości pożądanej osoby rady i wskazówki, odzwyczaja od wszelkich nałogów. Odnajduje zaginione osoby. Medjum „TAMAHRA" jest nieomylne. Zestawia w transie szczęśliwe i pewne większej wygranej Nra losów wskaże gdzie takowe można nabyć.

Napisz natychmiast do mnie, podaj pytanie, stan, datę urodzenia, załącz kilka włosów i 1,— zł, a otrzymasz w przeciągu 4 dni odemnie dokładne przepowiedzenie-horoskop, który wprawi Cię w podziw i zachwyt. ng 17 624

Medjum „TAMAHRA" wybierze dla Ciebie w transie szczęśliwy Nr. losu który pod gwarancją będzie wygrany. Otrzymasz odemnie prawdziwy klucz nowego życia który przyczyni się do poprawy Twego bytu, materjalnego i zadowolenia duchowego. Wiele wielkich wygranych, to owoc mej pracy, dlatego też każdy zwracający się do mnie dziękuje.

Pisz jeszcze dziś do mnie na adres: **Jasnowidz WOMOUTH, Kraków, Piłsudskiego 21.**

Ninie,szem **unieważniam weksle** z moim podpisem na sumę **złotych 5000,—** wydane in blanko firmie „Merkur" Sp. z o. o. w Lesznie

Krotoszyn, dnia 2 listopada 1935.

Bolesław Jezierski.

Doświadczony agronom, 41 lat poszukuje

administracji majątków

od 3 tys. mórg zwyż; gwarancja 100 tys. złotych. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zg 12121

Na sezon zimowy

polecamy

Materjały wełniane na płaszcze i suknie — Płaszcze damskie — Męskie płaszcze i ubrania — Materjały na ubrania i ulstry — Płótno - inlety stołowizna — Pledy - koce - dery — Firany - materjały meblowe i dekoracyjne

KAPELUSZE DAMSKIE

Wielki wybór! Niskie ceny!

BŁAWAT POLSKI SP. AKC.

Stary Rynek 87/88 Kramarska 13/14

Pg 6401-14.72

Przezorni RODZICE

zaopatrują swe dzieci na zimę w obuwie z podeszwami

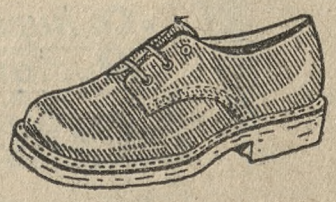

z GUMY INDYJSKIEJ

(SUROWY KAUCZUK)

Chronią one przed wilgocią i zimnem i nawet przy **STAŁEM** noszeniu przetrwają całą zimę.

Podeszew z gumy indyjskiej przymocuje każdy szewc z łatwością nawet na stare obuwie.

Pg 1 913

ORYGINALNE PROSZKI „MIGRENO-NERVOSIN"

R.M.S.W. nr 1599

ZNAK FABR. z **KOGUTKIEM**

SĄ ŚRODKIEM KOJĄCYM BÓLE

ZASTOSOWANIE:

BÓLE GŁOWY

MIGRENA, NEWRALGJA

BÓLE ZĘBÓW

GRYPA, PRZEZIĘBIENIA

BÓLE: ARTRETYCZNE, STAWOWE, KOSTNE i T. P.

ŻĄDAJCIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW ZE ZN. FABR. **KOGUTEK** SPRZEDAJĄ APTEKI

ng 16 130

LOKALE BIUROWE

nadające się dla instytucyj lub większych przedsiębiorstw do wydzierżawienia w gmachu b. ZUPU przy ul. Dąbrowskiego 12 w Poznaniu. Informacyj udzieli Administracja gmachu. zg 12 129

CZY WIESZ dlaczego **cukierki MARECKIEGO** są popularne?

ng 16 126/7

3 serje cены

PALTA UBRANIA FUTRA

materjały z metra

Działy miarowe u szczytu doskonałości

Edmund Rychter POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 2, ul. Wrocławska 15, ul. Wrocławska 14

OSTRÓW wlkp.

radjo-asy

ECHO —121—Z —121—S —131—B

Radjoodbiorniki wysokiej klasy

w niskiej cenie.

Na poczet należności przyjmujemy obligacje Pożyczki Narodowej w/g kursu emisyjnego po 1 obligacji 50-złotowej za odbiornik

ng 16 963

	warunki normalne na raty	za got.	przy zapłacie należności 50 zł obligacją Pożyczki Narodowej	
typ 121—Z na prąd zm.	zł 170,—	zł 153,—	dopłata	zł 105,—
typ 121—S na prąd st.	zł 195,—	zł 175,50	gotówką	zł 127,50
typ 131—B bateryjny	zł 160,—	zł 144,—		zł 96,—

Sprzedaż: **BLOCK-BRUN, św. Marcin 25; POZNAŃSKIE TOW. TELEFONÓW, Piekary 16/17; POZNAŃSKIE T-WO KOLEJOWE, Ratajczaka 39; K. MATUSZOK, Pierackiego 16, większe sklepy radjowe na prowincji** oraz **P. Z. T. Państwowe Zakłady Tele- i Radjotechniczne w Warszawie.**

KAŻDEMU PRZYPADNIE NAGRODA!

kto nadeśle dobre rozwiązanie

acagobzw ake wolzc — aca-rp i ćśodezczsO

Za dobre rozwiązanie wymienionego przysłowia, przeznaczyliśmy celem zdobycia klienteli następujące nagrody:

1	Nagroda Maszyna do szycia	7	Nagroda Narty
2	„ Rower męski	8—15	„ Obrazy olejne
3	„ Patefon	16—20	„ Swetry męskie
4	„ Aparat radjowy	21—25	„ Pulovery damskie
5	„ Aparat fotograficzny	26—35	„ Zegarki męskie
6	„ Kilim 150×200	36—50	„ Kasety toaletowe

Prócz tego wiele innych nagród oraz wielką ilość nagród pocieszenia. Rozdzielenie nagród odbędzie się pod nadzorem notarjusza w terminie, o którym zawiadomi się na piśmie. Nieznaczna opłata pocztowa przesyłki na koszt odbiorcy. Rozwiązanie należy przesłać jak najwcześniej załączając ewentualnie znaczek na odpowiedź, którą się w każdym razie otrzymuje. — Adresować: **Dom Wysyłkowy „NIESPODZIANKA". Kraków, Krowoderska 56 — A.** ng 17 093/4

Materjały pierwszorzędne — Najmodniejsze fasony

Nadzwyczajna okazja

5 DNI TANICH SUKIEN

od 4 — 9 listopada

Suknie wełniane

Serja I	zł 29.00
Serja II	„ 39.00
Serja III	„ 49.00

Suknie jedwabne

Serja I	„ 39.00
Serja II	„ 49.00
Serja III	„ 59.00

Bon Marché

T. z o. p.

Poznań

pl. Wolności 1

dg 4 717

Zakaz prania w Abisynji...

Władca czarnego cesarstwa wydał rozkaz do swoich wojowników, ażeby nie prali swoich burnusów w czasie wojny, ponieważ biały ubiór stanowi doskonały cel dla nieprzyjaciela. Wobec tego Abisyńki przez pewien czas nie potrzebują prać dla swoich mężów

Nasze gospodynie z pewnością nie będą im zazdrościły. One bowiem mają też pod tym względem o wiele łatwiej, gdyż znane mydło „Kołłontay z pralką" rozpuszcza z łatwością brud. O tem wiedzą najlepiej żony naszych górników, które właśnie z tego powodu cenią bardzo mydło „Kołłontaya z pralką", jak również dlatego że zawiera glicerynę i jest perfumowane.

„Co kupuje cały kraj? ...Mydło z pralką Kołłontay"

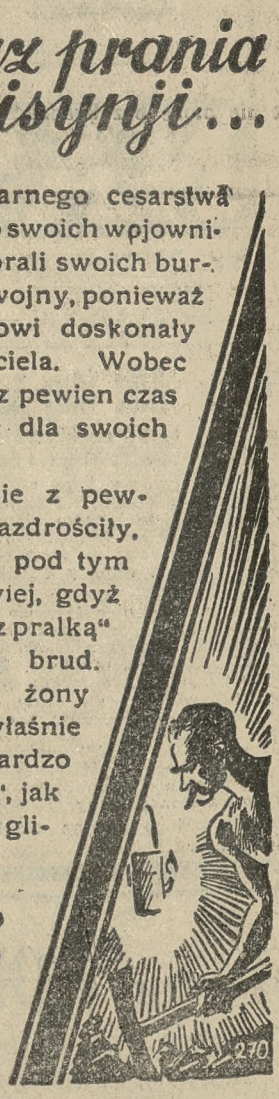

Najmodniejsze wełny

na suknie, płaszcze i komplety oraz na ubrania i palta męskie

Pg 5 325-7.69

W. Groszkiewicz, Stary Rynek 59

Dywany, Chodniki, Firany, Płótna, Inlety, Kołdry watowane, puchowe, Podpinki. — Asygnaty Tow. „Kredyt".

HURT DETAL

Jan Deierling

Poznań, Szkolna 3

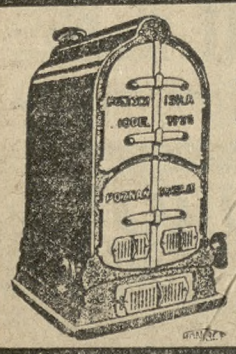

ZWYKŁYM MIAŁEM WĘGLOWYM

opalać można skutecznie **wszystkospalający kocioł do centralnego ogrzewania pat. „Höntsch"**

Zmniejsza się przeto znacznie koszty utrzymania.

Höntsch i S-ka

Sp. z o. o.

Odlewnia kotłów ogrzewalnych

Poznań Rataje VI. ng 16184

Tania sprzedaż TAPET!

Rolka już od 50 gr

u

Waligórskiego

Poznań, Pocztowa 31

Bydgoszcz, Gdańska 12

FUTRA gotowe i na miarę, **SPODY** pod futra i **SKORY** wszelkiego rodzaju poleca najtaniej

Józef Dawid

Poznań, ul. Nowa 11

Firma chrześcijańska

Pg 6375-43,50

„Haftoplis",

wykonuje mereżkę, okretkę, — dziurki, wykończenie szali, falban, plisowanie, dekatyzowanie, hafty, monogramy, tarcze gimnazjalne, obciąganie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek terminowo najtaniej

St. Rynek 6, tel. 28-10.

wejście Wiankowa.

Pg 5 771

Poszukujemy używanej

wiertarki łańcuszkowe

Spółdzielnia „Jawor",

ul. Raczyńskich 12

ng 12 127

Tragarze,

żelazo sztabowe, blacha, okucia budowlane i meblowe, piece, rury do piecy, podkowy, podkowce, narzędzia rzemieślnicze, widły, gwoździe, wagi decymalne, kuchnie westfalskie, naczynia emaljowane, latarnie stajenne i powozowe najtaniej w firmie

Jan Deierling

Poznań, ul. Szkolna 3

tel. 35-18, 35-43.

nr 15 577

Przejmę dzierżawę

DOBREGO MAJĄTKU

około 2000 mg. uprzemysłowionego (gorzelnia-krochmalnia, buraki cukrowe) w Poznańskiem. Wpłacę gotówką, kamienicą bez długu lub oprocentuję żytem na własnym nieobdłużonym majątku ziemskim. Pierwszorzędne referencje naczelnych organizacyj rolniczych. Inwentarze częściowo własne. Poważne oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego pod ng 12 128.

Nowości w aparatach radjowych na rok 1936
już nadeszły
„Telefunken-Ambasador", „Telefunken-Special" „Kosmos", „Tytan", „Era", „P. Z. T." i „Philips" demonstruje bez obowiązku kupna — Baterje anodowe „Emka" znanej jakości, gramofony płyty, aparaty fotograficzne wszelkie przybory kupuje się najtaniej w firmie

„EMKA"

„ właśc. M. Włodarczak, Zakłady radjotech. i fotogr.
Poznań, Wrocławska 30 — tel. 36-83
PRZYJMUJĘ ASYGNATY KREDYT.
Aparaty radjowe „P. Z. T." sprzedaje za Pożyczkę Narodową
ng 17 125

Pg 6 400-Ba 114

!!! TYLKO PANIE !!!
zamawiają na miarę: Płaszcze, suknie poszycia, pyjamy i do sportu w wyłącznie damskim **SALONIE MÓD** Jako kroczy firm warszawskich, krakowskich, lwowskich ostatnio w Poznaniu dla firmy Ruciński, daję pewność dobrego wykonania i gustu. Ceny dla zjednania szerszej klienteli niskie. **Poznań, Wrocławska 19, piętro.**
J. GAŁĄZKA.
Sz 11 134

Zarząd Miejski przyjmie od zaraz na stanowiska kontraktowe na czas ograniczony

3 techników mierniczych i 2 kreślarzy

Wynagrodzenie przewidziane jest zależnie od posiadanych kwalifikacyj według grupy XIII-XI ustawy uposażeniowej z dnia 9. X. 23 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) łącznie z rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 28 X. 23 r. o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 667).

Podania wraz z dokumentami i szczegółowym życiorysem należy składać w Wydziale Ogólnym Zarządu Miejskiego w Toruniu w terminie do dnia 15. XI. 35 r.

Toruń, dnia 31 października 1935 r.

dg 4710 **Prezydent Miasta.**

64 LICYTACJA buhajów rozpłodowych

odbędzie się w środę, dnia 6 listopada 1935 r. na terenie Targów Poznańskich w Poznaniu.

Otwarcie Wystawy o godz. 8, początek licytacji o godzinie 11 Drogą licytacji sprzedanych będzie około 25 buhajów z pierwszorzędnych obór zarodowych.

Katalog otrzymać można w Sekretarjacie Związku lub w dniu licytacji na miejscu. ng 16 717

Wielkopolski Związek Hodowców Bydła Nizinnego czarno-białego
Poznań, Mickiewicza 33.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10. w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

Willę
komfortową sprzedam, wpłaty 26 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 925

Sołacz
Wołyńska, Winiarska tramwaj 11. parcele. Wiadomość: Szczecińskiej 1. mieszkanie 19. telefon 74-15. zdg 58 069

Kupię
dom przy gotówce 90 000 zł. — Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 522

Dom
w dobrym stanie na sprzedaż. — Informacje Madajczak, Śrem. — Kaliska 8. zdg 62 043

Kamienicę
Poznaniu Łazarzu komfortowa nowo wybudowaną ogrodem, dochód roczny 11 000, cena 100 000 amortyzacja 65 000 na 3 proc. spiesznie sprzedam. Paluch. — Kantaka 8/9. zdg 62 358

Willa
w Poznaniu, ślicznie położona, nowowybudowana, centr. ogrzewanie; do objektu należy lasek — natychmiast do sprzedania. Warunek gotówka! Wiadomość właściciel Budziński Łankowice — poczta Kcynia. zdg 62 348

Willę
Poznaniu Łazarzu komfortową, nowo wybudowaną trzymieszkaniową, pięknym ogrodem sprzedam 29 000, amortyzacja 6 000. Paluch, Kantaka 8/9. zdg 62 361

Kamienicę
centrum, dochód roczny 11 tys. sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 440

Parcelę
sprzedam Łazarz Nehringa. — Adres Kurjer Pozn. zdg 62 419

Sprzedam
willę dwumieszkaniową, ogród, Luboń. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 473

Najtańsze parcele budowlane przy Osiedlu Warszawskiem
bardzo korzystnie położone światło wodociągi Małecki. Droga Dębińska 11 Telefon 11-90. Pg 5781/2-28.9

Parcele
Grunwaldzka (szosa Okrężna) na sprzedaż, cena 1,50 — 2,60 zł — Biuro Parcelacyjne. Plac Wolności 11. zdg 62 633/4

Nowowybudowaną
12 000 dochodu sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 654

Kamienica
czteropiętrowa, 80 metrów frontów, sześć składów, kilka warsztatów, blisko Starego Rynku, dochód 25 000, cena 155 000, wpłaty 90 000 — wiele innych kamienic korzystnie poleca Kwiatkowski, Poznań, Działyńskich 10. zdg 62 559

Kamienica
czteropiętrowa, dochód 16 000 bezpodatkowa, ogród, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 539

Parcelę
pod budowę willi, blisko śródmieścia kupię. Oferty z podaniem ceny i okolicy do Kurjera Pozn. zdg 62 665

Kamienicę
nową komfortową, wpłaty 70 000 sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 848

Budynek
fabryczny z parcelą budowlaną w śródmieściu, sprzedam. Kniat, ul. Wodna 10. zdg 62 605

Willa
nowa komfortowa, wpłaty 7 000,
dom
cena 18 000 dochód 3 200, poleca Jasiński, Plac Wolności 6 — 15. zdg 62 865

Dom
nowo wybudowany, czteromieszkaniowy 10.000 sprzeda. Dudek. Wielkie Garbary 34. zdg 62 888

Dom-willę
2—3 mieszk. Poznaniu blisko tramwaju lub parcele kupię — wprost od właściciela. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 898

2. PIENIĄDZ

5 000,—
pożyczki lub wspólnika poszukuje nowoczesna drukarnia. Pełna gwarancja, wysokie odsetki, dobry zysk. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 986.

Administrator sądowy
Niemiec, poszukuje
kilku domów w administrację
Pierwszorzędne referencje. Oferty pod adresem Johann Musolf, Berlin W. 30. Barbarossastr. 17. zdg 61 104

Student
poszukuje wspólnika (czki) z gotówką od 500—5 000 do założenia przedsiębiorstwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 332

Pożyczkę
Narodową sprzedam 150 za 100. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 287

2 000 zł
przystąpię jako wspólniczka cicha, albo czynna. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 307

3 000
zł pożyczki na rzeźnictwo za wysokim procentem, gwarancja, zastawem sądowym. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 375

4500
spiesznie sprzedam przedsiębiorstwo przemysłowe wartości 12 tys. zysk 200 procentowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 487

Dam dobre utrzymanie
osobie z przyjaciołem do rodziny na maj. ziemskim, około 1 500 mórg w Wielkopolsce, za pożyczenie 7000 zł Zabezpieczenie hipoteczne całkowicie pewne. Łaskawe oferty uprasza się złożyć do Kurjera Poznańskiego dg 4688

500,—
sześć miesięcy poszukuję, zwrot 550,—. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 577

2000,—
złożę do przedsiębiorstwa jako wspólnik względnie przyjmę posadę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 935

10.000
I hipoteka poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 901

1—3.000
posiada proszę propozycje zaroku itp. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 718

3,— tys.
pożyczki na pół roku poszukuje przedsiębiorstwo w centrum za dobrem oprocentowaniem i pewnym zastawem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 741

5000—7000
cichego, wzgl. czynnego wspólnika (czkę) do nowoczesnego magazynu bielizny damskiej i tow. galanteryjnych w centrum poszukuję. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 62 945

Kupiec przedsiębiorczy
dysponujący kapitałem 3 do 4 tys. zł. może przejąć fabrykację bezkonkurencyjnej marki bardzo pożądanej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 916

4. OSOBISTE

250
Będę w poniedziałek o jedenastej pozdrawiam. zdg 62 408

Tylko **Gaja** przyprawa do zup. ng 17 022

„Jadwiga"
Podgórna 10 a, najkorzystniejsze
kapelusze damskie
Pg 6141-43.7

Kto
pożyczy studentowi około 500 zł do uzyskania dyplomu? Spieszne zgłoszenia warunki do Kurjera Poznańskiego zdg 62 254

Poszukuję
inteligentnego partnera dla towarzystwa, konwersacja niemiecka, francuska. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 490

Magazyn Obuwia Fr. Ropoziński
daje rękojmię dobrego zakupu.
tylko Stary Rynek 64
Kalosze
Śniegowce
Deszczówki
w wielkim wyborze.
Pg 5801/2-40.36/37

Za długi
mej żony Ireny Glezerowej z domu Sławińskich nie odpowiadam. Jan Artur Glezer, Poznań, Wierzbięcice 4. zdg 62 646

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane
„Radowid" Hotel - Pensjonat Janostwa Wróblewskich. Piękny widok na góry, pokoje słoneczne, komfort, tarasy, kuchnia obfita i wykwintna. Ceny bardzo przystępne. Zgłoszenia: Zarząd Pensjonatu „Radowid", Zakopane, ul. Sienkiewicza, tel. 424. lub Stefanja Skotnicka, Warszawa, Bracka 3, miesz. 4. do dnia 10 listopada r. b. ng 17 090

6. OŻENKI

Dla Nowożeńców
wyprawy pościelowe kołdry, podpięcia, bielizna osobista gotowe i na zamówienia stołowizna z metra. Firany, płótna, inlety najkorzystniej bo wprost z
Fabryki bielizny J. Schubert, Dom płócien
Poznań, Stary Rynek 76. Czerwony dom naprzeciw odwachu.
Pg 5809-41.53

Właściciel
ślicznego majątku ziemskiego 150 ha kaw., kat. lat 40. przystojny, poszukuje z braku bliższych znajomości, na tej drodze przystojnej towarzyszki życia z odpowiednim majątkiem. Zgłoszenia z fotografją skierować do Kurjera Pozn. zdg 62 278

Największy wybór
majętnych pań oraz panów zajmujących wybitnie poważne stanowiska poleca jedynie Echo, Poznań, św. Marcin 68, telefon 50-30. Dyskrecja gwarantowana. zdg 61 898

Inżynier
na stanowisku nadleśniczego państw. ofic. rez. lat 33 z braku odpowiednich znajomości szuka na tej drodze miłej, ładnej posażnej żony do lat 26. Pośrednictwo rodziny pożądane. Zwrot fotografji zapewniony. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 61 744.

Niebiedna
blondynka o wyższych aspiracjach szuka bratniej duszy w wieku od 30 lat. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 327

Panna
l. 28, religijna, przystojna, kochająca wieś, wyjdzie zamąż za urzędnika, najchętniej na wieś. Posag wyprawa, fortepian. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 309

Dyskretnie
natychmiast, wskazujemy odpowiednie partje panom — paniom, nieposiadającym znajomości. — Posiadamy ogromny wybór kulturalnych — posażnych pań i panów na wysokich stanowiskach. Nieanonimowe zgłoszenia pań — panów (lub osobiście): „Nowa Era", Warszawa, Sosnowa 9 (telefon 675-01). Pg 6283-62,504

Kawaler
posiadający stare, dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo, bez długów wartości 60 tysięcy złotych, lat 30, muzykalny, poszukuje żony inteligentnej, muzykalnej i przystojnej. Rzecz traktuję poważnie. Łaskawe zgłoszenia z dołączeniem fotografji, której zwrot zaręczam słowem honoru przyjmuje Kurjer Poznański zdg 62 349

Przystojna
miła, gospodarna, posiadająca umeblowanie 2 pokoje i kuchnię, panowie od lat 28, poważnie myślący zechcą złożyć oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 403. Cel matrymonjalny.

Matrymonjalne
poznania ułatwia sferom zamożnym dyskretna swatka. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 387

Znajomości matrymonjalne
ułatwia dyskretnie solidnie. — „Wanda". Rom. Szymańskiego 4 — 5. zdg 62 459

Dyskretnie
pod gwarancją każdego wyswata jedynie biuro „Przyszłość". Poznań, Strzałowa 3. zdg 62 669

Przemysłowiec
lat 31, wysoki brunet solidny domator, właściciel przedsiębiorstwa dochód 2—3 000 miesięcznie zawrze znajomość panią odpowiednim posagiem, cel matrymonjalny, Oferty Kurjer Poznański zdg 62 845

Młody
elegancki pozna pannę, cel matrymonjalny. Dyskrecja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 458.

Z miłą
panią zawrze dyskretną znajomość dwudziestoośmioletni sympatyczny pan. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 454

Dla siostry
mej przystojnej szatynki, lat 24, posiadającej wilę, 10 000 zł i eleganckie urządzenie mieszk., poszukuje pana na odpowiedniem stanowisku o prawym charakterze, cel matrymonjalny. Zgłoszenia z fotografją, która się zwraca, proszę do Kurjera Poznańskiego skierować p 2 606

Ziemianin
lat 28, akademickie wykształcenie, przystojny, szuka żony z odpowiednim posagiem do objęcia 3 000 mórg. Szczegółowe dane Kurjer Poznański zdg 62 849

Panna
lat 24, biedna, wysoka inteligentna z dzieckiem, pragnie zapoznać wdowca, celem zamążpójścia. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 606

Wyswatam
dyskretnie, towarzysko, przyjaciela mego męża kapitana lat 35, posiadając 35 000, przystojny religijny panne podobnych zaletach. Oferty całem zaufaniem skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 62 855

Krawcowa
z własnem mieszkaniem wyjdzie zamąż za pana na posadzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 891.

Właściciel domu
(wartość kamienicy 250 000) ożeni się z wykształconą panną lub bezdzietną wdową, odpowiednio posażną. Oferty z osobistemi wymaganiami proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 62 960.

Przystojna
samotna 4 pokojowe mieszkanie szuka męża inteligenta na stanowisku, wiek 45—55. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 711

Agronom
kawaler, lat 36, przystojny, wykształcony, gotówka 25 000 zł poślubi panią, miłą, inteligentną, materjalnie niezależną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 709

Przemysłowiec
trzydziestodwu letni właściciel przedsiębiorstwa poszukuje religijnej, zamożnej panny celem ożenku. Oferty Ostrów, Poste restante, legitymacja 23.
zdg 62 707

Kawaler
lat 30, średniego wzrostu posiada 3000 poszukuje towarzyszki życia z własnym interesem — względnie gotówka do wspólnego założenia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 893

7. SPRZEDAŻE

Sprzedaje
kupuje meble maszyny inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2
Pr 5775-10,58

Sprzedam
słuchawki, lampy gazowe, łóżeczko. Kwiatowa 13 — 10.
zdg 62 724

Futro
nowe damskie. Marsz. Focha 119, mieszkanie 9. zdg 62 688

Torebki damskie
Walizki, teki
Przybory — okucia siodlarskie wielki wybór najtaniej
Sobaszkiewicz
Poznań, Wielka 25. Telef. 56-82.
zdg 62 686

Płaszcz
damski suknie tanio. Marcina 4, mieszkanie 3. zdg 62 684

Podarki
Filiżanki
Serwisy
do moki 1—6.50
Garnitury
do jaj 3.—
Śniadaniowe
2.—
Kompotowe
8.—, do palenia 3,75 poleca Szydłowski.
Wroniecka 4.
dg 4 712

Piece
żelazne, piece szamotowe, piece stałopalne
Armatury
do piecy poleca Hurt Polski, Poznań, ul. Wroniecka 4.
zdg 60 541/2

Syrop do pierników
cukrów, jadalny, cukier gronowy (glukoze) marmelade, powidła najtaniej skład fabryczny Śledziński, Poznań, Wroniecka 17.
zdg 62 939

Marmelada 45 groszy
powidła 70, syrop ciemny jadalny 45, z miodowym smakiem 42 grosze pół kilo hurtownie taniej w składach fabrycznych Śledzińskiego, Wroniecka 17, Stary Rynek 12, Wielka 15, Stary Rynek 35 (wejście Wiankowej).
zdg 62 942

Wciągi
budowlane używane sprzedam. telefon 37-41. zdg 62 937

Szwajc.
stal do narzędzi oraz spawania pretach tanio sprzedam, telefon 37-41. zdg 62 936

Kilka
koni z uprzężą lub bez sprzedam. Poznań, Grudzieniec 94. Borysiak, telefon 11-47. zdg 62 932

Skład
z towarem okazyjnie sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 62 931

Naboje
z prochem
Rottweil
oraz wszelkie inne gatunki poleca
S. Winiecki
Poznań, 27 Grudnia 2, tel. 12-98 (w oficynie).
Naprawa
wszelkiej
broni.
zdg 62 928

Limuzynę
Forda rok 28/29 dobrym stanie korzystnie sprzedam. Zgłoszenia telefon 39-28. zdg 62 907

Huta
szkła całe urządzenie na sprzedaż lub wydzierżawię. Sypniewski, Rataje. zdg 62 904

Sprzedam
2 łóżka, 2 nocne stoliki, leżanka, szafa, umywalnia, garnitur koszykowy (stół, kanapa i 2 fotele) Cena 140 zł. Staszica 1, m. 7.
zdg 62 902

Masła
1—4 beczek dziennie po cenie dziennej odda Marcin Dahmer, Mleczarnia Centralna, Szczuka, pow. Brodnica. zdg 52 291

Singera
damską tanio. Szewska 11 mieszkanie 4. zdg 62 885

Kluby skórzane
Jadalnie, sypialnie
kuchnie, dywan, biurka, bibljoteka, krzesła wiedeńskie tanio
Podgórna 6
Magazyn Mebli. zdg 62 884

Pianino
czarne krzyżowe, płyta metalowa sprzedam tanio. Podgórna 6 m. 5.
zdg 62 883

Rower
jak nowy sprzedam. Rzeczypospolitej 9 podwórzu zdg 62 881

Ubranie
szczupła figurę, futro. Wskaże Kurjer Poznański zdg 62 955.

Skład
spożywczy sprzedam. Czynsz 35 zł. Adres Kurjer Poznański
zdg 62 856

Radjo
Philipsa prąd stały 3-lampowe. Grunwaldzka 13 m. 8.
zdg 62 953

Dobrze
prosperująca owocarnia (czekol.) świetny punkt — Śródmieście (pełny sezon) z powodu choroby na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 949.

Restauracja
dobrze prosperująca powodu choroby sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 959.

Skład
nabiału, delikatesów, dobrym punkcie przystanek tramwajowy natychmiast przedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 964.

Salon Ludwika XVI
cały złocony oryginalny francuski
Salonik mahoniowy
bardzo ładny dobrym stanie
Gabinet mahoniowy
nowoczesny dobre wykonanie
Gabinet orzechowy
kombinowany bardzo ładny
Elegancka sypialnia
brzoza kanadyjska tanio
Gabinet nowoczesny
solidny tylko 400,—
Kilka jadalń dębowych okazyjnie!
Poznański Dom Komisowy,
Dominikańska 3.
Przyjmuje asygnaty „Kredyt".
Pg 6397-44,69

Fusak
tanio. Wielka 17, skład cukierków. zdg 62 715

Okazyjnie
skład cukierków, centrum, ruchliwa ulica. Adres Kurjer Pozn.
zdg 62 714

Fortepian
stary dobrze utrzymany sprzedam. Rzeczypospolitej 5, m. 3.
zdg 62 710

Magazyn futer Lehmann

zał. 1875 Poznań, Wrocławska 18, tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych. Pg 5803-40,52

Skład
kol. delikat. zaprowadzony z klientelą gotówką z mieszkaniem — przy głównej ulicy sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdg 62 704

Pianino
pierwszorzędne, zagraniczne. — Szymańskiego 4 — 5. zdg 62 791

Meble
najtaniej wprost z fabryki
Szczaniecki
Tama Garbarska 3. zdg 62 764

Okazja
Jadalnia, Sypialnia, Pianino krzyżowe. Wielrie Garbary 6, m. 4. Niedziela od 1—4. zdg 62 763

Tanio
sprzedam złote renety i kalwiny Różana 14. zdg 62 762

Księgarnia-Antykwarjat
największy w Poznaniu, posiadający olbrzymie działy naukowe — oraz bogatą wypożyczalnię zaopatrzoną w ostatnie nowości bardzo
tanio sprzedam
z powodu choroby Oferty Kurjer Poznański zdg 62 736

Telegram!

I. Wielki napływ nowości w swetrach, pullowerach oraz trykotów po cenach w tym sezonie dotąd niewidzianych. II. Polecam po znanych niskich cenach piękne nowości na płaszcze, sukienki, ubrania i palta męskie, flanele, firany. Kto się raz przekona o moich niskich cenach, pozostaje stałym klientem.
H. Karaś
Pocztowa, (narożnik Zamkowej 4)
dg 4584

Fortepian
mahoniowy, różne meble tanio. — Kręta 6 — 5. zdg 62 839

Futro nurki
czarne, męskie wysoka figura kołnierz tomaki, bardzo dobrym stanie. Wierzbięcice 24 b, m. 19.
zdg 62 747

Futro
męskie wysoka figure piżmowce, kołnierz wydra. Jackowskiego 11, mieszkanie 5. zdg 62 781

3 platformy
w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Ul. Traugutta 15.
zdg 62 800

Asygnaty Kredyt
przyjmuje — meble tanio sprzedaje — na raty oddaje tylko Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 6234-44,67

Komisową sprzedaż mebli używanych
skutecznie, szybko, tanio, sumiennie tylko Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3.
Pg 6235-44,68

Maszynę do prasowania kołnierzyków
50 cm szeroką do zapędu ręcznego zupełnie nową sprzedam tanio. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 917

Restaurację
tanio sprzedam z powodu wyjazdu, dobra egzystencja. Informacje Pocztowa 23 — 3.
zdg 62 915

Wózek
dziecięcy sprzedam Adres Kurjer Poznański zdg 62 922

Radjoodbiornik
głośnik, aparat anodowy Philipsa, akumulator, prostownik Picollo, komplet, pojedyńczo tanio sprzedam. Różana 22, m. 8. Kurjera Pozn. zdg 62 896

Skład
bławatów, tow. krótkich z mieszkaniem w rynku w pełnym biegu z powodu choroby na sprzedaż, objęcie według ugody. Oferty Orędownik, Poznań
zdg 62 275/6

Kuźnia
z kompletnem urządzeniem, 17 mórg roli wraz budynkami gospodarczemi, inwentarzem, żywym i martwym zaraz do sprzedania. — Franciszek Kaźmierczak, Budzyń, pow. Chodzież. dg 47 06/7

Maszyna
do krojenia szynki „Berkla" — sprzedam korzystnie. Wodna 25, m. 6. zdg 62 847

Trzy-
kołowce inwalidowe, towarowe tanio. Czerniak. Mickiewicza 18.
zdg 62 808

Płaszcze ostatnie modele!
Ceny dostępne dla wszystkich, bo wprost z Fabryki konfekcji damskiej
Wildowa - Syn
Wodna 1
Asygnaty kredytowe! ng 14 379

Karakułowe
futro kurtkę czarną. Strzelecka 3 b — 7. zdg 62 806

Rzeźnickie
dwa Wolfy ręczne na trybach tanio. Tapicer, Kręta 23.
zdg 62 805

Platformę
korzystnie sprzedam. Zieliński, Wały Jagiełły 5. zdg 62 802

Karakułowe
futro trzyćwierciowe. Kraszewskiego 13, m. 4. zdg 62 778

Radjo
3 lampowe baterje prąd korzystnie. Wierzbięcice 38, m. 1.
zdg 62 771

1 700
kompletnych okuć do drzwi z mos. klamką po 2,50 zł sprzedaje największa hurtownia okuć w Polsce
Hurt Polski
Poznań, ul. Wrocławska 4, telefon 15-81. ng 17 630

Skład
kolonjalny z towarem magiel korzystnie sprzedam. Garncarska 4, mieszkanie 1. zdg 62 600

Rowery
balonowe
złotych 105,—
Traugutta 23, mieszkanie 8.
zdg 62 582

Moraczewskiego
„Dzieje Rzeczypospolitej Polskiej" 9 tomów 15,—, Antykwarjat, Woźna 19. zdg 62 578

Majątek
800 pszennej drenowanej, ładny dwór, park, 10 mórg sadu, zabudowania, inwentarze nadkompletne, wpłaty 80 000, reszta hipoteka amortyzacyjna oraz wiele innych majątków każdej wielkości poleca. Kwiatkowski, Poznań, Działyńskich 10. zdg 62 560

Jadłodajnia
centrum. Obrót 3 000 miesięcznie. Klientela stała, spowodu choroby sprzedam gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 62 630

Kolonjalka
maglem — tanio. Adres Kurjer Poznański zdg 62 616

Pierścień
brylantowy, damski złoty zegarek korzystnie. Patrona Jackowskiego 35, m. 6. zdg 62 614

Skład
kawy, cukierków, mieście powiatowem sprzedam 3 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 277

Młyn parowy
15 tonn, w bogatej okolicy zboża sprzedam, wpłaty 30 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 303

Egzystencja!
Kolonj. - delikat., dobry punkt mieszkaniem, powód śmierć w rodzinie sprzedam. Objekt ca 5 500. Oferty Kurjer Poznański
zdg 62 305

Pianino
nowe. Plac Wolności 7, mieszkanie 15, podw. 2. zdg 62 611

Futra
karakułowe, sealowe, źrebce i różnego rodzaju wielki wybór od 200 zł oraz lisy, blamy, wydry, skóry każdego gatunku sprzedaje bardzo tanio. Łajewski, Pierackiego 20, tel. 13-54. Pg 5805-40,90

Fryzjerzy
żelazka ruch. Deuss para 15 zł. Foeny, Radioluxy Maszynki elektryczne, brzytwy, nożyczki, niezrównane poleca okazyjnie. — Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. dg 4 407

Nowoczesne
łóżka
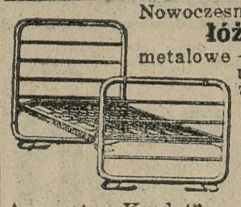
metalowe — Tapczany — Leżanki — Materace sprężynowe —
Białe Meble
Asygnaty „Kredyt".
Sprzęt Domowy
św. Marcin 9/10. ng 14 366

Pianino
krzyżowe zagraniczne, wysokowartościowe. Słowackiego 38 — m. 16. zdg 62 311

Porcelana
Rosenthala na 18 osób nowa wartość 1 500 złotych sprzedam za 1 000.
Kasa
żelazna za 250. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 244

Skład
tow. krótkich, galanterji, kapel. damskich, 15 lat, dobrze prosperujący na prowincji sprzedam. Informacje Al. Wielkopolska 12.
zdrg 62 293

Meble kuchenne
nowoczesne najtaniej. Łąkowa 4 a, stolarnia. zdg 62 350

Młode łabędzie
ma do oddania. Maj. Lenartowice powiat Jarocin. zdg 62 347

Rower
męski dobrym stanie (balonowy), aparat fotograficzny 10×15 — sprzedam spowodu wyjazdu. Zagórze 10, mieszkanie 24.
zdg 62 391

Pianino
krzyżowe zagraniczne na sprzedaż. Ratajczaka 14, m. 14.
zdg 62 383

Orzechowe
lustro, łóżka, szyfonierkę. Wielkie Garbary 2 — 10. zdg 62 377

Kufer
garderobowy tanio sprzedam.— Szwajcarska 21 — 17. zdg 62 376

Ciężarówkę
Chevrolet 6 cylindrowa 3 tonnową, nowa szoferka, platforma rejestrowana sprzedam spiesznie Suszycki, Poznań, Składowa 1, mieszkanie 23, III wejście.
zdg 62 364

Najpierwszorzędniejszej jakości
pianina
firmy „T. Betting", Leszno poleca tanio na raty. Kwiatkowski, Poznań, Pierackiego 15. dg 4436

Sprzedaż — Naprawa
wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru. — Montownia Wiecznych Piór — Józef Czosnowski — Poznań, Ratajczaka 2. „Asygnaty Kredyt"
dg 3 104

300
rozebranych samochodów zakup. sprzedaż używanych części samochodowych, podwozia mleczarskie Autoskład, Dąbrowskiego 89, tel. 4674. dg 4128/9

Okazja!
Cieszący się niezwykłem powodzeniem najstarszy chrześcijański skład futer — z powodu okoliczności rodz. i koniecznego wyjazdu do nabycia z towarem lub bez. Oferty Poznań, Grodziska 17b, m. 4. zdg 61 337

Egzystencji
jadłodajnię dobrze prosperującą sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 312

Wózek
dziecięcy, biały, modny, głęboki, jak nowy 65,— marka „Kon-Kon" Obejrzeć godz. 4—5. Poplińskich 10, m. 3. d 4681

Stylowe
świeczniki, kandelabry, zegary,
mahoniowe
stoliki karciane, wysuwane, bibljoteki, witryny, biurka tanio „Lamus". Strzelecka 1.
zdg 62 256

Przepiękną
grupę saskiej porcelany, bardzo tanio „Lamus", Strzelecka 1.
zdg 62 258

Nawijacz

do wałka i loków, cena 1.20 zł oraz żelazka, siatki ondulacyjne najtaniej Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19.
dg 4494

Kamienicę
trzypiętrową w rynku, dochód 8 000 sprzedam za 65 000, wpłata 50 000, reszta hipoteka amortyzacyjna. Wika, Nakło n. Notecią
ng 16 854

Książki
do nabożeństw, obrazy, krzyże, lichtarze po niskich cenach poleca Księgarnia Katalicka, Jezuicka 5. zdg 59 814

Ogródek
działkowy środkowy piękny imienia Chociszewskiego sprzedam. Plac Wolności 14 m. 13.
zdg 61 760

Stemplarnia
regał czcionków. Szyperska 3 — 9. zdg 61 392

Drogerję
korzystnie sprzedam. Focha 29.
zdg 61 617

Jadalka
nowa Chippendala dla znawcy rzadka okazja. Baranowski, tapicer, plac Sapieżyński 2, podwórze. zdg 61 825

Prasę Lanza
szpagatową, mało używaną tanio sprzedam. Zarząd Majętności Dąbrówka p. Rawicz. zdg 61 905

Skład cygar
w dobrym punkcie Poznania i ruchliwej ulicy, dobrze zaprowadzony sprzedam spowodu podjęcia kuracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 974

Meble kuchenne
wprost wytwórni najkorzystniej u Konieckiego, Poznań, Piaskowa 3. zdg 61 991

Kryształy
belgijskie, czeskie, lornetki, polowe, teatralne, aparaty fotograficzne,
dwunastoosobowy
sztuciec srebrny oraz inne srebra, drobiazgi, okazyjnie „Lamus". Strzelecka 1. zdg 62 255

Powozy kryte
(Planki śląskie) 4-osobowe w dobrym stanie tanio sprzedam. Ul. Piaskowa 7. zdg 62 130

Za niską cenę dobry towar
Kapelusze
Koszule
Krawaty
Ostatnie nowości poleca
Olszewski
Aleje Marcinkowskiego 13, Półwiejska 11. Pg 6 379-44,43

Kuchnia
nowoczesna, tapczan, dywany, obrazy olejne, różne inne tanio. Aleja Hetmańska 16, m. 2.
zdg 62 612

Skład
sprzedam natychmiast. Dębiec, Tarczowa 17, skład. zdg 62 608

Pianino
580 okazja. Skład pianin. Podgórna 14. zdg 62 468

Skład
spożywczy z mieszkaniem sprzedam. Wały Królowej Jadwigi 11.
zdg 62 463

Futra
różne, spody, obsady, modernizacje. Ratajczaka 26, Kalksteinowa. zdg 62 452

Pianino
Quandt oryginalny. Grobla 6 m. 24. zdg 62 448

Skład
tytoniu i artykułów piśmiennych dobrze zaprowadzony sprzedam. Jesse, Focha 160. dg 4697

Buty
futrowane nr. 29—30 sprzeda tanio. Wspólna 17 m. 23.
zdg 62 416

Skład
kolonjalny, delikatesów, towarem, urządzeniem, mieszkaniem, dobrze prosperujący, w Ostrowie sprzedam. Oferty Guhr, Ostrów Wlkp. ng 17 137

Tania Sprzedaż
z powodu przeprowadzki na ulicę Nową
Alfa — Szkolna
narożnik Jaskólczej
Klamry — Klipsy
Guziki — Żurnale
oraz w wielkim wyborze
Podarki imieninowe
Ceny niskie. zdg 62 555

Najtaniej
poleca
płaszcze damskie dziewczęce

gotowe, wyrób własny
miarowe
pierwszorzędne wykonanie. Szuster. Stary Rynek 76 piętro. — Przyjmuję asygnaty „Kredyt".
zdg 61 997

Urządzenie
składowe tanio sprzedam. Półwiejska 35. zdg 62 650

Wózek
dziecięcy. Patrona Jackowskiego 23, m. 9. zdg 62 645

Skład
kolonjalny, ulica handlowa, korzystnie sprzedam. Zgłoszenia do agentury Kurjera, Śrem.
ng 17 621

Motory elektr.
16 i 20 KM., zmienny rozrusznik komplet. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 626

Abażury
celonowe najkorzystniej wprost z pracowni. Celon — Ratajczaka 18
zdg 62 551

Prostownik
do ładowania akumulatora i aparat anodowy na prąd zmienny. — Zamkowa 5 w składzie blawatów. zdg 62 552

Tapczany — fotele leżanki
najkorzystniej z pracowni. Wrocławska 13. zdg 62 518

Skład
kolonjalny, parcela tanio na sprzedaż. Tama Garbarska 4.
zdg 62 494

Sypialnia
nowa kosztowała siedem oddaję 1 300. Potworowskiego 2 sutena 10, bloki magistrackie.
zdg 62 491

4
koła drutowe z ogumieniem — 815×105 do powózki sprzedam. Aleja Marsz. Piłsudskiego 22.
zdg 62 488

Przepisowy płaszcz mundurkowy gimnazjalny
poleca Fabryka Konfekcji damskiej
Wildowa - Syn
Wodna 1
n 14 378

Prima
frakowe średnia 68,— lis czarny 38,— Czartorja 9 — 16.
zdg 62 362

Wózki
tanio, wybór. Trąbczyńska, Pierackiego 11, podwórze.
zdg 51 328

Meble
najtaniej poleca
Baranowski,
Poznań, Podgórna 13. Pg 5776/7

Całkowita Wyprzedaż
pończoch, trykotów rękawiczek, bielizny, swetrów, włóczek, pulowerów bluzek, koszul męskich, krawatów, getrów, kołnierzyków innej drobnej galanterji z powodu
likwidacji
przedsiębiorstwa.
Marjan Dobrowolski
Poznań, Pocztowa 4.

Wózki
dziecięce, dla lalek, wielki wybór niskie ceny. Asygnaty „Kredyt" Pogorzelski, Poznań, Wodna 1.
dg 4046/7

Radjo
Telefunken, 4 lampowy, zmienny. Szwajcarska 23 — 11.
zdg 62 482

Futro
męskie nurki sprzedam. Malechkiego 36, m. 6, od 3—5.
zdg 62 476

Centrala Wiecznych Piór Helion
właść. St. Kozłowski
Dąbrowskiego 4
obok P. K. O. Ceny niskie.
Reparacje tanio
Przy zbiorowych zakupach specjalny rabat.
dg 4 686

Pianino
Stroma 24, Gerlach. zdg 62 511

Rower
nowy sprzedam. Chwaliszewo 7/8, m. 13. zdg 62 508

Skład
kolonj. - delikatesowy, centrum. Adres Kurjer Pozn. zdg 62 503

Platformy
wybór tanio. Różana 18 — 3.
zdg 62 677

Pianino
czarne krzyżowe. Poplińskich 1 — 2. zdg 62 664

Jadalnia 380,—
nowoczesna kompletna.
Biurka
szafy, sypialnie różne inne meble używane okazyjnie sprzedaje, kupuje Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. zdg 62 660

Samochodzik
2 osobowy okazja. Moskwiak, Libelta 13. zdg 62 594

Lampy
elektryczne stylowe najkorzystniej wprost z wytwórni. M. Nowak, Masztalarska 7. zdg 62 835

Futra
damskie od 150. Lisy, skóry najtaniej Masztalarska 7 — 4.
zdg 62 831

Wilka
sprzedam. Jeżycka 36, m. 1.
zdg 62 821

Smoking
oraz ubranie wizytowe, w dobrym stanie na wysoki wzrost sprzedam. Szamarzewskiego 2, m. 10. zdg 62 820

Urządzenia
składowe, gablotki używane. — Mylna 10. zdg 62 733

Parasole

ogrodowe, słoneczne, deszczowe i wszelkie reparacje wykonuje Wytwórnia Parasol Wielka 27 29.
dg 2 664

Futro
eleganckie, męskie, spód opossy, kołnierz wydra, poszycie czarne. Szewska 21, mieszkanie 1.
dg 4 714

Skład
papieru, tytoniu sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 62 851

Serwisy obiadowe
Serwisy kawowe
Serwisy do ciast
Serwisy do kompotu
poleca korzystnie Barełkowski, Rynek Jeżycki 2. dg 4 715

Na
asygnaty **Kredyt**
sprzedaje **Serwisy**
stołowe **Serwisy**
kawowe **Serwisy**
niklowe oraz kompletne wyprawy — ceny niskie.
Marjan Lesiński
Poznań ulica Wroniecka, Gdynia, ulica Świętojańska 64. dg 4 713

Opony najlepszych marek
najkorzystniej firma Jabłoński. Dąbrowskiego 18. Żądać ofert. dg 3605

Watolina
do płaszczy w wielkim wyborze.
Andrzejewski,
Szkolna 13. dg 4041

Pianina
dobre, solidne o ładnym tonie, niedrogie można nabyć na korzystnych warunkach jedynie w firmie „Lira". u. Podgórna 14. dg 4069

Maszyny do pisania
małe i duże, nowe i używane największy wybór, najniższe ceny, gwarancja Skóra i S-ka Aleje Marcinkowskiego 23. ng 16 165

Futra
damskie, męskie, wszelkie skóry stale na składzie. — Magazyn futer
Z. Goździejewicz
Podgórna 10.
Pracownia kuśnierska na miejscu dg 4 426

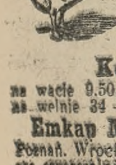

Pierze Puch
dobre gatunki pierze gęsie 3.— pierze kacze 1.50 Poduszki sypialne 5.50; pierzyny 28.—; spody 22.50
Kołdry
na wacie 9.50; jednawbne 26.50; na wełnie 34.—; na puchu 70.—
Emkap M. Mielcarek
Poznań, Wrocławska 30, największa czyszczalnia pierza. ng 16 318

Futro
damskie 180.— Półwiejska 1/8 a zdg 62 692

Pamiętaj tylko Wroniecka 24
Hurtownia Porcelany sprzedaje serwisy kawowe 6.— = Noże widelce tuz. 12.50 — Szklanki paczka 15 sztuk 1.— Najsolidniej Najtaniej — Całkowite urządzenia restauracyjne. zdg 62 627

Sypialnię
mało używaną okazyjnie sprzedam, Poznań Karwowskiego 16—5 zdg 62 421

Dubeltówkę
kurkową kal. 16. Adres Kurjer Poznański zdg 62 474

Bezkonkurencyjny
skład kolonjalny z mieszkaniem w wiosce od zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Ed. Tonn, Mosina, św. Jana 3. d 4698

1 silnik
prądu stałego, mocy 5 KM przy 1000 obrotach na min., dla napięcia 440 V włącznie rozrusznika.
1 silnik
prądu stałego mocy 5 KM przy 1,850 obrotach na min dla napięcia 440 V włącznie rozrusznika. Powyższe silniki, używane lecz w nienagannym stanie są korzystnie do nabycia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 46 968/9

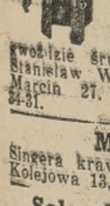

Okucia
do drzwi: antaby mos. kpl. od 2.70 do okien oliwy mos. kpl. 5.75 do piecy kpl. 9.60 zamki meblowe 20 gr
Zamki bezpieczne
gwoździe śruby, nity narzędzia. Stanisław Wewiór. Poznań św. Marcin 27. założone 1897 tel. 34-31. ng 16 138/9

Maszynę
Singera krawiecką sprzedam. — Kolejowa 13, m. 4. zdg 62 337

Salon Ludwika XV.
złocony, wyjątkowo piękny z dywanem 3×4 m okazyjnie sprzedam. Ul. Wyspiańskiego 12. — m. 3. zdg 62 299

Radjo
prąd stały, dobre, 100 złotych. Marszałka Focha 19, m. 6. Kościukiewicz. zdg 62 285

Skład
spożywczy magiel, mieszkaniem z powodu wyjazdu tanio sprzedam. Patrona Jackowskiego 41, m 5. zdg 62 284

Sypialnia
jasna, dobrze utrzymana, telefon 84-75 od 5-tej. zdg 62 283

Futro
skunksowe, dobrze utrzymane, telefon 84-75 od 5-tej. zdg 62 282

Płaszcze
Ubrania Spodnie. Kurtki. Materjały ... me a

Płaszcze damskie
najtaniej tylko w firmie
W. Janaś,
Poznań Stary Rynek 42. Wrocławska 20 dg 4533 4

Pończochy
Skarpetki
piękne dobre tanie
Rękawiczki
duży wybór — solidny towar
A. Szymański
św. Marcin 1 przy placu Świętokrzyskim. — Specjalny magazyn pończoch i rękawiczek ng 14 364/5

Materace
tapczany, leżanki, garnitury klubowe najtańsze wprost pracownia Poznań. Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej, suterena. zdg 62 658/9

Wielki
wybór maszyn do szycia w cenie od 160 zł. pokaz bez obowiązku kupna. Fligierski. Poznań. św. Marcin 23. zdg 62 228/9

Maszyny do pisania
nowe i okazyjne z gwarancją
Kochanowicz S-ka
Plac Wolności 13 obok Komendy Policji. Pg 5817-42.60

10. MAJĄTKI

Majątki
blisko Poznania 3 200 i 1 800 mórg buraczanych sprzedam, zamienię na kamienicę Gdyni, Poznaniu. 1 200 mórg buraczanych Kujawy, cena 330.— za morgę 520 mórg buraczanych, cena 130 tys., wpłaty 70 000. Paluch, Poznań, Kantaka 8/9. zdg 62 360

1 600 mórg
kompletne 400 000.— w tem 230 000 amortyzacji, — wpłaty 100,000.—
• 760 mórg
kompletne elektryczność 200 000, wpłaty 80 000.—
Rezydencja
120 mórg, pałac komfortowy, 20 pokoi w 15 morgowym parku-ogrodzie, elektryczność, centralne ogrzewanie I. kl. inwentarze 50 000.—. Zgłoszenia Piergies, Strzelno (Wlkp.) zdg 62 306

11. KUPNA

Dywan
3×4 kupię. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdg 61 795

Srebro
złoto, brylanty, porcelanę, kryształy, obrazy, starożytności kupuje „Lamus", Strzelecka 1. zdg 62 257

Łóżeczko
używane w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 62 338

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 492

Kolonjalny
cukierków, owoców, mieszkaniem, prosperujący kupię. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 62 431

Formę
do masowej produkcji domowej obrazu M. B. Częstochowskiej 30×40 pouczeniem. Zgłoszenia oferowaną ceną Kurjer Poznański zdg 62 404

Kupię
mały kaflany piec przenośny. — Zgłoszenia ceną Kurjer Poznański zdg 62 779

Kupię
zaraz magiel używany w dobrem stanie. Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 62 594

Formy
do wafli używane kupię. Oferty Kurjer Poznański dg 4 707

Szkła akumulatorowe
duże lub małe kupię. Warsztat elektrotechniczny, Garncarska 3. zdg 62 858

Książki
powieściowe, naukowe, podręczniki uniwersyteckie, całe bibljoteki sprzedaż najkorzystniej w Księgarni — Antykwarjat
Pierackiego 20
Bogata wypożyczalnia, ostatnie nowości, Najtańsze i największe źródło dla bibljotek prywatnych i towarzyskich. zdg 62 723

Pianino
krzyżowe kupię gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 792

Maszyny drukarskie
małą płaską tyglówkę, maszynę do cięcia papieru, spinania kupię. Oferty ceną do Kurjera Pozn. zdg 62 916

12. DO WYNAJĘCIA

„Informator"
poleca mieszkania Skarbowa 1. (dom ogrodowy). zdg 60 893

3 pokoje
od gospodarza. Sobczak Marsz. Focha 126. zdg 61 365

Trzypokojowe
przynależnościami I czynsz bieżący. Wiadomość Pałacza 70 m. 5. zdg 61 851

Trzypokojowe
małe komfort. małej rodzinie gosp. Szelągowska 19. zdg 62 251

Sześciopokojowe
III. blisko parku Wilsona, słoneczne, komfort, dobre centralne ogrzewanie właściciel. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 232

Trzypokojowe
nowym domu, komfort, od zaraz do wynajęcia. Czwartaków 20. zdg 62 273

Trzypokojowe
komfortowe. Zgoda 14, m. 9. — naprzeciwko kościoła Górczynie. zdg 62 308

Mieszkanie
dwupokojowe komfortowe. Słowackiego 38 — 16. zdg 62 312

Mieszkania
5-cio pokojowe wolne. Matejki 48/49. zdrg 62 316

Dwupokojowe
kuchnia front przy 58 pułku oddam. Adres Kurjer Poznański zdg 62 359

2×2 pokoje
przy Rynku Łazarskim, czynsz miesięczny potrzebna kaucja. — Wiadomość stróż. Lodowa 6. zdg 62 344

3 pokoje
łazienka, czynsz miesięczny potrzebna kaucja. Wiadomość stróż Generała Umińskiego 10. zdg 62 343

2
pokoje kuchnia, łazienka. Wioślarska 12, Rataje. zdg 62 379

Pokój
kuchnia, czynsz zgóry od zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 62 483

Trzypokojowe
Strzelecka 6. zdg 62 435

Czteropokojowe
komfortowe willa. Aleja Szelągowska 28 zdg 62 432

3×2
pokoje kuchnia wygodami. Aleja [illegible]tycka (Główna), Purol. zdg 62 601/2

Duży
pokój suterena mały pokój jednoosobowy zaraz. Chociszewskiego 47. zdg 62 774

Dwupokojowe
częściowo meblami oddam. Adres Kurjer Poznański zdg 62 620

Czteropokojowe
komfortowe śródmieście. częściowo meble. czynsz ustawowy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 457.

2 pokoje
i kuchnia. Gospodarz. Aleja Polabska 9. zdg 62 456

5
I słoneczne, komfortowe. piece. Wilsona. właściciel. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 451.

4
komfortowe słoneczne IV. piece Wilsona. właściciel Oferty Kurjer Poznański zd. 62 446.

Trzypokojowe
komfortowe zaraz. Aleja Hetmańska 11. zdg 62 441

2
pokoje kuchnia, rok zgóry do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 62 414.

Pokój
kuchnia. Wielkiej Starołęce, do wynajęcia. Zgłoszenia Piekary 25 — 1. zdg 62 661

Trzypokojowe
willi wolne. Dębiec, Wiśniowa 102 zdg 62 540

Pokój
kuchnia Szelągu. Wyłom, gospodarz. Bogajczyk. zdg 62 833

Trzypokojowe
komfortowe. Grodziska 20. zdg 62 730

Dwupokojowe
z łazienką wolne od podatku do wynajęcia. Dozorca Fraszewski. ul. Szamarzewskiego 56, m. 1. zdg 62 698

Trzypokojowe
dwopokojowe, Solacka 18. zdg 62 754

Sześciopokojowe
Pięciopokojowe
Czteropokojowe
Wolności Fredry, Ratajczaka, Piłsudskiego
Trzypokojowe
Dwupokojowe
Marcina 74, I., 18. front. zdg 62 929

Dwupokojowe
małe parterowe. Ostrówek 10. — dozorca. zdg 62 912

Czteropokojowe
mieszkanie komfort. II zaraz do wydzierżawienia. Focha 123. — stróż. zdg 62 910

Ładne
3 pokojowe mieszkanie Chełmońskiego 17, m. 11. Zgłoszenia mieszkanie 7. zdg 62 906

Pokój
z kuchnią lub bez od zaraz. Zgłoszenia Rybaki 27, m. 11. zdg 62 695

Trzypokojowe
Nowomiejski, dwupokojowe komfort Libelta.
„JUR"
Piekary 26. zdg 62 732.

Mieszkanie
4 pokojowe oraz 2 pokojowe, łazienki, słoneczne, nowo pobudowana willa, wprost od gospodarza do wynajęcia. Reflektantów przyjmuje w niedzielę Nehringa 3, Łazarz. zdg 62 706

Trzypokojowe
kuchnia, niekomfortowe. Zgłoszenia od poniedziałku 11—17. Długa 9, m 4. zdg 62 794

Trzypokojowe
komfortowe. Aleja Szelągowska zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 765

5
pokoi z kuchnią do wynajęcia od zaraz na Staszica. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 761

Siedmiopokojowe
Cieszkowskiego 1. zdg 62 838

Czteropokojowe
mieszkanie I ptr., śliczne, bardzo słoneczne — holl, łazienka, parkaty w nowowybudowanej willi przy Alei Hetmańskiej, roczny czynsz. Oferty „Par" pod 56 472. Pg 6 395-56.472

6-pokojowe
III ptr. całkowicie odnowione, nadające się dla dwóch rodzin wolne od zaraz. Matejki 4, m. 6, u gospodarza lub m. 15 u stróżki. Pg 6 396-44.69

Mieszkanie
trzypokojowe, komfortowe nowowybudowanej willi od 1. 12. 35. ul. Płowiecka 5 (przy Grunwaldzkiej). zdg 62 782

Dwupokojowe
Plac Sportowy 1. Grześkowiak. zdg 62 797

Czteropokojowe
siedmiopok., wysoki parter, 7-pok. I. piętro, komfort tanio. Chełmońskiego 9. zdg 62 918

13. SZUKA MIESZK.

„Informator"
mieszkań poszukuje. Skarbowa 1 (dom ogrodowy). zdg 60 895

Kolejarz
dwupokojowego, okolica dworca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 270

1—2 pokoi
kuchni wygody, kultur. domu poszukuje emeryt. oficer, punkt. płatnik, bezdzietni. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 388

3—4
emerytka. pewna płatniczka od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 438

1—2
pokoi kuchnia poszukuje emeryt. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdg 62 679/80

5-pokojowe
nie wyżej II piętra wprost gospodarza Rynek Jeżycki lub pobliżu poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 472.

Kierownik
szkoły szuka 3—5 komfortowych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 541

Starszy
emeryt poszukuje pokoju kuchni zaraz lub 15 od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 524

Pokoju
z kuchnią poszukuje bezdzietne. stała posada, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 820

6—7
pokoi, centrum poszukuje. Cena Kurjer Poznański zdg 62 769

Trzypokojowe
komfortowe z holem. Wolne od podatku. Czynsz 150.— miesięcznie do wynajęcia. Administracja Nieruchomości ZUS, Dąbrowskiego 14/16. zdg 62 696

3
pokojowego poszukuje Niemiec. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 940

2
trzech pokoi poszukuje urzędnik Jeżyce, bliżej śródmieścia, płacę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 728

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Mieszkanie
czteropokojowe Wielkie Garbary na dwupokojowe zamienię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 954.

15. POKOJE UMEBL.

„Informator"
poleca pokoje. Skarbowa 1 (dom ogrodowy) zdg 60 894

Klatki
elektryczność. Marcina 64, m. 24 zdg 62 370

Solidnemu
na stanowisku, czysty, elektryczność, łazienka w kulturalnym domu zaraz. Półwiejska 3, m. 13 III. p. zdg 61 807

Panu
stanowisku, studentowi. centralnem. Mickiewicza 21 — 25, III. zdg 61 890

Dwuosobowy
Wrocławska 3 m. 7. zd 54 827

Wrocławska
13, mieszkanie 8, duży, frontowy, I ptr. niekrępujący, łazienka telefon od zaraz. zdg 61 979

Pokój
dwom osobom: małżeństwu bezdzietnemu (używaniem kuchni). Podgórna 5. mieszkanie 4. zdg 61 959

Kochanowskiego
5 — 9. zdg 62 787

Dwuosobowy
Słowackiego 39 — 9. zdg 62 785

Pokój
Polna 3 — 7. zdg 62 784

Cieszkowskiego
6 — 6. zdg 62 767

Jedno-
dwuosobowy, frontowy zaraz. ul. Kwiatowa 5, m. 3. zdg 62 691

Jeżycka
41 — 4. zdg 62 689

Pokoje
dla mężczyzn umeblowane z opałem, światłem i bielizną przy ul. Rybaki 18 a. w cenie 22 zł mies. od zaraz do wynajęcia. Zarząd Miejski, ul. Grunwaldzka 18, pok. 1. ng 17 631

Eleganckie
Wrocławska 5/6 — 5. zdg 62 934

Niekrępujący
Szymańskiego 8 — 9. zdg 62 868

Elegancki
Kantaka 4, m. 6. zdg 62 867

Panu
Stroma 26, m. 18. zdg 62 911

Dwuosobowy
zaraz używaniem kuchni. Ślusarska 2 — 13. zdg 62 908

Grunwaldzka
15 — 2. zdg 62 897

Niekrępujący
kaloryfery. Ratajczaka 21/9 — 20. zdg 62 957

Elegancki
utrzymaniem — bez. Wały Jana na 11 — 2. zdg 62 890

Klatki
przyjezdnemu inteligentowi. Ratajczaka 38 — 3. zdg 62 963

Elegancki
Łąkowa 14 — [illegible] zdg 62 961

Długa
13 — 8. zdg 62 712

Pokój
Strzelecka 14, m. 3. zdg 62 733

Niekrępujący
Wierzbięcice 51 — 3. zdg 62 734

Wspólny
obiadami, utrzymaniem. Skarbowa 2, mieszkanie 9 zdg 62 790

Dwuosobowy
Przecznica 1, m. 10. zdg 62 789

Pokój
Ogrodowa 19, m. 9 od zaraz. zdg 62 760

Centrum
duży, słoneczny, telefon, utrzymaniem, bez. obiady Aleje Marcinkowskiego 17, m. 6. zdg 62 755

Słowackiego
38 — 9. zdg 62 759

Pokój
panu. Plac Wolności 9—5. zdg 62 740

Studentce
wspólny studentką tanio. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 62 745

Seminarzystce
gimnazjastce tanio. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 62 744

Masztalarska
8 a — 4. zdg 62 719

Józefa
6 — 10 przy placu Świętokrzyskim obiadami. zdg 62 943

Frontowy
niekrępujący, ładny, wygodami. Wyspiańskiego 11, m. 7. zdg 62 920

Dwuosobowy
umeblowany lub próżny używaniem kuchni, bez. Wyspiańskiego 11, m. 7. zdg 62 919

Centrum
elegancki, większy, utrzymaniem, bez. Marcina 56 — 6. zdg 62 900

Dąbrowskiego
36 — 8. zdg 62 894

Pokój
Pl. Wolności. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 61 993

Pokoik
Matejki 38, m. 11. zdg 62 326

Opalony
pokój 35.— Kreta 24 — 10. zdg 62 334

Pokój
Łąkowa 7 — 9. zdg 62 339

Panu
Szewska 15 — 8. zdg 62 294

Pokój
dla solidnej pani. Kręta 4, m. 8. zdg 62 286

Pokoik
Kwiatowa 9 — 11. zdg 62 354

Śródmieściu
panienkom. Piekary 22/3 m. 51. zdg 62 353

Pokoik
Słowackiego 25 — 13. zd 62 345

Kulturalnym
umeblowany lub próżny. Stablewskiego 1, m. 9. zdg 62 401

Centrum
pokój. Kreta 22, m. 10. zdg 62 399

Wspólny
panience pościelą. Piekary 6—7. zdg 62 402

Pokój
Szyperska 3, m. 13. zdg 62 396

Ogrodowa
13 — 15. zdg 62 372

2
frontowe niekrępujące, czyste. — Focha 15 a — 2. zdg 62 369

Wielkie
Garbary 40 — 3. zdg 62 469

Centrum
frontowy z utrzymaniem. Półwiejska 19, m. 8. zdg 62 486

Ładny
Szwajcarska 20 — 8. zdg 62 478

Małżeństwu
samotnym. Chwaliszewo 68 — 9 zdg 62 683

Chwaliszewo
9 — 15. dg 4701

Tanio
utrzymaniem. Działyńskich 7, — m. 9. zdg 62 595

Wspólnej
panience. Piekary 8 — 11. zdg 62 628

Elegancki
elektryczność panom stanowisku. Młyńska 12A, mieszkanie 9. zdg 62 437

Wolny
Jedno-dwuosobowy. Matejki 66 — 8. zdg 62 436

Marcin
27 — 12 utrzymaniem, bez. zdg 62 433

Ładny
czysty. Grobla 1b — 8 (narożnik Garbar). zdg 62 430

Jedno-
dwuosobowy, dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 15, m. 3. zdg 62 424

Różana
4 — 12. zdg 62 420

Panienkom
Piekary 22/23, m. 27. zdg 62 475

Wygodami
Kwiatowa 3 — 3. zdg 62 415

Ładny
(telefon). Piekary 9 — 2. zdg 62 413

Pokój
Piekary 3 — 8. zdg 62 411

Dla
pań frontowy, Nowa 1, m. 12. zdg 62 848

Elegancki
i dwuosobowy obiadami. Ratajczaka 9 — 10. zdg 62 805

Słowackiego
34 — 5. zdg 62 [illegible]

Wynajmę
Poznańska 8/10, m. 4. zdg 62 776

Pokoiczek
Poznańska 59 — 3. zdg 62 718

Ładny
słoneczny pokój. Niegolewskich 26, m. 1. zdg 62 879

Jedno-
dwuosobowy, ul. Wierzbięcice 17, mieszkanie 3. zdg 62 599

Niekrępujący
jedno- dwuosobowy. Wielkie Garbary 36 — 17. zdg 62 598

Ogrodowa
12, m. 11. zdg 62 617

Pokój
umeblowany, Półwiejska 31, m. 8. zdg 62 615

Frontowy
klatki. Wroniecka 16 — II lewo. zdg 62 471

Inteligentnemu
Nowa 1 m. 11. zdg 62 445

Próżny
umeblowany. Młyńska 12 — 4. zdg 62 566

Dwuosobowy
ewentualnie małżeństwu bezdzietnemu. Matejki 65 — 8. zdg 62 652

Przyjezdnym
również na stałe utrzymaniem. Nowy Rynek 5 — 3. zdg 62 643

Pokoju
niekrępującego utrzymaniem śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 625

Próżny Ratajczaka
lub 2 śliczne tylko lepszemu panu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 537

Pokoik
15.— Zielona 3 — 6. zdg 62 5[illegible]

Pokój
fortepianem Skarbowa 4, m. 15 zdg 62 526

Pokój
pani. Niegolewskich 1, m. 10. zdg 62 520

Frontowy
Wielkie Garbary 2 — 5. zdg 62 521

Dwuosobowy
Półwiejska 6 — 13. zdg 62 517

Półwiejska
5—9. zdg 62 798

Pokój
klatki schody wejś. frontowy, słoneczny, umeblowany — bez pościeli — panu zaraz. Górna Wilda 56, m. 11 zdg 62 799

Pan)m
Wożna 5 — 5 zdg 62 796

Niekrępujący
Wielkie Garbary 36, m. 19. zdg 62 506

Niekrępujący
dwuosobowy. Wielkie Garbary 36, m. 21. zdg 62 505

Klatka
niekrępujący. Zupańskiego 21 — 10. zdg 62 501

Duży jednoosobowy
40. Pl. Świętokrzyski 4. I. piętro, lewo. p 2 607

Dwuosobowy
Długa 3 — 2. zdg 62 656

Urzędnikowi
Przecznica 6, m. 10. zdg 62 825

15—30
jedno- dwuosobowy. Spokojna 27, mieszkanie 4. zdg 62 685

16. SZUKA POKOJU

„Informator"
poszukuje pokoi. Skarbowa 1, (dom ogrodowy). zdg 60 891

Student
poszukuje pokoju śródmieście za lekcje, zakres szkoły powszechnej. Dyplom nauczycielski. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 302

Małżeństwo
emeryt oficer poszukuje 1—2 czystych pokoi próżnych lub częściowo umeblowanych używaniem kuchni, wygody. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 389

2 pokoje
umeblowane, łazienka, elektryczność, pan na poważnem stanowisku. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 366

Pokoiku
małego lub wspólnie 10.— Oferty Kurjer Poznański zdg 62 780

Pokoju
próżnego lub używaniem kuchni centrum małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 417.

Pokoju
umeblowanego dla młodego małżeństwa, łazienka, śródmieście, niekrępującego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 749

Próżnego
śródmieście, do III p. od zaraz dla solidnej bieliźniarki. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 596

Eleganckiego
niekrępującego, telefonem, ewentualnie dobrym utrzymaniem, centrum zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 889.

Pokój
dobrze urządzony dwuosobowy z obiadami lub bez, poszukiwany od 15 listopada. Oferty Par 56.473. Pg 6 394-56.473

Spokojnego
student. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 921

17. LOKALE

Skład z mieszkaniem
3 pokojowem, obszernem i jasnem kuchnia, łazienka, niski parter, — nadający się również na biura wprost od gospodarza od 1. 11. 1935 r. do wynajęcia. Zgłoszenia J. Loga, Poznań, ul. Słowackiego 18 telefon 66-89. Pg 5816-42.55

„Informator"
wskazuje składy, biura, ubikacje Skarbowa 1. (dom ogrodowy), zdg 60 892

Dwie duże
ubikacje nadające się na pracownię od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia u administratora Za Bramką 9, m. 3. zdg 62 148

Lokale fabryczne
ca 300 m² na I piętrze.
Skład
dwa okna wystawowe, razem lub oddzielnie od 1 stycznia 1936. Wrocławska 15, dozorca domu. zdg 62 292

Sklepy
duże w całości, oddzielnie, jasne, suche w śródmieściu od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia telefon 22-88, 9—3. zdg 62 500

Warsztat — składnica
nowy masywny z światłem bocznem i górnem, wbudowane biuro parter 160 m², nadający się na każdą branże do wynajęcia. Ul. Przemysłowa 27 (przy dworcu autobusowym, tramwaj 7, 10. zdg 62 479

Lokal
restauracja, korzystne położenie, dobrze prosperujące, centrum Poznania, powodów rodzinnych sprzedam tanio. Oferty spieszne poważne Kurjer Poznański zdg 62 623

Skład
kolonjalny, dobrze prosperujący, 2 pokoje kuchnia duży zapas towaru, kasy dziennej 200 zł. Adres Kiosk, Marsz Focha 139. zdg 62553

Lokal
handlowy, duży z przynależnościami w okolicy Zamku zaraz do oddania. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 538

Szopę
wydzierżawię na składnicę. Poznań, Rynek Łazarski 18. zdg 62 531

Lokale
obszerne 400 m² śródmieście, Wroniecka 6/8, I. piętro, centralne ogrzewanie na handel, przemysł, biura zaraz wynajmę. Jaroszewski, Mielżyńska 6. zdg 62 [illegible]

Lokal
handlowy w Głównej - Rynek wynajmie gospodarz. Zgłoszenia Czekański, Słowackiego 8, m. 16. zdg 62 827

Suche piwnice
wolne. Długa 3, gospodarz. dg 4 708

Poszukujemy
2—3 ubikacje przemysłowe z biurem o łącznej powierzchni ca 200 m kw. na drukarnię, tylko w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 725

Suterenowa
ubikacja — długoletnia ślusarnia — zaraz do wydzierżawienia. Właściciel Lodowa 1. zdg 62 909

Wydzierżawię
przy ul. Chwaliszewo 68, ubikację ca 100 m² w całości lub podzielone. Gaz, elektryka, woda na miejscu. Walenty Wawrzyniak, Staszica 1. zdg 62 903

Ubikacja
na składnice lub warsztat. Podgórna 5 m. 6. zdg 62 854

2 pokoje
na cele biurowe położone przy ul. 27 Grudnia 2, I p. front, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia kierować „Vesta", Bank Wzaj. Ubezpieczeń, św. Marcin 61, pokój nr. 10. Pg 63 98-44.71

Skład
przyległem pokojem wydzierżawię zaraz. Ul. Chełmińska 3, gospodarz. zdg 62 702

Lokal
handlowy pokojem, ruchliwem położeniu wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 899

18. DZIERŻAWY

Dobra egzystencja
Wydzierżawię zaraz korzystnie zaprowadzoną kawiarnię-jadłodajnię całkowitem trzypokojowem urządzeniem Poznańskiem. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 360

Bardzo dobrze prosperujący
skład kolonjalny
z całkowitem urządzeniem, bez towaru w Kcyni zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Wołyński, Kcynia, Rynek 4. zdg 62 346

Place
opłotowane, woda, ogród owocowy, przy tramwaju — kościele. Górczyńska 36 — 1. zdg 62 970

Dzierżawy
600—800 mórg dobrej ziemi poszukuje rolnik z gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 708

Kawiarnię
względnie restaurację dobrze zaprowadzoną wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 926

21. LICYTACJE

Licytacja mebli
W poniedziałek, 4 listopada i dni następne od 8 do 18 w
Lokalu Licytacji, Stary Rynek 46/47
Sprzedane zostaną: 5 kompl. jadalnie, 5 salonów (Empire — Ludwik Filip i inne) gabinet-salon antyczny, sypialka biała, gabinet damski, toaletki, fotele klubowe, pianino, pianola, dywany, elektrolux, Kasa National, Expresso, około 80 obrazów, lustra weneckie i inne, szafy żel., lampy, dużo pojedyńczych mebli nowoczesnych, pozatem antyczne, jak szafa holenderska bibljoteki, sekretarze, witryny, komody, kanapy itp. Brunon Trzeczak, Zaprzysiężony aukcjonator. Pg 6 391/2-44.64

22. ZGUBY

Zgubiono
świadectwa Marji Krawczyk, oddać wynagrodzeniem. Tama Garbarska 4, m. 11. zdg 62 315

23. ROZMAITE

Fotografje
portrety. Bracia Pęcherscy. Aleje Marcinkowskiego 8. dg 2663

Kursy kosmetyczne
i masażu leczniczego doktorów medycyny Zofji i Feliksa Rostkowskich. Warszawa, Mokotowska 51, telefon 899-29, uprawniają do otwarcia gabinetu kosmetycznego i masażu. Zapisy trwają. Przyjmuje się również praktykantki celem uzupełnienia wiedzy kosmetycznej i wyrobu kosmetyków. Mieszkanie zapewnione. ng 13 924

Przerabiam
naprawiam swetry, garsonki, kombinacje itp. wykonuje nowe. Podgórna 10 a, m. 2. Pg 5815-42.53

Wytworną i powabną linję
daje tylko dobrze dopasowany gorset, pas leczniczy według niedoścignionego kroju. Chrześcijańska Pracownia Gorsetów Anny Bitdorfowej. Plac Wolności 9. — Przyjmuje wszelkie przeróbki, ceny niskie. dg 4 512

Pończochy - skarpetki
dobre tanio tylko w firmie
„Haftoplis"
Stary Rynek 6, (Wiankowa). Pg 6 156-43.01

Krawcowa
szyje po domach tanio, elegancko. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 902

Dywany — kilimy
naprawia. Tabernacki, Kreta 24, tel. 23 — 56. dg 4680

Spełnione
przepowiednie. Dziękuję wróżce. Piłsudskiego 5 — 8, Świergot. zdg 60 904

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość! Piłsudskiego 5 — 8. Wróżka. zdg 61 165

Sławna chiromantka
grafolog - fizjognomistka z długoletnią doświadczoną praktyką na podstawie badań naukowych zdumiewająco przepowiada losy loteryjne, przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Liczne serdecznie podziękowania. Przyjmuje od 10—1 i od 3—8 wieczorem. Fr. Ratajczaka 15, m. 10, II piętro II wejście w pasażu Apollo prawo po schódkach. zdg 62 026

Wykonuję
wszelką garderobę damską, futra modernizuje. Kreta 24, m. 4 zdg 62 397

Kurs robót ręcznych
„Bławat Polski" — St. Rynek 87, w listopadzie zapisy przyjmuje. zdr 62 321

Krawiectwo w teorji i praktyce
Podręcznik do użytku szkół zaw. i dokształcających, egzaminów mistrzowskich, czeladniczych. — Cena 2.50 za pobraniem 3.— Do nabycia u autora, L. Miklaszewski, Poznań, Fabrycyna 34. zdg 59 711/2

Dropsy i cukierki
Eukalyptusowo - Mentolowe w torebkach i luzem oraz Słodowe, Anyżowe Miodowe z pszczółką, Mieszanki, Śmietankowe z fabryki
Roma — Poznań
to szczyt dobroci. Żądać wszędzie Pg 5 794/5-40.22

Oddam
na własne pięciomiesięcznego chłopczyka, ładnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 351/2

Przepisuje
maszyną strona 10 gr.
„JUR"
Piekary 26. zdg 62 731

Bilansista
rutynowany załatwia tanio, dorywczo. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 622

Inteligentne
bezdzietne małżeństwo zaadoptuje dziecko. Jednorazowe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 618

Chiromantka
Aleje Piłsudskiego 4 — 12. zdg 62 469

Kołdry
przerabia, poszywa. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdg 62 464

Akuszerka
Ogrodowa 2 udziela porady — pomocy. zdg 62 449

Chiromantka
zagraniczna jeszcze na krótki czas. Fr. Ratajczaka 9 — 10. zdg 62 583

Słynna
chiromantka. Grobla 4 — 2. zdg 62 561

Meblowe
żurnale najnowsze 1936. Wydawnictwo „Nasz Przemysł Meblowy", Kraków, Zyblikiewicza 5. Tg 2 037

Kuśnierka
modernizuje futra tanio. Zielona 3—6. zdg 62 535

Wróżbiarka
Jezuicka 8, mieszkanie 1. zdg 62 830

Płaszcze
komplety, suknie elegancko najtaniej szyje Słowackiego 39 — 9. zdg 62 786

Futra, płaszcze, suknie
eleganckie, skromne szyje Piekary 10, m. 2. zdg 62 850

Masażystka
zdolna przyjmuje masaże poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 770

Przepisywania
maszyną najtaniej. Dom Zleceń, Wrocławska 22. zdg 62 950

Gorsety
na miarę najnowsze modele wykonuje. Dąbrowska, 27 Grudnia 4 m. 4. zdg 62 857

Szukam
wspólnika homeopaty. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 716

Dziecko
na wychowanie przyjmę. Jeżycka 34 — 15. zdg 62 837

24. NAUKA

Samouczek rachunkowy i geometrji
Sitowskiego wyszedł z druku. 1 000 zadań rozwiązanych. Łatwa nauka bez pomocy nauczyciela. Uniwers. poradnik dla każdego zawodu. Cena 4.80 zł. Wpłacone zgóry na PKO 301 354 z posyłką 5.10. Za zaliczeniem poczt. 5.80 Księgarnia Mikulskiego, Katowice, Marjacka 2. Pg 6057-71.65

Kursy
kroju szycia Nowak, kierownik, Wrocławska 33. dg 4577

Studentki
udzielają korepetycyj wszystkich przedmiotów. Samopomocowa Organizacja Studentek. Aleje Piłsudskiego 7, pokój 2. zdg 47 703

Kursy
stenografji, pisania maszyną, — księgowości. Strzelecka 33. zdg 57 547

Szkoła tańców Szczurkówny
Pocztowa 23, parter. zdg 61 190

Nauka
kroju, szycia
systemem profesora Lewańskiego
Tomaszewski
Pocztowa 1. Wykonujemy
Kroje
ze wszystkich żurnali. zdgr 62 035

Student
rutynowany korepetytor, referencje poszukuje korepetycyj zakresie gimnazjum. Specjalność: łacina, grecki, matematyka, francuskie. Oferty Orędownik d 4676

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 250

Szkoła tańców Szorskiego
Pierackiego 12, tel. 38-08. zdg 62 209

Szkoła Tańca Wituszkowskich Pasaż Apollo
oraz Pierackiego 19. Kurs Akademicki czwartego. Osób starszych piątego.. Pg 6 382-56.469

Institutrice
française donne leçons. Offres Kurjer Pozn. zdg 62 340

Udzielam
lekcyj obych języków. Pocztowa 27, podwórze, II. zdg 62 398

Pensjonat
wzorowy dla uczennic. Marcinkowskiego 19. II. Opłata niska. zdg 62 743

Kursy
stenografji, pisania maszyną rozpoczynam 5 listopada. Kantaka 1 — 6. zdg 61 833/4

Kursy Handlowe
Sawickiego. Plac Wolności 2. — Kurs 4 listopada. zdg 62 124/5

Szukam
zdolnej wspólnie do matury. — Oferty Kurjer Poznański zdg 62 842

Uczeń
mechanik. Czerniak, Mickiewicza 18. zdg 62 807

Szkoła Tańców Średzińskiego
kurs początkujących rozpoczynam. Strzelecka 3. zdg 62 663

Reemigrantka
francuska, wykształcona, udziela francuskiego. Ogrodwa 19—11. zig 62 522

0,50
udzieli magister. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 824

Kursy
stenografji, pisania maszyną od 5 listopada. Kromczyńska, Ogrodowa 16, m. 5. zdg 62 871

Kursy handlowe
Kromczyńska, Ogrodowa 16, II. zdg 62 872

Celem
powiększenia prywat. szkoły powszechnej poszukuje osoby z pewnym kapitałem ewntl. współpraca. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 735

Medyk
udzieli korepetycyj, uczniom niższych klas gimn. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 948

Poszukuję
celem wspólnej nauki matury eksternistów. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 944

25. MUZYKA

Lekcyj
gry na fortepianie udziela dyplomowana nauczycielka. Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8 (dom narożnikowy) zdg 61 919

Lekcje
fortepianu początkującym, zaawansowanym. Ratajczaka 15 — 4. zdg 60 164

Nuty
Marysienka — Noc — Kocham wszystkie kobiety — A jednak się skończyło oraz inne nowości taneczne poleca A. Cybulski, św. Marcin 9/10. ng 17 128

Dyplomowana
udziela lekcyj fortepianu, teorji. Zgłoszenia 3—6, Cieszkowskiego 8, m. 2. zdg 62 290

Szkoła Muzyczna Chopina
27 Grudnia 19 przyjmuje uczniów każdego czasu. zdg 62 498/9

Zapewnione
postępy gry fortepianowej, najnowocześniejsza metoda. Miesięcznie 8.—. Guziński. Czartorja 9 — 16. zdg 62 631

Lekcyj skrzypiec
udziela gruntownie nauczyciel — konserwatorjum — 4 zł miesięcznie.
Skalski,
Dąbrowskiego 35/37, mieszkanie 26. zdg 62 523

Wyższa szkoła śpiewu
Heleny Dutkiewicz, dypl. prof. śpiewu konserwatorjum Drezdeńskiego. Metoda „Belcanto" sławnych metrów. Pierackiego 8—12. zdg 62 852

Duet
mieszany accordjonem lub trio — wolne 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 895

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Panienka
lat 17, skromna reemigrantka, absolw. szkół handlowo-gospodarczych, władająca językiem francuskim i niemieckim polskim słabo, szuka stosownego zajęcia. — Łaskawe zgłoszenia „Par", Poznań pod 56.445 Pg 61 90-56.449

Księgowy
rutynowany bilansista, poszukuje pracy, zakłada, reguluje księgi wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 59 526

Dziewczyna
poszukuje posługi na przedpołudnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 920

Sierota
poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Zna dobre gotowanie. Świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 453.

Księgowy
rutynowany zakłada reguluje księgi tanio także wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 447.

Krawcowa
która zlikwidowała pracownię poleca się poza domem i na wyjazd szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 443.

Absolwent
szkoły wydziałowej syn biednej wdowy szuka jakiejkolwiek pracy biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 444.

Nauczycielka
z maturą semin. prawem nauczania, kilkoletnia praktyka, znajomość języka niemieckiego i franc. (zakres gimn.) szuka posady od 15. 11 lub 1. 12. 35. Oferty Kurjer Poznański dg 62 418.

Technik dentystyczny
poszukuje posady, wymagania skromne, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 662

Kelner
lat 28, dobrem poleceniem szuka posady, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 571

Panna
z dobrej rodziny, lat średnich, o miłej powierzchowności, obecnie na niewypowiedzianej posadzie, szuka posady do zarządu gosp. domowego, samotnej osoby, w dobrym domu. Może zająć się wychowaniem dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 008.

Panów Adwokatów
proszę o przyjęcie na aplikację. Oferty wzgl. adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 62 142

Kucharka - gospodyni
młoda, dobre świadectwa, poszukuje posady na wsi. Łaskawe oferty upraszam składać pod adresem: Helena Górecka, Pamiętowo, powiat Tuchola. zdg 61 754

Wdowa
po powstańcu b. uczestniku strajku wrzesińskiego szuka jakiejkolwiek posady, najchętniej za gospodynię. Oferty łaskawie składać Kurjer Poznański zdg 61 783

Kierownik biura
doświadczony w handlu, przemyśle i rolnictwie, księgowość, bilansach oraz podatkach, dobry organizator, szuka posady od 1 grudnia wzgl. 1 stycznia. Złoży gwarancje. Oferty Kurjer Poznański zdg 60 346

Biuralista
kilkoletnia praktyka, wykształcenie średnie, kurs buchalteryjny, władający językiem polskim, angielskim, niemieckim, francuskim w mowie i piśmie poszukuje posady. Poważne referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 60 746

Posady
woźnego, portjera, inkasenta magazyniera lub jakiejkolwiek z kaucją poszukuje elektromechanik. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 330

Biurowa
lub kasjerka, własną maszyną — znająca książkowość szuka posady. Kaucja 500—1000. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 350

Krawcowa
szuka pracy po domach tanio. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 323

Panienka
dobrej rodziny, kochająca dzieci, dłuższa praktyka szuka posady na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 296

Energiczna
Wilnianka przyjmie administrację kamienicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 295

Ekspedjentka
wszechstronna poszukuje posady do cukierni zaraz lub od 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 288

Młoda
inteligentna gospodyni zna gospodarstwo miejskie i wiejskie, czysta, oszczędna szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 336

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego lub w cukierni — względnie posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 279

Dziewczyna
inteligentna, gotowanie poszukuje posady do starszego państwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 274

Rządca
dobre polecenia szuka posady zaraz. Wierzbięcice 39a — 4. zdgr 62 271

Maszynistka
polsko - niemiecka poszukuje zajęcia popołudniowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 269

Praktykant
leśny 2-letnią praktyką (państwową i prywatną) poszukuje dalszej za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 301

Nauczycielka
poszukuje posady do dzieci z przygotowaniem do I. gimn. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 318

Sierota
uczciwa, pracowita szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 300

Technik budowlany
6 lat praktyki, dobry rysownik poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 62 298

Krawcowa
dzielna szuka posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 357

Kuchmistrz
długoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 382

Inteligentna
gosposia znająca dobra kuchnię, pragnie przyjąć posługę od 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 381

Panienka
z lepszej rodziny poszukuje posady jako uczennica, branża obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 371

Wychowawczyni
dyplom. pomoc nauce, początki muzyki, niemiecki, dobre świadectwa szuka posady. Łaskawe zgłoszenia od 3—6, Wożna 13, m. 4. zdg 62 365

Poszukuje
posługi lub prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 497

Magister
filozofji poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, korepetycyj, pracy biurowej lub fizycznej, za żywność, garderobę, gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 496

Sierota
chętna poszukuje posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 485

Szofer
kawaler z kursem pielęgnacji ogrodu, z znajomością centralnego ogrzewania poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 484

Dziewczyna
do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 429

Poszukuję
zajęcia za dobrą kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 427

Prasowaczka
pokojowa poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 62 426

Gospodyni-kucharka
szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański. zdg 62 423

200 zł
kaucji da za jakąkolwiekbądź pracę pomocnik drogeryjny, lat 26, ukończona szkoła wydziałowa. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 596/7

Czysta
grzeczna panienka szuka posady u starszych państwa od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 844

Krawcowa
rutynowana dom, poza domem szuka posady. Kraszewskiego 5, m. 13. zdg 62 817

Panienka
inteligentna szuka jako ekspedjentka z kaucją posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 804

Dziewczyna
z dobrej rodziny szuka posady najchętniej do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 801

Służąca
uczciwa najchętniej bez gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 777

Sierota
miłego usposobienia z dobremi świadectwami szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 880

Krawcowa
samodzielna, wykonująca solennie swa prace, przyjmie szycie w domach prywatnych i na wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 609

Chłopiec
do posyłek szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 467.

Dziewczyna
uczciwa czysta, religijna, dobrem gotowaniem i świadectwami do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 450

Dziewczyna
uczciwa, czysta gotowaniem do wszystkiego, chlubne świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 5[illegible]

Na ogłoszenia szyfrowane

wymagające złożenia „zgłoszeń" lub „ofert" do „Kurjera Poznańskiego" za nr....., prosimy kierować listy do nas oddzielnie na każde ogłoszenie, nigdy zbiorowo w jednym liście na kilka ogłoszeń. W narożniku dolnym, lewym koperty lub pocztówki prosimy umieścić czytelnie numer ogłoszenia, abyśmy korespondencję, nie otwierając jej doręczyć mogli inserentowi.

Kurjer Poznański

Poznań,

zdg 57 675 *św. Marcin 70*

Przestrzec musimy zgłaszających się przed dołączaniem do ofert dokumentów oryginalnych, świadectw i t. p., gdyż administracja nasza nie przyjmuje na siebie żadnej odpowiedzialności za ich zwrot, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta wskazujemy (zamiejscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko w tym wypadku, jeżeli inserent upoważnia nas do tego, podając w ogłoszeniu „Wiadomość" lub „Adres" wskaże „Kurjer Poznański" nr.....

Administracja.

Gospodyni
wykwalifikowana z kilkoletnią praktyką większych majątkach szuka posady w majątku lub probostwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 678

Prośba
inteligentna zastąp panią domu, zajmie się dziećmi, robótki, szycie. Dobre świadectwa, polecenia. Zgł. Kurjer Poznański zdg 61 862

Panna
szuka posady do dzieci, zna szycie robótki, udzieli początki lekcji skrzypiec. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 041

Jakiejkolwiek
posady poszukuje nauczycielka, Pomorzanka lat 22, dypl. państw. Wymagania skromne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 61 904

Krawcowa
w dom 1.50 szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 942

Praczka
przyjmie pranie. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 998.

Dziewczyna
uczciwa, pracowita do wszystkiego lub za pokojówkę szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 187

Posługi
poszukuje na Jeżycach. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 62 171

Posługi
dobrem gotowaniem bez uczciwa, pracowita. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 819

Poszukuję
posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 029

Kelnerka
przyjmie posadę bufetowej, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 021

Kucharka
wykwintne gotowanie, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 180

Służąca
gotowanie, pranie prosi posadę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 179

Starsza
pani zajmie się domem samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 157

Uczennica
wyuczona szuka pracy jako prasowaczka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 266

Pokojowa
hotelowa kilkoletnia praktyka i dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 267

Absolwentka
Sem. Ochroniarskiego szuka posady wychowawczyni dzieci lub do pomocy przy odrabianiu lekcji szkolnych. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 62 223

Krawcowa
dobrym krojem, szyciem dziennie 1.50 szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 114

Pani
inteligentna z dobrego domu, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 61 808

Ogrodnik - bartnik
lat 30, żonaty z 13 let. praktyką z dobremi świadectwami, uczciwy, sumienny, dzielny w zawodzie może być podwórzowym poszukuje posady od 1. 1. 36. miejscowość obojętna. Łaskawe oferty uprasza Kurjer Poznański zdg 61 931

Dziewczyna
uczciwa samodzielnem gotowaniem oraz do prac domowych poszukuje posady od zaraz lub ja. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 927

Poszukuję
posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 775

Doświadczony rządca gospodarczy
zam. hodowca, dobry organizator, posiadający długoletnie chlubne świadectwa i najelpsze referencje, zna dokł. kompl. książkowość aż do bilansu. Przyjmie odpow. posadę na skromnych warunkach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 829

Praczka
pierze, prasuje poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 842

Krawcowa
dobry krój szuka posady poza domem, dziennie 2.— Oferty Kurjer Poznański zdg 61 892

Dziewczyna
uczciwa z dob. emi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 865

Nauczycielka-wychowawczyni
znajomość higjeny i robótek bardzo dobre świadectwa przyjmie posadę do młodszych dzieci. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 61 906

Ogrodnik
samodzielny, 12 lat praktyki — wszechstronnie obeznany pod szkłem, wolnem powietrzu, uczciwy, pracowity, poszukuje posady zaraz później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 234

Szofer
trzymiesięczny kurs, praktyka warsztatowa trzeźwy, bez wynagrodzenia szuka posady. Adres Agencja Kurjera Poznańskiego, Krotoszyn. ng 16 857

Maturzysta
po wojsku, bez środków prosi o jakąkolwiek pracę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 61 635

Posady
samodzielnem gotowaniem lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 421

Pomocnik fryzjerski
prowincji poszukuje posady miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Orędownik zd 60 944

Urzędnik gospodarczy
inw. wojenny, lat 35, 12 lat praktyki, z dobremi świadectwami i referencjami, poszukuje za skromnem wynagrodzeniem posady zaraz lub od 1. 1. 36 r. Zgłoszenia do Orędownika zd 61 916

Przyjmę posadę
celem wyuczenia się gotowania bez wynagrodzenia, najchętniej na majątek. Chrzanowska, Tarnowo Podg. zd 62 113

Zdolny
pomocnik introligatorsko - szklarski poszukuje posady za skromnem wynagrodzeniem, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Orędownik n 17 623

Ogrodnik
żonaty 1 dziecko, oferujący pełną gwarancję za wydatne wyniki prowadzenia ogrodów, poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe oferty proszę kierować J. Szaferski, Zbąszyń, ul. M. J. Piłsudskiego 31. zd 62 647

Tokarz - rusznikarz
wrócił z wojska, szuka posady. — Ludwik Grześkowiak, Smolna 7, m. 6. zdr 56 974

Poszukuję
posady za kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 778.

Szofer - mechanik
z dłuższą praktyką dobrze polecony poszukuje posady, wymagania bardzo skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 61 314

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego lub w cukierni — względnie posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 279

Gospodyni-kucharka
szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 423

Dziewczyna
do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 423

200 zł
kaucji da za jakąkolwiekbądź pracę pomocnik drogeryjny, lat 26, ukończoną szkołą wydziałową. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 596/I

Czysta
grzeczna panienka szuka posady u starszych państwa od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 844

Krawcowa
rutynowana dom. poza domem szuka posady. Kraszewskiego 3, m. 13. zdg 62 817

Panienka
inteligentna szuka jako ekspedjentka z kaucją posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 804

Dziewczyna
z dobrej rodziny szuka posady najchętniej do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 801

Służąca
uczciwa najchętniej bez gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 777

Sierota
miłego usposobienia z dobremi świadectwami szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 880

Krawcowa
samodzielna, wykonująca solennie swą pracę przyjmie szycie w domach prywatnych i na wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 609

Chłopiec
do posyłek szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 467.

Dziewczyna
uczciwa, czysta, religijna, dobrem gotowaniem, świadectwami do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 450

Dziewczyna
uczciwa, czysta gotowaniem do wszystkiego, chlubne świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 584

Rządca
dobre polecenia szuka posady zaraz. Wierzbięcice 39a — 4. zdgr 62 271

Maszynistka
polsko - niemiecka poszukuje zajęcia popołudniowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 269

Praktykant
leśny 2-letnią praktyką (państwową i prywatną) poszukuje dalszej za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 301

Nauczycielka
poszukuje posady do dzieci z przygotowaniem do I. gimn. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 318

Sierota
uczciwa, pracowita szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 300

Technik budowlany
6 lat praktyki, dobry rysownik poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 62 298

Krawcowa
dzielna szuka posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 357

Kuchmistrz
długoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 382

Inteligentna
gosposia znająca dobrą kuchnię, pragnie przyjąć posługę od 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 381

Panienka
z lepszej rodziny poszukuje posady jako uczennica, branża obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 371

Dziewczyna
inteligentna, gotowanie poszukuje posady do starszego państwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 274

Prasowaczka
pokojowa poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 62 426

Energiczna
Wilnianka przyjmie administrację kamienicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 295

Młoda
inteligentna gospodyni ma gospodarstwo miejskie i wiejskie, czysta, oszczędna szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 386

Wychowawczyni
dyplom, pomoc nauce, początki muzyki, niemiecki, dobre świadectwa szuka posady. Łaskawe zgłoszenia od 3—6, Woźna 13, m. 4. zdg 62 365

Poszukuję
posługi lub prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 497

Magister
filozofji poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, korepetycyj, pracy biurowej lub fizycznej, za żywność, garderobę, gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 496

Sierota
chętna poszukuje posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 485

Szofer
kawaler z kursem pielęgnacji ogrodu, z znajomością centralnego ogrzewania poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 484

Poszukuję
zajęcia za dobrą kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 427

ZAWIADOMIENIE.
Wielce Szanownych moich Odbiorców uważam sobie za zaszczyt zawiadomić o przeniesieniu mego Zakładu Optycznego pod firmą
Opto-Orlicki na św. Marcin 63.
F. ORLICKI, Optyk
ng 12115/16 **Poznań, św. Marcin 63** (dawn. nr. 77)

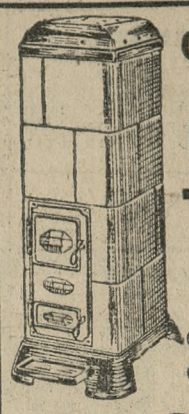
OSZCZĘDZASZ NAJLEPIEJ
kupując
PIECE SZRAJBERA
z kafli stalowych
50% oszczędności opału zbędność remontu, grzeją dobrze, łagodnie i długotrwale.
Ceny znacznie zniżone. Korzystne warunki
St. Kowalski
MATERJAŁY BUDOWLANE
Posadzki parkietowe. Poznań, Pl. Wolności 17 tel. 29-76

Pg 5782/P 702

Związek Muzyków Pedagogów w Poznaniu

istniejący od lat piętnastu ng 12 000

poleca następujących swoich członków, jako fachowych pedagogów:

Fortepjan:
pp. prof. Badurska A., Piekary 8
„ „ Bzyl St., Długa 16
„ „ Broekere L., Ogrodowa 12, 1
„ „ Jerzykowska W., Ogrodowa 12, 1
„ „ Koczwara Z., M. Focha 29
„ „ Koczyk Stan., 3 Maja 6, 10
„ „ Konatkowska G., Poznańska 58
„ „ Michalska H., Ogrodowa 13
„ „ Olszewska Wł., Wierzbięcice 13
„ „ Padlewska N., Libelta 13
„ „ Procner M., Św. Marcin 16/17
„ „ Rojewska K., Długa 16
„ „ Rydlińska A., Al. Marcinkowskiego 1
„ „ Sikorska C., Matejki 59
„ „ Skotarkówna J., Staszyca 5, 7
„ „ Sokołowski E., Ogrodowa 4
„ „ Sokołowska J., Ogrodowa 4
„ „ Szymańska K., Podgórna 7
„ „ Sauer M., Kantaka 7
pp. prof. Thomasówna J., Mickiewicza 20

Fortepjan:
„ „ Winżewska H., Pl. Nowomiejski 5
„ „ Zellnerówna H., Aleje Marcinkowskiego 13
„ „ Jaworska J., Słupca
„ „ Wroniecka Z., Września, Warszawska 6

Śpiew:
pp. prof. Dutkiewicz H., Bron. Pierackiego 8
„ „ Marek-Onyszkiewicz, M. Focha 48
„ „ Potemski Wł., Wały Zygmunta Augusta 2
„ „ Rogalińska-Daum M., Pocztowa 23
„ „ Trąmpczyńska M., Wyspiańskiego 10

Śpiew i organizacja chórów
p. prof. Heising R., Poplińskich 2

Skrzypce:
pp. prof. Kaulfussówna K., Strumykowa 7
„ „ Witkowski Wł., Sczanieckiej 5a
„ „ Rozynek Fr., Grodziska 17b

Skrzypce, altówka, viola d'amore
p. prof. Rakowski J., Wierzbięcice 49

Kontrabas:
p. prof. Ciechański A., G. Wilda 13

Klarnet, fagot:
p. prof. Madeja J., G. Wilda 75

Flet:
p. prof. Boczek A., Niegolewskich 8

Trąbka, puzon, waltornia:
p. prof. Amerla A., Fabryczna 1

Organista, dyrygent:
pp. prof. Chmielewski J., Mostowa 30
„ „ Pawlak J., Lubrańska 5

Teorja (zasady, solfeż, harmonja itd.)
pp. prof. Kowalewska H., Skryta 14, 7
„ „ Poradowski St., Chłapowskiego 26
„ „ Skotarkówna J., Staszyca 5

Kompozycja:
p. prof. Poradowski St., Chłapowskiego 26

Teorja, organiz. chórów:
p. prof. Dawidowicz E., Marsz. Focha 98

programy radjowe

WARSZAWA

Poniedziałek, 4 listopada.

6,30 audycja poranna; **12,15** koncert muzyki salonowej w wyk. małej ork. P. R.; **13,25** chwilka gospodarstwa domowego; **15,15** wiad. o eksporcie polskim; **15,30** muzyka lekka (płyty); **16,00** lekcja języka niemieckiego, lektor dr. J. Piprek; **16,15** koncert muzyki lekkiej ze Lwowa; **16,40** skecz ze Lwowa; **17,00** „W drodze do własnego domu", feljeton — wygł. Wanda Woytowicz-Grabińska; **17,15** minuta poezji; wiersze Adama Asnyka; **17,20** pieśni w wyk. Ireny Bardy (m.-sopran) i muzyka z płyt; **17,50** pogadanka Brunona Winawera; **18,00** recital skrzypcowy Grażyny Bacewiczówny; **18,30** „Zwycięstwo Polski w zawodach balonowych", pogad. dla dzieci, wygł. kpt. Zbigniew Burzyński; **18,40** „Życie kult. i artyst. stolicy"; **18,45** muzyka taneczna (płyty); **19,00** „Skrzynka rolnicza", inż. W. Tarkowski; **19,10** program na dz. nast.; **19,20** koncert reklam.; **19,35** wiad. sport.; **19,50** pogadanka aktualna; **20,00** audycja żołnierska; **20,30** F. Poulenc: Trio na obój, fagot i fortepian: a) Presto, b) Andante, c) Rondo. W wyk.: I. Rosenbauma (fort.), S. Śnieckowskiego (obój) i L. Szulca (fagot); **20,45** dziennik wieczorny; **20,55** „Obrazki z Polski współczesnej"; **21,00** piosenki w wyk. Chóru Dana; **21,30** aud. lit. z Krakowa „Współczesny Kraków literacki"; **22,00** koncert symfoniczny. Wyk. ork. P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga z udz. Maryli Jonasówny (fortepian). 1. A. Corelli: Sonata 8 — wyk. ork., 2) L. v. Beethoven: Koncert fortepianowy C-dur — wykona z tow. ork. Maryla Jonasówna, 3) S. Prokofjew: Symfonja klasyczna — wyk. orkiestra; **23,00** wiad. meteorol.; **23,05** muzyka taneczna (płyty).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM
na poniedziałek:

17,00 Königwust. Muzyka romantyczna i współczesna; **Sztutgart.** Koncert południ. **17,30 Moskwa (WCSPS).** „Faust" — opera Gounoda. **Anglja (Nat. Progr.)** Muzyka lekka. **17,40 Praga.** Recital skrzypcowy.

18,15 Anglja (Nat. Progr.) Muzyka taneczna. **18,35 Budapeszt.** Muzyka lekka.

19,00 Lipsk. Muzyka ludowa. **Monachjum.** Muzyka ork. kompozytorów norweskich. **Kolonja.** Muzyka lekka. **19,30 Radio Paris.** Koncert Wagnerowski. **Brno** „Zaproszenie do tańca" — muzyka jazzowa. **Bratislawa.** Arje operowe. **M. Ostrawa.** Potpourri operetkowe.

20,00 Wiedeń. Ludowa muzyka austrjacka. **20,00 Moskwa (Kom.).** „Wesoła wojna" — operetka Straussa. **Bruksela Franc.** Koncert Chopinowski. **20,10 Kolonja.** Koncert solistów. **20,10 Hamburg.** muzyka niemiecka w wyk. ork. i solistów. **20,10 Wrocław.** Wesoła aud. poniedziałkowa. **Königswust.** „Cyrulik wiejskowy" — komedja muz. Schenka. **Lipsk.** Koncert wieczorny. **Monachjum.** Wielki wesoły wieczór. **Frankfurt.** Utwory Beethovena. **20,30 Warszawa.** Trio Poplenca. **Budapeszt.** Koncert ork. **Berlin.** Muzyka popularna. **20,40 Oslo.** Recital skrzypcowy.

21,00 Sztokholm. Muzyka popul. **Kolonja.** „Zwierciadło radjowe" — wesoły wieczór. **Wiedeń.** „Romantyczna noc" — koncert wiedz. ork. symf. **21,10 Bratislawa.** Koncert kameralny. **21,30 Wieża Eiffla.** Koncert symf. **21,35 Kopenhaga.** Koncert ork.

22,00 Strasburg. Koncert sol. **Sztokholm.** Koncert ork. **22,10 Wiedeń.** Muzyka popularna. **22,15 Luksemburg.** „Weronika" — opera Messagera. **22,20 Budapeszt.** Muzyka cygańska. **22,30 Wrocław.** „Dobrej nocy" — koncert radjoork. **Königswust.** „Nocna muzyczka". **Monachjum.** Sonata B-dur Chopina. **Sztutgart.** „W takt walca". **22,55 Poste Parisien.** Kwartet smyczk. nr. 5 Beethovena.

23,00 Kolonja. Godzina Schuberta. **Monachjum.** Muzyka nocna. **Anglja (Nat. Progr.).** Koncert radjoork. **23,30 Anglja Reg. Progr.).** Muzyka taneczna. **23,45** Radio Paris. Muzyka lekka. **Wiedeń.** Muzyka taneczna.

24,00 Sztutgart. Koncert nocny.

POZNAŃ

Poniedziałek, 4 listopada.

Poznań — 6,30 aud. por. z Warszawy; **7,50** program; **11,57** z Warszawy; **13,30** piosenki i muzyka popularna z płyt; **15,15** z Warszawy; **15,20** przegląd giełdowy; **15,30** muzyka z płyt; **16,00** z Warszawy; **18,30** skrzynka ogólna; **18,40** życie kult., art. i społeczne Poznania; **18,45** płyty; **19,00** skrzynka rolnicza; **19,10** program; **19,20** płyty; **19,35** wiadomości sportowe; **19,40—23,05** z Warszawy; **23,05** muzyka taneczna z płyt.

MAJSTER - INTROLIGATOR
potrzebny od zaraz do dużego zakładu. Oferty z odpisami świadectw
J. Dziewulski, Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr 9.
ng 17 087

Ekspedjentka
kaucja, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 510

Kucharka
dobrem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 504

Dziewczyna
młodsza z gotowaniem, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 678

Kucharz
dobry w swym zawodzie, znający cukiernictwo, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 657

Uczciwą
dobrem gotowaniem i świadectwami, szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 823

Dziewczyna
wszystkiego lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 655

Bufetowa
z dobremi świadectwami, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 653

Monter
poszukuje posady, wyrabiam gotowe walizki do gramofonów, obciągane i wszelkie reparacje na prowincję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 554

Krawczyni
własną maszyną szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. 62 514. Tygodniowo 17.— zdg 62 514

Poszukuję
posługi do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 400

TEATRY

TEATR POLSKI: Sobota, 2. 11. „Intryga i miłość".
Niedziela, 3. 11. o godz. 4: „Rozkoszna dziewczyna".
Niedziela, 3. 11. o godz. 8: „Nowy Don Kiszot".

TEATR WIELKI (Opera): Sobota, 2. 11. Teatr nieczynny.
Niedziela, 3. 11. o godz. 15: „Hrabia Luxemburg".
Ceny popularne od 50 gr. do 2,— zł.
Niedziela, 3. 11. o godz. 20: „Faust".
Poniedziałek, 4. 11. Teatr nieczynny.

TEATR WIELKI — KONCERTY SYMFONICZNE: Wtorek, 5. 11. III. Koncert symfoniczny. Dyrygent: Józef Ozimiński. Solista: Hugo Kolberg, skrzypce.

TEATR NOWY: Sobota, 2. 11. „Most" — ceny zniżone
Niedziela, 3. 11. o godz. 4: „Trafika pani generałowej", ceny zniżone.
Niedziela, 3. 11. o godz. 8: „Wiosenne porządki".

KINA

Poznań, sobota, 2. 11.
APOLLO: „Rapsodja Bałtyku".
CORSO: „Szalona noc".
GONG: „Zakazana Melodja"
GWIAZDA: „Imitacja Życia".
METROPOLIS: „Rapsodja Bałtyku".
OŚWIATOWE T. C. L.: — „Teraz i zawsze".
RENAISSAICE: „Tajemnice Expressu nr. 6" i „Sztandar Wolności".
SŁOŃCE: Sobota, 2. 11. — „Wyprawa Krzyżowa". Od niedzieli: „Panienka z Poste Restante".
SFINKS: „Córka Generała Pankratowa".
ŚWIT: „Tygrys Pacyfiku".
TĘCZA-Łazarz: „Dwie Joasie".
TĘCZA-Wilda: „Jestem zbiegiem".
WILSONA: „Pani i szofer".

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 513

Dziewczyna
religijna, uczciwa, długoletnie świadectwa, szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 788

Dziewczyna
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 768

Inteligentna
młoda sierota, uczciwa, gospodarna, język polski, niem., poprowadzi samodzielnie gosp., miejscowość obojętna, najchętniej leśniczówka lub nauczycielstwo. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 766

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 727

Dziewczyna
uczciwa szuka posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 952

Student
przerwał studja, poszukuje jakiejkolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 933

Pomocnik
kupiecki branży kolonjalnej, delikatesów, win i wódek, zna niemiecki, książkowość i pismo maszyną, po wojskowości, szuka jakiejkolwiek posady. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 930

Kupiec
kawaler, lat 30, posiadający 7 000 złotych prosi o propozycje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 927

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 873

Zastępstwo
poważnych firm przyjmę. Branża obojętna. Józef Fandrey, — Grudziądz, Małamłyńska 7. zdg 62 869

Poszukuję
posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 914

Gosposia
kucharka restauracyjna posady poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 860.

Nauczycielka dyplomowana
poszukuje posady za mieszkanie, utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 859.

Poszukuję
prania lub całodziennej posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 853.

Panienka
poszukuje zajęcia biurowego. — Kilkuletnia praktyka. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 965.

Sierota
uczciwa, chętna, pracowita szuka posługi zaraz lub 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 962.

Nauczyciel
wytrawny wychowawca, języki, polecenia, zezwolenie na nauczanie, obejmie gdziekolwiek posadę za utrzymanie. Zgłoszenia listowne „Profesor Z." p. Pniewy, Poste-restante. zdg 62 705

Dziewczyna
młodsza cośkolwiek gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 701

2—500
złożę kaucji za odpowiednią posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 703

Poszukuję
posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 739

Krawcowa
w dom szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 864

Służąca
gotowanie, pranie, prasowanie — prosi posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 861

Wolne
posady bez pośredników za ogłoszeniem. „Globus", Marcinkowskiego 16. zdg 62 862

Posługaczka
dobrze polecona szuka posługi. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 62 836

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 958

Służąca-gosposia
dobrem gotowaniem, czysta uczciwa poszukuje posady zaraz lub 15 bm. Miejscowość obojętna. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 923

27. WOLNE MIEJSCA

Młodszą
panienkę do bufetu. Zgłoszenia 2—11. Al. Marcinkowskiego 26, II ogrodowy, m. 24 — 12—14. zdg 61 915

Zarząd Towarzystwa Właścicieli Domów i Nieruchomości w Poznaniu
zwołuje w pilnej sprawie członków na
NADZWYCZAJNE ZEBRANIE
które odbędzie się zg 12 125
w poniedziałek, 4 listopada o godz. 6 po poł.
w sali p. Heyduckiego przy ul. Masztalarskiej 8

Urzędnik gospodarczy
na większy majątek z długą praktyką kawaler potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 60 938

Stenotypistka
młodsza i zdolna, władająca językiem polskim i niemieckim, poszukiwana od zaraz. W rachubę wchodzi tylko siła z praktyką kupiecką i znajomością stenografji. Zgłoszenia skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdg 61 422

Posiadam 10 000 zł
gotówki oraz ponad
70 000
złotych gwarancji na własnej posiadłości w Gdyni. Przyjmę reprezentację, kierownictwo filji itp. na Gdynie w firmie handlowej lub przemysłowej. Oferty Kurjer Poznański, Oddział Gdynia pod „Esem". ng 17 121

Elew gorzelniczy
z roczną praktyką potrzebny zaraz. Zgłoszenia Bonikowo p. Kościan. zdg 61 329

Uczciwa
posługaczka. Kochanowskiego 17 m. 1. zdg 62 330

Fryzjerka
Marsz. Piłsudskiego 19. zdg 62 289

Dziewczyna
do 2 dzieci z szyciem od 15. 11. Oferty odpisem świadectw Kurjer Poznański zdg 62 281

Inkasenta (ki)
do młyna gotówka 1 500 zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 314

2 uczni
z ukończoną szkołą handlową do składu żelaza przyjmie Hurt Polski, Poznań, Wrocławska 4. zdg 62 373

Potrzebna
dziewczyna do wszystkiego. Poznań, Starołęka nr. 52, m. 1. zdg 62 374

200,—
miesięcznie i więcej zarobić mogą panowie, posiadający gotówki od 100,— w każdem mieście sprzedając artykuł sezonowy. — Odpisy świadectw i znaczek załączyć. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 304

Ekspedjentka
tylko siła fachowa z branży potrzebna od zaraz. A. Plucińska, Stary Rynek 38/39, skład tow. krótkich, bielizny i trykotaży. zdg 62 495

Zastępcom
branży kolonjalnej różnych miejscowościach artykuły groszowe wielkiego zbytu. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 591

Marszantka
potrzebna. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 62 589

Ekspedjentka
branży kolonjalnej potrzebna zaraz. Dąbrowskiego 41 a. zdg 62 846

Służąca
do wszelkich prac dobremi świadectwami. Seifert, Kościelna 31 zdg 62 412

Chłopak
do koni potrzebny. Kwiatowa 3 m. 1. zdg 62 892

Przyjmę
na kurs retusz. kopjowania oraz wszelkich prac fotograficznych. Zakład Fotograficzny, Poznań. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 638/9

Pracownika-czkę
podróżującego 300 zł przyjmie zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 574/5

WIELKI WYBÓR
MEBLI
PIĘKNE WZORY
CENY OBNIŻONE
DOGODNE WARUNKI
W. NOWAKOWSKI
i SYNOWIE
Fabryka i magazyny Górna Wilda 134
Wystawa, ulica Kantaka nr. 1.
UWAGA!
SOLIDNE WYKONANIE Z DRZEWA WYSUSZONEGO W NOWOCZESNYCH SUSZARNIACH.

Kucharka-służąca
młoda, uczciwa i moralna, wykwintne gotowanie z usługą od zaraz. Oferty z podaniem wieku Kurjer Poznański zdg 62 422

Anonserkę
restauracyjna do kuchni od zaraz. Restauracja Warszawska, plac Wolności 5. zdg 62 624

Chrześcijanka
nauczycielka - wychowawczyni z niemieckim, początkami muzyki, do trojga dzieci, pensja 50—60 zł, utrzymanie. Oferty na poste-restante, Kalisz, dla J. L. ng 17 131

Technik dent.
uczeń conajmniej z dwuletnią praktyką może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 642

Od 1 stycznia 1936 potrzebny samodzielny
urzędnik gospodarczy
pod ogólną dyspozycję na pensję i ordynarję. Uwzględnia się siły pierwszorzędne z dłuższą praktyką i odpowiedniemi referencjami. Zgłoszenia z odpisami świadectw i równoczesnem podaniem warunków nadsyłać pod dg 4 703 Kurjer Poznański.

Technik dent.
pierwszorzędna siła, zdolny do samodzielnych prac w złocie (mostki lane itd.) i kauczuku poszukiwany. Zgłoszenia z podaniem pensji i odpisem świadectw Kurjer Poznański zdg 62 632

Służąca
pierwszorzędnie polecona gotowaniem potrzebna. Różana 21, m. 7. zdg 62 542

Kroju
szycia dwa miesiące udziela. Wały Jadwigi 3a, parter, lewo. zdg 62 533

Ekspedjentka
rutynowana z branży sprzętów domowych potrzebna. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 62 795

Ekspedjent-Mechanik
branży rowerowej z dobremi świadectwami, na wyjazd natychmiast potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 507

Robotnik
kawaler, praca stała, plac węglowy, pięćset złotych. Zgłoszenia Emilji Sczaniecki 3. dg 4 704

Emulsja „Erbe"
z tranu norweskiego
zawierającego 500 jedn. Witamin A
i 250 „ Witamin D
ng 14 658/9

Akwizytorzy
w każdem mieście, miasteczku do sprzedaży zegarków i prawdziwej biżuterji na dogodne spłaty ratalne — poszukiwani. — Łatwy zbyt szczególniej na Gwiazdkę. Wysoki zarobek. — Oferty Union, Warszawa, Sienna 40. ng 16 764

Gospodyni
potrzebna od zaraz lub później dobra i uczciwa do większego domu. Zgłoszenia w niedzielę, 3. 11. pomiędzy godz. 4—7, ul. Marcelińska 3, m. 7. zdg 62 672

2 kuśnierze
pierwszorzędni fachowcy potrzebni od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 826

Służąca
potrzebna zaraz. Górna Wilda 45, m. 6. dg 4 716

Dziewczynę
czystą, sumienną, pracowitą z szyciem, prasowaniem, bez gotowania od 1. 11., referencjami. pl. Wolności 6, m. 5/6. zdg 62 722

Dziewczę
do dziecka. Kwiatowa 4, m. 8. zdg 62 697

Młodsza
posługaczka, gotowaniem, praniem. Jezuicka 9, m. 7. zdg 62 717

Wykwalifikowana
pielęgniarka do dwojga dzieci do Bydgoszczy od zaraz potrzebna. Reflektuje się na siłę pierwszorzędną i z praktyką. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 62 877

Buchalter
korespondent, kawaler, siła rutynowana, solidny, skromnych wymagań potrzebny zaraz. Zgłoszenia Dom Rolniczo-Handlowy J. Ruszkowski, Lipno, Warszawskie. zdg 62 870

Służąca
do wszystkiego. Plac Sapieżyński 2 a. zdg 62 913

Służąca
zaraz. Szewska 9, restauracja. Zgłoszenia 4 — 5. zdg 62 971

Maszynistka
bardzo biegła tylko pod dyktando (polski, niemiecki) od zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 966

Starszy
czeladnik szewski potrzebny. Dąbrowskiego 1. zdg 62 603

Biurowa
maszynistka ewentl. znajomość księgowości gospodarczej na majątek. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 713

Dobrego
robotnika przyjmę zaraz. Gwarancja 200 konieczna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 753

Uczeń
piekarski, rzetelny, może się zaraz zgłosić. Piekarnia, Chwaliszewo 9, Poznań. zdg 62 752

Radjotechnik
konstruktor, na stanowisko kierownicze potrzebny. Oferty Kurjer Poznański ng 17 025

Kelner
młody z praktyką cukierni potrzebny zaraz Argentyna. zdg 62 863.

Fryzjerka
Lieblta 13. zdg 62 840

Bufetowa
do obsługi gości potrzebna. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 62 947

28. ROZRYWKA

Film o bohaterstwie ludzi morza
„Trygrys Pacyfiku"
śmiertelne zapasy rekinami. Kino
„Świt",
Św. Marcin 65. ng 15 828/4

Miłowody
Sanatorjum czynne cały rok — Elektro, kardjograf, roentgen, djatermja, krótko, długofalowa, wodolecznictwo, płókanie kiszek etc. Adres: Miłowody, per Oborniki, woj. poznańskie. d 4540

Córka generała Pankratowa
arcydzieło wzniosłych natchnień polskich patrjotów
Marja Bogda - Nora Ney
Kinoteatr „Sfinks". zdg 62 004

Pani
i szofer. Szampańska komedja miłosna Kino Wilsona. zdg 62 841

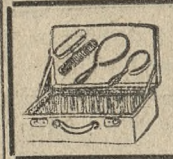
Torebki damskie - Parasole - Walizy - Teki
WIKTOR CZYSZ, Poznań, Szkolna 11.
Specjalność: Foki — Krokodyle.
Pg 5 818-42,79

Panienka
inteligentna do pomocy przy bufecie i obsługi gości. Restauracja, Wielka 2/3. zdg 62 882

Praktykantów
płatnych za jednorazową opłatą 250 zł. przyjmie biuro. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 956.

Wspólnika
do kina zaprowadzonego z 2 000 zł przyjmę. Fachowość zbyteczna Oferty Kurjer Poznański zdg 62 640/41

Poważne
Towarzystwo Ubezpieczeń, prowadzące wszystkie działy, poszukuje kandydatów na przedstawicieli w miastach powiatowych i mniejszych miasteczkach. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 967/8

Kino Tęcza Łazarz
Dwie Joasie. zdg 62 582

Kino Tęcza Wilda
Jestem zbiegiem. zdg 62 965

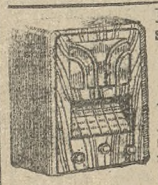
Nowoczesne wysokiej klasy
Radjo-odbiorniki
uniwersalne na prąd stały i zmienny. Zadziwiające swoją selektywnością, zasięgiem odbioru oraz wiernością oddanych tonów kupisz najkorzystniej wprost wytwórni
Radjotel św. Marcin 22
nad firmą K. Przybyła. Przyjmujemy asygnaty. Demonstracje w dom bezpłatnie. ng 17 026

BIELIZNA damska WEŁNIANA i jedwabna
najkorzystniej z firmy **„PANI"**
Aleje Marcinkowskiego nr. 13
dg 4 510

Humor zagraniczny

— Wyobraź sobie, że przeleciałem przez tęczę! („Gai" — Paris). S. F.

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter,** Poznań, Ostrów Wielkop

Przedpłata na miesiąc listopad 1935 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr., na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11,10, w dni przedświąteczne do godz. 11,00, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówk.): słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matryc., wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200 149